

การพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น เรื่อง เมืองโบราณบางพาน รายวิชาประวัติศาสตร์
สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4

สามารถ สีทอง

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน
คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรดิตถ์

มีนาคม 2563

การพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น เรื่อง เมืองโบราณบางพาน รายวิชาประวัติศาสตร์
สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4

สามารถ สีทอง

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน
คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตถ์
มีนาคม 2563
ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตถ์

Local Curriculum Development on Bangpan Ancient City of
History Subject for 4th Grade Students

Samart Seethong

A Thesis Submitted in partial Fulfillment of Requirements
for Master of Education Program (Curriculum and Instruction)
faculty of Education Uttaradit Rajabhat University

March 2020

Copyright of Uttaradit Rajabhat University

วิทยานิพนธ์ เรื่อง
การพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น เรื่อง เมืองโบราณบางพาน รายวิชาประวัติศาสตร์ สำหรับนักเรียนชั้น
ประถมศึกษาปีที่ 4

ของ

สามารถ สีทอง

ได้รับการพิจารณาเห็นชอบจากคณะกรรมการที่ปรึกษาและคณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์
ให้นับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา ตามหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน

เมื่อวันที่.....เดือน.....พ.ศ.....

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สมศักดิ์ แก้วนุช)

ประธานกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.มานี แสงหิรัญ)

กรรมการสอบวิทยานิพนธ์

(รองศาสตราจารย์บุญมั่ง ธนาศุภวัฒน์)

กรรมการสอบวิทยานิพนธ์

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อุดม คำขาด)

กรรมการสอบวิทยานิพนธ์และเลขานุการ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อุดม คำขาด)

ประธานกรรมการบัณฑิตศึกษาประจำหลักสูตร

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พิมผกา ธรรมสิทธิ์)

คณบดีคณะครุศาสตร์

(อาจารย์ ดร.เชาวฤทธิ์ จันจัน)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เรืองเดช วงศ์หล้า)

อธิการบดีมหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรดิตถ์

บทคัดย่อ

ชื่อเรื่อง	การพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น เรื่อง เมืองโบราณบางพาน รายวิชา ประวัติศาสตร์ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4
ผู้วิจัย	สามารถ สีทอง
ปริญญา	หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต (สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน)
อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อุดม คำชาติ
อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม	รองศาสตราจารย์บุญมั่น ธนาศุภวัฒน์

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาหลักสูตร ศึกษาผลการเรียนรู้ด้านความรู้ ด้านทักษะและด้านคุณลักษณะอันพึงประสงค์ และศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อหลักสูตรท้องถิ่น เรื่อง เมืองโบราณบางพาน รายวิชาประวัติศาสตร์ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ประชากร ได้แก่ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 กลุ่มเครือข่ายโรงเรียนกลุ่มคลองศิรี อำเภอพราณกระต่าย จังหวัดกำแพงเพชร ทั้งหมด 8 โรงเรียน จำนวน 82 คน กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนบ้านทุ่งรวงทอง จำนวน 23 คน ได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยคือ แบบทดสอบ แบบประเมินความเหมาะสมของหลักสูตร และแบบสอบถามความพึงพอใจ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการทดสอบค่าที

ผลการวิจัย พบว่า หลักสูตรท้องถิ่น เรื่อง เมืองโบราณบางพาน รายวิชาประวัติศาสตร์ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ประกอบด้วยหน่วยการเรียนรู้ 4 หน่วย มีแผนการจัดการเรียนรู้ 10 แผน ใช้เวลาเรียน 20 ชั่วโมง ผลการประเมินความเหมาะสมของหลักสูตร และแผนการจัดการเรียนรู้อยู่ในระดับมากที่สุด ผลการเรียนรู้ด้านความรู้มีคะแนนเฉลี่ยหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ด้านทักษะการปฏิบัติงานมีคะแนนเฉลี่ยร้อยละ 86.50 ด้านคุณลักษณะอันพึงประสงค์นักเรียนร้อยละ 95.45 ถึง 100 มีคุณลักษณะด้านรักชาติ ศาสน์ กษัตริย์ ความมีวินัย ความรับผิดชอบ ใฝ่เรียนรู้ มุ่งมั่นในการทำงาน รักความเป็นไทย ความสามัคคี และมีจิตสาธารณะ และนักเรียนมีความพึงพอใจต่อหลักสูตรอยู่ในระดับมากที่สุด

คำสำคัญ : การพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น, เมืองโบราณบางพาน, รายวิชาประวัติศาสตร์

Abstract

Title	Local Curriculum Development on Bangpan Ancient City of History Subject for 4 th Grade Students
Author	Samart Seethong
Degree	Master of Education Program (Curriculum and Instruction)
Advisor	Assistant Professor Dr. Udom Khamkhad , Ph.D.
Co-Advisor	Associate Professor Boonmun Thanasupawat

The purposes of this research were to develop a curriculum, examine learning achievement, skills and student desirable characteristics as well as study student satisfaction of the local curriculum on Bangpan Ancient City of history subject for 4th grade students. The population of this research was 82 students of 4th grade from 8 schools in Klong Kiri School Network Group, Phran Kratai District, Kamphaeng Phet Province. The sample selected by purposive sampling method was 23 students of 4th grade of Ban Thung Ruang Thong School. The instruments used were an achievement test, an appropriateness evaluation form, a desirable characteristic form and a satisfaction survey. The percentage, mean, standard deviation and t-test were the parameters used for statistical analysis.

The results revealed that the local curriculum on Bangpan Ancient City of history subject for 4th grade students contains 4 units of 10 lessons with 20 hours of learning duration. The statistical analysis shows that the appropriateness of the curriculum and the lesson plan is at the highest level. In term of the learning achievement, the average score of post-learning is statistically significantly higher than that of pre-learning at 0.05. Moreover, the mean score of the performance skill of the students is at 86.50%, while 95.4 to 100 percent of students possess desirable characteristics in the aspects of love of nation, religion and king, self-discipline, responsibility, avidity of learning, dedication and commitment to work, cherishing Thai-ness, unity and public mindedness. In addition, the student satisfaction of the

curriculum is at the highest level.

Keyword : Local Curriculum Development, Bangpan Ancient City, History Subject

กิตติกรรมประกาศ

การดำเนินการจัดทำวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ สำเร็จลุล่วงสมบูรณ์ได้ด้วยความช่วยเหลืออย่างดียิ่งจากประธานกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อุดม คำขาด และกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ รองศาสตราจารย์บุญมั่น ธนาศุภวัฒน์ ที่กรุณาอุทิศเวลาให้คำปรึกษาและให้คำแนะนำ ตรวจสอบแก้ไขข้อบกพร่องและให้ข้อคิดเห็นต่าง ๆ จนทำให้วิทยานิพนธ์สำเร็จ ด้วยความเอาใจใส่อย่างดียิ่งเสมอมา

ขอขอบพระคุณท่านผู้เชี่ยวชาญทุกท่าน ได้แก่ ดร.จารุพันธ์ ขวัญแน่น นายสันติ อภัยราช และนางโชติกา พัฒนไพศาลวงศ์ ที่กรุณาตรวจสอบเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยและให้ข้อมูลให้คำแนะนำจนทำให้หลักสูตรท้องถิ่นที่ผู้วิจัยสร้างสมบูรณ์แบบ

ขอขอบพระคุณผู้บริหารสถานศึกษา บุคลากร โรงเรียนบ้านทุ่งรวงทอง หมู่ 14 ตำบลเขาคีรีสง อำเภอรามกระต่าย จังหวัดกำแพงเพชร นายภูเบศร์ อยู่ด้วง คณะครู คณะกรรมการสถานศึกษา ประชาชนชาวบ้าน ผู้นำชุมชน และนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนบ้านทุ่งรวงทอง ผู้ให้ความร่วมมือและความช่วยเหลืออย่างดียิ่ง ตลอดจนอำนวยความสะดวกแก่ผู้วิจัยในการนำหลักสูตรไปใช้จนสำเร็จลุล่วงด้วยดี

ตลอดเวลาของการทำวิจัย ผู้วิจัยได้รับกำลังใจที่ดีเสมอมาจากครอบครัว พ่อ แม่ ภรรยา ลูก พี่น้อง เพื่อนๆ น้องธัญชนก วงษ์บ้านใหม่ และเจ้าหน้าที่ที่มีส่วนเกี่ยวข้องทุกท่าน จนทำให้ผู้วิจัยทำงานได้จนสำเร็จ

ผู้วิจัยจึงขอขอบพระคุณผู้มีอุปการคุณดังกล่าวไว้ ณ โอกาสนี้

สามารถ สีทอง

สารบัญ

บทที่	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ก
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	ข
กิตติกรรมประกาศ.....	ง
สารบัญ.....	จ
สารบัญตาราง.....	ช
สารบัญภาพ.....	ฉ
บทที่ 1 บทนำ.....	1
ความเป็นมาและปัญหาความสำคัญ.....	1
คำถามการวิจัย.....	5
วัตถุประสงค์การวิจัย.....	5
ขอบเขตการวิจัย.....	5
นิยามศัพท์เฉพาะ.....	6
ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย.....	7
กรอบแนวคิดการวิจัย.....	7
บทที่ 2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	8
การพัฒนาหลักสูตร.....	8
สาระการเรียนรู้ประวัติศาสตร์.....	31
สาระการเรียนรู้ของเมืองโบราณบางพาน.....	36
แผนการจัดการเรียนรู้.....	39
การประเมินผลการจัดการเรียนรู้.....	45
แนวคิดทฤษฎีความพึงพอใจ.....	47

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	48
บทที่ 3 วิธีการดำเนินงานวิจัย.....	56
แบบการวิจัย.....	56
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	57
ขั้นตอนดำเนินการวิจัย	57
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	58
การเก็บรวบรวมข้อมูล	60
สถิติการวิเคราะห์ข้อมูล	60
บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	62
การนำผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	62
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	62
บทที่ 5 สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	73
สรุปผลการวิจัย.....	73
อภิปรายผลการวิจัย.....	75
ข้อเสนอแนะทั่วไป	79
ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป.....	79
บรรณานุกรม.....	80
ภาคผนวก.....	86
ภาคผนวก ก	87
ภาคผนวก ข	89
ภาคผนวก ค	94
ภาคผนวก ง.....	127
ภาคผนวก ฉ	150
ประวัติย่อผู้วิจัย	153

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
ตารางที่ 1	
ตัวชี้วัด และสาระการเรียนรู้แกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน มาตรฐาน ส 4.1- ส.4.3	
สาระการเรียนรู้ ประวัติศาสตร์ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4.....	32
ตารางที่ 2	
โครงสร้างหลักสูตรโรงเรียนบ้านทุ่งรวงทอง พุทธศักราช 2561 ตามหลักสูตรแกนกลาง	
การศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4.....	35
ตารางที่ 3	
ผลการพิจารณาความเหมาะสมของหลักสูตรท้องถิ่น เรื่อง เมืองโบราณบางพาน	63
ตารางที่ 4	
ผลการประเมินแผนการจัดการเรียนรู้ 4 หน่วยการเรียนรู้ของหลักสูตรท้องถิ่น เรื่อง เมือง	
โบราณบางพาน รายวิชาประวัติศาสตร์ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4	65
ตารางที่ 5	
ผลการเรียนก่อนและหลังการจัดการเรียนการสอน หลักสูตรท้องถิ่น	68
ตารางที่ 6	
ผลคะแนนการประเมินด้านทักษะการปฏิบัติงานในหลักสูตรท้องถิ่น	
เรื่อง เมืองโบราณบางพาน รายวิชาประวัติศาสตร์ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4.....	68
ตารางที่ 7	
แสดงคะแนนคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ในการเรียน	
ตามหลักสูตรท้องถิ่น เรื่อง เมืองโบราณบางพาน รายวิชาประวัติศาสตร์ สำหรับนักเรียน	
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4.....	70
ตารางที่ 8	
ผลการศึกษาความพึงพอใจต่อการเรียนตามหลักสูตรท้องถิ่น เรื่อง เมืองโบราณบางพาน	
รายวิชาประวัติศาสตร์ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4.....	71

สารบัญภาพ

ภาพที่	หน้า
ภาพที่ 1 กระบวนการพัฒนาหลักสูตรของสังกัด อุทรานันท์.....	14
ภาพที่ 2 วัฏจักรของกระบวนการพัฒนาหลักสูตรตามแนวความคิดของสังกัด อุทรานันท์	15

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและปัญหาความสำคัญ

พระราชเสาวนีย์สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ ในพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดชบรมนาถบพิตร พระราชทานเนื่องในวโรกาสวันเฉลิมพระชนมพรรษา เมื่อวันที่ 11 สิงหาคม พ.ศ.2551 ณ ศาลาดุสิดาลัย กล่าวถึงความสำคัญของการศึกษาประวัติศาสตร์ มีใจความสำคัญว่า การศึกษาประวัติศาสตร์ทำให้เยาวชนได้รู้ถึงความเป็นมาที่จะมาเป็นชาติไทย และเกิดความภาคภูมิใจในความเสียสละของบรรพบุรุษของเราที่ได้เสียสละเลือดเนื้อเพื่อปกป้องผืนแผ่นดินให้รอดพ้นภัยอันตราย ให้ได้อยู่สุขสบายเป็นเมืองที่สวยงามจนถึงทุกวันนี้ แต่เป็นที่น่าเสียดายว่าการศึกษาของประเทศยังให้ความสำคัญกับวิชาประวัติศาสตร์น้อยเกินไป ทรงมีพระราชหฤทัยห่วงใยในการศึกษาประวัติศาสตร์ชาติไทย ที่จะป็นความรู้พื้นฐานความรู้ ความคิดที่จะเป็นฐานสำคัญในการพัฒนาประเทศไทยสืบต่อไป (กรมวิชาการ, 2545, น.4) ประกอบกับพระราชดำริของสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ที่ทรงพระราชทานพระราชานิพนธ์ค่านานาสื่อ บทความทางประวัติศาสตร์ ถึงประโยชน์ของวิชาประวัติศาสตร์ไว้ว่า ประโยชน์อย่างหนึ่งของวิชาประวัติศาสตร์ คือ ช่วยให้ผู้ศึกษาได้รู้จักใช้ความคิด รู้จักหาเหตุผลจากข้อมูลต่าง ๆ ที่มีอยู่ เป็นการลับสมองและทำให้ได้รับความรู้อันเป็นประโยชน์ในการดำรงชีวิตและปรับตัวให้เข้ากับสิ่งแวดล้อม ในแง่นี้ ประวัติศาสตร์ มิได้ขึ้นอยู่กับข้อมูลที่รวบรวมไว้เพียงอย่างเดียว แต่ขึ้นอยู่กับการศึกษา ประเมินคุณค่าของข้อมูลในแง่มุมใหม่ๆ ซึ่งเป็นสิ่งที่ทำได้อยู่เสมอ รวมทั้งยังเป็นการคาดคะเนแนวโน้มในอนาคตด้วย แสดงให้เห็นว่าการศึกษาประวัติศาสตร์มีความสำคัญและมีประโยชน์ต่อการเรียนรู้ของเยาวชนและการพัฒนาประเทศชาติต่อไป (มยุรี วีระประเสริฐ, 2558, น.6) นับเป็นหมายเหตุสำคัญที่ทำให้กระทรวงศึกษาธิการได้ให้ความสำคัญกับการจัดการศึกษารายวิชาประวัติศาสตร์มากยิ่งขึ้น

การเรียนรู้ประวัติศาสตร์ที่มีความสำคัญต่อผู้เรียน เพื่อให้เกิดความชัดเจนในการเรียนรู้ จึงต้องเริ่มต้นจากการศึกษาองค์ความรู้ประวัติศาสตร์ที่อยู่ในท้องถิ่นใกล้ตัว โดยอาศัยชุมชนท้องถิ่น มามีส่วนเกี่ยวข้อง เป็นแนวทางในจัดทำหลักสูตร พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่2) พ.ศ.2545 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่3) พ.ศ.2553 มาตรา 27 (กระทรวงศึกษาธิการ, 2554, น.13) บัญญัติว่า ให้คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานกำหนดหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อความเป็นไทย ความเป็นพลเมืองที่ดีของชาติ การดำรงชีวิตและการประกอบอาชีพ ตลอดจนเพื่อการศึกษาต่อให้สถานศึกษา ที่มีหน้าที่จัดทำสาระของหลักสูตร ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับสภาพปัญหาความต้องการในชุมชนและสังคมภูมิปัญญาท้องถิ่น ดังนั้นหลักสูตรรายวิชาประวัติศาสตร์

ในระดับประถมศึกษาควรเป็นเรื่องราวต่าง ๆ ที่ปรากฏอยู่ในท้องถิ่น ท้องถิ่นจึงเป็นแหล่งข้อมูลทางประวัติศาสตร์และสามารถนำการศึกษาวิเคราะห์ประวัติศาสตร์ท้องถิ่นไปใช้ได้โดยตรงในระดับประถมศึกษา การศึกษาหลักฐานเบื้องต้นจากท้องถิ่นจะช่วยทำให้การศึกษาจากตำราได้ข้อเท็จจริงชัดเจนขึ้น เรื่องราวที่มีปรากฏอยู่ในท้องถิ่น สามารถทำการศึกษาค้นคว้าเพิ่มเติมได้ อาทิเช่น การตั้งถิ่นฐาน พัฒนาการของชุมชน เหตุการณ์สำคัญ วัฒนธรรม ประเพณี วิวัฒนาการด้านต่าง ๆ การศึกษาประวัติศาสตร์ ท้องถิ่นจึงมีผลต่อการทำความเข้าใจในประวัติศาสตร์ของประเทศชัดเจนมากยิ่งขึ้น (ยงยุทธ ชูแว่น, 2551, น.57) การศึกษาประวัติศาสตร์ท้องถิ่นโดยองค์ความรู้ท้องถิ่นดังกล่าว จึงส่งผลดีหลายประการ กล่าวคือ การเรียนรู้ประวัติศาสตร์ท้องถิ่น จะทำให้ผู้เรียนมีจิตสำนึกรักหวงแหนและภาคภูมิใจต่อท้องถิ่นของตน ใช้ความรู้ที่เรียนตามหลักสูตรไปจัดการปัญหาที่เกิดขึ้นในชุมชนที่ตนอาศัยอยู่ การเรียนรู้ประวัติศาสตร์ท้องถิ่นในลักษณะนี้จึงรวมไปถึงกิจกรรมการเรียนรู้ที่ให้ผู้เรียนได้ลงมือปฏิบัติ การศึกษาภาคสนาม และการเรียนรู้แบบโครงงาน (สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา, 2554, น.45) สิ่งสำคัญที่ได้รับ คือ การรู้จักตัวตนมากขึ้นหรือที่นักวิชาการเรียกว่า “มาตุภูมิ” ซึ่งนำไปสู่การสร้างความสำนึกต่อท้องถิ่นของตนเอง (ทวีศิลป์ สืบวัฒน์, 2554, น.156)

จากการศึกษาประเด็นที่เกี่ยวข้องกับการเรียนการสอนประวัติศาสตร์ หลักสูตรสถานศึกษาของโรงเรียนในเขตตำบลเขาศรีศรี อำเภอรามกระต่าย จังหวัดกำแพงเพชร มีกรอบแนวทางการจัดการเรียนรู้ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ.2551 โดยพบว่า ยังมีจุดอ่อนหลายประการ เช่น ประการแรก การกำหนดเนื้อหาสาระทางประวัติศาสตร์ที่เกี่ยวข้องกับประวัติศาสตร์กระแสหลักเพียงอย่างเดียว ซึ่งเป็นประวัติศาสตร์แนวชาตินิยม ซึ่งตรงกับ (นิธิ เอียวศรีวงศ์, 2548, น.10) ได้กล่าวไว้ การศึกษาเรียนรู้ที่เน้นเนื้อหาสาระทางประวัติศาสตร์กว้างๆเกี่ยวข้องกับความเป็นชาติ ไม่เน้นประวัติศาสตร์ท้องถิ่นซึ่งอยู่รอบตัว จะทำให้หลักฐาน ตำนาน เรื่องเล่า ในท้องถิ่น ไม่มีความสำคัญถูกทิ้งไป ทั้งที่เป็นเรื่องสำคัญที่ทำให้เราเข้าใจท้องถิ่นของเราได้ ประการที่สอง เนื้อหาสาระที่จัดไว้ในหลักสูตรไม่ได้เน้นที่จะปลูกฝังการพัฒนาความคิดเชิงประวัติศาสตร์ ให้แก่ผู้เรียน ผู้เรียนสามารถนำความรู้มาใช้ประโยชน์ในชีวิตประจำวันได้น้อย ซึ่งตรงกับ (อรรถจักร์ สัตยานุรักษ์, 2548, น.10) ได้กล่าวไว้ว่า ความรู้ที่ได้จากการเรียนประวัติศาสตร์ในโรงเรียน จึงไม่สอดคล้องกับประสบการณ์ตรงของผู้เรียนในท้องถิ่น และมีได้ก่อให้เกิดความรัก ความภาคภูมิใจต่อความเป็นมาของท้องถิ่นของตนเลย และประการสุดท้าย สื่อการเรียนการสอนที่ใช้ในโรงเรียน เป็นตำราเรียนและเอกสารมากกว่าสื่ออื่น ๆ ซึ่งนักวิชาการ (อมรวิชัย นาคธรรมพ, 2551, น.33) กล่าวถึงการเรียนประวัติศาสตร์จากตำราเรียนที่มีเนื้อหาสาระทางประวัติศาสตร์ในแนวกว้าง ทำให้วิชาประวัติศาสตร์เป็นวิชาที่มีเนื้อหาตายตัวไม่สอดคล้องกับประสบการณ์จริงของผู้เรียนในท้องถิ่นต่าง ๆ สรุปได้ว่า หลักสูตรและการสอนวิชาประวัติศาสตร์ของโรงเรียนในเขตตำบลเขาศรีศรี อำเภอรามกระต่าย

จังหวัดกำแพงเพชร ยังไม่สอดคล้องกับบริบทหรือประเด็นเรื่องราวในท้องถิ่น จึงไม่สามารถเข้าถึงความรู้ของประวัติศาสตร์ในท้องถิ่นซึ่งเป็นเรื่องราวประสบการณ์จริงที่อยู่ใกล้ตัวของผู้เรียนได้

โรงเรียนบ้านทุ่งรวงทอง ตำบลเขาคีรีส อำเภอรามนครใต้ จังหวัดกำแพงเพชร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 1 ตั้งอยู่ในเขตชุมชนที่ความเป็นมาที่เก่าแก่ มีเรื่องราวทางประวัติศาสตร์ความเป็นมาที่ยาวนาน ซึ่งได้มีการศึกษาหลักฐานทางโบราณคดีและรวบรวมข้อมูลด้านประวัติศาสตร์ในท้องถิ่นไว้นานแล้ว พบว่า เมืองโบราณบางพาน เป็นเมืองสำคัญทางประวัติศาสตร์และโบราณคดี เป็นเมืองหนึ่งที่น่าศึกษาอยู่ในเขตอำเภอรามนครใต้ เป็นเมืองที่สำคัญและเก่าแก่ ตั้งแต่สมัยกรุงสุโขทัยเป็นราชธานีหรือก่อนหน้านั้น หลักฐานจากจารึกนครชุม ซึ่งจารึกเมื่อปี พ.ศ.1900 ในสมัยพระมหาธรรมราชาลิไท จารึกไว้ว่า "พิมพ์เอารอยดิน อันหนึ่งประดิษฐานไว้ในเมืองบางพาน เหนือจอมเขานางทอง" ซึ่งหมายถึงการนำรอยพระพุทธรูปมาจำลองมาประดิษฐานไว้ที่เขานางทองเมืองบางพานแสดงว่าเมืองบางพานเคยเจริญรุ่งเรืองมาตั้งแต่สมัยสุโขทัย จากจารึกฐานพระอิศวร ซึ่งจารึกในปีพุทธศักราช 2053 ได้กล่าวถึงเมืองบางพานไว้ว่า "ถนนถลาอันเป็นตรธานไปถึง บางพาน อนึ่งท่อปุพระยาร่วง ทำเอาน้ำไปถึงบางพานนั้น ก็ถมหายสิ้น" แสดงถึงเมืองบางพาน เจริญขนาดมีถนนพระร่วงตัดผ่าน และมีการขุดท่อทองแดง เอาน้ำจากเมืองกำแพงเพชรไปเลี้ยงเมืองบางพาน มาเกือบ 700 ปี แสดงถึงวิทยาการอันก้าวหน้ามากกว่าทุก ๆ เมืองเท่าที่มีหลักฐาน จากจารึกหลักที่ 4 ได้กล่าวถึง การเดินทางของพระมหาสามีสังฆราชจากประเทศลังกา มาสุโขทัย ผ่านเมืองบางพานแสดงถึงเมืองบางพานเป็นเมืองใหญ่ เมื่อมีพระสังฆราช เสด็จมาต้องผ่านเมืองบางพาน อาจเสด็จประทับเมืองบางพาน เมืองบางพานกลายเป็นเมืองร้าง ในช่วง 400 ปีที่ผ่านมา เพราะ ชื่อเมืองบางพานหายไปจากหลักฐานทางประวัติศาสตร์ จนกระทั่งภายหลัง ได้มีการศึกษาค้นคว้าและทำการสำรวจจนพบแหล่งที่ตั้งเมืองโบราณบางพาน โบราณสถานสำคัญมากมายในท้องถิ่น (สันติ อภัยราช, 2557, น.108) แสดงถึงความสำคัญที่เยาวชนในท้องถิ่นต้องให้ความสำคัญได้ศึกษาและสืบทอดมรดกเหล่านี้ต่อไป

จากการประชุมคณะกรรมการสถานศึกษา ร่วมกับคณะครูโรงเรียนบ้านทุ่งรวงทอง ตำบลเขาคีรีส อำเภอรามนครใต้ จังหวัดกำแพงเพชร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 1 โดยสรุปการประชุมได้ว่า ให้คณะครูโรงเรียนบ้านทุ่งรวงทองตระหนักถึงความสำคัญของเรื่องเกี่ยวกับประวัติศาสตร์ความเป็นมาของท้องถิ่น ในตำบลเขาคีรีส ถึงเหตุการณ์เรื่องราวที่เกิดขึ้นในอดีต สถานที่ บุคคลสำคัญภูมิปัญญา ตำนานต่าง ๆ ที่มีในท้องถิ่นโดยมีความเห็นพ้องกันว่าในปัจจุบันนักเรียนสนใจเรื่องราวของท้องถิ่นตนเองน้อยลงมีความรู้เรื่องราวของท้องถิ่นค่อนข้างน้อยและไม่ค่อยเห็นความสำคัญหากไม่มีการดำเนินการจัดการศึกษาอีกไม่นานสิ่งที่มีคุณค่าเหล่านี้ก็จะหายไปดังนั้นควรที่จะให้นักเรียนโรงเรียนบ้านทุ่งรวงทองได้มีประสบการณ์และเรียนรู้เรื่องราวเกี่ยวกับความเป็นมาของท้องถิ่นของตนเพื่อให้ได้เห็นคุณค่าและช่วยกันอนุรักษ์สืบไป

(โรงเรียนบ้านทุ่งรวงทอง, 2561, น.36) ซึ่งการที่จะช่วยให้นักเรียนมีความรู้เกี่ยวกับประวัติความเป็นมาของท้องถิ่นนั้นสามารถทำได้หลายวิธี โดยสอดคล้องกับ (ปิยวรา คล้ายหนองสรวง, 2550, น.6) ได้กล่าวถึง วิธีการจัดความรู้ให้กับนักเรียนสามารถทำได้หลายวิธี ได้แก่ การพานักเรียนไปทัศนศึกษา ยังแหล่งเรียนรู้จากสถานที่จริงเพื่อให้นักเรียนได้รับประสบการณ์ตรง ได้เรียนรู้ของจริง แต่วิธีนี้อาจต้องใช้งบประมาณและความปลอดภัยในการเดินทาง นอกจากนี้ยังมีวิธีที่นิยมนำมาใช้อีกวิธีหนึ่งก็คือ การจัดการพัฒนาหลักสูตร ซึ่งถือได้ว่าเป็นวิธีที่ดีที่สุดเพราะ หลักสูตรคือมวลประสบการณ์ทั้งหลายที่ได้จัดให้นักเรียนได้ศึกษาเรียนรู้ สถานศึกษา จะต้องมีความครอบคลุมตั้งแต่จุดมุ่งหมายเนื้อหาสาระ กิจกรรมการจัดการเรียนการสอนและการวัดและประเมินผล ของสถานศึกษาการที่จะให้ความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้อง ต้องผ่านระบบการศึกษาที่โรงเรียน ดังนั้นสถานศึกษาจึงต้องจัดทำหลักสูตร ที่เกี่ยวข้องกับ สภาพความเป็นอยู่ของท้องถิ่นใกล้ตัวของนักเรียน ตามความต้องการของท้องถิ่นดังระบุไว้ในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติพุทธศักราช 2542 ฉบับแก้ไข เพิ่มเติม ฉบับที่ 2 พ.ศ.2545 แก้ไขเพิ่มเติมฉบับที่ 3 พ.ศ.2553 ที่ส่งเสริมให้สถานศึกษาจัดทำหลักสูตรการศึกษาให้สอดคล้องกับ สภาพความต้องการของท้องถิ่นโดยใช้แหล่งเรียนรู้ในท้องถิ่น ให้เกิดประโยชน์ต่อผู้เรียน ดังนั้นสถานศึกษาจะต้องส่งเสริมให้ผู้เรียน ได้เรียนรู้เรื่องราวเกี่ยวกับเมืองโบราณบางพาน เพื่อให้ผู้เรียนมีความรู้ความเข้าใจเกิดความรักความภูมิใจต่อท้องถิ่นของตนเองตลอดจนสามารถนำความรู้ไปใช้ในการพัฒนาตนเองและท้องถิ่นได้

จากความสำคัญของการจัดการเรียนรู้ด้านประวัติศาสตร์ความเป็นมาของท้องถิ่นและ ปัญหาที่นักเรียนไม่มีความรู้เกี่ยวกับประวัติคราตร์ท้องถิ่นของตน ผู้วิจัยจึงเห็นความสำคัญของการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น มีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน ผู้วิจัยจึงมีความสนใจในการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น เรื่อง เมืองโบราณบางพาน รายวิชาประวัติศาสตร์ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โดยพิจารณาจากเวลาเรียน คะแนนผลงาน จากแบบฝึกหัด และคะแนนผลการเรียนรู้ จากแบบทดสอบก่อนเรียน และหลังเรียน เพื่อเป็นแนวทางในการจัดการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพและเหมาะสมกับสภาพท้องถิ่น เพื่อให้การจัดการศึกษามาจากความต้องการของผู้เรียน ชุมชน และท้องถิ่นอย่างแท้จริง และเป็นการช่วยส่งเสริมให้ผู้เรียนได้มีความรู้ความเข้าใจมีความรักและความภาคภูมิใจในท้องถิ่นของตนเองตลอดจนร่วมกันอนุรักษ์และสืบสานมรดกอันล้ำค่าในท้องถิ่นของตนให้คงอยู่สืบไป

คำถามการวิจัย

1. หลักสูตรท้องถิ่น เรื่อง เมืองโบราณบางพาน รายวิชาประวัติศาสตร์ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 มีองค์ประกอบอะไรบ้าง
2. ผลการเรียนรู้ของนักเรียนตามหลักสูตรท้องถิ่น เรื่อง เมืองโบราณบางพาน รายวิชาประวัติศาสตร์ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 เป็นอย่างไร
3. นักเรียนมีความพึงพอใจต่อการเรียนหลักสูตรท้องถิ่น เรื่อง เมืองโบราณบางพาน รายวิชาประวัติศาสตร์ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 อยู่ในระดับใด

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น เรื่อง เมืองโบราณบางพาน รายวิชาประวัติศาสตร์ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4
2. เพื่อศึกษาผลการเรียนรู้ของนักเรียนทั้ง 3 ด้าน ได้แก่ ด้านความรู้ ด้านทักษะและด้านคุณลักษณะอันพึงประสงค์ จากการเรียนรู้ตามหลักสูตรท้องถิ่น เรื่อง เมืองโบราณบางพาน รายวิชาประวัติศาสตร์ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4
3. เพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการเรียนตามหลักสูตรท้องถิ่น เรื่อง เมืองโบราณบางพาน รายวิชาประวัติศาสตร์ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4

ขอบเขตการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้จัดทำขึ้นเพื่อพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น เรื่อง เมืองโบราณบางพาน รายวิชาประวัติศาสตร์ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขตการวิจัย ดังต่อไปนี้

ขอบเขตประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 กลุ่มเครือข่ายโรงเรียนกลุ่มคลองคีรี สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 1 อำเภอพรานกระต่าย จังหวัดกำแพงเพชร ทั้งหมด 8 โรงเรียน ได้แก่ โรงเรียนบ้านบึงพิไกร โรงเรียนบ้านหนองโสน โรงเรียนบ้านเขาศีรี โรงเรียนบ้านบึงลูกนก โรงเรียนบ้านวังเฉลียง โรงเรียนบ้านคุยปายาง โรงเรียนบ้านเมืองพาน และโรงเรียนบ้านทุ่งรวงทอง จำนวน 82 คน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนบ้านทุ่งรวงทอง ตำบลเขาศีรี อำเภอพรานกระต่าย จังหวัดกำแพงเพชร ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2562 จำนวน 23 คน ได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling)

ขอบเขตเนื้อหา

หลักสูตรท้องถิ่น เรื่อง เมืองโบราณบางพาน รายวิชาประวัติศาสตร์ สำหรับนักเรียน
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 มีเนื้อหา ดังนี้

1. ประวัติศาสตร์เมืองโบราณบางพาน
2. ตำนานเขานางทอง
3. หลักฐานทางประวัติศาสตร์และการอนุรักษ์
4. ความสำคัญของเมืองโบราณบางพาน
5. การนำชมโบราณสถานเมืองโบราณบางพาน
6. นำเสนอข้อมูลเมืองโบราณบางพาน

ขอบเขตตัวแปร

1. ตัวแปรต้น ได้แก่ หลักสูตรท้องถิ่น เรื่อง เมืองโบราณบางพาน รายวิชาประวัติศาสตร์
สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4

2. ตัวแปรตาม มีดังต่อไปนี้

2.1 ผลการเรียนรู้ของนักเรียนทั้ง 3 ด้าน ได้แก่ ด้านความรู้ ด้านทักษะและด้าน
คุณลักษณะอันพึงประสงค์

2.2 ความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการเรียน หลักสูตรท้องถิ่น เรื่อง เมืองโบราณบาง
พาน รายวิชาประวัติศาสตร์ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4

นิยามศัพท์เฉพาะ

หลักสูตรท้องถิ่น หมายถึง องค์ความรู้จากการศึกษาข้อมูลทางประวัติศาสตร์และหลักฐาน
ทางโบราณคดี ที่เกี่ยวข้องกับเมืองโบราณบางพาน ผู้วิจัยสร้างขึ้นเพื่อพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น ตาม
ความต้องการของนักเรียน ครู ผู้ปกครอง ชุมชน และผู้เกี่ยวข้อง โดยกำหนดเป็นรายวิชาเพิ่มเติม
กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4

ผลเรียนรู้ของนักเรียน หมายถึง คะแนนของนักเรียนทั้ง 3 ด้าน ได้แก่ ด้านความรู้ ด้าน
ทักษะและด้านคุณลักษณะอันพึงประสงค์ หลังจากนักเรียนได้เรียนรู้และทำกิจกรรมตามหลักสูตร
ท้องถิ่น เรื่อง เมืองโบราณบางพาน รายวิชาประวัติศาสตร์ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ซึ่ง
วัดจากแบบทดสอบ แบบประเมินทักษะและแบบวัดคุณลักษณะอันพึงประสงค์

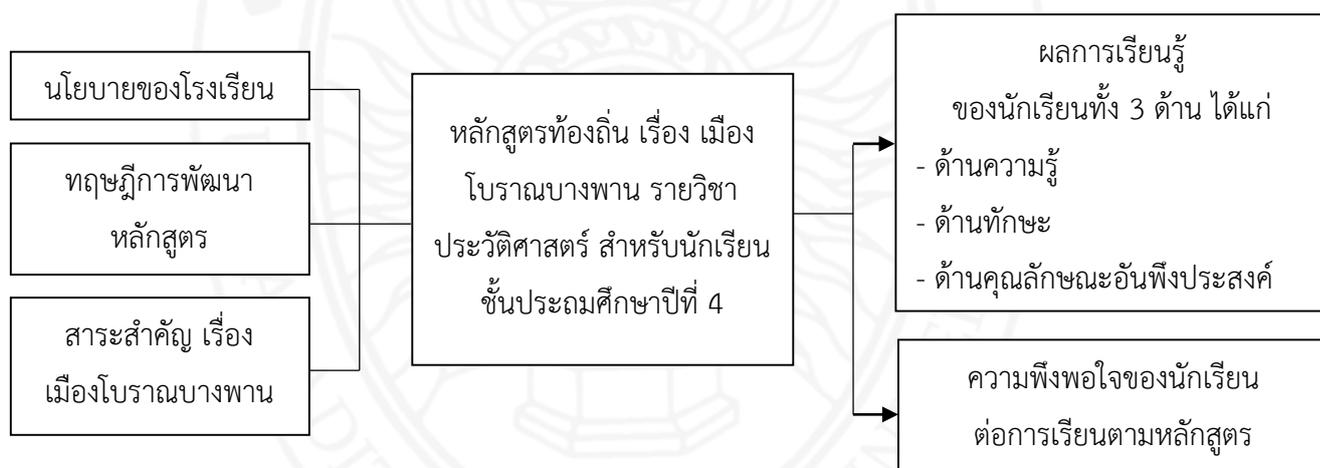
ความพึงพอใจ หมายถึง ความรู้สึกของนักเรียน ที่มีต่อการเรียนการสอนตามหลักสูตร
ท้องถิ่น เรื่อง เมืองโบราณบางพาน รายวิชาประวัติศาสตร์ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4
เมื่อได้เรียนรู้แล้ว โดยประเมินจากแบบสอบถามความพึงพอใจของนักเรียน

ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย

1. โรงเรียนบ้านทุ่งรวงทอง ได้หลักสูตรท้องถิ่น เรื่อง เมืองโบราณบางพาน สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 พร้อมกับรูปแบบการจัดการเรียนรู้ และแผนการจัดการเรียนรู้
2. นักเรียนได้เรียนรู้ตามหลักสูตรท้องถิ่น เรื่อง เมืองโบราณบางพาน สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ผลการเรียนรู้ทั้ง 3 ด้าน ได้แก่ ด้านความรู้ ด้านทักษะ และด้านคุณลักษณะอันพึงประสงค์ และมีจิตสำนึก ร่วมกันในการอนุรักษ์และเผยแพร่มรดกทางประวัติศาสตร์ท้องถิ่นให้คงอยู่
3. ได้แนวทางสำหรับผู้บริหาร ครู และผู้เกี่ยวข้อง ในการนำหลักสูตรท้องถิ่นมาใช้ในการจัดการเรียนการสอนและพัฒนาหลักสูตรให้เหมาะสมกับสภาพของแต่ละท้องถิ่น

กรอบแนวคิดการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มุ่งสร้างและพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น เรื่อง เมืองโบราณบางพาน รายวิชา ประวัติศาสตร์ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ผู้วิจัยกรอบแนวคิดในการวิจัย ดังต่อไปนี้

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น เรื่อง เมืองโบราณบางพาน รายวิชาประวัติศาสตร์ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ผู้วิจัยได้ศึกษาทฤษฎี หลักการและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ดังต่อไปนี้

1. การพัฒนาหลักสูตร
2. สารระการเรียนรู้ประวัติศาสตร์
3. สารระการเรียนรู้ของเมืองโบราณบางพาน
4. แผนการจัดการเรียนรู้
5. การประเมินผลการจัดการเรียนรู้
6. แนวคิดทฤษฎีความพึงพอใจ
7. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การพัฒนาหลักสูตร

ความหมายของหลักสูตร

หลักสูตรเป็นเครื่องมือสำคัญของการจัดการศึกษา และเป็นตัวกำหนดแนวทางการจัดการศึกษาให้บรรลุจุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้ อีกทั้งยังเป็นตัวกำหนดทิศทางการจัดการศึกษาของประเทศ จึงต้องมีการพัฒนาอยู่เสมอเพื่อจะให้ทันกับการเปลี่ยนแปลงของสังคมและวัฒนธรรม การเมือง และเศรษฐกิจ เพื่อให้ผู้เรียนมีความรู้ ทักษะ ค่านิยม และเจตคติ อันนำไปสู่การพัฒนาประเทศชาติให้มีความเจริญในทุก ๆ ด้าน โดยมีนักวิชาการทางการศึกษาให้ความหมายและคำนิยามของหลักสูตรไว้มากมาย ผู้วิจัยได้สรุปความหมายออกเป็น 2 ประเด็น ดังนี้

ประเด็นที่ 1 หลักสูตร หมายถึง เอกสารลายลักษณ์อักษรที่ระบุถึงแนวทางการจัดการศึกษาให้บรรลุจุดมุ่งหมายของการศึกษา มาจากการออกแบบและพัฒนาตามนโยบายการศึกษาชาติ เพื่อใช้เป็นแนวทางการปฏิบัติให้แก่ทุกโรงเรียน ซึ่งสามารถสรุปโดยใช้ความหมายตามกรมวิชาการ (กรมวิชาการ, 2543, น.18) และ(มาเรียม นิลพันธุ์, 2536, น.6) ให้ความหมายหลักสูตรสรุปได้ว่า หลักสูตร หมายถึง เอกสาร โครงการ แผนหรือข้อกำหนด ที่เรียกว่า หนังสือหลักสูตร อันประกอบด้วย หลักการ จุดหมาย โครงสร้าง กิจกรรม และวัสดุอุปกรณ์ในการจัดการเรียน การสอน และมีการอธิบายเพิ่มเติมเกี่ยวกับรายละเอียดต่าง ๆ ไว้ในเอกสารเล่มอื่น ๆ ที่เรียกว่า “เอกสารประกอบหลักสูตร” เพื่อใช้เป็นแนวทางพัฒนาผู้เรียนแต่ละคนให้เกิดความรู้ ความสามารถไปสู่

ศักยภาพสูงสุดของตนซึ่งช่วยให้ผู้เรียนนำความรู้ไปสู่การปฏิบัติในการเรียนรู้ด้วยตนเอง รู้จักตนเอง สามารถดำรงชีวิตในสังคมได้อย่างมีความสุข

ประเด็นที่ 2 หลักสูตร หมายถึง ประสบการณ์ที่โรงเรียนจัดให้กับนักเรียนในรูปแบบต่าง ๆ ซึ่งเน้นที่ความเจริญงอกงามและความสุขของนักเรียนเป็นเป้าหมายในการดำเนินการโดยมีครูเป็นผู้ดำเนินการพัฒนาหลักสูตรด้วยตนเอง ในความหมายนี้สามารถอธิบายได้ว่า หลักสูตร คือ มวลประสบการณ์ทุกชนิดที่ครูสร้างสรรค์ให้กับผู้เรียนเพื่อให้ผู้เรียนพัฒนาตนเองให้สามารถดำรงชีวิตอยู่ได้ในสังคมอย่างมีความสุขและเจริญงอกงาม ทั้งนี้ครูในโรงเรียนเป็นผู้ดำเนินการพัฒนาหลักสูตร (อมรรัตน์ วัฒนาร, 2552, น.10) และ (วิชัย ประสิทธิ์วุฒิเวช, 2542, น.6-44) หลักสูตร คือ มวลประสบการณ์ในแต่ละโปรแกรมการศึกษา เพื่อให้ผู้เรียนมีพัฒนาการในด้านต่าง ๆ ตามจุดหมายที่ได้กำหนดไว้ในการจัดการเรียนการสอนตามระดับชั้น

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยสรุปได้ว่า หลักสูตร หมายถึง เอกสารลายลักษณ์อักษรและประสบการณ์ ที่นำมาจัดเป็นแผนการหรือโครงการที่ประกอบด้วยจุดมุ่งหมาย เนื้อหาวิชา การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน และการวัดและประเมินผล และยังหมายรวมถึงการนำหลักสูตรไปใช้ปฏิบัติจริงในการจัดการเรียน เพื่อให้ผู้เรียนแต่ละระดับชั้นมีพัฒนาการในด้านต่าง ๆ ตามจุดมุ่งหมายที่ได้กำหนดไว้

ความสำคัญของหลักสูตร

หลักสูตรเป็นองค์ประกอบที่สำคัญอย่างยิ่งในการจัดการศึกษา การจัดการศึกษาทุกประเภททุกระดับจะขาดหลักสูตรไม่ได้ เพราะหลักสูตรจะเป็นโครงร่างกำหนดไว้ว่าจะให้เด็กได้รับประสบการณ์อะไรจึงจะเป็นประโยชน์ต่อตัวนักเรียนและสังคม หลักสูตรเป็นแนวทางที่จะสร้างความเจริญก้าวหน้าให้แก่ นักเรียน ในการจัดการศึกษาที่จะบรรลุเป้าหมายได้นั้นต้องอาศัยหลักสูตรเป็นเครื่องมือไปสู่การบรรลุเป้าหมายดังกล่าว ถ้าปราศจากหลักสูตรแล้วการศึกษาจะไม่มีโอกาสสำเร็จ ลุล่วงไปตามเป้าหมายของการจัดการศึกษาที่กำหนดไว้ได้เลย หลักสูตรจึงเปรียบเสมือนหัวใจที่สำคัญของการศึกษา

มาเรียม นิลพันธุ์ (2536, น.3-6) ได้ให้ความสำคัญของหลักสูตรไว้ว่า หลักสูตรเป็นเครื่องมืออย่างหนึ่งที่จะทำให้ความมุ่งหมายในการจัดการศึกษาบรรลุสมความมุ่งหมายตามแผนการศึกษาแห่งชาติ เพราะหลักสูตรมีความสำคัญในการช่วยพัฒนาบุคคลในทุก ๆ ด้าน กล่าวคือ นักเรียนอยู่ในวัยที่กำลังจะเติบโตเป็นผู้ใหญ่ในอนาคต หลักสูตรมีความสำคัญต่อการพัฒนาสังคม การเมือง และเศรษฐกิจ กล่าวสอดคล้องกับ ขวลิขิต ชูกำแพง (2551, น.16) ผู้ทำการพัฒนาหลักสูตรสามารถที่จะกำหนดจุดมุ่งหมาย และ เนื้อหาวิชาของหลักสูตรเพื่อวางรากฐานทางความคิด และความประพฤติของนักเรียนให้มีคุณภาพ มีความสำนึกในสิทธิและหน้าที่ของพลเมืองที่ดี ทำให้นักเรียนเจริญเติบโตเป็นสมาชิกที่ดีของสังคม หลักสูตรจะช่วยให้เด็กนักเรียนได้ค้นพบความสามารถ ความถนัด และความ

สนใจของตนเองตลอดจนสามารถกำหนดแนวทางในการประกอบอาชีพตามที่ตนถนัด หลักสูตรจึงเปรียบเสมือนทางเสื่อที่คอยบังคับหรือกำหนดทิศทางการเรียนการสอนให้เป็นไปตามความมุ่งหมายของการศึกษา หลักสูตรทำให้สังคมเปลี่ยนแปลงได้เพราะเมื่อประเทศชาติต้องการที่จะสร้างคุณลักษณะของประชาชนในชาติให้เป็นอย่างไร รัฐบาลก็สามารถจะกำหนดจุดมุ่งหมายและเนื้อหาวิชาที่จะพัฒนาและสร้างสรรค์ให้เยาวชนเป็นไปตามจุดมุ่งหมายของชาติได้ โดยสอดคล้องกับ ปฎูล นันทวงศ์ และไพโรจน์ ดวงวิเศษ (2543, น.9) ได้กล่าวในทำนองเดียวกันว่า หลักสูตรมีความสำคัญ เพราะหลักสูตรเป็นส่วนกำหนดมาตรฐานการเรียนรู้เป็นเครื่องชี้นำทางหรือเป็นบทบัญญัติของรัฐในการจัดการศึกษา (ชัยวัฒน์ สุทธิรัตน์, 2556, น.34) เพื่อให้แน่ใจว่านักเรียนได้รับการศึกษาที่มีคุณภาพ โดยมีรายละเอียดที่บ่งชี้ว่า นักเรียนควรเรียนรู้ อะไร มีเนื้อหาสาระอย่างน้อยเพียงไร ควรได้รับการฝึกฝนให้มีความชำนาญในด้านใด และควรมีพัฒนาการทั้งในส่วนของร่างกาย จิตใจ สังคม และสติปัญญาอย่างไร อีกทั้งยังเป็นเกณฑ์มาตรฐานทางการศึกษา และควบคุมการจัดการเรียนการสอนของสถานศึกษา ซึ่งผู้ที่เกี่ยวข้องในการจัดการศึกษาทุกฝ่ายต้องยึดถือเป็นแนวปฏิบัติ เพื่อพัฒนาบุคคลให้มีประสิทธิภาพตามที่พึงประสงค์ให้แก่สังคมและประเทศชาติ

จากความสำคัญของหลักสูตรข้างต้น ผู้วิจัยสรุปได้ว่า หลักสูตรมีความสำคัญอย่างยิ่ง เพราะหลักสูตรเป็นเอกสารซึ่งเป็นแผนการหรือเป็นยุทธศาสตร์ ในการจัดการศึกษาที่ระบุแนวทางการจัดมวลประสบการณ์ ซึ่งเป็นส่วนกำหนดทิศทางการจัดการศึกษาให้กับบุคลากรที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาได้นำไปปฏิบัติ เพื่อให้ให้นักเรียนมีคุณภาพทางการศึกษาตามเกณฑ์มาตรฐานการศึกษาตามที่หลักสูตรกำหนดไว้ เป็นองค์ประกอบของหลักสูตร

องค์ประกอบของหลักสูตร

หลักสูตรไม่ว่าจะเป็นระดับใดก็ตาม สิ่งสำคัญที่เป็นพื้นฐานของหลักสูตรจะต้องประกอบไปด้วยจุดมุ่งหมายของหลักสูตร ขอบข่ายเนื้อหาของหลักสูตร และการจัดสรรเวลาในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่หลากหลาย นักวิชาการด้านหลักสูตรและการสอนหลายท่าน ได้นำเสนอองค์ประกอบของหลักสูตรไว้ ดังนี้

Taba (1962, p.224) ; อ้างถึงใน (ชัยวัฒน์ สุทธิรัตน์, 2556, น.44) กล่าวว่า หลักสูตรทุกรูปแบบควรประกอบไปด้วย จุดประสงค์ ทั่วไป และจุดมุ่งหมายเฉพาะ เนื้อหาสาระและประสบการณ์ การเรียนรู้ การวัดและการประเมินผล

Tyler (1949, p.11) ; อ้างถึงใน (ชัยวัฒน์ สุทธิรัตน์, 2556, น.46) ได้กล่าวถึงองค์ประกอบของหลักสูตรว่า ควรประกอบไปด้วย 4 องค์ประกอบหลัก คือ 1. จุดประสงค์ 2. เนื้อหาสาระ 3. การจัดประสบการณ์การเรียนรู้ และ 4. วิธีการตรวจสอบเป้าหมาย

Pratt (1980, p.4) ; อ้างถึงใน (ชัยวัฒน์ สุทธิรัตน์, 2556, น.52) มีแนวคิดที่ว่า หลักสูตรเป็นแผนหรือความตั้งใจ ดังนั้นสิ่งที่มีอยู่ในหลักสูตรควรประกอบไปด้วย ความตั้งใจ และเป้าหมาย สิ่งที่นักเรียนจะได้รับการพัฒนาวิธีการ ประเมินผลการเรียนรู้ สื่ออุปกรณ์ และคุณลักษณะที่จำเป็นของครู นอกจากนี้ นักการศึกษาไทย ได้ให้ความเห็นไว้หลายท่าน ดังเช่น

จ้ำรง บัวศรี (2532, น.7-8) ; อ้างถึงใน (ชัยวัฒน์ สุทธิรัตน์, 2556, น.64) กล่าวว่า หลักสูตรต้องประกอบไปด้วยองค์ประกอบสำคัญขาดไม่ได้ 6 อย่าง คือ 1.เหตุผลและความจำเป็นของหลักสูตร 2.จุดประสงค์ของการเรียนการสอน 3.เนื้อหาสาระและประสบการณ์ 4.ยุทธศาสตร์การเรียนการสอน 5.วัสดุอุปกรณ์และสื่อการเรียนการสอน และ6.การประเมินผลหลักสูตรและประเมินผลการเรียนการสอน

สังัด อุทรานันท์ (2532, น.182) ; อ้างถึงใน (ชัยวัฒน์ สุทธิรัตน์, 2556, น.66) ให้ความเห็นว่า หลักสูตรที่ดีควรประกอบด้วย 1.เหตุผลและความจำเป็นของหลักสูตร 2.จุดมุ่งหมายทั่วไปและจุดมุ่งหมายเฉพาะ 3.เนื้อหา สาระและประสบการณ์ 4.การเสนอแนะเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอน 5.การเสนอแนะเกี่ยวกับการใช้สื่อการสอนและแหล่งวิทยาการในชุมชน และ6.การประเมินผล

สำลี ทองธิว (2545, น.32) กล่าวว่า หลักสูตรแต่ละหลักสูตรจะมีองค์ประกอบหลัก ๆ ดังนี้

1. ปณิธานหรือหลักการของหลักสูตร เป็นตัวบ่งชี้หรือสะท้อนให้เห็นถึงกรอบแนวคิดปรัชญาที่ผู้พัฒนาหลักสูตรยึดถือเป็นแนวทางในการพัฒนาหลักสูตร

2. เป้าหมายของหลักสูตร เป็นการระบุถึงภาพรวมของคุณลักษณะที่จะเกิดขึ้นกับ ผู้เรียน และผลกระทบที่จะเกิดกับสังคมส่วนรวม

3. วัตถุประสงค์ของหลักสูตร เป็นคุณลักษณะเฉพาะที่ต้องเกิดกับผู้เรียนเป็นเรื่องของ ความรู้ ความสามารถ พฤติกรรมเฉพาะ เป็นต้น

4. ความรู้และมวลประสบการณ์ทั้งหลายที่จัดขึ้นอย่างเป็นระบบ มีโครงสร้างเวลาเรียนที่ สอดคล้องกันและสอดคล้องกับวัตถุประสงค์เฉพาะ และเป้าหมายของหลักสูตร ทั้งยังรวมไปถึงการจัดการเรียนรู้ที่ไปในทิศทางเดียวกันกับหลักการและกรอบแนวคิดที่ระบุไว้ในหลักสูตร

5. เกณฑ์ในการประเมินผลผู้เรียน วิธีการวัดและประเมินผู้เรียนตลอดจนเครื่องมือที่ใช้ในการวัดและประเมินผลผู้เรียนของหลักสูตร

รัตนะ บัวสนธ์ (2554, น.31-32) กล่าวว่า หลักสูตรมีองค์ประกอบสองส่วนใหญ่ ๆ คือ เอกสารหลักสูตร และเอกสารประกอบหลักสูตร การพัฒนานวัตกรรมการศึกษาที่เป็นหลักสูตร จึงต้องจัดทำให้ครบถ้วนทั้งสองส่วน ทั้งนี้แต่ละส่วนที่มีลักษณะต่างกัน ดังนี้

1. เอกสารหลักสูตร ประกอบด้วยองค์ประกอบสำคัญ ได้แก่

- 1.1 ปรัชญาหรือหลักการของหลักสูตร

- 1.2 วัตถุประสงค์ของหลักสูตร

1.3 เนื้อหาสาระ

1.4 แนวทางการจัดกิจกรรมการเรียนรู้การสอน

1.5 การวัดและประเมินผลการเรียน

2. เอกสารประกอบหลักสูตร เป็นส่วนที่จะทำให้การนำหลักสูตรไปใช้เป็นไปอย่างมีทิศทางถูกต้องตามเจตนารมณ์ของการสร้างหลักสูตร นอกจากนั้นยังช่วยให้การใช้หลักสูตรมีความสะดวกยิ่งขึ้น เอกสารประกอบหลักสูตรที่สำคัญและจำเป็น ได้แก่ คู่มือครู แผนการใช้หลักสูตรหรือแผนการจัดการเรียนรู้ เป็นต้น

จากการศึกษาองค์ประกอบของหลักสูตร ผู้วิจัยสามารถสรุปตามแนวคิดของนักพัฒนาหลักสูตรในต่างประเทศและประเทศไทย พบว่า มีองค์ประกอบในหลายด้านที่คล้ายคลึงกัน คือ ด้านจุดประสงค์ของหลักสูตร รองลงมาคือ ด้านเนื้อหาที่จะนำมาในการจัดการสอน การจัดประสบการณ์หรือยุทธศาสตร์ การสอน และด้านการวัดผลประเมินผลตามหลักสูตร ส่วนองค์ประกอบอื่นที่มีความคล้ายคลึงกันในบางส่วน คือ ด้านสื่อวัสดุอุปกรณ์และในด้านเหตุผลความจำเป็น หลักการ เป้าหมาย และความตั้งใจ การวิจัยฉบับนี้ผู้วิจัยได้สังเคราะห์องค์ประกอบของหลักสูตรที่สำคัญไว้ 8 ประเด็น คือ

- 1.ความต้องการจำเป็นของหลักสูตร
- 2.หลักการของหลักสูตร
- 3.จุดมุ่งหมายของหลักสูตร
- 4.คำอธิบายรายวิชา
- 5.โครงสร้างหลักสูตรและสาระการเรียนรู้
- 6.แนวทางการจัดกิจกรรมการเรียนรู้
- 7.แนวทางการวัดและประเมินผล และ
- 8.เอกสารประกอบหลักสูตรและแหล่งเรียนรู้

ความหมายของการพัฒนาหลักสูตร

หลักสูตรมีความสำคัญต่อการจัดการศึกษามาก ถือว่าเป็นหัวใจหลัก เพราะเป็นเครื่องมือที่สำคัญในการกำหนดแนวทางการจัดการศึกษา เพื่อพัฒนานักเรียนอย่างมีทิศทางตามเจตนารมณ์ของหลักสูตร นักการศึกษาจึงได้ให้ความหมายของการพัฒนาหลักสูตรไว้ดังนี้

วิชัย วงษ์ใหญ่ (2537, น.1) ; อ่างถึงใน (บุญเลี้ยง ทุมทอง, 2556, น.120) ได้ให้ความหมายของการพัฒนาหลักสูตรว่า คือ การพยายามทำให้ดีขึ้นให้มีความสมบูรณ์ขึ้น เพราะหลักสูตรเป็นแม่บทหรือหัวใจของการ จัดการศึกษาเพื่อที่จะเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของกลุ่มเป้าหมายของหลักสูตรให้เข้าไปในทิศทางที่พึงประสงค์ สอดคล้องกับ (วิชัย ประสิทธิ์วุฒิเวชช์, 2542, น.10) (อารีย์ พรหมเล็ก, 2547, น.39) เซเลอร์ และเอเล็กซานเดอร์ (Saylor & Alexander, 1974, p.7) ที่กล่าวว่า การพัฒนาหลักสูตร หมายถึง การแก้ไขหรือการจัดการ หลักสูตรที่มีอยู่แล้วให้ดีขึ้นหรือเป็นการสร้างเอกสารต่าง ๆ สำหรับผู้เรียนด้วย เช่นเดียวกัน กับ (อุมาพร หล่อสมฤดี, 2545, น.20) ที่ได้ให้ความหมายเกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตรว่า การพัฒนาหลักสูตรโรงเรียน คือ การดำเนินการเพื่อให้ได้มาซึ่งแผนประสบการณ์หรือเพื่อกำหนดการเรียนรู้ของนักเรียนที่ประกอบด้วย จุดประสงค์ เนื้อหา สาระ การจัดการเรียน การสอน กิจกรรมและสื่อต่าง ๆ รวมทั้งการวัดและประเมินผล ส่วน กาญจนา คุณารักษ์ (2540, น.334) กล่าวว่า การพัฒนาหลักสูตร หมายถึง กระบวนการวางแผนจัดกิจกรรม

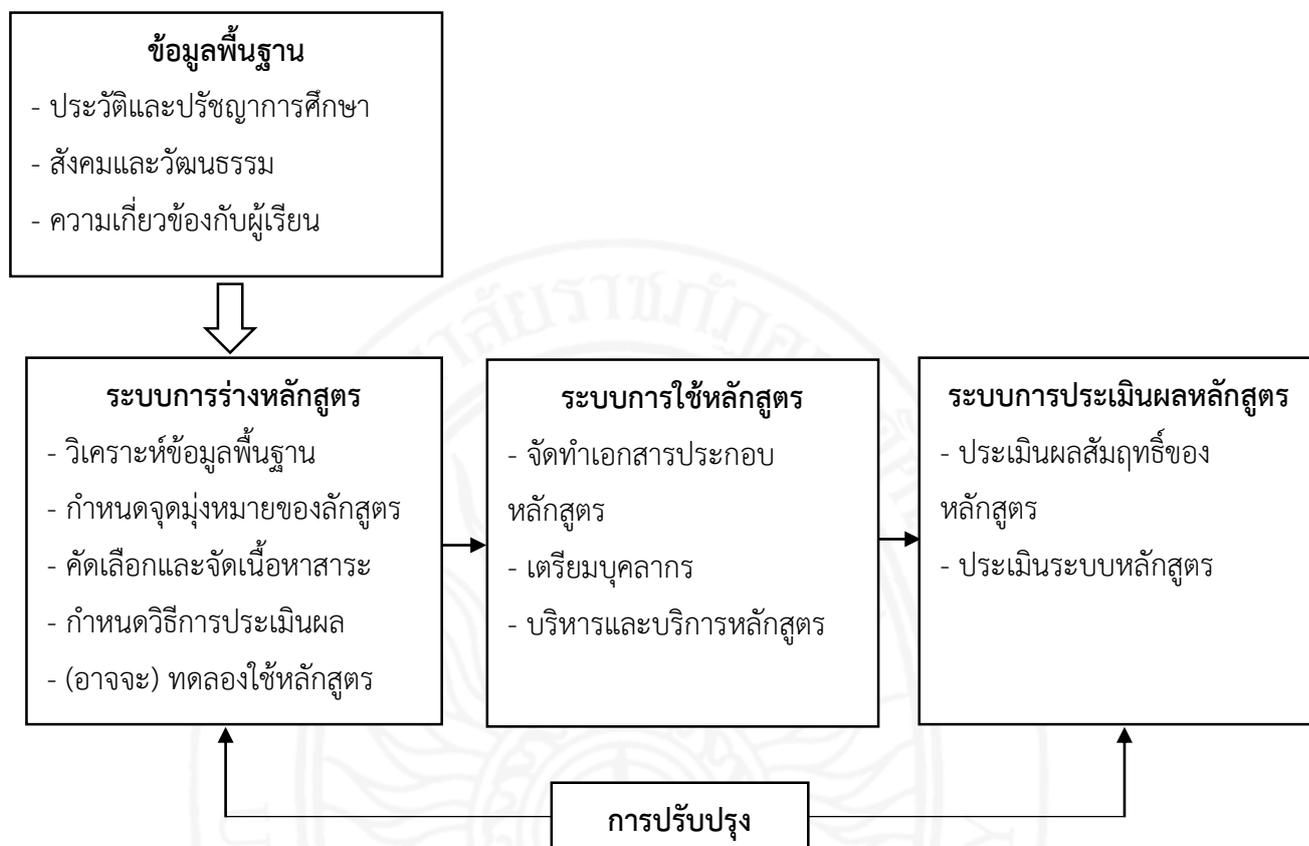
การเรียนการสอนทุกประเภทเพื่อให้ผู้เรียนมีการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมให้ตรงตามจุดประสงค์ที่วางไว้ นอกจากนี้ ไทเลอร์ (Tyler, 1950, p.112 อ้างถึงใน รุ่งอรุณ หัสชู, 2553, น.14) ได้เสนอหลักการในการพัฒนาหลักสูตรและการสอนกำหนดปัญหาพื้นฐาน 4 ข้อ คือ 1. จุดมุ่งหมายทางการศึกษาที่โรงเรียนต้องการให้ผู้เรียนบรรลุ มีอะไรบ้าง 2. การที่จะให้ผู้เรียนบรรลุจุดมุ่งหมายทางการศึกษาที่กำหนดนั้นจะต้องมีประสบการณ์ทางการศึกษาอะไรบ้าง 3. ประสบการณ์ทางการศึกษาที่กำหนดนั้นจะจัดอย่างไรให้มีประสิทธิภาพ 4. จะทราบได้อย่างไรว่าผู้เรียน ได้บรรลุจุดมุ่งหมายทางการศึกษานั้นแล้ว

ดังนั้น จึงกล่าวโดยสรุปได้ว่า การพัฒนาหลักสูตร คือ กระบวนการจัดทำหลักสูตรขึ้นมาใหม่ หรือการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงหลักสูตรที่มีอยู่แล้วให้ดีขึ้น เหมาะสมกับการเรียนการสอนในสภาพการณ์ปัจจุบัน โดยมีองค์ประกอบที่สำคัญ คือ จุดมุ่งหมายของหลักสูตร เนื้อหาสาระ กระบวนการ และการประเมินผล เพื่อให้เป้าหมายของหลักสูตรซึ่งก็คือนักเรียนเกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมตามความมุ่งหมายของการศึกษา และจุดประสงค์ที่กำหนดไว้ รูปแบบและกระบวนการพัฒนาหลักสูตร

กระบวนการพัฒนาหลักสูตร

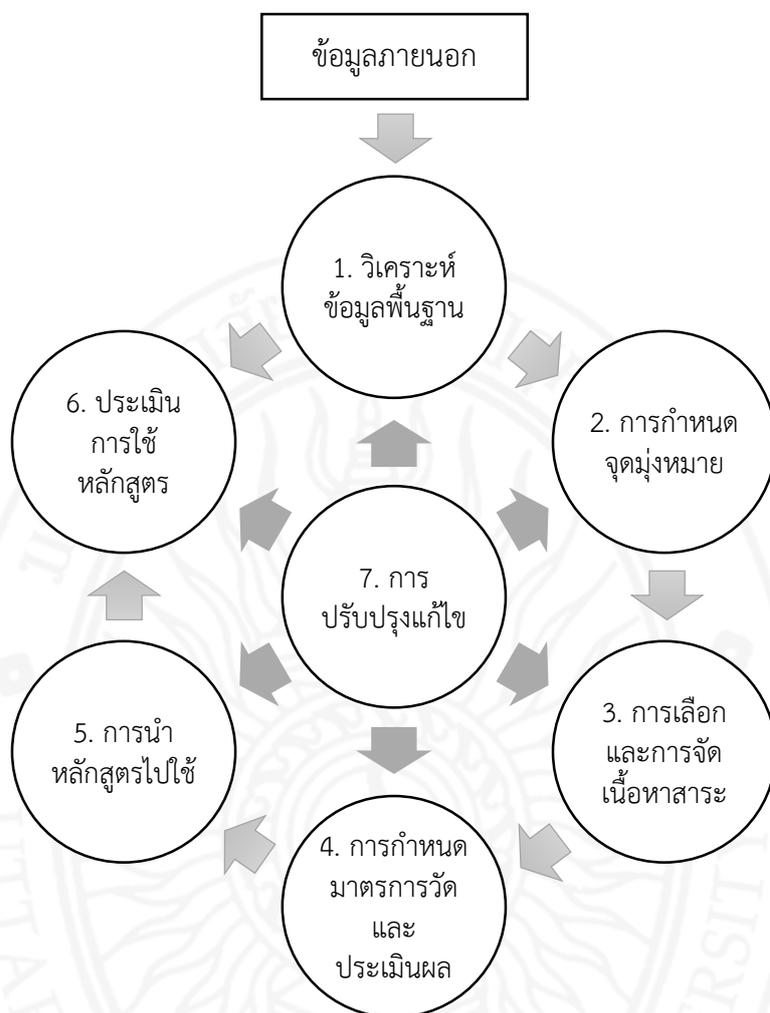
กระบวนการพัฒนาหลักสูตรเป็นสิ่งสำคัญและจำเป็นเพราะรูปแบบของการพัฒนาหลักสูตรนั้นเปรียบเสมือนเป็นพิมพ์เขียว (Blue Print) ที่จะดำเนินการต่อไป ถ้าเราได้พิมพ์เขียวที่ชัดเจนมากเท่าใดก็จะเป็นข้อบ่งชี้ต่อการพัฒนาหลักสูตรได้สะดวกและรวดเร็วยิ่งขึ้น การเลือกรูปแบบในการพัฒนาหลักสูตรจึงเป็นสิ่งสำคัญและจำเป็นเนื่องจากรูปแบบการพัฒนาหลักสูตรจะเป็นแนวทางเพื่อให้การพัฒนาหลักสูตรได้สะดวก รวดเร็ว ตรงต่อความต้องการ และเป็นจริงได้มากที่สุด จึงได้มีแนวคิดเกี่ยวกับรูปแบบหรือกระบวนการพัฒนาหลักสูตรทั้งของกรมวิชาการ นักการศึกษาไทย และต่างประเทศนำเสนอไว้ดังนี้

สังัด อุทรานันท์ (2532, น.34-43) ; อ้างถึงใน (ชัยวัฒน์ สุทธิรัตน์, 2556, น.117) ได้ประยุกต์แนวคิดของไทเลอร์ เพื่อเป็นพื้นฐานในการกำหนดขั้นตอนของการพัฒนาหลักสูตรโดยยึดหลักการพัฒนาหลักสูตรทั้งระบบ โดยแบ่งออกเป็นกร่างหลักสูตร การนำหลักสูตรไปใช้ และการประเมินผลหลักสูตรทั้งระบบ ดังภาพที่ 1 ดังนี้

ภาพที่ 1 กระบวนการพัฒนาหลักสูตรของสจต อุทรานันท์
ที่มา: (สจต อุทรานันท์. 2532, น.34-43)

จากภาพที่ 1 แสดงให้เห็นถึงความสัมพันธ์ของระบบย่อยใน ระบบการพัฒนาหลักสูตรซึ่งประกอบด้วยระบบย่อยที่สำคัญ 3 ระบบ คือ ระบบร่างหลักสูตร ระบบ การใช้หลักสูตร และระบบ การประเมินหลักสูตร ซึ่งการปรับปรุงจะดำเนินการในระบบย่อย ระบบใดก่อนหรือหลังก็ได้ ส่วนขั้นตอนการพัฒนาหลักสูตรสามารถแสดงเป็นรูปวัฏจักรของ กระบวนการพัฒนาหลักสูตร 7 ขั้นตอน ดังภาพที่ 2 ดังนี้

ภาพที่ 2 วัฏจักรของกระบวนการพัฒนาหลักสูตรตามแนวความคิดของสจ๊วต อุทรานันท์

จากภาพที่ 2 จะเห็นว่าขั้นตอนการพัฒนาหลักสูตร มีความเกี่ยวข้องสัมพันธ์กัน อย่างเป็นวัฏจักร โดยมีขั้นตอน 7 ขั้นตอน ดังนี้

1. การกำหนดข้อมูลพื้นฐานเป็นกระบวนการที่มีความสำคัญและเป็นขั้นตอนแรกของการพัฒนาหลักสูตร เพื่อให้ทราบถึงสภาพปัญหาความต้องการของสังคมและนักเรียนซึ่งจะช่วยให้สามารถจัดหลักสูตรให้สนองกับความต้องการและสามารถแก้ไขปัญหาต่าง ๆ

2. การกำหนดจุดมุ่งหมายของหลักสูตรจัดเป็นขั้นตอนที่สำคัญยิ่งอีกขั้นตอนหนึ่ง เป็นขั้นตอนที่ทำหลังจากได้วิเคราะห์และได้ทราบถึงสภาพปัญหาตลอดจนความต้องการต่าง ๆ การกำหนดจุดมุ่งหมายของหลักสูตรนั้นเป็นการมุ่งแก้ปัญหาและสนองความต้องการที่ได้จากการ

วิเคราะห์ข้อมูลอาจเป็นข้อมูลพื้นฐานที่มีอยู่เดิมหรือจากการเก็บรวบรวมข้อมูลความต้องการขึ้นมาใหม่ได้

3. การคัดเลือกจัดเนื้อหาสาระและประสบการณ์การเรียนการสอนที่จะนำมาจัดไว้ในหลักสูตรจะต้องผ่านการพิจารณากลับกรองถึงความเหมาะสม และจำเป็นต้องสอดคล้องกับจุดมุ่งหมายของหลักสูตร

4. การกำหนดมาตรการวัดและประเมินผล ชั้นนี้มุ่งที่จะหาเกณฑ์มาตรฐานเพื่อใช้ในการวัดและประเมินผลว่าจะวัดและประเมินผลอะไรบ้างจึงจะสอดคล้องกับเจตนารมณ์หรือจุดมุ่งหมายของหลักสูตร

5. การทดลองใช้หลักสูตร ขั้นตอนนี้จะมุ่งศึกษาจุดอ่อนหรือข้อบกพร่องต่าง ๆ ของหลักสูตร หลังจากได้มีการร่างหลักสูตรแล้ว ทั้งนี้เพื่อหาวิธีการแก้ไขปรับปรุงหลักสูตรให้ดียิ่งขึ้น

6. การประเมินผลการใช้หลักสูตรหลังจากได้มีการยกร่างหลักสูตรหรือได้ทำการทดลองใช้หลักสูตรแล้ว ก็ควรจะประเมินผลจากการใช้ว่าเป็นอย่างไร มีส่วนไหนบ้างที่ควรจะได้รับการปรับปรุงแก้ไขบ้าง ถ้ามีจุดอ่อนหรือไม่เหมาะสมตรงไหนก็ต้องปรับปรุงให้เป็นที่เหมาะสมก่อนนำออกไปใช้จริงต่อไป

7. การปรับปรุงแก้ไขหลักสูตรก่อนนำไปใช้ หลังจากที่ได้มีการตรวจสอบและประเมินผลเบื้องต้นแล้ว หากพบว่าหลักสูตรมีข้อบกพร่องจะต้องปรับปรุงแก้ไขให้มีความถูกต้องหรือเหมาะสมก่อนที่จะนำหลักสูตรไปใช้ในสถานศึกษาจริงทั้งนี้เพื่อให้การใช้หลักสูตรบรรลุผลตามเป้าหมายที่กำหนดไว้

กระบวนการพัฒนาหลักสูตรที่จะนำมาใช้ เป็นพื้นฐานในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ แนวคิดและรูปแบบกระบวนการพัฒนาหลักสูตรของทาบา (Taba) และไทเลอร์ (Tyler) และกระบวนการพัฒนาหลักสูตรเชิงสร้างสรรค์ความรู้ (Constructivist paradigm) ดังรายละเอียดต่อไปนี้

แนวคิดในการพัฒนาหลักสูตรของทาบา (Taba)

Taba (1962, p.12) ได้เสนอแนวคิดในการพัฒนาหลักสูตรที่เรียกว่า Bottom-up approach หรือวิธีการจากเบื้องล่างสู่เบื้องบนซึ่งทาบาเชื่อว่าผู้ที่ทำหน้าที่สอนในหลักสูตรควรได้มีส่วนร่วมในการพัฒนาหลักสูตรด้วยวิธีการพัฒนาหลักสูตรของทาบานี้ มีขั้นตอนคล้ายคลึงกับของไทเลอร์ แต่ต่างกันตรงที่วิธีการของไทเลอร์นั้นค่อนข้างเป็นวิธีการแบบ Top-down นั่นคือ การพัฒนาหลักสูตรที่มาจากข้อเสนอแนะของนักวิชาการด้านหลักสูตรเพื่อให้ ครูเป็นผู้ปฏิบัติตาม โดยมีผู้บริหารสั่งการมายังผู้สอนอีกทีหนึ่งสำหรับขั้นตอนในการพัฒนาหลักสูตรของทาบา มีดังนี้

1. วินิจฉัยความต้องการ (Diagnosing Needs) เป็นการสำรวจสภาพปัญหาความต้องการ และความจำเป็นต่าง ๆ ของสังคม ผู้เรียน และชุมชน โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อทำให้เกิดแนวความคิดใหม่ที่จะนำไปใช้ในการจัดทำหลักสูตร

2. กำหนดจุดมุ่งหมาย (Formulating Specific Objectives) หลังจากได้วินิจฉัยความต้องการของสังคมและผู้เรียนแล้วจะกำหนดจุดมุ่งหมายที่ต้องการให้ชัดเจน ในขั้นนี้เป็นการนำวัตถุประสงค์ทั่วไปของสถานศึกษามากำหนดจุดมุ่งหมายเฉพาะของหลักสูตรที่ต้องการ

3. คัดเลือกและจัดเนื้อหาสาระ (Selecting and Organizing Contents) การเลือกเนื้อหาที่จะนำมาศึกษานั้นจะต้องตรงกับจุดมุ่งหมายที่กำหนด แล้วจะช่วยในการเลือกเนื้อหาสาระให้สอดคล้องกับจุดมุ่งหมาย วย ความสามารถของผู้เรียนรวมถึงความต่อเนื่อง และความยากง่ายของเนื้อหา

4. คัดเลือกประสบการณ์การเรียนรู้ (Selecting and Organizing Learning Experiences) ครู หรือผู้ที่เกี่ยวข้องจะต้องคัดเลือกประสบการณ์การเรียนรู้ให้สอดคล้องกับเนื้อหาวิชา จุดมุ่งหมาย เนื้อหาสาระ และความต่อเนื่อง

5. กำหนดสิ่งที่จะประเมินและวิธีการประเมินผล (Evaluating) ผู้ที่วางแผนหลักสูตรต้องประเมินว่าจุดมุ่งหมายใดบรรลุผลสำเร็จ โดยทั้งครูและผู้เรียนควรร่วมกันกำหนดวิธีการประเมินผล วิธีการของทาบ่าได้รับความนิยมอย่างมาก อย่างไรก็ตามการใช้วิธีการดังกล่าวก็มีจุดอ่อนอยู่บ้างเนื่องจากการให้ครูมีส่วนร่วมในการพัฒนาหลักสูตรนั้นเป็นสิ่งที่ดี แต่มีข้อจำกัดอยู่เฉพาะหลักสูตรที่ปฏิบัติจริงในห้องเรียนการมองว่าครูเป็นผู้เชี่ยวชาญ (Professionals) จึงสามารถดำเนินการพัฒนาหลักสูตรได้ไม่สามารถรับประกันได้ว่าเป็นหลักสูตรที่มีคุณภาพจริงหรือไม่การพัฒนาหลักสูตรตามวิธีการจากเบื้องล่างสู่เบื้องบนของทาบ่า ได้ทำให้นักวิชาการด้านหลักสูตรทั้งหลายได้ตระหนักว่า ในการพัฒนาหลักสูตรนั้นควรมีบุคคลหลาย ๆ ฝ่ายมาร่วมดำเนินการด้วย โดยเฉพาะครูผู้สอนซึ่งเป็นบุคคลสำคัญในการตัดสินใจเกี่ยวกับการคัดเลือกและการจัดเนื้อหาสาระประสบการณ์การเรียนรู้

แนวคิดในการพัฒนาหลักสูตรของไทเลอร์ (Tyler)

Tyler (1949, p.14-16) ได้ให้แนวคิดในการวางโครงสร้างหลักสูตรโดยใช้วิธี Means-Ends Approach เป็นหลักการและเหตุผลในการสร้างหลักสูตรที่เรียกว่า หลักการของไทเลอร์ (Tylers rationale) ซึ่งมีเกณฑ์ในการจัดหลักสูตรและการสอนที่เน้นการตอบคำถามที่เป็น พื้นฐาน 4 ประการ ซึ่งมีความสำคัญต่อการจัดการศึกษาให้แก่ผู้เรียนอย่างมีประสิทธิภาพ ได้แก่ 1.จุดมุ่งหมายทางการศึกษาของโรงเรียนคืออะไร 2.การที่จะบรรลุจุดมุ่งหมายทางการศึกษาของโรงเรียนนั้นต้องใช้ประสบการณ์การศึกษาอะไร 3.ประสบการณ์การศึกษาดังกล่าวจะจัดอย่างไร และ 4.คุณภาพของหลักสูตรได้มาอย่างไร ไทเลอร์เน้นว่าคำถามทั้ง 4 ข้อนี้ต้องเรียงลำดับกันลงมา เพราะฉะนั้นการตั้งจุดมุ่งหมายจึงเป็นขั้นที่สำคัญที่สุด เพราะคำตอบอีก 3 ข้อที่เหลืออยู่นั้นขึ้นอยู่กับจุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้

แนวคิดในการพัฒนาหลักสูตรของไทเลอร์ เป็นไปตามลำดับขั้นดังนี้

ขั้นที่ 1 การกำหนดจุดมุ่งหมายของหลักสูตร เริ่มต้นด้วยการกำหนดจุดมุ่งหมายชั่วคราวโดยอาศัยข้อมูลจากแหล่งกำเนิดที่จะเป็นพื้นฐานในการตัดสินใจ 3 แหล่งด้วยกัน คือ การศึกษาจากสังคม ผู้เรียน และข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญในเนื้อหาวิชา ข้อมูลที่ได้จากทั้ง 3 แหล่งดังกล่าว จะเป็นเครื่องช่วยในการตั้งจุดมุ่งหมายชั่วคราว จุดมุ่งหมายที่ได้ในขั้นนี้บางครั้งอาจมีมากเกินไปที่จะจัดเข้าไว้ในหลักสูตรได้ทั้งหมด จึงควรได้มีการพิจารณาเลือกเฉพาะจุดมุ่งหมายที่มีความสำคัญและสอดคล้องกัน เพื่อนำไปเป็นหลักในการปฏิบัติต่อไป ไทเลอร์ เสนอว่าการเลือกจุดมุ่งหมายถาวรควรผ่านการกลั่นกรองเพื่อตัดเอาข้อที่ไม่สำคัญและไม่สอดคล้องกันออกไปด้วยวิธีการพิจารณาจากหลักจิตวิทยาการเรียนรู้ รวมถึงปรัชญาการศึกษาและสังคม จุดมุ่งหมายที่ผ่านการกลั่นกรองแล้วนี้เรียกว่าจุดมุ่งหมายขั้นสุดท้ายหรือจุดมุ่งหมายถาวรที่จะนำไปใช้ในการพัฒนาหลักสูตรต่อไป

ขั้นที่ 2 การเลือกประสบการณ์การเรียนรู้ในการวางโครงสร้างของหลักสูตร ไทเลอร์ ตั้งคำถามข้อที่ 2 ว่า จะเลือกประสบการณ์การเรียนรู้อย่างไร จึงจะช่วยให้บรรลุถึงจุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้ จุดมุ่งหมายที่ระบุพฤติกรรมและเนื้อหาอันเป็นจุดมุ่งหมายปลายทางที่ต้องการไปถึง (Ends) แต่ประสบการณ์การเรียนรู้ที่จัดขึ้นเพื่อให้เกิดการเรียนรู้เป็นวิธีการ (Means) ที่ทำให้บรรลุถึงจุดมุ่งหมายปลายทาง

ขั้นที่ 3 การจัดประสบการณ์การเรียนรู้ในการจัดประสบการณ์ ให้เป็นหน่วยจะต้องมีการสำรวจความสัมพันธ์ทางด้านเวลาและด้านเนื้อหา โดยมีเกณฑ์ในการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ อย่างมีประสิทธิภาพที่ เรียกว่าเป็นความสัมพันธ์ แบบแนวตั้ง (Vertical) และแนวนอน (Horizontal) ได้แก่ ความต่อเนื่อง (Continuity) การจัดช่วงลำดับ (Sequence) และการบูรณาการ (Integration) ดังรายละเอียด ต่อไปนี้

1. ความต่อเนื่อง (Continuity) หมายถึง ความสัมพันธ์ ในแนวตั้งของส่วนองค์ประกอบหลักของตัวหลักสูตรจากระดับหนึ่งไปยังอีกระดับหนึ่งที่สูงขึ้นไป เช่น ในวิชาทักษะต้องเปิดโอกาสให้มีการฝึกทักษะในกิจกรรมและประสบการณ์บ่อย ๆ และต่อเนื่องกัน

2. การจัดช่วงลำดับ (Sequence) หมายถึง ความสัมพันธ์แนวตั้งของส่วนองค์ประกอบหลักของตัวหลักสูตรจากสิ่งที่เกิดขึ้นก่อนไปสู่สิ่งที่เกิดขึ้นภายหลังหรือจากสิ่งที่ยากไปหาสิ่งที่ง่ายกว่า ดังนั้น การจัดกิจกรรมและประสบการณ์ให้มีการเรียงลำดับก่อนหลัง ก็เพื่อให้ได้เรียนเนื้อหาที่ลึกซึ้งยิ่งขึ้น

3. การบูรณาการ (Integration) หมายถึง ความสัมพันธ์กันในแนวนอนขององค์ประกอบหลักของตัวหลักสูตรจากหัวข้อเนื้อหาหนึ่งไปยังอีกหัวข้อเนื้อหาหนึ่งของรายวิชาหรือจากรายวิชาหนึ่งไปยังอีกรายวิชาอื่น ๆ ที่มีความเกี่ยวข้องกัน การจัดประสบการณ์จึงควรเป็นลักษณะที่ช่วยให้ผู้เรียนได้เพิ่มพูนความคิดเห็นและได้แสดงพฤติกรรมที่สอดคล้องกันเนื้อหาที่เรียนเป็นการเพิ่มความสามารถ

ทั้งหมดของผู้เรียนที่จะได้ ใช้ประสบการณ์ได้ในสถานการณ์ที่แตกต่างกัน ประสบการณ์การเรียนรู้จึงเป็นแบบแผนของปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้เรียนกับสถานการณ์แวดล้อม

ขั้นที่ 4 การประเมินผลเป็นขั้นตอนสุดท้ายของแนวคิดในการจัดหลักสูตรของไทเลอร์เป็นขั้นที่ให้ผู้วางแผนจัดทำหลักสูตรรู้ว่าประสบการณ์การเรียนรู้ที่จัดขึ้นบรรลุตามจุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้เพียงใด

จากแนวคิดในการพัฒนาหลักสูตรของไทเลอร์เมื่อได้ ศึกษาวิเคราะห์แล้วจะพบว่า การพัฒนาหลักสูตรของกระทรวงศึกษาธิการมีส่วนคล้ายกับวิธีการของไทเลอร์มาก เช่น การกำหนดจุดประสงค์ของหลักสูตร ไทเลอร์ได้ใช้สังคมปัจจุบันเป็นพื้นฐานและสนับสนุนให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการพัฒนาหลักสูตรและกระบวนการเรียนการสอน นอกจากนี้การพัฒนาหลักสูตรจะต้องคำนึงถึงสภาพแวดล้อมภายนอกที่สัมพันธ์กับการเรียนรู้ของผู้เรียนอีกด้วย

อนึ่ง กรอบแนวคิดการพัฒนาหลักสูตรของทาบาและไทเลอร์เปรียบได้กับกระบวนการผลิตในภาคอุตสาหกรรม ซึ่งกระบวนการพัฒนาหลักสูตรจะเริ่มจากการตั้งวัตถุประสงค์และเป้าหมายของหลักสูตรเป็นลำดับแรกและการประเมินผลผลิตของหลักสูตรว่าบรรลุวัตถุประสงค์และเป้าหมายที่ตั้งไว้ได้มากน้อยเพียงไรเป็นลำดับสุดท้าย การพัฒนาหลักสูตรจึงเป็นกระบวนการที่มีลำดับขั้นตอนอย่างเป็นเหตุเป็นผล การมองหลักสูตรและการพัฒนาหลักสูตรจากมุมมองนี้มีจุดแข็งที่เอื้อให้นักพัฒนาหลักสูตรสามารถวางแผนการจัดการศึกษาและจัดหลักสูตรได้อย่างเป็นระบบ อย่างไรก็ตามนักการศึกษา เช่น (สำลี ทองจิร, 2551, น.93) และ(อภิภา ปรัชญพฤทธิ, 2555, น.7) ได้ให้ทัศนะที่สอดคล้องกันว่า ความหมายของหลักสูตรดังกล่าว มิได้ครอบคลุมความหมายของหลักสูตรในขอบเขตที่กว้าง เช่น หลักสูตรที่แฝงหรือกล่าวอีกนัยหนึ่งว่าประสบการณ์การเรียนรู้ที่เกิดขึ้นโดยไม่ได้วางแผนไว้ล่วงหน้า แต่เป็นการเรียนรู้ที่เกิดขึ้นโดยบังเอิญทั้งในและนอกชั้นเรียนรวมถึงสิ่งที่ควรรู้ แต่ถูกละเลยมองข้ามหรือถูกกดทับเอาไว้ในหลักสูตร และมุ่งให้เกิดการผลิตซ้ำ (Reproduction) ที่ขาดความคิดริเริ่มเปลี่ยนแปลงและสร้างสรรค์ ประเด็นเหล่านี้เป็นสิ่งที่ได้รับความสนใจเป็นอย่างมากโดยอาศัยกระบวนการพัฒนาหลักสูตรเชิงสร้างสรรค์ความรู้ (Constructivist paradigm) ซึ่งจะได้กล่าวต่อไป

กระบวนการพัฒนาหลักสูตรเชิงสร้างสรรค์ความรู้ (Constructivist paradigm)

มุมมองของนักวัฒนธรรม สังคมในชั้นเรียน ด้านการจัดการศึกษาในปัจจุบันมีฐานคิดจากกระบวนการเชิงตีความ/การสร้างสรรค์ความรู้ (Interpretative/Constructivism paradigm) (องอาจ นัยพัฒน์, 2551; Lincoln and Guba, 2000 อ้างอิงใน องอาจ นัยพัฒน์, 2553, น.7) ซึ่งมุ่งเน้นสรรค์สร้างความรู้ที่สัมพันธ์ (Relativism) กับค่านิยมและวัฒนธรรมของชุมชนและสังคมหนึ่งๆ ทั้งนี้เพราะความรู้อันจริงแท้ ที่นิยามแสวงหาไม่มีอยู่จริงหรือเป็นสากลแน่นอนตายตัว แต่ขึ้นอยู่กับบริบทของสังคมในแต่ละพื้นที่ตามข้อมูลหลักฐานที่มีการค้นพบคืบหน้าหรือแง่มุมเหตุผลของผู้ศึกษา

ดังนั้นการจัดการศึกษาภายใต้กระบวนการเชิงตีความ/การสร้างสรรคความรู้ จึงมีลักษณะยืดหยุ่นปรับเปลี่ยนได้ตามความเหมาะสมและความเป็นจริงที่เกิดขึ้นในบริบทของการศึกษา หลักสูตรที่ติดตามทัศนะของนักวัฒนธรรมสังคมในชั้นเรียนจะต้องสอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียนชุมชนและสังคม กล่าวโดยละเอียดก็คือ กระบวนการเชิงสร้างสรรคความรู้ให้มุมมองว่าหลักสูตร คือ กระบวนการเรียนรู้ที่ไม่สามารถจับต้องได้ ไม่ได้อยู่ในรูปของเอกสารหรือสิ่งประดิษฐ์ที่เป็นรูปธรรมแต่อย่างใด หากแต่เป็นกระบวนการปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้เรียนกับผู้สอนและกับข้อความรู้ เป็นกระบวนการเรียนรู้ที่เกิดขึ้นในห้องเรียน

สรุปได้ว่า การพัฒนาหลักสูตร ประกอบไปด้วยขั้นตอนที่สำคัญหลายอย่างโดยมีความต่อเนื่องสัมพันธ์กัน ประกอบด้วยการศึกษาข้อมูลพื้นฐาน สภาพปัญหาหรือความต้องการจำเป็นต่อการพัฒนาหลักสูตรสะท้อนถึงจุดมุ่งหมายสำคัญที่จะกำหนดทิศทางของเนื้อหาสาระ การเรียบเรียงประสบการณ์ความรู้ และมูลเหตุการวัดและประเมินผล จวบจนการนำหลักสูตรไปทดลองใช้เพื่อนำผลไปประเมินหลักสูตรเพื่อตรวจสอบคุณภาพของหลักสูตร ซึ่งผู้วิจัยเลือกรูปแบบกระบวนการพัฒนาหลักสูตรตามแนวคิดของทาบา โดยคำนึงถึงการกำหนดและจัดประสบการณ์ทางการศึกษาให้แก่ผู้เรียนโดยอาศัยกระบวนการพัฒนาหลักสูตรเชิงสร้างสรรคความรู้ (Constructivist paradigm) และการประเมินผล

การประเมินผลหลักสูตร

การประเมินหลักสูตรเป็นขั้นตอนในการศึกษาคุณค่าของหลักสูตรว่าดีหรือไม่อย่างไร บทพร้อมในส่วนใด เพื่อนำผลการประเมินนั้นไปปรับปรุงหลักสูตรในโอกาสต่อไป ซึ่งการประเมินหลักสูตรนั้นมีขอบเขตและระยะเวลาการประเมินแตกต่างกันออกไป แล้วแต่จุดประสงค์ของการประเมิน การประเมินหลักสูตรนั้นต้องกำหนดลงไปให้แน่ชัดว่าต้องการประเมินอะไร ข้อมูลที่นำมาประเมินต้องเชื่อถือได้ การวิเคราะห์ผลการประเมินต้องทำอย่างรอบคอบเป็นกระบวนการตามลำดับขั้นตอนตั้งแต่กำหนดวัตถุประสงค์ของการประเมิน วางแผนและออกแบบการประเมิน รวบรวมข้อมูล วิเคราะห์ข้อมูล รายงาน และสรุปผลการประเมิน เพื่อที่จะนำผลการประเมินไปปรับปรุงพัฒนาหลักสูตรต่อไป

หลักสูตรท้องถิ่นเป็นหลักสูตรที่พัฒนากระบวนการ ทักษะการแสวงหาความรู้ที่ในแต่ละขั้นตอน ผู้เรียนได้เรียนรู้และปฏิบัติการคิดตั้งคำถาม การคิดวางแผน ออกแบบการรวบรวมข้อมูล การคิดประเมินความน่าเชื่อถือของข้อมูลการคิดวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อตอบประเด็นการศึกษา และการคิดสังเคราะห์ เพื่อสรุปข้อมูลผลการศึกษาจากลักษณะของสาระการเรียนรู้ กิจกรรม การเรียนรู้ ดังกล่าวส่งผลให้ผู้เรียนได้รับประสบการณ์เรียนรู้โดยตรงและมีพัฒนาการการคิดที่เป็นระบบอยู่ตลอดเวลา การจัดการเรียนรู้ด้วยวิธีการทางประวัติศาสตร์ว่าวิธีการดังกล่าวช่วยพัฒนาผู้เรียนให้เป็นผู้ที่มีเหตุผล รู้จักคิดอย่างมีเหตุผล พัฒนาทักษะการคิดให้เกิดขึ้นกับผู้เรียนโดยเฉพาะการคิดวิเคราะห์

คิดสังเคราะห์ การประเมิน การคิดอย่างมีวิจารณ์ญาณ (สิริวรรณ ศรีพหล, 2553, น.141) ในทาง การศึกษานั้น การที่จะทราบว่า การจัดการศึกษาบรรลุจุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้เพียงใดนั้น ส่วนหนึ่งที่จะ ประเมินผลได้คือ การประเมินหลักสูตร การประเมินผลหลักสูตรเป็น เครื่องมือที่ชี้ให้เห็นว่า การ กำหนดหลักสูตรไปใช้จะได้ผลมากน้อยเพียงใด เพราะฉะนั้นการประเมินหลักสูตรจึงเป็นขั้นตอนที่สำคัญของกระบวนการพัฒนาหลักสูตร และผลที่ได้จากการประเมินหลักสูตรจะเป็นข้อมูลในการ ตัดสินเพื่อแก้ไขปรับปรุง หรือเปลี่ยนแปลงหลักสูตรต่อไป ซึ่งมีนักการศึกษาหลายท่านได้ให้รายละเอียดและความหมายของการประเมินหลักสูตรไว้ต่าง ๆ (วิชัย ประสิทธิ์วุฒิเวชช์, 2542, น.30) กล่าวว่าการประเมินหลักสูตรเป็นการรวบรวมข้อมูลและวิเคราะห์ข้อมูลนำผลมาใช้ในการ เปรียบเทียบระหว่างผลการใช้หลักสูตรที่วัดได้กับจุดมุ่งหมายของหลักสูตรเพื่อหาข้อบกพร่องหรือ ปัญหาและพิจารณาคุณค่าของหลักสูตร และ(สำลี รักสุทธี, 2544, น.30) กล่าวว่าการประเมิน หลักสูตร คือการรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับกระบวนการจัดทำทดลองใช้และผลของการใช้หลักสูตร ตลอดจนการตัดสินคุณค่า และคุณภาพประสิทธิภาพของหลักสูตร ซึ่งสอดคล้องกับ สตัฟเฟิลบีม และ คณะ (Daniel L. Stufflebeam and others ,1971, p.128) และลี ครอนบาช (Lee J. Cronbach,1970, p.231) ที่ว่าการประเมินหลักสูตร คือ กระบวนการหาข้อมูล เก็บรวบรวมข้อมูล และการใช้ข้อมูล เพื่อนำไปใช้ให้เป็นประโยชน์ในการตัดสินใจหาทางเลือกในเรื่องโปรแกรมหรือ หลักสูตรการศึกษาที่ดีกว่าเดิม ส่วน กู๊ด (Good,1945, p.209) ได้ให้ความหมายว่า การประเมิน หลักสูตรคือการประเมินผลของกิจกรรมการเรียนภายในขอบข่ายของการสอนที่เน้น

เฉพาะจุดประสงค์ความถูกต้องของจุดมุ่งหมาย ความสัมพันธ์และความต่อเนื่องของเนื้อหา และ ผลสัมฤทธิ์ของวัตถุประสงค์เฉพาะ ซึ่งนำไปสู่การตัดสินใจในการวางแผนการจัดโครงการต่อเนื่อง และการหมุนเวียนของกิจกรรมโครงการต่าง ๆ ที่จะจัดให้มีขึ้น นอกจากนี้ (สุนีย์ ภูพันธ์, 2546, น.39) และ(บุญเลี้ยง ทุมทอง, 2553, น.294) มีความเห็นตรงกันว่า การประเมินหลักสูตรควรมีการดำเนิน เป็นระยะ ๆ ทั้งนี้ เนื่องจากข้อบกพร่องหรือข้อผิดพลาดของหลักสูตรอาจมีสาเหตุมาจากหลายปัจจัย และในระยะเวลาต่างกัน ดังนั้นการประเมินหลักสูตรที่ดีจึงควรต้องตรวจสอบเป็นระยะเพื่อลดปัญหา ที่อาจเกิดขึ้น โดยทั่วไปจะแบ่งเป็น 3 ระยะ คือ ระยะที่ 1 การประเมินหลักสูตรก่อนนำหลักสูตรไปใช้ (Project Analysis) กล่าวคือ ในช่วงที่มีการสร้างหรือพัฒนาหลักสูตรอาจมีการดำเนินการตรวจสอบ ทุกขั้นตอนของการจัดทำนับตั้งแต่การกำหนดจุดมุ่งหมายไปจนถึงการกำหนดการวัดและประเมินผล การเรียน ซึ่งสามารถทำได้ 2 ลักษณะ ดังนี้ 1.ประเมินเมื่อสร้างฉบับร่างเสร็จแล้ว และก่อนนำไปใช้จริงควรมีการตรวจสอบคุณภาพของฉบับร่างและองค์ประกอบต่าง ๆ ของหลักสูตรในขั้นตอนนี้ต้องอาศัยความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญด้านการพัฒนาหลักสูตรด้านเนื้อหาวิชา ด้านวิชาชีพครู และด้าน การวัดผล และ2.ประเมินในขั้นการทดลองใช้ เพื่อปรับปรุงแก้ไขส่วนที่ขาด ตกบกพร่องหรือเป็น ปัญหาให้มีความสมบูรณ์เพื่อประสิทธิภาพของการนำไปใช้ต่อไป ระยะที่ 2 การประเมินหลักสูตร

ระหว่างการทำเนิการใช้หลักสูตร (Formative Evaluation) ในช่วงที่มีการ ดำเนินการใช้หลักสูตรที่ จัดทำขึ้นควรมีการประเมินเพื่อตรวจสอบว่าหลักสูตรสามารถนำไปใช้ได้ เพียงใดหรือบกพร่องในจุด ไหน จะได้แก้ไขปรับปรุงให้เหมาะสม เช่น ประเมินกระบวนการใช้ หลักสูตรในด้านการบริหาร การ จัดการหลักสูตร การนิเทศกำกับดูแล และการจัดกระบวนการเรียน การสอน และระยะที่ 3 การ ประเมินหลักสูตรหลังการใช้หลักสูตร (Summative Evaluation) หลังจากมีการใช้หลักสูตรมาระยะ หนึ่งแล้วหรือครบกระบวนการเรียบร้อยแล้ว จึงมีการประเมิน เพื่อสรุปผลการใช้หลักสูตรว่าบรรลุ ตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้หรือไม่ พร้อมทั้งให้ข้อเสนอแนะสำหรับการใช้หลักสูตรต่อไป ทั้งนี้ อาจจะต้องอาศัยข้อมูลที่สำคัญอีกบางข้อมูล เช่น ผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาของนักเรียน ซึ่งได้แก่การ นำไปใช้ในการดำรงชีวิตและการประกอบอาชีพ เข้ามาประกอบการวิเคราะห์และประเมินค่าด้วย จุดมุ่งหมายของการประเมินหลักสูตร

จากที่กล่าวมาแล้วข้างต้นว่า กระบวนการพัฒนาหลักสูตรเป็นกระบวนการที่ต่อเนื่อง และมี ขอบเขตที่กว้างขวาง การประเมินหลักสูตรก็ต้องครอบคลุมขั้นตอนของการพัฒนาหลักสูตรด้วย การประเมินหลักสูตรแต่ละจุดแต่ละขั้นตอนมีจุดมุ่งหมายที่แตกต่างกันไปในรายละเอียด แต่ทั่วไปแล้ว จุดมุ่งหมายหลักของการประเมินหลักสูตรจะมีความใกล้เคียงกัน มีนักวิชาการศึกษา ได้กล่าวไว้ดังนี้

ใจทิพย์ เชื้อรัตนพงษ์ (2539, น.192-193) กล่าวว่า โดยทั่วไปการประเมินหลักสูตรใด ๆ ก็ ตามจะมีจุดมุ่งหมายสำคัญที่คล้ายคลึงกันดังนี้ 1.เพื่อหาทางปรับปรุงแก้ไขสิ่งที่บกพร่องที่พบใน องค์ประกอบต่าง ๆ ของหลักสูตร 2.เพื่อหาทางปรับปรุงแก้ไขระบบการบริหารหลักสูตร การนิเทศ กำกับดูแล การจัดกระบวนการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น 3.เพื่อช่วยในการตัดสินใจของ ผู้บริหารว่า ควรใช้หลักสูตรต่อไปอีกหรือไม่หรือควรยกเลิกการใช้หลักสูตรเพียงบางส่วน หรือยกเลิก ทั้งหมด และ4.เพื่อต้องการทราบคุณภาพของนักเรียนซึ่งเป็นผลผลิตของหลักสูตรว่า มีการ เปลี่ยนแปลงพฤติกรรมไปตามความมุ่งหวังของหลักสูตรหลังจากผ่านกระบวนการทางการศึกษา มาแล้วหรือไม่ อย่างไร สำหรับทาบ (Taba,1962, p.310) ได้กล่าวว่า การประเมินหลักสูตร กระทำ ขึ้นเพื่อศึกษากระบวนการต่าง ๆ ที่กำหนดไว้ว่ามีการเปลี่ยนแปลงใดบ้างที่สอดคล้องหรือ ขัดแย้งกับ วัตถุประสงค์ของการศึกษา การประเมินดังกล่าวจะครอบคลุมเนื้อหาทั้งหมดของหลักสูตรและ กระบวนการต่าง ๆ ได้แก่ จุดประสงค์ ขอบเขตของเนื้อหาสาระ คุณภาพของผู้บริหาร และผู้ใช้ หลักสูตร สมรรถภาพของนักเรียน ความสัมพันธ์ของวิชาต่าง ๆ การใช้สื่อ และวัสดุการสอน เป็นต้น

สรุปได้ว่า จุดมุ่งหมายของการประเมินผลหลักสูตรดังกล่าว ข้อมูลต่าง ๆ ที่ได้จากการ ประเมิน จะเป็นตัวชี้ให้เห็นถึงคุณภาพการศึกษาของสังคม ซึ่งจะมีผลกระทบต่อคุณภาพของ ประชากรในการพัฒนาสังคมในอนาคตต่อไป ดังนั้นการประเมินผลหลักสูตรซึ่งมีความสำคัญและ จำเป็นอย่างยิ่งไม่น้อยไปกว่ากระบวนการในการจัดการศึกษาในส่วนอื่น ๆ ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องในเรื่อง

นี้ควรจะต้องหาวิธีการที่ดีที่สุดในการที่ประเมินผลหลักสูตร เพื่อที่จะให้ได้ข้อมูลที่ถูกต้องชัดเจน และจะต้องปฏิบัติให้ครบถ้วนตามขั้นตอนของวิธีการต่าง ๆ ที่นำมาใช้ต่อไป

การพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น

ความหมายของการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น

จากที่ผู้วิจัยได้ศึกษา มีนักการศึกษาหลายท่านได้เสนอแนวคิดเกี่ยวกับความหมายของการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นไว้หลายท่าน ดังนี้

ใจทิพย์ เชื้อรัตนพงษ์ (2539, น.52) การพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นที่ใช้สำหรับท้องถิ่นใดท้องถิ่นหนึ่งโดยเฉพาะ กล่าวคือเป็นหลักสูตรเฉพาะและเป็นหลักสูตรระยะสั้นที่พัฒนาขึ้นใช้ในชุมชนท้องถิ่นตามความต้องการและความสมัครใจของผู้เรียน รวมทั้งสอดคล้องกับสภาพสังคม เศรษฐกิจ และวัฒนธรรมของของชุมชนในท้องถิ่นนั้น ๆ

วิชัย ประสิทธิ์ภูมิเวช (2542, น.124) ให้ความหมายของการพัฒนาหลักสูตรระดับท้องถิ่นว่า หมายถึง การที่ได้นำหลักสูตรแกนกลางทั้งเอกสารหรือหลักสูตรและเอกสารประกอบหลักสูตรที่พัฒนามาจากส่วนกลางมาปรับ ขยาย เพิ่มหรือสร้างหลักสูตรย่อยขึ้นใหม่ให้เหมาะสมกับสภาพชีวิตความเป็นอยู่และการอนุรักษ์วัฒนธรรมท้องถิ่น

นิคม ชมพูลง (2545, น.89) ให้ความหมายว่า คือมวลงประสงค์ที่โรงเรียนจัดขึ้นทั้งในและนอกห้องเรียน เพื่อพัฒนาให้นักเรียนมีความสมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้ คุณธรรม มีจริยธรรมและวัฒนธรรมในการดำเนินชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข โดยใช้ทรัพยากรท้องถิ่น เพื่อให้นักเรียนได้เรียนรู้บนพื้นฐานของสภาพชีวิต เศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม และสิ่งแวดล้อมที่แท้จริง ตลอดจนมีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่นของตน การพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นจึงหมายถึงการที่ท้องถิ่นปรับกิจกรรมการเรียนการสอนหรือจัดกิจกรรมเสริมปรับรายละเอียดของเนื้อหา พัฒนาสื่อการเรียนการสอนและจัดทำรายละเอียดเนื้อหาวิชาขึ้นใหม่ เพื่อให้เหมาะสมและสอดคล้องกับสภาพและความต้องการของท้องถิ่นโดยสัมพันธ์กับหลักสูตรแกนกลาง หรือหลักสูตรแม่บท

ฉันท ธาตุทอง (2550, น.151) ให้ความหมายของหลักสูตรท้องถิ่นไว้ว่าเป็นหลักสูตรที่พัฒนาขึ้นมา เพื่อให้เหมาะสมกับสภาพความต้องการและความเป็นจริงของท้องถิ่น เนื่องจากหลักสูตรแกนกลางยังมีข้อบกพร่องบางประการ เช่น ไม่สอดคล้องกับสภาพความเป็นอยู่ วัฒนธรรม ประเพณี อาชีพและค่านิยมของผู้เรียนและชุมชน

สรุปได้ว่า การพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น หมายถึง การนำเอาหลักสูตรแกนกลางมาปรับใช้ให้เหมาะสมกับบริบทหรือสภาพความเป็นจริง และความต้องการของท้องถิ่นหรือการส่งเสริมให้ท้องถิ่นมีส่วนร่วมในการพัฒนาหลักสูตรของตนเอง เพื่อให้ผู้เรียนได้รับประโยชน์จากการเรียนรู้เกี่ยวกับ

ท้องถิ่นของตนเอง เป็นการเชื่อมโยงระหว่างการเรียนรู้กับชีวิตจริง รวมทั้งปลูกฝังให้ผู้เรียนมีความรัก ความภาคภูมิใจและผูกพันกับท้องถิ่นของตนเอง

แนวคิดในการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น

แนวคิดในการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นเป็นแนวคิดที่ต้องการจัดทำสาระในส่วนที่เกี่ยวข้องกับ สภาพปัญหาความต้องการในชุมชนและสังคมภูมิปัญญาท้องถิ่น แล้วนำมาพัฒนาเป็นหลักสูตร ท้องถิ่น มีนักการศึกษาได้เสนอแนวคิดในการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น ไว้ดังนี้

ใจทิพย์ เชื้อรัตนพงษ์ (2539, น.109-113) ได้แสดงทัศนะถึงเหตุผลและความจำเป็นในการ พัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น ดังต่อไปนี้

1. หลักสูตรแกนกลางหรือหลักสูตรแม่บทไม่สามารถประมวลรายละเอียดเกี่ยวกับสาระ ความรู้ตามสภาพแวดล้อม สังคม เศรษฐกิจ ปัญหาและความต้องการของท้องถิ่นให้มากที่สุด
2. การเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วทางเศรษฐกิจ การเมืองและด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีมีผลกระทบโดยตรงต่อพรรคชนและการดำเนินชีวิตของคนไทยทั้งในเมืองและชนบท จึงต้องมีหลักสูตรระดับท้องถิ่นเพื่อปรับสภาพผู้เรียนให้สามารถรับการเปลี่ยนแปลงในด้านต่าง ๆ ดังกล่าว โดยเฉพาะผลกระทบที่เกิดขึ้นกับภูมิภานาท้องถิ่นของตน เพื่อให้ผู้เรียนสามารถนำความรู้ และประสบการณ์ไปพัฒนาตน ครอบครัว และท้องถิ่น ตลอดจนดำเนินชีวิตอยู่ในท้องถิ่นของตนเองอย่าง มีความสุข
3. การเรียนรู้ที่ดีควรจะเรียนรู้จากสิ่งใกล้ตัวไปยังสิ่งไกลตัว เพราะเป็นกระบวนการเรียนรู้ ที่ผู้เรียนสามารถดูดซับได้เร็วกว่า ดังนั้นจึงควรมีหลักสูตรระดับท้องถิ่นเพื่อให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ชีวิตจริง ตามสภาพเศรษฐกิจ สังคม ท้องถิ่นของตน แทนที่จะเรียนรู้เรื่องไกลตัว ซึ่งทำให้ผู้เรียนไม่รู้จักตนเอง ไม่รู้จักชีวิต ไม่เข้าใจและไม่มีความรู้สึกที่ดีต่อสังคมและสิ่งแวดล้อมรอบตัวตนเอง นอกจากนี้การพัฒนา หลักสูตรระดับท้องถิ่นจะช่วยปลูกฝังให้ผู้เรียนมีความรักและผูกพัน รวมทั้งภาคภูมิใจในท้องถิ่นของ ตน
4. ทรัพยากรท้องถิ่น โดยเฉพาะภูมิปัญญาท้องถิ่นหรือภูมิปัญญาชาวบ้านในชนบทของ ไทยมีอยู่มากมายและมีค่าบ่งบอกถึงความเจริญมาเป็นเวลานาน หลักสูตรแม่บทหรือหลักสูตร แกนกลางไม่สามารถนำเอาทรัพยากรท้องถิ่นดังกล่าวมาใช้ประโยชน์ได้ แต่หลักสูตรระดับท้องถิ่น สามารถบูรณาการเอาทรัพยากรท้องถิ่นและภูมิปัญญาชาวบ้านทั้งหลายมาใช้ในการเรียนการสอนไม่ว่าด้านอาชีพ ทัศนธรรม ดนตรี การแสดง วรรณกรรม ขนบธรรมเนียมประเพณี ซึ่งมีผลทำให้ผู้เรียน ได้รู้จักท้องถิ่นของตนเกิดความรักความผูกพันกับท้องถิ่นของตนและสามารถใช้ทรัพยากรท้องถิ่นในการประกอบอาชีพได้

นิคม ชมพูลง (2545, น.1) กล่าวว่า สาเหตุที่ต้องมีหลักสูตรท้องถิ่นเพราะการจัด การศึกษาที่ผ่านมานักเรียนได้เรียนรู้ชีวิตจริงตามสภาพสังคม เศรษฐกิจของท้องถิ่นน้อย แต่ต้องเรียน

เรื่องไกลตัว ทำให้นักเรียนไม่รู้จักตนเอง ไม่รู้จักชีวิต ไม่เข้าใจและไม่มีความรู้สึกที่ดีต่อสังคมและสิ่งแวดล้อมรอบตัวเอง ทั้งไม่สามารถนำความรู้มาใช้ประโยชน์ในการดำเนินชีวิต เพื่อให้เกิดคุณภาพชีวิตที่ดีได้

อนุศักดิ์ เกตุศิริ (2542, น.2-3) ได้ให้ความเห็นว่า หลักสูตรต้องมีการเปลี่ยนแปลงปรับปรุงตลอดเวลา เพื่อให้สอดคล้องเหมาะสมกับสภาพเศรษฐกิจ สังคมและความต้องการของสังคมทันสมัย ในเหตุการณ์นั้น ๆ สาเหตุที่ทำให้มีการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นมี 4 ประการ คือ

1. การเปลี่ยนแปลงทางด้านสังคม เนื่องจากสภาพทางสังคมโดยทั่ว ๆ ไป ทั้งด้านวัฒนธรรมและค่านิยมจะมีการเคลื่อนไหวอยู่ตลอดเวลา ดังนั้นชีวิตและความเป็นอยู่ในสังคมย่อมจะมีการเปลี่ยนแปลงปรับตัวตามไปด้วย จึงต้องมีการพัฒนาหลักสูตรให้สอดคล้องกับสังคมที่เปลี่ยนแปลงในช่วงนั้น ๆ

2. การเปลี่ยนแปลงทางด้านนวัตกรรมและเทคโนโลยี ในปัจจุบันความเจริญทางด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีเข้ามามีบทบาทกับชีวิตมนุษย์มากขึ้นทั้งในชีวิตประจำวันและด้านการเรียนการสอน จึงต้องมีการพัฒนาหลักสูตรเพื่อให้ผู้เรียนมีความรู้ด้านเหล่านี้และสามารถนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้

3. การเปลี่ยนแปลงทางด้านเศรษฐกิจ จากการที่สังคมวัฒนธรรมเปลี่ยนแปลงไปเป็นผลทำให้เศรษฐกิจเปลี่ยนแปลงไปด้วย ในการบริหารประเทศจะเป็นต้องมีแผนพัฒนาเศรษฐกิจเพื่อจะได้สอดคล้องกับโครงสร้างทางเศรษฐกิจของสังคม ซึ่งจะต้องพัฒนาหลักสูตรและระบบการศึกษาควบคู่ไปด้วย

4. การเปลี่ยนแปลงทางการเมือง การจัดการศึกษาต้องจัดให้สอดคล้องกับนโยบายการเมือง เมื่อมีการเปลี่ยนแปลงทางการเมืองจะมีผลกระทบไปถึงนโยบายในการบริหารประเทศ จึงต้องมีการพัฒนาหลักสูตรเพื่อให้เหมาะสมกับสภาพการเมือง

สรุปได้ว่า แนวคิดของการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น หากเกิดจากหลักสูตรแกนกลาง เป็นหลักสูตรที่กำหนดเนื้อหาสาระไว้อย่างกว้าง อาจไม่เหมาะสมกับสภาพท้องถิ่นต่าง ๆ ที่บริบทแตกต่างกัน จึงจำเป็นต้องพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น โดยปรับปรุงเปลี่ยนแปลงเนื้อหาสาระ และกิจกรรมการเรียนการสอน จากหลักสูตรแกนกลางที่กำหนดขึ้น แต่ให้สอดคล้องกับสภาพชีวิตจริง โดยนำทรัพยากรในท้องถิ่น หรือภูมิปัญญาท้องถิ่นมาใช้ให้เกิดประโยชน์ และช่วยแก้ปัญหาความต้องการของผู้เรียน สังคม ท้องถิ่นนั้นผู้เรียนจะได้รู้จักรักภาคภูมิใจและมีความเข้าใจ ตลอดจนมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์และพัฒนาท้องถิ่นของตนอีกด้วย

ลักษณะของหลักสูตรท้องถิ่นที่ดี

ลักษณะของหลักสูตรท้องถิ่นที่ดีจะสามารถเป็นแนวทางสำคัญในการจัดการเรียนการสอน ที่จะต้องตอบสนองความต้องการของท้องถิ่นนั้น ๆ ได้ ซึ่งมีนักการศึกษาได้แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับ ลักษณะของหลักสูตรท้องถิ่นที่ดีไว้ ดังนี้

สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2549, น.69) กล่าวว่า หลักสูตรระดับท้องถิ่นที่โรงเรียนจัดทำและพัฒนาขึ้นเพื่อให้นักเรียนได้เรียนรู้ชีวิต สภาพเศรษฐกิจ สภาพตามที่ปรากฏจริงในท้องถิ่น ควรมีเนื้อหาสาระและวัตถุประสงค์จำเป็น 5 ประการ ดังนี้

1. เป็นสภาพชีวิต สภาพเศรษฐกิจและสภาพสังคมจริงของท้องถิ่น
2. เป็นสภาพปัญหา ความต้องการของนักเรียน ผู้ปกครองและประชาชนในท้องถิ่น
3. ใช้ทรัพยากรท้องถิ่นเป็นฐานสำคัญเพื่อพัฒนาชีวิต เศรษฐกิจ และสังคมของท้องถิ่นให้ได้ดียิ่งขึ้น
4. ช่วยให้นักเรียนได้รู้จักสภาพแวดล้อมในท้องถิ่นมีความรักท้องถิ่นและมีส่วนร่วมในการแก้ปัญหาและพัฒนาท้องถิ่นให้มีสภาพดีขึ้น
5. ส่งเสริมความเป็นเลิศทางวิชาการแก่นักเรียนเฉพาะกลุ่มที่มีความต้องการได้รับการพัฒนาให้มีศักยภาพสูงสุด

อมรา เล็กเริงสินธุ์ (2540, น.147) ได้ให้ทัศนะเกี่ยวกับลักษณะของหลักสูตรท้องถิ่นที่ดี ดังนี้

1. มีเนื้อหาสาระสอดคล้องและสัมพันธ์กับสภาพชีวิต เศรษฐกิจและสังคมของผู้เรียนในแต่ละท้องถิ่น
2. มีวัตถุประสงค์และเนื้อหาสาระที่ชี้ให้เห็นปัญหาความต้องการของบุคคลในท้องถิ่น
3. มีเนื้อหาสาระที่ส่งเสริมความสนใจ เอาใจใส่ต่อการอนุรักษ์ไว้ซึ่งมรดกทางวัฒนธรรม ขนบธรรมเนียมประเพณีที่ดีของท้องถิ่น
4. มีเนื้อหาสาระสัมพันธ์สอดคล้องกับทรัพยากรธรรมชาติ ทรัพยากรมนุษย์ ทรัพยากรที่มนุษย์สร้างขึ้น แผนพัฒนาและแนวโน้มทางการพัฒนาท้องถิ่นใช้แหล่งวิทยาการของชุมชนให้เกิดประโยชน์ต่อการเรียนการสอน
5. มีวัตถุประสงค์มุ่งเน้นให้ผู้เรียนได้ใช้ทรัพยากรท้องถิ่นเป็นฐานสำคัญในการพัฒนาชีวิตความเป็นอยู่ เศรษฐกิจและสังคมของท้องถิ่น
6. มีวัตถุประสงค์ให้ผู้เรียนรู้จักสภาพแวดล้อมในท้องถิ่นของตน รักท้องถิ่น ต้องการมีส่วนร่วมในการแก้ปัญหาและพัฒนาท้องถิ่น ทั้งในด้านสุขภาพอนามัย เศรษฐกิจ ปัญหาสังคม ความต้องการของชุมชน อาชีพของชุมชนและท้องถิ่น

7. จัดให้ความรู้อันเป็นวิทยาศาสตร์แก่ผู้เรียน มุ่งผสมผสานความรู้กับการดำเนินชีวิตจริงของสังคมในท้องถิ่น

อุดม เขยักวงศ์ (2545, น.6-7) ได้แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับลักษณะของหลักสูตรท้องถิ่นไว้ว่า หลักสูตรท้องถิ่นเป็นหลักสูตรที่พัฒนาขึ้นจากปัญหาและความต้องการของผู้เรียนเป็นหลักสูตรที่พัฒนาขึ้นเพื่อแก้ปัญหาในท้องถิ่น จะเป็นทางด้านอาชีพหรือสามัญก็ได้หรือปรับจากหลักสูตรที่มีอยู่ก็ได้ แต่ต้องเป็นเรื่องที่ตรงกับความต้องการของผู้เรียนมีความทันสมัย และเป็นปัจจุบันอยู่เสมอและเป็นหลักสูตรที่ปรับให้เข้ากับชีวิตของผู้เรียน ซึ่งครูและผู้เรียนจะเป็นผู้ที่ร่วมกันพัฒนาหรือสร้างหลักสูตรสำหรับตนเองขึ้นมาตามสภาพของเหตุการณ์หรือปัญหาในขณะนั้น ดังนั้นหลักสูตรท้องถิ่นจึงมีลักษณะที่สำคัญ ดังนี้

1. เป็นหลักสูตรที่ตอบสนองชีวิตจริงของผู้เรียนที่เป็นปัจจุบัน เพื่อนำไปสู่การเตรียมอนาคต รวมทั้งมีความเข้าใจในเรื่องของความเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วที่เกิดขึ้นในยุคโลกาภิวัตน์ ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้เพื่อสร้างองค์ความรู้ เรียนรู้เพื่อพัฒนาความสามารถในการปฏิบัติจริง เรียนรู้เพื่อการอยู่ร่วมกันและเรียนรู้เพื่อการพัฒนาศักยภาพของตนเอง
2. เป็นหลักสูตรที่พัฒนาจากความต้องการหรือสิ่งที่เป็นปัญหาที่สอนให้ผู้เรียนได้เรียนรู้เพื่อการแก้ปัญหา
3. เป็นหลักสูตรระยะสั้นที่เป็นปัจจุบันและตรงกับความต้องการของกลุ่มเป้าหมายในปัจจุบัน
4. เป็นหลักสูตรที่บูรณาการกับวิชาต่าง ๆ และบูรณาการกับชีวิตจริง
5. เป็นหลักสูตรที่ได้มาจากสภาพปัญหาหรือความต้องการของผู้เรียนและชุมชนอย่างแท้จริง
6. เป็นหลักสูตรที่ยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง ผู้เรียนได้เรียนรู้ตามระดับความสามารถและตรงกับสภาพปัญหาของตนเอง โดยครูเป็นเพียงผู้ร่วมวางแผนให้คำชี้แนะและอำนวยความสะดวก เพื่อเปิดโอกาสให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมอย่างสูงสุด

สรุปได้ว่า หลักสูตรท้องถิ่นที่ดี ควรมีลักษณะที่สอดคล้องกับสภาพปัญหาหรือความต้องการจำเป็น และสภาพชีวิตจริงของผู้เรียน โดยส่งเสริมให้นำทรัพยากรในท้องถิ่นมาใช้ให้เกิดประโยชน์มากที่สุด เพื่อพัฒนาชีวิต เศรษฐกิจและสังคม รวมทั้งปลูกฝังให้ผู้เรียนเกิดความรักความภาคภูมิใจและมีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่นของตน

กระบวนการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น

ในการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นนั้น ท้องถิ่นจะมีส่วนร่วมในการพัฒนาหลักสูตรให้สอดคล้องกับสภาพความต้องการจำเป็นของแต่ละท้องถิ่น ซึ่งอาจดำเนินการโดยหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนการสอนระดับต่าง ๆ ได้แก่ โรงเรียน กลุ่มโรงเรียน อำเภอ จังหวัด เขตการศึกษา

เป็นต้น สำหรับกระบวนการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น จากแนวคิดของนักวิชาการส่วนใหญ่สามารถนำมาใช้ได้ตามความหมายของหลักสูตรท้องถิ่นทั้งในลักษณะการปรับหลักสูตรแม่บทให้สอดคล้องกับความต้องการของท้องถิ่นและการสร้างหลักสูตรขึ้นมาใหม่ เพราะนักวิชาการได้เสนอรูปแบบไว้อย่างกว้าง ๆ ดังเช่น

ใจทิพย์ เชื้อรัตนพงษ์ (2539, น.124-133) ได้กล่าวถึงการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นรายวิชาใหม่จะต้องมีกระบวนการอย่างเป็นขั้นตอนดังต่อไปนี้

ขั้นตอนที่ 1 การจัดตั้งคณะทำงานเพื่อพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น

ขั้นตอนที่ 2 การศึกษาและวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐาน

ขั้นตอนที่ 3 การกำหนดจุดประสงค์ของหลักสูตรท้องถิ่น

ขั้นตอนที่ 4 การกำหนดเนื้อหา

ขั้นตอนที่ 5 การกำหนดกิจกรรม

ขั้นตอนที่ 6 การกำหนดคาบเวลาเรียน

ขั้นตอนที่ 7 การกำหนดวิธีและเกณฑ์การวัดและประเมิน

ขั้นตอนที่ 8 การจัดทำเอกสารหลักสูตร

ขั้นตอนที่ 9 การตรวจสอบคุณภาพและการทดลองใช้หลักสูตร

ขั้นตอนที่ 10 การนำเสนอขออนุมัติหลักสูตร

ขั้นตอนที่ 11 การนำหลักสูตรไปใช้

ขั้นตอนที่ 12 การประเมินหลักสูตร

บุญเรียง ขจรศิลป์ (2543, น.67-69) เสนอแนวทางการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นโดยความร่วมมือของโรงเรียนและชุมชน มี 10 ขั้นตอน ดังนี้

1. ศึกษาสภาพปัญหาและความต้องการของการจัดทำหลักสูตรท้องถิ่น และวิเคราะห์ศักยภาพของโรงเรียนและชุมชน

2. พัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น โดยความร่วมมือของชุมชน โรงเรียน ผู้เชี่ยวชาญและคณะผู้วิจัย

3. เตรียมบุคลากร

4. จัดประชุมผู้ปกครอง

5. นำหลักสูตรไปทดลองใช้

6. จัดการติดตามประเมินผลการใช้หลักสูตรในระยะแรก

7. จัดสัมมนาเพื่อหาแนวทางปรับปรุงแก้ไข

8. ปรับปรุงแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ แล้วนำหลักสูตรไปใช้

9. ประเมินสถานะที่เปลี่ยนแปลงไป

10. โรงเรียนและชุมชนปรับปรุงพัฒนาหลักสูตรและดำเนินการจัดการเรียนการสอนอย่างต่อเนื่อง

นิคม ชมพูลง (2545, น.36) ได้สรุปกระบวนการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นไว้ 6 ขั้นตอน ดังนี้

1. การวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐาน ได้แก่ ทรัพยากรธรรมชาติ สภาพแวดล้อมทางภูมิศาสตร์ที่ตั้ง สภาพทั่วไปของสถานศึกษา บุคลากรในการจัดการศึกษา สภาพความต้องการของนักเรียน ผู้ปกครองและประชาชนในท้องถิ่น

2. การสร้างหลักสูตรฉบับร่าง ได้แก่ คำชี้แจง เหตุผล ความจำเป็นในการพัฒนาหลักสูตร หลักการของหลักสูตร โครงสร้างเนื้อหา อัตราเวลาเรียน แนวทางการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน สื่อการเรียนการสอน แหล่งเรียนรู้ การวัดผลประเมินผล คำอธิบายรายวิชา ตาราง วิเคราะห์หลักสูตร จุดประสงค์เชิงพฤติกรรมและรายละเอียดของเนื้อหาของแต่ละหน่วยโดยละเอียดพร้อมภาพประกอบทุกขั้นตอนและบรรณานุกรมซึ่งจะต้องปรึกษากับผู้เชี่ยวชาญเกี่ยวกับเรื่องที่จะพัฒนาอย่างจริงจัง แล้วจัดพิมพ์เป็นรูปเล่ม

3. การตรวจสอบหลักสูตรฉบับร่าง เป็นการตรวจสอบคุณภาพของหลักสูตรและวัสดุหลักสูตรต่าง ๆ เพื่อนำผลมาปรับปรุงข้อบกพร่องก่อนนำหลักสูตรไปทดลองใช้โดยกำหนดแผนอย่างมีขั้นตอนเป็นระบบ มีการประชุมพิจารณาร่วมกันหรือให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบว่า องค์ประกอบต่าง ๆ ของหลักสูตร เช่น วัตถุประสงค์ เนื้อหา กิจกรรมการเรียนการสอน คาบเวลา เรียน วิธีการวัดและประเมินผลมีความสอดคล้องกันหรือไม่อย่างไร

4. การนำหลักสูตรไปทดลองใช้ มีการขออนุมัติหลักสูตรจัดทำตารางแผนการใช้หลักสูตร ประชาสัมพันธ์หลักสูตร เตรียมความพร้อมของบุคลากร งบประมาณ วัสดุหลักสูตร โดยการใช้หลักสูตรอาจเป็นการสอนเองหรือให้คนอื่นสอนแทนและจะต้องมีการจัดทำคู่มือการใช้หลักสูตรโดยระบุขั้นตอนต่าง ๆ อย่างละเอียด

5. การประเมินผลการนำหลักสูตรไปใช้ มีการวางแผนการประเมิน ประเมินย่อย ประเมินรวบยอด ประเมินการสอนของผู้สอน ประเมินผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียน

6. การปรับปรุงแก้ไข เพื่อปรับแก้หลักสูตร ได้แก่ แผนการสอน สื่อและเครื่องมือ วัดผล ประเมินผลให้สมบูรณ์และมีคุณภาพ

ณริศรา พุกกะวัน (2547, น.27) สรุปกระบวนการออกเป็นขั้นตอนในการจัดทำหลักสูตรท้องถิ่นไว้ 4 ขั้นตอน ดังนี้

1. ขั้นตอนการวางแผน เป็นขั้นตอนแรกที่สำคัญอย่างยิ่งกลุ่มผู้จัดทำต้องปฏิบัติเพื่อให้เกิดความรัดกุมในกระบวนการซึ่งให้ความผิดพลาดน้อยหรือน้อยที่สุดในการวางแผนได้แก่

1.1 การศึกษาหาข้อมูลพื้นฐานต่าง ๆ เกี่ยวกับการศึกษาทั้งทางด้านองค์ความรู้ บุคลากร การบริหารและปัจจัยอื่น ๆ ที่คาดว่าจะมีอิทธิพลต่อการจัดทำวัตถุประสงค์การพัฒนา หลักสูตรท้องถิ่น เช่น พระราชบัญญัติการศึกษา ทฤษฎีต่าง ๆ ความต้องการของชุมชนแนวโน้มของ หลักสูตร เป็นต้น

1.2 การกำหนดวัตถุประสงค์ที่เกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นเพื่อการศึกษาและการเรียนรู้ของผู้เรียนอย่างมีประสิทธิภาพ นอกจากนี้ควรคำนึงถึงตัวบ่งชี้ประสิทธิภาพนี้ด้วย

2. ขั้นตอนการออกแบบ เป็นขั้นตอนของการนำข้อมูลพื้นฐานที่ได้มาจัดระเบียบจำแนก วิเคราะห์ออกเป็นหมวดหมู่ ทำการสังเคราะห์หรือออกแบบหลักสูตรท้องถิ่นให้มีความเหมาะสมกับผู้เรียนมากที่สุด ซึ่งขั้นตอนนี้ได้แก่

2.1 การกำหนดแผนเกี่ยวกับการบริหารในการจัดมวลประสบการณ์ให้แก่ผู้เรียนได้แก่ การกำหนดบุคลากร เวลา องค์ความรู้ ผู้เรียนควรได้รับในแต่ละระดับชั้นการศึกษา

2.2 การกำหนดแนวทาง หรือแผนต่าง ๆ ในการจัดมวลและประสบการณ์การเรียนรู้ให้แก่ผู้เรียน ได้แก่ การกำหนดวัตถุประสงค์ย่อยรายวิชา การกำหนดเนื้อหา การกำหนดกิจกรรม การเรียนการสอน การกำหนดสื่อการสอน การกำหนดการวัดผลและประเมินผล

2.3 การกำหนดแผน ในขั้นตอนนี้ต้องให้สอดคล้องและสัมพันธ์กัน รวมทั้งการ ออกแบบหลักสูตรในขั้นตอนนี้ เพื่อตรวจสอบความพร้อมและมีการเตรียมการให้มีความรอบคอบ ตรงตามวัตถุประสงค์ของหลักสูตรที่ได้ตั้งไว้ก่อนนำไปใช้จริง เนื่องจากหลักสูตรมีผลต่อแนวทางการศึกษาในวงกว้าง

3. ขั้นตอนของการปฏิบัติ เป็นการนำหลักสูตรที่ได้ยกร่างหรือออกแบบขึ้นมา นั้น ทดลอง ปฏิบัติการจัดมวลประสบการณ์ดังกล่าวมาใช้จริงกับผู้เรียนในระยะเวลาที่กำหนด เพื่อให้เป็นไปตาม วัตถุประสงค์ที่ได้ตั้งไว้ ในขั้นตอนนี้อาจมีการปรับปรุงเพื่อให้เกิดการเรียนรู้ที่เป็นไปตามเป้าหมายของ หลักสูตร

4. ขั้นตอนการประเมินผล ซึ่งเป็นขั้นตอนสุดท้ายของกระบวนการพัฒนาหลักสูตรในแต่ละ ครั้งเพื่อเป็นการประเมินผลเกี่ยวกับความเป็นไปได้ในการใช้หลักสูตรที่ได้พัฒนาขึ้นมา ซึ่งมีการ ตรวจสอบดูจากตัวบ่งชี้ วัตถุประสงค์ คุณภาพของการสอน พฤติกรรมการเรียนรู้ และผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาของผู้เรียน การประเมินผลของหลักสูตรนี้จะนำไปสู่การปรับปรุงการนำหลักสูตรไปใช้จริง และการพัฒนาหลักสูตรในครั้งต่อไป

สรุปได้ว่า การพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นจะต้องมีกระบวนการอย่างเป็นขั้นตอน ดังต่อไปนี้
 ขั้นตอนที่ 1 การศึกษาวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานหรือความต้องการจำเป็น ขั้นตอนที่ 2 การพัฒนา หลักสูตรซึ่งประกอบด้วยกำหนดจุดมุ่งหมาย การเลือกเนื้อหาสาระ การจัดประสบการณ์การ

เรียนรู้และการประเมินผล ขั้นตอนที่ 3 การทดลองใช้หลักสูตร ขั้นตอนที่ 4 การประเมินผล ซึ่งขั้นตอนทั้งหมดเป็นกระบวนการสำคัญในการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นให้มีประสิทธิภาพ

สาระการเรียนรู้ประวัติศาสตร์

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551

สาระการเรียนรู้ประวัติศาสตร์ เป็นสาระการเรียนรู้หนึ่งในกลุ่มสาระสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ซึ่งกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ช่วยให้ผู้เรียนมีความรู้ ความเข้าใจการดำรงชีวิตของมนุษย์ทั้งในฐานะปัจเจกบุคคลและการอยู่ร่วมกันในสังคม การปรับตัวตามสภาพแวดล้อม การจัดการทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัด เข้าใจถึงการพัฒนา เปลี่ยนแปลงตามยุคสมัย กาลเวลาตามเหตุปัจจัยต่าง ๆ เกิดความเข้าใจในตนเอง และผู้อื่น มีความอดทน อดกลั้น ยอมรับในความแตกต่างและมีคุณธรรม สามารถนำความรู้ไปปรับใช้ในการดำเนินชีวิต เป็นพลเมืองดี ของประเทศชาติ และสังคมโลก

กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม มีเนื้อหาสาระว่าด้วยการอยู่ร่วมกันในสังคม ที่มีความเชื่อมสัมพันธ์กัน และมีความแตกต่างกันอย่างหลากหลาย เพื่อช่วยให้สามารถปรับตนเองกับบริบท สภาพแวดล้อม เป็นพลเมืองดี มีความรับผิดชอบ มีความรู้ ทักษะ คุณธรรม และค่านิยมที่เหมาะสมโดยได้กำหนดสาระต่าง ๆ ไว้ 5 สาระ ได้แก่

1. ศาสนา ศิลปกรรม และจริยธรรม
2. หน้าที่พลเมือง วัฒนธรรม และการดำเนินชีวิต
3. เศรษฐศาสตร์
4. ประวัติศาสตร์
5. ภูมิศาสตร์

สาระการเรียนรู้ประวัติศาสตร์ มีเนื้อหาสาระดังนี้

ประวัติศาสตร์ เวลาและยุคสมัยทางประวัติศาสตร์ วิธีการทางประวัติศาสตร์พัฒนาการของมนุษยชาติจากอดีตถึงปัจจุบัน ความสัมพันธ์และเปลี่ยนแปลงของเหตุการณ์ต่าง ๆ ผลกระทบที่เกิดจากเหตุการณ์สำคัญในอดีต บุคคลสำคัญที่มีอิทธิพลต่อการเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ ในอดีต ความเป็นมาของชาติไทย วัฒนธรรมและภูมิปัญญาไทย แหล่งอารยธรรมที่สำคัญของโลก

มาตรฐานและตัวชี้วัด ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551 สาระการเรียนรู้ประวัติศาสตร์ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โดยสำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา สำนักคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (กระทรวงศึกษาธิการ, 2551, น.95) ได้กำหนดมาตรฐาน และตัวชี้วัดไว้ 3 มาตรฐาน ประกอบด้วย 8 ตัวชี้วัด ดังนี้

มาตรฐาน ส 4.1 เข้าใจความหมาย ความสำคัญของเวลาและยุคสมัยทางประวัติศาสตร์ สามารถใช้วิธีการทางประวัติศาสตร์มาวิเคราะห์เหตุการณ์ต่าง ๆ อย่างเป็นระบบ ประกอบด้วย ตัวชี้วัด ป.4/1, ป.4/2, ป.4/3

มาตรฐาน ส 4.2 เข้าใจพัฒนาการของมนุษยชาติจากอดีตจนถึงปัจจุบัน ในด้านความสัมพันธ์และการเปลี่ยนแปลงของเหตุการณ์อย่างต่อเนื่อง ตระหนักถึงความสำคัญและสามารถวิเคราะห์ผลกระทบที่เกิดขึ้น ประกอบด้วย ตัวชี้วัด ป.4/1, ป.4/2

มาตรฐาน ส 4.3 เข้าใจความเป็นมาของชาติไทย วัฒนธรรม ภูมิปัญญาไทย มีความรัก ความภูมิใจและธำรงความเป็นไทย ประกอบด้วย ตัวชี้วัด ป.4/1, ป.4/2, ป.4/1

ตารางที่ 1 ตัวชี้วัด และสาระการเรียนรู้แกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน มาตรฐาน ส 4.1- ส.4.3 สาระการเรียนรู้ ประวัติศาสตร์ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4

ตัวชี้วัด	สาระการเรียนรู้แกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน
ส 4.1 ป.4/1 นับช่วงเวลาเป็นทศวรรษ ศตวรรษ และสหัสวรรษ	ความหมายและช่วงเวลาของทศวรรษ ศตวรรษ และสหัสวรรษ การใช้ทศวรรษ ศตวรรษ และสหัสวรรษเพื่อทำความเข้าใจช่วงเวลาในเอกสารเช่น หนังสือพิมพ์
ส 4.1 ป.4/2 อธิบายยุคสมัยในการศึกษาประวัติของมนุษยชาติโดยสังเขป	เกณฑ์การแบ่งยุคสมัยในการศึกษาประวัติศาสตร์ที่แบ่งเป็นยุคก่อนประวัติศาสตร์และยุคประวัติศาสตร์ ยุคสมัยที่ใช้ในการศึกษาประวัติศาสตร์ไทยเช่นสมัยก่อนสุโขทัย สมัยสุโขทัย สมัยอยุธยา สมัยธนบุรี และสมัยรัตนโกสินทร์
ส 4.1 ป.4/3 แยกแยะประเภทหลักฐานที่ใช้ในการศึกษาความเป็นมาของท้องถิ่น	ประเภทของหลักฐานทางประวัติศาสตร์ ที่แบ่งเป็นหลักฐานชั้นต้นและหลักฐานชั้นรอง ตัวอย่างหลักฐานที่ใช้ในการศึกษาความเป็นมาของท้องถิ่นของตนเอง การจำแนกหลักฐานของท้องถิ่นเป็นหลักฐานชั้นต้นและหลักฐานชั้นรอง
ส 4.2 ป.4/1 อธิบายการตั้งหลักแหล่งและพัฒนาการของมนุษย์ยุคก่อนประวัติศาสตร์	พัฒนาการของมนุษย์ยุคก่อนประวัติศาสตร์และยุคประวัติศาสตร์ ในดินแดนไทย โดยสังเขป

ตารางที่ 1 (ต่อ)

ตัวชี้วัด	สาระการเรียนรู้แกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน
และยุคประวัติศาสตร์โดยสังเขป	หลักฐานการตั้งหลักแหล่งของมนุษย์ ยุคก่อนประวัติศาสตร์ในดินแดนไทยโดยสังเขป
ส 4.2 ป.4/2 ยกตัวอย่างหลักฐานทางประวัติศาสตร์ ที่พบในท้องถิ่น ที่แสดงพัฒนาการของมนุษยชาติในดินแดนไทย	หลักฐานทางประวัติศาสตร์ที่พบในท้องถิ่นที่แสดงพัฒนาการของมนุษยชาติในดินแดนไทยโดยสังเขป
ส 4.3 ป.4/1 อธิบายพัฒนาการของอาณาจักรสุโขทัยโดยสังเขป	การสถาปนาอาณาจักรสุโขทัยโดยสังเขป พัฒนาการของอาณาจักรสุโขทัยทางการเมืองการปกครองและเศรษฐกิจโดยสังเขป
ส 4.3 ป.4/2 บอกประวัติและผลงานของบุคคลสำคัญสมัยสุโขทัย	ประวัติและผลงานของบุคคลสำคัญสมัยสุโขทัย เช่น พ่อขุนศรีอินทราทิตย์ พ่อขุนรามคำแหงมหาราช พระมหาธรรมราชาที่ 1 (พระยาลิไทยโดยสังเขป)
ส 4.3 ป.4/3 อธิบายภูมิปัญญาไทยที่สำคัญสมัยสุโขทัย ที่น่าภาคภูมิใจ และควรแก่การอนุรักษ์	ภูมิปัญญาไทยในสมัยสุโขทัย เช่น ภาษาไทย ศิลปกรรมสุโขทัยที่ได้รับการยกย่องเป็นมรดกโลก เครื่องสังคโลก คุณค่าของภูมิปัญญาไทยที่สืบต่อถึงปัจจุบันที่น่าภาคภูมิใจและควรค่าแก่การอนุรักษ์

หลักสูตรสถานศึกษา โรงเรียนบ้านทุ่งรวงทอง พุทธศักราช 2561 ตามหลักสูตร
แกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551

คำอธิบายรายวิชาพื้นฐาน รหัสวิชา ส 14102 รายวิชาประวัติศาสตร์ 4 กลุ่มสาระการ
เรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 เวลา 40 ชั่วโมง

คำอธิบายรายวิชา

ศึกษาความหมาย วิธีการนับ และการใช้ช่วงเวลาเป็นทศวรรษ ศตวรรษ และสหัสวรรษ เถลถายการแบ่งยุคสมัยในทางประวัติศาสตร์ของมนุษยชาติที่แบ่งเป็นสมัยก่อนประวัติศาสตร์และสมัยประวัติศาสตร์ รวมทั้งช่วงสมัยในการศึกษาประวัติศาสตร์ไทย สมัยก่อนสุโขทัย สมัยสุโขทัย สมัยอยุธยา สมัยธนบุรี และสมัยรัตนโกสินทร์ ตัวอย่างการใช้ช่วงเวลาในเอกสารต่าง ๆ โดยใช้ทักษะการอ่าน การสำรวจ การวิเคราะห์ การคำนวณ เพื่อให้ใช้ช่วงเวลาในการบอกเล่าเรื่องราวได้ถูกต้อง และเข้าใจเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นตามช่วงเวลาปรากฏในเอกสารทางประวัติศาสตร์

ศึกษาลักษณะสำคัญ และเกณฑ์การจำแนกหลักฐานทางประวัติศาสตร์ที่ใช้ในการศึกษา ความเป็นมาของท้องถิ่น อย่างง่าย ๆ ตัวอย่างของหลักฐานที่พบในท้องถิ่นทั้ง หลักฐานชั้นต้นกับชั้นรอง หลักฐานที่เป็นลายลักษณ์อักษร กับไม่เป็น ลายลักษณ์อักษร โดยใช้ทักษะการสำรวจ การวิเคราะห์ การตรวจสอบข้อมูล การจำแนก การตีความ เพื่อฝึกทักษะการสืบค้นข้อมูลด้วยวิธีการทางประวัติศาสตร์

ใช้หลักฐานทางประวัติศาสตร์ในการศึกษาปัจจัย การตั้งถิ่นฐานและพัฒนาการของ มนุษยชาติในสมัยก่อนประวัติศาสตร์ และสมัยประวัติศาสตร์ในดินแดนไทยโดยสังเขป การก่อตั้ง อาณาจักรโบราณในดินแดนไทย ได้แก่ ทวารวดี ศรีวิชัย ตามพหุรงค์ เป็นต้น โดยใช้ทักษะการสำรวจ การวิเคราะห์ การตีความ การสรุปความ เพื่อให้เข้าใจพัฒนาการของมนุษยชาติที่มีการเปลี่ยนแปลง อย่างต่อเนื่องจากอดีตจนถึงปัจจุบัน

ศึกษาประวัติศาสตร์เป็นมาของชาติไทยในสมัยสุโขทัยโดยสังเขป ในเรื่องเกี่ยวกับการ สถาปนาอาณาจักร พัฒนาการทางการเมืองการปกครอง เศรษฐกิจ ประวัติและผลงานของบุคคล สำคัญ ได้แก่ พ่อขุนศรีอินทราทิตย์ พ่อขุนรามคำแหงมหาราช พระมหาธรรมราชาที่ 1 (พระยาสิทธิไทย) และภูมิปัญญาไทยในสมัยสุโขทัยที่น่าภาคภูมิใจ ซึ่งเป็นผลให้อุทยานประวัติศาสตร์ในสุโขทัยและ ศรีสัชนาลัยได้รับการยกย่องเป็นมรดกโลก โดยใช้ทักษะการอ่าน การสำรวจ การสืบค้น การวิเคราะห์ การตีความ เพื่อเข้าใจความเป็นมาของชาติไทยในสมัยสุโขทัย รวมทั้งวัฒนธรรมไทย ภูมิปัญญาไทย และบุคคลสำคัญในสมัยสุโขทัย เกิดความรักและความภูมิใจในความเป็นไทย ตระหนักถึงความ พากเพียรพยายามของบรรพบุรุษไทยที่ได้ปกป้อง และสร้างสรรค์ความเจริญให้บ้านเมือง ตกทอดเป็น มรดกทางวัฒนธรรมสืบต่อถึงปัจจุบัน

มาตรฐานการเรียนรู้/ระดับชั้น/ตัวชี้วัด

ส 4.1ป 4/1, ป 4/2,ป 4/3

ส 4.2ป 4/1,ป 4/2

ส 4.3ป 4/1,ป 4/2, ป 4/3

รวม 3 มาตรฐาน 8 ตัวชี้วัด

ตารางที่ 2 โครงสร้างหลักสูตรโรงเรียนบ้านทุ่งรวงทอง พุทธศักราช 2561 ตามหลักสูตรแกนกลาง
การศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4

รหัส	กลุ่มสาระการเรียนรู้/กิจกรรม	เวลาเรียน (ชม./ปี)
รายวิชาพื้นฐาน		(840)
ท14101	ภาษาไทย 4	160
ค14101	คณิตศาสตร์ 4	160
ว14101	วิทยาศาสตร์ 4	80
ส14101	สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม 4	80
ส14102	ประวัติศาสตร์ 4	40
พ14101	สุขศึกษาและพลศึกษา 4	80
ศ14101	ศิลปะ 4	80
ง14101	การงานอาชีพและเทคโนโลยี 4	80
อ14101	ภาษาอังกฤษ 4	80
รายวิชาเพิ่มเติม		40
ส14103	ภาษาอังกฤษเพิ่มเติม	40
กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน		(120)
	แนะแนว	40
	กิจกรรมนักเรียน	
	- ลูกเสือ/ยุวกาชาด	30
	- ชุมนุม	40
	กิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์ 1	10
โครงการสอนเสริมประสบการณ์พิเศษเพื่อเพิ่มศักยภาพนักเรียน		
ชั้นป.4-6 จำนวน 3 ชั่วโมง / สัปดาห์		
1. วิชา ภาษาไทยเสริมทักษะ	จำนวน	1 ชั่วโมง
2. วิชา ภาษาอังกฤษ	จำนวน	2 ชั่วโมง

สาระการเรียนรู้ของเมืองโบราณบางพาน

ตำแหน่งที่ตั้งและอาณาเขต

เมืองโบราณบางพาน ตั้งอยู่ที่ ตำบลเขาศรีศรี อำเภอบางแพ จังหวัดกำแพงเพชร เป็นเมืองสำคัญทางประวัติศาสตร์และโบราณคดี เมืองหนึ่งที่น่าศึกษา เป็นเมืองที่สำคัญและเก่าแก่ ตั้งแต่สมัยกรุงสุโขทัย เป็นราชธานี หรือก่อนหน้านั้น เป็นชุมชนโบราณที่ตั้งอยู่ระหว่างกึ่งกลาง เส้นทางถนนพระร่วง จากเมืองกำแพงเพชรที่จะไปยังเมืองสุโขทัยและศรีสัชนาลัย ลักษณะผังเมืองค่อนข้างกลม มีคูน้ำและคันดินล้อมรอบสามชั้น ภายในเมืองพบซากโบราณสถานขนาดเล็ก มีสภาพเป็นกองศิลาแลง ด้านตะวันตกเฉียงเหนือของเมืองมี เขานางทอง บนยอดเขามีโบราณและฐานพระเจดีย์ทรงดอกบัวตูม ภายในเมืองพานแม้ว่าจะพบซากโบราณสถานขนาดเล็ก เมื่อเปรียบเทียบกับขนาดของผังเมือง แต่ความสำคัญของชุมชนแห่งนี้คือ เป็นเมืองที่อยู่บนเส้นทางคมนาคม ที่ติดต่อกับกรุงสุโขทัย และเมืองอื่นได้สะดวก เป็นเมืองที่ตั้งอยู่ท่ามกลางที่ราบลุ่มซึ่งเพาะปลูกได้ดี

เหตุการณ์สำคัญทางประวัติศาสตร์

ชื่อเมืองบางพาน ปรากฏในศิลาจารึกสุโขทัยหลักที่ 3 จารึกนครชุม จารึกเมื่อปี พ.ศ.1900 ในสมัยพระมหาธรรมราชาลิไท จารึกไว้ว่า " พิมพ์เอารอยตีน...อันหนึ่งประดิษฐานไว้ในเมืองบางพานเหนือจอมเขานางทอง " ซึ่งหมายถึง ซึ่งมีข้อความเล่าเรื่องเหตุการณ์ ในสมัยพระมหาธรรมราชาลิไท การนำรอยพระพุทธรูปมาประดิษฐานไว้ที่เขานางทองเมืองบางพาน การกล่าวถึงการประดิษฐานรอยพระพุทธรูปในเมืองบางพาน บนยอดเขานางทอง แสดงให้เห็นว่ากษัตริย์สุโขทัยตระหนักถึงบทบาทความสำคัญของเมืองบางพานแห่งนี้ เมืองบางพานจึงเป็นเมืองที่เคยเจริญรุ่งเรืองมาตั้งแต่สมัยสุโขทัย นอกจากนี้ในศิลาจารึกยังกล่าวถึงชื่อเมืองต่าง ๆ เช่น เมืองคณฑี เมืองพระบาง เมืองเชียงทอง เมืองบางคลัง และ เมืองบางพาน เป็นต้น นอกจากนี้ชื่อเมืองบางพานยังได้ปรากฏในศิลาจารึกสุโขทัยหลักที่ 4 จารึกวัดป่ามะม่วง เมื่อครั้งที่พระมหาธรรมราชาลิไททรงอาราธนาพระมหาสามีสังฆราชจากลังกาให้มาจำพรรษาที่กรุงสุโขทัยเมื่อ พ.ศ. 1904 โดยพระมหาสามีสังฆราชได้เดินทางผ่านเมืองต่าง ๆ อาทิ เมืองเชียงทอง เมืองบางจันทร์ เมืองบางพาน จนถึงเมืองสุโขทัย นอกจากนี้ยังปรากฏหลักฐานในจารึกที่ฐานพระอิศวร เมืองกำแพงเพชรที่กล่าวถึงความสัมพันธ์ระหว่างเมืองกำแพงเพชรกับเมืองบางพานว่า "ถนนถลา อันเป็นตรธานไปถึง บางพาน อนึ่งท่อปู่พระยาร่วง ทำเอาน้ำไปถึงบางพานนั้น ก็ลมหายสิ้น" แสดงถึงเมืองบางพาน เจริญขนาดมีถนนพระร่วงตัดผ่าน และมีการขุดท่อทองแดง เอาน้ำจากเมืองกำแพงเพชรไปเลี้ยงเมืองบางพาน มาเกือบ 700 ปี แสดงถึงวิทยาการอันก้าวหน้ามากกว่าทุก ๆ เมือง มีการสร้างท่อปู่พระยาร่วง (คลองส่งน้ำ) โดยชักน้ำจากแม่น้ำปิงบริเวณเมืองกำแพงเพชรส่งไปยังเมืองบางพาน โดยจารึกที่รอบฐานพระอิศวร ได้กล่าวถึงเจ้าพระยาศรีธรรมไตรราชเจ้าเมืองกำแพงเพชร ได้สร้างรูปพระอิศวรนี้เมื่อ พ.ศ. 2053 ตรงกับรัช

สมัยสมเด็จพระรามาธิบดีที่ 2 แห่งกรุงศรีอยุธยา ทั้งนี้เชื่อได้ว่าความสัมพันธ์ระหว่างเมืองกำแพงเพชร กับเมืองพานคงจะมีมาก่อนแล้ว ครั้งเมื่อพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว ทรงเสด็จ ประพาสเมืองกำแพงเพชร ทรงบันทึกถึงเมืองบางพนาน ในหนังสือเที่ยวเมืองพระร่วงว่า “ยอดเขานี้มี กองแลงอยู่กองหนึ่ง ซึ่งอาจเป็นพระเจดีย์ได้ตั้งอยู่บนเนินหนึ่ง อีกเนินหนึ่งมีอะไรคล้ายบุษบกอยู่บน นั้น ที่ระหว่างเนินทั้งสองนี้ มีแผ่นศิลาสลักเป็นรอยพระพุทธรูปท่าไว้แผ่นหนึ่ง นอกจากลายกันหอยที่ นี้ว กับจักรใหญ่อยู่ตรงฝาพระบาทมีลายต่าง ๆ แบ่งเป็นห้อง ดูเป็นทำนองจีน มีอะไรคล้าย ๆ กับแก่ง จินอยู่ในนั้นหลายห้อง ทางริมแผ่นศิลา ข้างซ้ายพระบาท แต่นอกรอยพระบาทออกมามีตัวอักษรขอม จารึกอยู่ แต่ศิลาเกาะเกาะออกเสียดมาก อ่านไม่ได้ความ พระบาทนี้เหลือที่จะ กำหนดอายุได้อาจเป็น ของเก่าครั้งพระร่วง”

โบราณสถานที่สำคัญ

โบราณสถานที่สำคัญของเมืองโบราณบางพนาน ได้แก่

1. โบราณสถานเขานางทอง

โบราณสถานเขานางทอง ตั้งอยู่ที่หมู่บ้านวังพาน หมู่ 4 ตำบลเขาศรีศรี อำเภอรามกระต่าย จังหวัดกำแพงเพชร โดยอยู่ห่างจากเมืองบางพนานมาทางทิศตะวันออกเฉียงเหนือประมาณ 1 กิโลเมตร โบราณสถานอยู่บนยอดเขานางทอง มีลักษณะลาดเอียงจากด้านทิศใต้ไปทางทิศเหนือ เล็กน้อย แผ่นผังของโบราณสถานที่เป็นรูปสี่เหลี่ยมผืนผ้า วางตั้งตามแนวแกนทิศเหนือ-ใต้หันหน้าไป ทางทิศเหนือประกอบด้วย เจดีย์ประธานก่อด้วยศิลาแลงซึ่งตั้งอยู่ทางด้านทิศใต้ของยอดเขาในบริเวณ พื้นที่ที่สูงที่สุดถัดไปทางด้านหน้า หรือทิศเหนือ มีเจดีย์ราย (โบราณสถานหมายเลข 2.1) และร่องรอย ของอาคารขนาดเล็ก (โบราณสถานหมายเลข 2.2) และโบราณสถานขนาดเล็กอีกแห่งหนึ่ง (โบราณสถานหมายเลข 2.3) ถัดไปเป็นวิหารโถง (โบราณสถานหมายเลข 2.4) และบ่อน้ำไม่ปรากฏ ร่องรอยกำแพงวัดที่ใช้แสดงขอบเขตของโบราณสถาน นอกจากนี้บริเวณเชิงเขาพบสระน้ำกรุ่นหนึ่งด้วย หินภูเขา(โบราณสถานหมายเลข 4) เอกสารทางด้านประวัติศาสตร์สามารถกำหนดอายุสมัยของ โบราณสถานเขานางทองได้ว่าน่าจะสร้างขึ้นในช่วงสมัยสุโขทัยตอนกลางถึงตอนปลาย ราวพุทธ ศตวรรษที่ 19-20 โบราณสถานเขานางทอง ยังพบบ่อน้ำมีลักษณะเป็นรูปวงกลม เส้นผ่านศูนย์กลาง 0.70 เมตร ผนังบ่อมีการนำอิฐโค้งรูปครึ่งวงกลมขนาด 12 x 5 x 23 เซนติเมตร ก่อเรียงซ้อนกันขึ้นมา จากใต้ดินจนถึงระดับปากบ่อน้ำความลึกประมาณ 1.20 เมตร ประกาศขึ้นทะเบียนเป็นโบราณสถาน ของชาติในราชกิจจานุเบกษาครั้งแรก เล่มที่ 52 ตอนที่ 78 วันที่ 8 มีนาคม 2478 ครั้งที่ 2 ใน ราชกิจจานุเบกษา เล่มที่ 118 ตอนพิเศษ 29 ง วันที่ 26 มีนาคม 2544

2. วัดพระนอน (วังแม่พาย)

วัดพระนอน ตั้งอยู่ที่ ตำบลเขาศรีศรี อำเภอรามกระต่าย จังหวัดกำแพงเพชร เป็นวัด เก่าแก่สมัยสุโขทัย วัดพระนอน เป็นวัดโบราณร้าง เป็นเวลาหลายร้อยปี วัดถูกลูกก่อสร้าง กุฏิ โปสถ์

วิหาร ได้เสื่อมสภาพผุพัง ลงตามกาลเวลาคงเหลือแต่ฐานโบสถ์ เสาที่ทำด้วยก้อนศิลา บ่อน้ำก่อด้วยอิฐดินเผา มีโบราณวัตถุ บางชิ้น ที่ทำด้วยกระเบื้องเคลือบลายคราม เขียนอักษรเป็นตัวภาษาจีน สันนิฐานได้ว่าวัดพระนอนคงจะสร้างขึ้นในยุคสุโขทัยมีอายุราว 7-8 ร้อยปี

ชาวบ้านวังแม่พาย บูรณะวัดขึ้นใหม่ ในปี พ.ศ.2526 ชาวบ้านวังแม่พาย โดยการนำของผู้ใหญ่หมู่ 12 ตำบลเขาคิริส อำเภอรามกระต่าย จังหวัดกำแพงเพชร ได้ร่วมกันริเริ่มบูรณะ วัดพระนอนอีกครั้งด้วยการบริจาคทุนทรัพย์ สร้างศาลาอเนกประสงค์ และห้องน้ำ-สุขา 1 ห้อง ระหว่างปี พ.ศ.2526 ถึง พ.ศ.2528 หลังจากที่ชาวบ้านวังแม่พายได้สร้างศาลา สร้างกุฏิขึ้นขึ้นมาหวังให้มีพระมาประจำพรรษา เพื่อจะได้ประกอบศาสนกิจบำเพ็ญบุญ สร้างกุศลได้บ้าง แต่ไม่เป็นตามที่ชาวบ้านหวังไว้ เนื่องจากมีพระอยู่ประจำพรรษาเพียงสองปี ต่อจากนั้นวัดก็ร้างพระลงอีก หาพระมาอยู่ไม่ได้ ถึงมีพระมาอยู่ก็เพียงช่วงเวลาสั้นๆแล้วก็ไป ไม่ได้บูรณะสร้างอะไรเพิ่มเติม

สาเหตุหนึ่งที่ทำให้วัดพระนอนต้องเป็นร้างมาโดยตลอดด้วยสาเหตุบริเวณวัดอยู่ในพื้นที่กันดารห่างไกลชุมชน การเดินทางเข้าออกวัดไม่สะดวก น้ำ ไฟ สำหรับพระฉันท์ พระใช้ไม่มี เลยทำให้วัดต้องร้างไม่มีพระอยู่เรื่อยมา

ทั้งช่วงห่างจากที่ชาวบ้านวังแม่พาย ได้ชวนกันสร้างบูรณะวัดพระนอน ในปี พ.ศ.2516 ประมาณ 10 ปี ยังหาพระอยู่ประจำพรรษาไม่ได้ บังเอิญชาวบ้านในละแวก ดังกล่าวได้พบพระธุดงค์มาปักกรดในบริเวณวัดจึงพร้อมใจกันนิมนต์พระรูปนั้นสมญาว่า พระสง่า อคฺคปญฺโญ ให้ช่วยบูรณะสร้างวัดในปี พ.ศ. 2540 เริ่มสร้างถาวรวัตถุ กุฏิ และห้องน้ำ

3. ศาลาทำน้ำรับเสด็จเมืองบางพาน

การพบหลักฐานทางประวัติศาสตร์ที่สันนิษฐานว่าเป็นศาลาทำน้ำรับเสด็จที่เมืองบางพาน นั้น เกิดจากการขุดลอกท่อทองแดง หรือท่อปุ๋ยร่วน ในช่วงเมืองบางพาน จากจารึกหลักฐาน พระอิศวรที่กล่าวว่ามี การขุดท่อปุ๋ยร่วนไปเลี้ยงเมืองบางพาน ขณะนี้กรมชลประทานกำลัง ขุดลอกบริเวณคลองวังพาน หัวน้ำใหญ่ห่างจากเมือง บางพานเพียงเล็กน้อย สิ่งที่พบเห็นคือ การพบเสาไม้เนื้อแข็ง ขนาดใหญ่ จำนวนมาก ฝังอยู่ใต้ดิน มีหลายขนาด แต่ละต้น กลึงโคนต้นของเสาเพื่อฝังไว้ อย่างตั้งใจ มีทั้งขนาด เสาหลักและเสารอง ซึ่งดูจากวิธีการแล้ว คาดว่า ใช้วิธีการตอกลงไปในน้ำ เสาต้นแรกที่พบ ห่างจากฝั่งราว 15 เมตร ถ้าเป็นศาลาทำน้ำ ต้องเป็นศาลาทำน้ำขนาดใหญ่ เพราะใช้ เสาจำนวนมาก และสังเกตจากเครื่องแต่งศาลาที่พังตกลงไปในน้ำแล้ว การใช้เครื่องปูนปั้นตกแต่ง อย่างประณีต งดงาม และมีใช้เป็นศาลาทำน้ำธรรมดา ต้องเป็นศาลาทำน้ำที่รับรองเจ้าฟ้าเจ้าแผ่นดิน และสืบต่อกันมาจนสิ้นสมัยสุโขทัย เมื่อเมืองบางพานถูกทิ้งร้างผู้คนอพยพไปอยู่ที่อื่น ทำให้ศาลาถูกทิ้งร้างไป เครื่องบนพังตกลงไปในน้ำ ศาลาเป็นไม้ผุพังไปตามกาลเวลาจนกระทั่งเหลือเพียงโคนเสาที่ฝังอยู่ใต้ดินที่ไม้ผุทำลายจากการไปศึกษาดูศิลปวัตถุที่ค้นพบ

ชมสถานที่ที่ขุดพบเสา ขนาดใหญ่ จะต้องสันนิษฐานได้ว่า เมืองบางพาน มีศาลาท่าน้ำที่รับเสด็จเจ้าฟ้าเจ้าแผ่นดิน ในยุคสุโขทัย ขนาดใหญ่มาก ถ้าสืบค้นกันต่อไปต่อเนื่อง จะต้องพบความเปลี่ยนแปลง ทางประวัติศาสตร์เมืองบางพานใหม่ ทราบความสำคัญและความเป็นมาของเมืองบางพานมากขึ้น สมควรที่ผู้เกี่ยวข้อง และมีหน้าที่โดยตรงควรได้ศึกษาและสืบค้นประวัติความเป็นมาของเมืองบางพานจากหลักฐานใหม่

สรุป โบราณสถานสำคัญของเมืองโบราณบางพาน ได้แก่ โบราณสถานเขานางทอง วัดพระนอน ศาลาท่าน้ำรับเสด็จที่เมืองบางพาน บ่งบอกให้เห็นถึงประวัติศาสตร์ความเป็นมาของท้องถิ่นที่มีมายาวนาน มีหลักฐานทางประวัติศาสตร์อ้างอิงชัดเจน เหมาะสมที่จะนำไปพัฒนาเป็นหลักสูตรท้องถิ่นเพื่อนำไปจัดการเรียนรู้ให้กับนักเรียนได้

แผนการจัดการเรียนรู้

แผนการจัดการเรียนรู้เป็นผลการเตรียมการอย่างเป็นรูปธรรมของการแปลงหลักสูตรสู่การจัดการเรียนรู้ให้แก่ผู้เรียน เป็นสิ่งสำคัญที่จะทำให้เห็นภาพรวมและการดำเนินการในการสอนอย่างชัดเจน ซึ่งแผนการจัดการเรียนรู้ดังกล่าวได้ กำหนดความหมายของแผนการจัดการเรียนรู้ ความสำคัญของแผนการจัดการเรียนรู้ องค์ประกอบของแผนการจัดการเรียนรู้ขั้นตอนการจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้การเขียนแผนการจัดการเรียนรู้ลักษณะของแผนการจัดการเรียนรู้ เกณฑ์ประสิทธิภาพของแผนการจัดการเรียนรู้และประโยชน์ของแผนการจัดการเรียนรู้ ดังต่อไปนี้

ความหมายของแผนการจัดการเรียนรู้

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ดีทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ได้อย่างรวดเร็วและเพิ่มประสิทธิภาพ ในการคิดอย่างมีวิจารณญาณได้ ซึ่งมีผู้ให้ความหมายไว้อย่างน่าสนใจ ดังนี้

รัชณี ภาเข็ม (2543, น.40) กล่าวว่า การเตรียมการสอนอย่างมีระเบียบเป็นลายลักษณ์อักษรล่วงหน้า และเป็นเครื่องมืออันสำคัญที่จะช่วยให้นักเรียนไปสู่จุดมุ่งหมายปลายทางที่หลักสูตรกำหนดไว้อย่างมีประสิทธิภาพ

สำลี รักสุทธิ (2544, น.42) กล่าวว่า แผนการจัดการเรียนรู้หรือโครงการที่จัดทำเป็นลายลักษณ์อักษรล่วงหน้า และเป็นเครื่องมืออันสำคัญที่จะช่วยให้นักเรียนไปสู่จุดมุ่งหมายปลายทางที่หลักสูตรกำหนดไว้อย่างมีประสิทธิภาพ สรุปได้ว่า แผนการจัดการเรียนรู้ หมายถึง การวางแผนรูปแบบการเรียน การสอนในบทเรียน ให้สอดคล้องกับเนื้อหา จุดประสงค์ การวัดผลประเมินผลที่กำหนดไว้ในหลักสูตร เพื่อใช้เป็นแนวทางในการสอนต่อไป

ความสำคัญของแผนการจัดการเรียนรู้

การควบคุมงานก่อสร้างวิศวกรรมหรือสถาปนิกจะขาดพิมพ์เขียวไม่ได้ฉันใด ผู้เป็นครูผู้สอนก็ขาดแผนการจัดการเรียนรู้ไม่ได้ฉันนั้น ดังนั้นแผนการจัดการเรียนรู้จึงเป็นสิ่งสำคัญ ที่ทำให้การเรียนการสอน มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้นพอสรุปความสำคัญ ได้ดังนี้

สำหรับ รักษุทธิ (2544, น.43-44) ได้สรุปความสำคัญของแผนการจัดการเรียนรู้ ไว้ดังนี้

1. แผนการจัดการเรียนรู้เป็นผลงานทางวิชาการชิ้นสำคัญของครูผู้สอน นักวิชาการศึกษิต่างยอมรับว่าแผนการจัดการเรียนรู้ คือ นวัตกรรม ผลผลิต ผลการเตรียมผลการศึกษาค้นคว้าในวิชาที่ตนเองจะสอนเพื่อแสดงถึงผลึกภูมิปัญญาของตนเองให้คนอื่นได้รับทราบ ดังนั้นแผนการจัดการเรียนรู้จึงถือว่าเป็นผลงานทางวิชาการชิ้นสำคัญของครูผู้สอน นั้นหมายความว่า แม้ว่าครูจะไม่มีผลงานทางวิชาการด้านอื่น แต่อย่างน้อยที่สุดครูผู้สอนต้องมีแผนการจัดการเรียนรู้เป็นของตนเอง จึงจะเรียกได้ว่าครูมืออาชีพ ด้วยเหตุผล แผนการจัดการเรียนรู้เป็นที่ยอมรับในฐานะผลงานทางวิชาการชิ้นสำคัญ เมื่อครูผู้สอนจะส่งผลงานทางวิชาการทุกครั้ง จึงต้องส่งแผนการจัดการเรียนรู้ประกอบด้วยเสมอ

2. แผนการจัดการเรียนรู้ คือ เข็มทิศบอกทางครู เข็มทิศมีความจำเป็นต่อกับต้นเรือต่อนักเดินป่าฉันใด แผนการจัดการเรียนรู้ก็มีความสำคัญต่อครูผู้สอนฉันนั้น นักเดินเรือมีโอกาสหลงทางลอยเคี้ยวคว้างในกลางมหาสมุทร อาจพบจุดอับปาง ไม่สามารถส่งผู้โดยสารถึงฝั่งได้หรือ นักเดินป่าที่อาจหลงป่า เป็นอาหารของสัตว์ร้ายในป่าได้ ถ้าไร้ซึ่งเข็มทิศเช่นเดียวกันหากครูผู้สอนไม่มีแผนการจัดการเรียนรู้ อาจพาผู้เรียนเดินทางอย่างไร้จุดหมาย การเรียนการสอนอาจจบหลักสูตรแต่ผู้เรียนไม่จบ เนื่องจากนำผู้โดยสารขึ้นฝั่งแห่งการเรียนรู้อย่างโง่เขลา เบาปัญญา อวิชชายังครอบงำผู้เรียนต่อไป

3. แผนการจัดการเรียนรู้เหมือนพิมพ์เขียวของครู ผู้สอน วิศวกร สถาปนิกเป็นผู้ออกแบบสร้างบ้าน สร้างอาคาร ตึกรามบ้านช่อง ให้มีความแข็งแรงทนทาน ครูผู้สอนมีหน้าที่ออกแบบทางการศึกษาเพื่อสร้างคน นายช่างจะสร้างบ้าน อาคารพิมพ์เขียว แปลนบ้านหรือตึกอาจทรุด หรือพังลงได้ เพราะขาดมาตรฐานในการก่อสร้าง ผลการเรียนของผู้เรียนอาจผ่านไปอย่างลุ่ม ๆ ดอน ๆ หากครูผู้สอนสักแต่ว่าสอนโดยไม่มีการเตรียมการสอนหรือทำแผนการจัดการเรียนรู้ไว้ล่วงหน้า ดังนั้นพิมพ์เขียวมีความจำเป็นต่อการสร้างบ้านฉันใด แผนการจัดการเรียนรู้ ก็ย่อมมีความจำเป็นต่อครูผู้สอนฉันนั้น

4. แผนการจัดการเรียนรู้ คือ แผนที่บอกเป้าหมายการเดินทาง ครูผู้สอน ผู้เรียน ในการเดินทางไปในที่ต่าง ๆ ที่เราไม่เคยไปสิ่งที่จะช่วยให้เราไปสู่เป้าหมายได้ นอกจากคำบอกเล่าของคนอื่นแล้วก็คือ แผนที่ โดยเฉพาะนักเดินทางต่างประเทศ เขาจะเห็นความสำคัญของแผนที่มากโดยเฉพาะในส่วนของการศึกษา เขาจะให้ผู้เรียน เรียนรู้ การใช้แผนที่ตั้งแต่ระดับประถมศึกษา มัธยมศึกษา

ตอนต้นและมัธยมศึกษาตอนปลายเลยทีเดียวนั้น ชาวต่างประเทศจึงใช้แผนที่ได้ ดีกว่าคนไทยเป็นส่วนใหญ่ แผนที่ช่วยให้นักเดินทางไม่ให้หลงทิศทาง เช่นเดียวกับเข็มทิศ แผนการจัดการเรียนรู้ก็เช่นเดียวกัน กับแผนที่ครูผู้สอนจะพาผู้เรียนไปสู่จุดหมายปลายทางได้อย่างไร จะต้องมีแผนการจัดการเรียนรู้ ซึ่งทำหน้าที่เหมือนแผนที่ชีวิต แผนที่ทางการศึกษาที่จะชี้บอกว่า คุณจะต้องเดินทางวิธีนั้น วิธีนี้ยานพาหนะเช่นนี้ จึงจะนำพาผู้เรียนไปสู่หลักชัยได้ เป้าหมายการเดินทางของ ผู้เรียนจะมีไว้อย่างชัดเจน ในแผนการจัดการเรียนรู้ ครูผู้สอนจะพาผู้เรียนสู่จุดหมาย เช่นในแผนการจัดการเรียนรู้ก็มีบอกชี้ไว้ ดังนั้นแผนการจัดการเรียนรู้ที่มีความจำเป็นต่อนักเดินทางฉันใด แผนการจัดการเรียนรู้ก็มีความจำเป็นต่อครูผู้สอนฉันนั้น หรืออาจกล่าวได้ว่าแผนการจัดการเรียนคือ ลายแทงสู่ชุมทรัพย์มหาสมบัติก็คงไม่ผิดเพราะเมื่อนักเรียนผวนกระบวนการจัดการ เรียนการสอนตามแผนการจัดการเรียนรู้ที่ถูกจัดลงสู่ภาคปฏิบัติอย่างถูกต้องสมบูรณ์แล้ว ผู้เรียนสามารถจะนำความรู้ไปสู่การดำเนินชีวิตหาเลี้ยงชีพตนเองได้อย่างไม่มีปัญหา ซึ่งนั่นคือชุมทรัพย์อันล้ำค่าของเขา

5. แผนการจัดการเรียนรู้เป็นเครื่องชี้วัดคุณภาพครูผู้สอน อาจารย์ แม้ว่าจะสอนมานานเพียงใด มีความสามารถเพียงใด คงจะให้คนในวงการศึกษายอมรับได้ยากหากท่านไม่มีอุปกรณ์หรือเครื่องมือสื่อสาร บอกให้คนอื่นทราบได้ว่า ท่านมีขั้นตอนการสอน มีการวางแผนการสอน มีการเตรียมการสอน การจัดการศึกษาไว้อย่างไรและดำเนินการทางการศึกษาอย่างไร เฉพาะผลการศึกษาคงไม่เพียงพอสำหรับเป็นเครื่องชี้วัดคุณภาพของครูผู้สอนได้

องค์ประกอบของแผนการจัดการเรียนรู้

อารมณ์ ใจเที่ยง (2540, น.203 ; อ้างถึงใน สุวิทย์ เขาแก้ว, 2551, น.41-42) ได้สรุปองค์ประกอบของแผนการจัดการเรียนรู้ ไว้ดังนี้

1. วิชา หน่วยที่สอน และสาระสำคัญ (ความคิดรวบยอด) ของเรื่อง
2. จุดประสงค์เชิงพฤติกรรม
3. สาระการเรียนรู้
4. กิจกรรมการเรียนการสอน
5. สื่อการเรียนการสอน
6. วัดผลประเมินผล

กรมวิชาการ (2540, น.7 ; อ้างถึงใน สุวิทย์ เขาแก้ว, 2551, น.42) ได้สรุปองค์ประกอบของแผนการจัดการเรียนรู้ ไว้ดังนี้

1. สาระสำคัญ
2. จุดประสงค์ปลายทาง
3. จุดประสงค์นำทาง
4. ชนิดของสมรรถภาพ

5. ประสบการณ์เดิม
6. สารระการเรียนรู้
7. ลำดับขั้นตอนการเรียนการสอน เช่น สร้างความสนใจ แจกแจงจุดประสงค์ สสำรวจ

ความรู้เดิม เสนอความรู้ใหม่ ให้แนวทางการเรียนรู้ ให้นักเรียนปฏิบัติ ให้ข้อมูลป้อนกลับ ประเมินผลระหว่างปฏิบัติ และส่งเสริมความแม่นยำ

8. สื่อการเรียนการสอน เช่น รูปภาพ แผนภูมิ ใบความรู้ ใบงาน ชุดฝึก เป็นต้น
9. การวัดและประเมินผล เช่น ทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียน คำถามท้ายบท เป็นต้น
10. กิจกรรมสืบเนื่อง และกิจกรรมเสนอแนะ รูปแบบแผนการจัดการเรียนรู้

การเขียนแผนการจัดการเรียนรู้

อาภรณ์ ใจเที่ยง (2540, น.219 ; อ้างถึงใน สุวิทย์ เขาแก้ว, 2551, น.43) ได้สรุปวิธีการแผนการจัดการเรียนรู้ ไว้ดังนี้

1. เขียนให้ชัดเจนในทุกหัวข้อ เพื่อให้ความกระจ่างแก่ผู้อ่านมีรายละเอียดพอสมควร ไม่ย่อเยิ่นเย้อและไม่ละเอียดมากเกินไป

2. ใช้ภาษาเขียนที่สื่อความหมายได้เข้าใจตรงกันเป็นประโยชน์ที่ได้ใจความไม่ยืดเยื้อและไม่เป็นภาษาพูด

3. เขียนทุกหัวข้อหรือทุกช่วงให้สอดคล้องกัน ดังเช่น

- 3.1 สารระสำคัญจะต้องสอดคล้องกับเนื้อหา
- 3.2 จุดประสงค์จะต้องสอดคล้องกับเนื้อหา กิจกรรม และการวัดผล
- 3.3 สื่อการเรียนจะต้องสอดคล้องกับกิจกรรม

ประโยชน์ของแผนการจัดการเรียนรู้

ถ้าครูได้ทำแผนการสอนและใช้แผนการสอนที่จัดทำขึ้น เพื่อนำไปใช้สอนในคราวต่อไป แผนการสอนดังกล่าวจะเกิดประโยชน์ดังนี้ (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ, 2544, น.134)

1. ครูรู้วัตถุประสงค์ของการสอน
2. ครูจัดกิจกรรมการเรียนการสอนด้วยความมั่นใจ
3. ครูจัดกิจกรรมการเรียนการสอนได้เหมาะสมกับวัยของผู้เรียน
4. ครูจัดกิจกรรมการเรียนการสอนได้อย่างมีคุณภาพ
5. ถ้าครูประจำชั้นไม่ได้สอน ครูที่มาทำการสอนแทนสามารถสอนแทนได้ตามจุดประสงค์

ที่กำหนด

การวางแผนการจัดการเรียนรู้

การวางแผนการจัดการเรียนรู้ หมายถึง การตีความหมายของหลักสูตร และการกำหนดรายละเอียดของหลักสูตรที่จะต้องนำมาจัดการเรียนการสอน ให้แก่ผู้เรียน ผลจากการวางแผนจะได้คู่มือที่ใช้เป็นแนวทาง เรียกว่ากำหนดการสอน ประกอบด้วยกิจกรรม ดังนี้ (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ, 2544, น.2-7)

1. ศึกษาวิเคราะห์หลักสูตร ได้แก่ หลักการ จุดหมาย โครงสร้าง เวลาเรียนแนวดำเนินการ ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้ตอบสนองจุดประสงค์การเรียนรู้ และจุดมุ่งหมายของหลักสูตร การวัดและการประเมินการเรียน คำอธิบายในแต่ละกลุ่มประสบการณ์ ซึ่งระบุเนื้อหาที่ต้องให้นักเรียนได้เรียน ตามลำดับขั้นตอนกระบวนการที่ต้องให้นักเรียนได้ฝึกปฏิบัติ และจุดประสงค์การเรียนรู้ที่ต้องการให้เกิดการเรียนรู้
 2. ศึกษาความสอดคล้องสัมพันธ์กันกับองค์ประกอบแต่ละส่วนของหลักสูตร
 3. ลำดับความคิดรวบยอดที่จัดให้นักเรียนแต่ละระดับชั้นได้เรียนรู้ก่อนหลัง โดยพิจารณา ขอบข่ายเนื้อหา และกิจกรรมที่กำหนดไว้ในคำอธิบายรายวิชา
 4. กำหนดผลที่ต้องการให้เกิดกับนักเรียน เมื่อได้เรียนรู้ความคิดรวบยอดแต่ละเรื่องแล้ว
 5. กำหนดกิจกรรมการเรียนการสอนตามลำดับขั้นตอนที่กำหนดไว้ในคำอธิบายรายวิชา หรืออาจพิจารณาจากกิจกรรมที่เหมาะสมกับเนื้อหาสาระ
 6. กำหนดเวลาเรียนให้เหมาะสมกับขอบข่ายเนื้อหาสาระหรือความคิดรวบยอด จุดประสงค์การเรียนรู้และกิจกรรมที่กำหนดไว้
 7. รวบรวมรายละเอียดตามกิจกรรมข้อ 1-6 จัดทำเป็นเอกสารที่เรียกว่ากำหนดการสอน หรือแนวการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ใช้เป็นแนวทางในการเตรียมแผนการสอนต่อไป

การเตรียมการสอนและการปฏิบัติการสอน

การเตรียมการสอนเริ่มด้วยการจัดทำแผนการสอน ซึ่งเป็นผลมาจากการวางแผน มาสร้างเป็นแผนการสอนย่อย ๆ องค์ประกอบที่สำคัญของแผนการสอน ควรมีดังนี้ (สำลี รักสุทธี และคณะ, 2541, น.7)

1. สาระสำคัญ
2. จุดประสงค์การเรียนรู้
3. เนื้อหา
4. กิจกรรมการเรียนการสอน
5. สื่อการเรียนการสอน
6. การวัดและประเมินผลการเรียน

รายละเอียดแผนการเรียนรู้

แผนการเรียนรู้ (Lesson Plan) ประกอบด้วย 9 หัวข้อ โดยการบูรณาการของหน่วย
ศึกษานิเทศก์ (สำลี รักสุทธี และคณะ, 2541, น.136-137)

1. สารระสำคัญ (Concept) เป็นความคิดรวบยอดหรือหลักการของเรื่องหนึ่งที่ต้องการให้
เกิดกับนักเรียน เมื่อเรียนตามแผนการสอนแล้ว
 2. จุดประสงค์การเรียนรู้ (Learning Objective) เป็นการกำหนดจุดประสงค์ที่ต้องการให้
เกิดกับผู้เรียน เมื่อเรียนจบตามแผนการสอนแล้ว
 3. เนื้อหา (Content) เป็นเนื้อหาที่จัดกิจกรรมและต้องการให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้
 4. กิจกรรมการเรียนการสอน (Instructional Activities) เป็นการสอนขั้นตอนหรือ
กระบวนการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ซึ่งนำไปสู่จุดประสงค์ที่กำหนด
 5. สื่อและอุปกรณ์ (Instructional Media) เป็นสื่อ และอุปกรณ์ที่ใช้ในกิจกรรมการเรียน
การสอน ที่กำหนดไว้ในแผนการสอน
 6. การวัดผลและประเมินผล (Measurement and Evaluation) เป็นการกำหนดขั้นตอน
หรือวิธีการวัดและประเมินผล ว่านักเรียนบรรลุจุดประสงค์ตามที่ระบุไว้ในกิจกรรมการเรียนการสอน
แยกเป็นก่อนสอน ระหว่างสอน และหลังสอน
 7. กิจกรรมเสนอแนะ เป็นกิจกรรมที่บันทึกการตรวจแผนการสอน
 8. ข้อเสนอแนะของผู้บังคับบัญชา เป็นการบันทึกตรวจแผนการสอนเพื่อเสนอแนะ
หลังจากได้ตรวจสอบความถูกต้อง การกำหนดรายละเอียดในหัวข้อต่าง ๆ ในแผนการสอน
 9. บันทึกการสอน เป็นการบันทึกของผู้สอน หลังจากนำแผนการสอนไปใช้แล้วเพื่อเป็น
การปรับปรุงและใช้ในคราวต่อไป มี 3 หัวข้อ คือ
 - 9.1 ผลการเรียนรู้เป็นการบันทึกผลการเรียนด้านสุขภาพและปริมาณทั้ง 3 ด้าน คือ
ด้านพุทธิพิสัย จิตพิสัย และทักษะพิสัย ซึ่งกำหนดในขั้นกิจกรรมการเรียนการสอนและการประเมิน
 - 9.2 ปัญหาและอุปสรรค เป็นการบันทึก ปัญหาและอุปสรรคที่เกิดขึ้นในขณะสอน ก่อน
สอน และหลังทำการสอน
 - 9.3 ข้อเสนอแนะ / แนวทางแก้ไข เป็นการบันทึกข้อเสนอแนะเพื่อแก้ไขปรับปรุงการ
เรียนการสอน ให้เกิดการเรียนรู้ บรรลุจุดประสงค์ของบทเรียนที่หลักสูตรกำหนด
- สรุปได้ว่า การเขียนแผนที่ดีและก่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อผู้เรียนนั้น ควรเขียนครอบคลุม
เนื้อหา พึงระลึกเสมอว่านักเรียนเป็นผู้แสดง ครูเป็นเพียงผู้แนะนำ แบบเรียนหรือแผนใด ๆ มิใช่คัมภีร์
หรือกฎหมายที่ครูต้องปฏิบัติตามไปเสียหมดจะต้องนำไปพิจารณาถึงความเหมาะสม ปรับใช้ให้
เหมาะสมแก่บุคคล โอกาสและสถานที่ จึงนับว่าเป็นครูที่มีประสิทธิภาพอย่างแท้จริง

การประเมินผลการจัดการเรียนรู้

การประเมินผลการเรียนรู้ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติพ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่2) พ.ศ.2545 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่3) พ.ศ.2553 มาตรา 27 (กระทรวงศึกษาธิการ, 2554, น. 68) จะต้องเน้นพัฒนาการเรียนรู้อของผู้เรียนให้ก้าวสูงสุด โดยไม่จำเป็นต้องมีรูปแบบมาตรฐาน เดียวกันทุกคนมีการปรับตัวมีการปรับเปลี่ยนเพิ่มเติมเทคนิควิธีการประเมินผลให้หลากหลาย สอดคล้องกับความรู้ และทักษะการแสวงหาความรู้การปฏิบัติงานและคุณธรรม ตลอดจนการพัฒนา ความรู้ทักษะและคุณธรรม โดยให้การประเมินผลการเรียนรู้ของผู้เรียนสามารถดำเนินการอย่าง ต่อเนื่องเป็นหนึ่งเดียวกับกระบวนการจัดการเรียนการสอนและเกิดขึ้นอย่างสม่ำเสมอตลอดหลักสูตร โดยผู้สอนต้องดำเนินกิจกรรมการประเมินผลด้วยรูปแบบกัลยาณมิตรมีจิตใจช่วยเหลือเกื้อกูลเพื่อ พัฒนาผู้เรียนให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา มีความรู้และคุณธรรม มีจริยธรรม และวัฒนธรรมในการดำรงชีวิตสามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข

สุวิมล ว่องวานิช (2556, น.13) ได้กล่าวถึงการประเมินผลการเรียนรู้ หมายถึง กระบวนการ รวบรวม และเรียบเรียงข้อมูลสารสนเทศที่เกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของ บุคคลจาก พฤติกรรมเดิมไปสู่พฤติกรรมใหม่ที่ค่อนข้างถาวรอย่างเป็นระบบ สำหรับใช้ในการตัดสินใจ เกี่ยวกับ ผู้เรียนให้ข้อมูลย้อนกลับไปยังผู้เรียนเกี่ยวกับความก้าวหน้า จุดเด่น จุดด้อย ใช้ตัดสิน ประสิทธิภาพในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้และความพอใจของหลักสูตร ตลอดจนใช้ชี้แนะนโยบาย การศึกษาที่เกี่ยวข้อง

นาตยา ปิรันธนานนท์ (2556, น.149) ได้กล่าวถึง การประเมินผลว่า มีความมุ่งหมายสำคัญ 3 ประการ คือ

1. เพื่อบ่งชี้ว่าผู้เรียนมีความรู้เจตคติและทักษะที่สำคัญเพียงพอหรือไม่
2. เพื่อวินิจฉัยจุดเด่น และจุดด้อยของผู้เรียน โดยสังเกตจากสัมฤทธิ์ผลที่แสดงออกมา
3. เพื่อบ่งถึงระดับสัมฤทธิ์ผลของผู้เรียนแต่ละคน กรมวิชาการ (2545, น.45) ได้กล่าวถึง วิธีการประเมินผลการเรียนไว้ว่า การประเมินผลเพื่อปรับปรุงการเรียนการสอนให้ถือปฏิบัติ ดังนี้
 - 3.1 แจ้งให้นักเรียนทราบจุดประสงค์การเรียนรู้วิธีการประเมินผลเกณฑ์การผ่าน จุดประสงค์การเรียนรู้และเกณฑ์การผ่านกลุ่มประสบการณ์ก่อนทำการสอน
 - 3.2 จุดประสงค์การเรียนรู้จะต้องครอบคลุมพฤติกรรมด้านพุทธิพิสัย ทักษะพิสัย และ เน้นกระบวนการ
 - 3.3 ก่อนจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ผู้สอนต้องประเมินผลก่อนเรียนเพื่อตรวจสอบ ความรู้พื้นฐานและทักษะเบื้องต้นของนักเรียน

3.4 ระหว่างภาคเรียนให้ผู้สอนประเมินผลการเรียนของผู้เรียนเป็นระยะ ๆ ตาม จุดประสงค์การเรียนรู้ที่กำหนดไว้ในสมุดประจำชั้นเพื่อพัฒนาการเรียนของนักเรียน และเพื่อ ประเมินผลการผ่านจุดประสงค์

3.5 เมื่อถึงปลายภาคเรียนหลังจบจบกระบวนการเรียนการสอนทุกกิจกรรมแล้ว ให้มีการ ประเมินผลการเรียนปลายภาค โดยเลือกประเมินเฉพาะจุดประสงค์ที่สำคัญให้ครอบคลุมทั้งด้านพุทธิ พิสัย จิตพิสัย ทักษะพิสัย และเน้นกระบวนการเพื่อตรวจสอบความรู้ความสามารถที่กำหนดไว้ใน ภาคเรียนนั้น การประเมินผลเพื่อปรับปรุงการเรียนตามข้อ 3, 4 และ 5 ถ้านักเรียนมีความรู้ ความสามารถต่ำกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้ของจุดประสงค์ให้ผู้สอนวินิจฉัยหาข้อบกพร่องของนักเรียน แล้วสอนซ่อมเสริม โดยจัดการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับลักษณะการเรียนรู้ของนักเรียน

เจริญศรี กันอุบล (2552, น.2) ได้ให้ความหมายของการประเมินผลการศึกษาว่า หมายถึง กระบวนการในการตัดสินตีราคา หรือสรุปเพื่อพิจารณาความเหมาะสม หรือหาคุณค่าของคุณลักษณะ พฤติกรรมและสิ่งของว่าดีเพียงใดโดยอาศัยข้อมูลหรือรายละเอียดที่ได้จากการวัดผลเป็นหลัก

อนุวัติ คุณแก้ว (2554, น.113) กล่าวว่า การประเมินผล หมายถึง กระบวนการตัดสิน คุณค่า ของสิ่งของหรือการกระทำใด ๆ โดยเปรียบเทียบกับเกณฑ์มาตรฐาน ซึ่งหลักการวัดและ ประเมินผล การเรียนการสอนต้องประกอบด้วย

1. กำหนดจุดประสงค์ในการวัดให้สอดคล้องกับจุดประสงค์ในการวัดให้สอดคล้องกับ จุดประสงค์ในการสอน พร้อมทั้งให้คำนิยามของสิ่งที่ต้องการวัดภายใน ขอบข่ายของเป้าหมาย การศึกษาในรูปพฤติกรรมของผู้เรียนทั้ง 3 ด้าน คือ พุทธิพิสัย จิตพิสัย และทักษะพิสัย
2. เลือกแนวคิดและปรัชญาการวัดให้เหมาะสมกับจุดประสงค์และสิ่งที่มุ่งจะวัดตามที่ กำหนดไว้ในข้อ 1
3. เลือกหรือสร้างเครื่องมือ หรือแบบสอบถามตามแนวคิดหรือปรัชญาการวัดในข้อ 2 เพื่อ ประเมินการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของผู้เรียน และประสิทธิภาพของการสอน
4. การวัดผลการเรียนรู้หรือการเรียนการสอนที่จะให้ครอบคลุมการเปลี่ยนแปลง พฤติกรรมทุกด้านตามจุดประสงค์การสอนจำเป็นต้องใช้เทคนิคการวัดหลายวิธีประกอบกัน ไม่มี เทคนิคการวัดใดเพียงเทคนิคเดียวที่สามารถวัดความเปลี่ยนแปลงและความก้าวหน้าของการเรียนรู้ ของผู้เรียนได้ครบทุกด้าน เพราะเทคนิคการวัดและเครื่องมือแต่ละประเภทมีข้อจำกัดในพฤติกรรม ของผู้เรียน
5. การวัดผลการเรียนการสอนเป็นการวัดทางอ้อมและสิ่งที่วัดได้เพียงตัวอย่างของ พฤติกรรม ความรู้ทักษะ หรือเจตคติของผู้เรียนเท่านั้น เพื่อความถูกต้องของสิ่งที่ต้องการวัด ผู้สอน จะต้องเลือกใช้เทคนิคหรือเครื่องมือที่เหมาะสมหลายประเภทและวัดหลายๆครั้ง เพื่อจะได้คะแนน พฤติกรรมเกี่ยวกับความรู้ทักษะและเจตคติอย่างถูกต้อง

6. ผู้สอนควรตระหนักถึงจุดเด่นจุดด้อยของเครื่องมือแต่ละประเภท เพื่อจะได้เลือกใช้เครื่องมือหรือเทคนิคเหล่านั้นได้ถูกต้อง อันจะนำมาซึ่งความถูกต้องและแม่นยำของข้อมูลที่ได้ พร้อมทั้งหาทางป้องกันและแก้ไขข้อผิดพลาดในการใช้เทคนิคหรือเครื่องมือ หรือกระบวนการใช้เครื่องมือ กล่าวคือ 1. ข้อผิดพลาดจากการสุ่มตัวอย่าง 2. ข้อผิดพลาดจากเครื่องมือหรือกระบวนการใช้เครื่องมือ หรือแบบสอบถาม 3. ข้อผิดพลาดจากการแปลความหมายของคะแนน

สรุปได้ว่า การวัดและประเมินผลการเรียน มีความสำคัญต่อการจัดการเรียนการสอน เพราะผลที่ได้เป็นสิ่งบอกให้ทราบว่า หลักสูตรและกิจกรรมการจัดการเรียนการสอนทั้งหมด ตลอดจนความพยายามต่าง ๆ ในอันที่จะส่งเสริมการเรียนการสอนบรรลุผลตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตร เพื่อเป็นแนวทางในการปรับปรุงแก้ไขตลอดจนการพัฒนาการจัดการเรียนการสอนของครูผู้สอนและผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องในหลักสูตรต่อไป

แนวคิดทฤษฎีความพึงพอใจ

ความหมายของความพึงพอใจ

Hornby (2000, p.112) ความพึงพอใจ หมายถึง ความรู้สึกที่ดีเมื่อประสบความสำเร็จหรือได้รับสิ่งที่ต้องการให้เกิดขึ้นเป็นความรู้สึกที่พอใจ

อรรถพร คำคม (2546, น.29) ได้สรุปว่า ความพึงพอใจ หมายถึง ทัศนคติหรือระดับความพึงพอใจของบุคคลต่อกิจกรรมต่าง ๆ ซึ่งสะท้อนให้เห็นถึงประสิทธิภาพของกิจกรรมนั้น ๆ โดยเกิดจากพื้นฐานของการรับรู้ค่านิยมและประสบการณ์ที่แต่ละบุคคลจะได้รับ ระดับของความพึงพอใจจะเกิดขึ้นเมื่อกิจกรรมนั้น ๆ สามารถตอบสนองความต้องการแก่บุคคลนั้นได้

รัตนศักดิ์ ยี่สารพัฒน์ (2551, น.6) ได้ให้ความหมายความพึงพอใจว่า เป็นปฏิกิริยาด้านความรู้สึกต่อสิ่งเร้าหรือสิ่งกระตุ้น ที่แสดงผลออกมาในลักษณะของผลลัพธ์สุดท้ายของกระบวนการประเมิน โดยแบ่งออกถึงทิศทางของผลการประเมินว่า เป็นไปในลักษณะทิศทางบวกหรือทิศทางลบ หรือไม่มีปฏิกิริยา

กชกร เป้าสุวรรณ และคณะ (2550, น.84) ได้กล่าวถึง ความหมายของความพึงพอใจว่า สิ่งที่จะควรจะเป็นไปตามความต้องการความพึงพอใจเป็นผลของการแสดงออกของทัศนคติของบุคคลอีกรูปแบบหนึ่ง ซึ่งเป็นความรู้สึกเอนเอียงของจิตใจที่มีประสบการณ์ที่มนุษย์เราได้รับอาจจะมากหรือน้อยก็ได้ และเป็นความรู้สึกที่มีต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่งซึ่งเป็นไปได้ทั้งทางบวกและทางลบ แต่ก็เมื่อได้สิ่งนั้นสามารถตอบสนองความต้องการ หรือทำให้บรรลุจุดมุ่งหมายได้ก็จะเกิดความรู้สึกบวกเป็นความรู้สึกที่พึงพอใจ แต่ในทางตรงกันข้าม ถ้าสิ่งนั้นสร้างความรู้สึกผิดหวังก็จะทำให้เกิดความรู้สึกทางลบเป็นความรู้สึกไม่พึงพอใจ

จากการศึกษาผู้วิจัยสรุปได้ว่า ความหมายของความพึงพอใจ คือความรู้สึกนึกคิดหรือทัศนคติของบุคคล ที่มีต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง สามารถเป็นไปในทางที่ดีหรือไม่ดี หรือในด้านบวกและด้านลบ ซึ่งจะเกิดขึ้นก็ต่อเมื่อสิ่งนั้น สามารถตอบสนองความต้องการแก่บุคคลนั้น

การวัดความพึงพอใจ

ปัจจัยที่ทำให้เกิดความพึงพอใจในการเรียนรู้ได้นั้น ขึ้นอยู่กับกระบวนการจัดการเรียนรู้ซึ่งประกอบด้วยระดับความรู้สึกที่มีของนักเรียนด้วย ดังนั้นในการวัดความพึงพอใจในการเรียนรู้ สามารถกระทำได้หลายวิธี ดังที่ (สาโรช ไสยสมบัติ, 2534, น.39) ได้กล่าวไว้ต่อไปนี้

1. การใช้แบบสอบถามซึ่งเป็นวิธีที่นิยมใช้มากอย่างแพร่หลายวิธีหนึ่ง
2. การสัมภาษณ์ซึ่งเป็นวิธีที่ต้องอาศัย เทคนิคและความชำนาญพิเศษของผู้สัมภาษณ์ที่จะจูงใจให้ผู้ตอบคำถามตามข้อเท็จจริง
3. การสังเกตเป็นการสังเกตพฤติกรรมทั้ง ก่อนการปฏิบัติกิจกรรม ขณะปฏิบัติกิจกรรม และหลังการปฏิบัติกิจกรรมจะเห็นได้ว่าการวัดความพึงพอใจในการเรียนรู้สามารถที่จะวัดได้หลายวิธี ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับความ สะดวกความเหมาะสม ตลอดจนจุดมุ่งหมาย หรือเป้าหมายของการวัดด้วยจึงจะส่งผลให้การวัดนั้น มีประสิทธิภาพน่าเชื่อถือ

ผู้วิจัยจึงสรุปได้ว่า ความพึงพอใจในการเรียนและผลการเรียน เป็นปัจจัยอันเนื่องมาจากความสัมพันธ์กัน ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับกิจกรรมที่ผู้เรียนได้ปฏิบัตินั้น ทำให้ผู้เรียนได้รับการตอบสนองความต้องการทางด้านร่างกายและจิตใจ ซึ่งเป็นส่วนสำคัญที่จะทำให้เกิดความสมบูรณ์ของชีวิตมากขึ้นเพียงใดนั่นคือสิ่งที่ครูผู้สอนจะคำนึงถึงองค์ประกอบต่าง ๆ ในการเสริมสร้างความพึงพอใจในการเรียนรู้ให้กับผู้เรียน

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

งานวิจัยในประเทศ

ในการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น เรื่อง เมืองโบราณบางพาน รายวิชาประวัติศาสตร์ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ผู้วิจัยได้ศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องสอดคล้องกับงานครั้งนี้ ดังนี้

ปิยวรา คล้ายหนองสรวง (2550) ทำการวิจัย เรื่อง การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา เรื่อง ชุมชนเสลภูมิ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อ 1.เพื่อศึกษาข้อมูลพื้นฐานในการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา เรื่อง ชุมชนเสลภูมิ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 2.เพื่อพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา เรื่องชุมชนเสลภูมิ 3.เพื่อทดลองใช้หลักสูตรสถานศึกษา เรื่องชุมชนเสลภูมิ และ4.เพื่อประเมินผลและปรับปรุงหลักสูตร สถานศึกษา เกี่ยวกับผลการเรียนรู้เรื่องชุมชนเสลภูมิ ความสามารถในการทำโครงการที่เกี่ยวกับชุมชนเสลภูมิ และความคิดเห็นของนักเรียน

ที่มีต่อหลักสูตรสถานศึกษาโดยทดลองใช้หลักสูตรกับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนศรีอรุณวิทย์เสลภูมิ จำนวน 40 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยประกอบด้วย หลักสูตรสถานศึกษา เรื่องชุมชนเสลภูมิ แบบสอบถามความคิดเห็น แบบสัมภาษณ์ ประเด็นสนทนากลุ่ม แบบทดสอบวัด ผลการเรียนรู้ แบบประเมินความสามารถในการทำโครงการ และการวิเคราะห์ข้อมูลใช้ค่าร้อยละ (%) ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) t-test แบบ Dependent และการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) ผลการวิจัยพบว่า 1.ผลการศึกษาข้อมูลพื้นฐาน พบว่านักเรียนและผู้เกี่ยวข้องเห็นความสำคัญและต้องการนำภูมิปัญญาท้องถิ่นในชุมชน เสลภูมิมาใช้ในการจัดการเรียนรู้ คาดหวังให้นักเรียนได้เรียนรู้เรื่องราวในชุมชนของตนเอง โดยให้ผู้รู้ท้องถิ่นร่วมจัดการเรียนรู้และประเมินผล 2.ผลการพัฒนาหลักสูตร พบว่า หลักสูตรประกอบด้วย มาตรฐานการเรียนรู้ ผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง สาระการเรียนรู้ คำอธิบายรายวิชา โครงสร้างหลักสูตร เวลาเรียน แนวการจัดการเรียนรู้ สื่อการเรียนรู้ การวัดและประเมินผล และแผนการจัดการเรียนรู้ จำนวน 6 แผนประกอบด้วยเนื้อหาต่อไปนี้ 1.ประวัติความเป็นมาของชุมชน 2.สภาพภูมิศาสตร์และสิ่งแวดล้อมในชุมชน 3.การละเล่นพื้นบ้าน 4.อาชีพการทอเสื่อและผลิตภัณฑ์จากเสื่อ 5.ประเพณีฮีตสิบสอง 6.การจัดทำโครงการเกี่ยวกับชุมชนเสลภูมิ 3.ทดลองใช้หลักสูตรกับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนศรีอรุณวิทย์เสลภูมิ จำนวน 40 คน ใช้เวลา 14 ชั่วโมง จัดการเรียนรู้โดยผู้รู้ท้องถิ่นและครูผู้สอน ขณะทดลองใช้หลักสูตร พบว่านักเรียนมีความสนใจ กระตือรือร้นในการเรียน และ 4.ผลการประเมินและปรับปรุงหลักสูตร พบว่านักเรียนมีผลการเรียนรู้เรื่องชุมชนเสลภูมิก่อนและหลังการใช้หลักสูตรแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 นักเรียนมีความสามารถในการทำโครงการอยู่ในระดับสูง และมีความพึงพอใจต่อหลักสูตรเรื่อง ชุมชนเสลภูมิ ซึ่งทำให้มีความสุขสนุกในการเรียน

มานะ แก้วมาลา (2552) ทำการวิจัย เรื่อง ทำการวิจัยเรื่อง การพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นของสถานศึกษาชั้นพื้นฐานเพื่อการเสริมสร้างอัตลักษณ์อุบลราชธานี มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1.ค้นคว้าและรวบรวมมโนทัศน์ ที่เป็นอัตลักษณ์ อุบลราชธานี จากสภาพแวดล้อมทางธรรมชาติและทางสังคม 2.พัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นเพื่อการเสริมสร้างอัตลักษณ์อุบลราชธานี และ 3.พัฒนาแบบจำลองการบริหารจัดการหลักสูตรท้องถิ่นเพื่อการเสริมสร้างอัตลักษณ์ อุบลราชธานี โดยดำเนินการวิจัย 3 ระยะ ดังนี้ระยะที่หนึ่ง การเก็บข้อมูลเกี่ยวกับท้องถิ่นโดยการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิและครูภูมิปัญญาท้องถิ่น ระยะที่สอง ประชุมสัมมนาปฏิบัติการยกร่างหลักสูตรท้องถิ่น ซึ่งผู้ประชุมเป็นครูผู้สอนสังคมศึกษาในจังหวัดอุบลราชธานี 247 โรงเรียน และระยะที่สาม เป็นการทดลองใช้หลักสูตรในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา จำนวน 50 โรงเรียน เป็นเวลา 1 ภาคเรียน วิธีการวิเคราะห์ข้อมูลใช้ทั้งเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ ผลการวิจัยพบว่า ภาพตัวแทนอัตลักษณ์ อุบลราชธานี ปรากฏในคำขวัญของจังหวัด ได้แก่ “เมืองแห่งดอกบัวงาม แม่น้ำสองสี มีปลาแซบหลาย หาดทรายแก่งหิน ถิ่นไทยนักปราชญ์ ทวยราษฎร์ใฝ่ธรรม งามล้ำเทียนพรรษา ผาแต้มก่อนประวัติศาสตร์” หลักสูตรท้องถิ่นเพื่อ

การเสริมสร้างอัตลักษณ์ อุบลราชธานี เป็นหลักสูตรรายวิชาเพิ่มเติม ในกลุ่มสาระการเรียนรู้ สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ช่วงชั้นที่ 3 เวลาเรียน 40 ชั่วโมง มีเนื้อหาเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปและสภาพแวดล้อมทางธรรมชาติ ประวัติศาสตร์อุบลราชธานี มรดกทางวัฒนธรรมท้องถิ่นขนบธรรมเนียมประเพณี ท้องถิ่น ภาษาและวรรณกรรมท้องถิ่น และภูมิปัญญาท้องถิ่นผลการประเมินคุณภาพผู้เรียนพบว่า คะแนนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .05 ค่าเฉลี่ยความรู้สึกรักท้องถิ่น ความภาคภูมิใจในตนเอง และพฤติกรรมวิถีชีวิตตามภูมิปัญญาท้องถิ่นอยู่ในระดับมาก ผลการวิจัยทำให้เห็นว่าสมควรนำอัตลักษณ์มาเป็นเป้าหมายหลักของหลักสูตรท้องถิ่น โดยกระบวนการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นควรเน้นกระบวนการมีส่วนร่วมของผู้ที่เกี่ยวข้องทุกระดับ จาก การวิเคราะห์ ความสัมพันธ์ของตัวแปรแฝง 3 ตัว ได้แก่ อัตลักษณ์อุบลราชธานี การจัดการเรียนการสอน และการบริหารจัดการหลักสูตรท้องถิ่น ผลการวิจัยสะท้อนให้เห็นว่า ปัจจัยทางการบริหารจัดการเป็นองค์ประกอบสำคัญที่จะทำให้ การนำหลักสูตรไปใช้ บรรลุเป้าหมายของหลักสูตร ผู้บริหารมีหน้าที่บริหารจัดการกับปัจจัยต่าง ๆ ให้เหมาะสมกับบริบท

ไพเราะ สุตธรรม (2555) ทำการวิจัย เรื่อง การพัฒนากิจกรรมการเรียนการสอน วิชาประวัติศาสตร์ โดยใช้ปัญหาเป็นฐานสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนบ้านโนนสำนัก อำเภอมัญจาคีรี จังหวัดขอนแก่น มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1.พัฒนากิจกรรมการเรียนการสอน 2.ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน 3.ทักษะการคิดวิเคราะห์ และ 4.พัฒนาพฤติกรรมการทำงานกลุ่มของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 วิชาประวัติศาสตร์ โดยใช้รูปแบบการสอนโดยใช้ปัญหาเป็นฐาน (Problem-Based Learning) กลุ่มเป้าหมายเป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2554 โรงเรียนบ้านโนนสำนัก อำเภอมัญจาคีรี จังหวัดขอนแก่น จำนวน 10 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยได้แก่ 1.เครื่องมือที่ใช้ทดลองคือ แผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน จำนวน 9 แผน 2.เครื่องมือสะท้อนผลการวิจัย ได้แก่ แบบบันทึกผลการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ แบบสังเกตพฤติกรรมการทำงานกลุ่มแบบสังเกตพฤติกรรมการเรียนรู้โดยครูผู้ช่วยวิจัย แบบสัมภาษณ์ผู้เรียน แบบทดสอบท้ายวงจร 3.เครื่องมือประเมินผลการวิจัยได้แก่ แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้แบบทดสอบวัดทักษะการคิดวิเคราะห์การวิจัยครั้งนี้ใช้หลักการวิจัยเชิงปฏิบัติการ (Action Research) การวิเคราะห์ข้อมูลแบ่งออกเป็น 2 ประเภทคือ 1.การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ โดยนำข้อมูลที่ได้จากการสังเกตโดยผู้วิจัยและผู้ช่วยวิจัย และการสัมภาษณ์ผู้เรียนมาวิเคราะห์ ดีความและสรุปผล 2.การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ โดยนำแบบทดสอบย่อยท้ายวงจร แบบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้แบบทดสอบวัดทักษะการคิดวิเคราะห์นำมาหาค่าเฉลี่ยและร้อยละ ผลการวิจัยพบว่า 1.รูปแบบการพัฒนากิจกรรมการเรียนการสอนโดยใช้รูปแบบการสอนวิชาประวัติศาสตร์ โดยใช้ปัญหาเป็นฐานของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนบ้านโนนสำนัก อำเภอมัญจาคีรี จังหวัดขอนแก่น ซึ่งมี 6 ขั้นตอนคือ กำหนดปัญหา แบ่งกลุ่มทำความเข้าใจปัญหา ดำเนินการศึกษาค้นคว้า

สังเคราะห์ความรู้ สรุปและประเมินค่าคำตอบนำเสนอและประเมินผลงาน การพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้ใช้รูปแบบวิจัยเชิงปฏิบัติการ มีวงจรปฏิบัติการ 3 วงจร คือ วงจรที่ 1 ประกอบด้วยแผนการจัดการเรียนรู้ที่ 1-3 ได้ทำการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยผู้วิจัยและผู้ช่วยวิจัย ด้วยการบันทึกการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ แบบสังเกตพฤติกรรมการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ แบบสัมภาษณ์ผู้เรียน แบบทดสอบท้ายวงจรและบันทึกผลเมื่อพบปัญหา แล้วนำมาปรับปรุงแก้ไขในวงจรปฏิบัติการที่ 2 ประกอบด้วยแผนการจัดการเรียนรู้ที่ 4-6 และนำไปปรับปรุงอีกในวงจรที่ 3 ซึ่งประกอบด้วยแผนการจัดการเรียนรู้ที่ 7-9 ทำให้สามารถแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นในการวิจัยครั้งนี้ได้ โดยวัดได้จากผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ทักษะการคิดวิเคราะห์ และพฤติกรรมทักษะกระบวนการกลุ่มของนักเรียนนักเรียนร้อยละ 80.00 มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาประวัติศาสตร์โดยใช้รูปแบบการสอนโดยใช้ปัญหาเป็นฐาน (Problem-Based Learning) ผ่านเกณฑ์ที่กำหนดไว้ร้อยละ 70 และมีคะแนนเฉลี่ยคิดเป็นร้อยละ 80.33 ผ่านเกณฑ์ที่กำหนดไว้ร้อยละ 70 3.นักเรียนร้อยละ 80.00 มีทักษะการคิดวิเคราะห์วิชาประวัติศาสตร์โดยใช้รูปแบบการสอนโดยใช้ปัญหาเป็นฐาน (Problem-Based Learning) ผ่านเกณฑ์ที่กำหนดไว้ร้อยละ 70 และมีคะแนนเฉลี่ยคิดเป็นร้อยละ 80.00 ผ่านเกณฑ์ที่กำหนดไว้ร้อยละ 70 4.นักเรียนมีพฤติกรรมการทำงานกลุ่มที่เรียนจากการจัดการเรียนรู้ โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน พบว่า มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 3.81 อยู่ใน ระดับคุณภาพมาก ค่าคะแนนเฉลี่ยจากวงจรปฏิบัติการที่ 1-3 เท่ากับ 3.55 3.81 และ 4.25 ซึ่งเพิ่มสูงขึ้นตามลำดับ เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

กมลลา ดีคำ (2557) ทำการวิจัย เรื่อง การพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น เรื่อง เมืองโบราณบางขลัง สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนเทศบาลสวรรคโลกประชาสรรค์ อำเภอสวรรคโลก จังหวัดสุโขทัย มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาและหาประสิทธิภาพหลักสูตรท้องถิ่น เรื่อง เมือง โบราณบางขลัง สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนเทศบาลสวรรคโลกประชาสรรค์ อำเภอสวรรคโลก จังหวัดสุโขทัย ประชากร ได้แก่ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2556 โรงเรียนเทศบาลสวรรคโลกประชาสรรค์ อำเภอสวรรคโลก จังหวัดสุโขทัย จำนวน 95 คน กลุ่มตัวอย่างใช้เทคนิคการเลือกแบบเจาะจง ได้จำนวนทั้งสิ้น 35 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ หลักสูตรท้องถิ่น เรื่อง เมืองโบราณบางขลัง สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 แบบประเมินโครงร่างหลักสูตรและแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเรื่อง เมืองโบราณบางขลัง การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้ ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและการทดสอบที ผลการวิจัยพบว่า ได้หลักสูตรท้องถิ่นเรื่อง เมืองโบราณบางขลัง ประกอบด้วย บทนำ หลักการ จุดมุ่งหมาย โครงสร้างหลักสูตร คำอธิบายรายวิชา ระยะเวลาเรียน แนวทางการจัด กิจกรรมการเรียนรู้ สื่อและแหล่งการเรียนรู้ การวัดและประเมินผล และแผนการจัดการเรียนรู้ จำนวน 6 แผนการจัดการเรียนรู้ ใช้เวลาในการทดลองทั้งหมด 20 ชั่วโมง แบ่งเป็นภาคทฤษฎี 8 ชั่วโมงและภาคปฏิบัติ 12 ชั่วโมง และผลการหาประสิทธิภาพของหลักสูตร นักเรียนที่เรียนตาม หลักสูตรท้องถิ่นเรื่อง เมืองโบราณบางขลัง มี

เวลาเรียนโดยเฉลี่ยคิดเป็นร้อยละ 96 ถือว่าผ่าน เกณฑ์ร้อยละ 80 ที่หลักสูตรกำหนดการประเมินผล งานกลุ่มอยู่ในระดับดีมากและมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญ ทางสถิติที่ระดับ.05 โดยมีคะแนนเฉลี่ยหลังเรียนเท่ากับ 25.60 คิดเป็นร้อยละ 85.33 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ ร้อยละ 80 ที่หลักสูตรกำหนดและเป็นไปตามสมมุติฐานที่ตั้งไว้

พัชรี ม้าละออปเพชร (2558) ทำการวิจัย เรื่อง การพัฒนาหลักสูตรรายวิชาประวัติศาสตร์ เรื่อง ประวัติศาสตร์เมืองกาญจนบุรี สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 มีวัตถุประสงค์การวิจัย เพื่อ 1.ศึกษาข้อมูลพื้นฐาน 2.พัฒนาหลักสูตร 3.ทดลองใช้หลักสูตรด้วยวิธีการทางประวัติศาสตร์ และ 4.ประเมินผลและปรับปรุงหลักสูตรในด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน สมรรถนะสำคัญของผู้เรียนด้าน ความสามารถในการสื่อสาร คุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียน ด้านรักความเป็นไทย และความ คิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อหลักสูตรรายวิชาประวัติศาสตร์ กลุ่มเป้าหมายที่ใช้ในการวิจัยในการศึกษา ครั้งนี้คือนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ปีการศึกษา 2556 โรงเรียนบ้านไทรทอง สังกัดสำนักงานเขต พื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี จำนวน 18 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยมี 4 ประเภท คือ 1. หลักสูตรรายวิชาประวัติศาสตร์ เรื่อง ประวัติศาสตร์เมืองกาญจนบุรี 2.แบบสอบถาม แบบ สัมภาษณ์ความคิดเห็นและการสนทนา 3.แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน 4.แบบสอบถาม ความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อหลักสูตร ผลการวิจัย พบว่า 1.ผลการศึกษาข้อมูลพื้นฐาน พบว่า นักเรียนและผู้เกี่ยวข้องเห็นความสำคัญและต้องการให้มีการจัดการเรียนรู้เกี่ยวกับประวัติศาสตร์เมือง กาญจนบุรี โดยมีผู้รู้ในท้องถิ่นร่วมจัดการเรียนรู้และประเมินผล 2.ผลการพัฒนาหลักสูตร พบว่า หลักสูตรประกอบด้วย มาตรฐาน ตัวชี้วัด คำอธิบายรายวิชา โครงสร้างรายวิชา เวลาเรียน แนว ทางการจัดการเรียนรู้ สื่อการเรียนรู้ การวัดและประเมินผล แผนการจัดการเรียนรู้จำนวน 5 แผน การวัดและประเมินผล 3.ผลการทดลองใช้หลักสูตร พบว่า นักเรียนมีความรู้เกี่ยวกับประวัติศาสตร์ เมืองกาญจนบุรีเพิ่มมากขึ้น และ4.ผลการประเมินและปรับปรุงหลักสูตร พบว่านักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ ทางการเรียน เรื่องประวัติศาสตร์เมืองกาญจนบุรีหลังการใช้หลักสูตรสูงกว่าก่อนการใช้หลักสูตรอย่าง มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 นักเรียนมีสมรรถนะสำคัญด้านความสามารถในการสื่อสาร อยู่ใน ระดับ ดีมากนักเรียนมีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านรักความเป็นไทย อยู่ในระดับ ดีมาก และ นักเรียนมีความคิดเห็นต่อหลักสูตรอยู่ในระดับมากที่สุด

นิลุบล สุดตา (2558) การพัฒนาหลักสูตร เรื่อง โบราณสถานเมืองลพบุรี วิชา ประวัติศาสตร์กลุ่มสาระสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 การวิจัยครั้งนี้มีความมุ่งหมายเพื่อ 1.พัฒนาหลักสูตร เรื่อง โบราณสถานเมืองลพบุรี วิชา ประวัติศาสตร์ กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรมสำหรับนักเรียนชั้น ประถมศึกษาปีที่ 1 2.ประเมินผลการใช้หลักสูตร เรื่อง โบราณสถานเมืองลพบุรี วิชาประวัติศาสตร์ กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 โดยมี

ขั้นตอนการพัฒนาหลักสูตร ดังนี้คือ 1.การพัฒนาหลักสูตรประกอบด้วยการศึกษาข้อมูลพื้นฐานและการพัฒนาหลักสูตร(ฉบับร่าง) 2.การประเมินผลการใช้หลักสูตรประกอบด้วย การทดลองใช้หลักสูตร การประเมินผลและปรับปรุงหลักสูตร กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยได้แก่ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนอนุบาลลพบุรี สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลพบุรี เขต 1 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2557 จำนวน 47 คน ได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ 1.แบบสอบถามความต้องการ 2.แบบสัมภาษณ์ผู้เกี่ยวข้อง 3.หลักสูตร โบราณสถานเมืองลพบุรี 4.แบบทดสอบความรู้เกี่ยวกับโบราณสถานเมืองลพบุรี มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.72 4.แบบประเมินทักษะปฏิบัติ 5.แบบวัดเจตคติต่อหลักสูตรวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบที และการวิเคราะห์เนื้อหา ผลการวิจัยพบว่า 1.ในการพัฒนาหลักสูตรโบราณสถานเมืองลพบุรี วิชาประวัติศาสตร์ กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ผลจากการศึกษาข้อมูลพื้นฐานพบว่า นักเรียนและผู้เกี่ยวข้องต้องการให้พัฒนาหลักสูตร เรื่อง โบราณสถานเมืองลพบุรี มีความคาดหวังให้ผู้เรียน มีความรู้ความสามารถ และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามเกณฑ์มาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยนำเรื่องราวที่เกี่ยวกับโบราณสถานเมืองลพบุรี มาจัดการเรียนรู้ให้เหมาะกับวัยผู้เรียนและเวลาที่เหมาะสมใน หลักสูตร เรื่อง โบราณสถานเมืองลพบุรี วิชาประวัติศาสตร์ มีส่วนประกอบดังต่อไปนี้ 1.แนวคิด 2.หลักการ 3.ความมุ่งหมาย 4.โครงสร้าง 5.การจัดเวลาเรียน 6.สาระการเรียนรู้ 7.จุดประสงค์การเรียนรู้ 8.แนวการจัดการเรียนรู้ 9.สื่อการเรียนรู้ 10.การวัดและประเมินผล การเรียนรู้ 11.แผนการจัดการเรียนรู้ จำนวน 9 แผน พบว่าหลักสูตรมีความสอดคล้องเหมาะสม 2.ประเมินผลการใช้หลักสูตร เรื่อง โบราณสถานเมืองลพบุรี วิชาประวัติศาสตร์ กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 พบว่า 1.ความรู้ตามหลักสูตร เรื่อง โบราณสถานเมืองลพบุรี วิชาประวัติศาสตร์ กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรมสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 หลังการใช้หลักสูตรสูงกว่าก่อนการใช้หลักสูตร อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.05 2.นักเรียนมีทักษะปฏิบัติ เกี่ยวกับเรื่องโบราณสถานเมืองลพบุรี ในระดับมาก 3.นักเรียนมีเจตคติต่อการเรียนด้วยหลักสูตร เรื่อง โบราณสถานเมืองลพบุรี อยู่ในระดับมากที่สุด

งานวิจัยต่างประเทศ

Malloy (2002, p.10-22) ทำการวิจัย เรื่อง “An Exploration into the Effectiveness of Local History as an Educational Tool for the Community College American History Teacher” วัตถุประสงค์ของการวิจัยครั้งนี้ เพื่อศึกษาว่า ประวัติศาสตร์ท้องถิ่นเป็นเครื่องมือทางการศึกษาสำหรับครูประวัติศาสตร์ในวิทยาลัยชุมชน ทั้งนี้เนื่องจากนักศึกษาในวิทยาลัยชุมชนมีถิ่นฐานอาศัยอยู่ในบริเวณนั้นย่อมรู้ จักสภาพทางภูมิศาสตร์ และลักษณะเฉพาะของพื้นที่บริเวณนั้นมาก

พอสมควร จากการใช้ทฤษฎีการเรียนรู้ของบรูเนอร์ (Bruner) เปตาลอสซี (Pestalozzi) เฟรอบเอล (Froebel) และดิวอี้ (Dewey) แสดงให้เห็นว่าประวัติศาสตร์ ท้องถิ่นช่วยให้นักศึกษาเหล่านี้ได้รู้จักความเป็นมาของตนเอง สถานที่สังคมและวัฒนธรรมที่อยู่รายล้อมตนเองในการศึกษานั้น ผู้ศึกษาจะต้องพยายามสร้างความสัมพันธ์กับชุมชน พยายามหาโอกาสเข้าร่วมกิจกรรมทางสังคมการศึกษา ประวัติศาสตร์ท้องถิ่น ช่วยให้นักศึกษาในวิทยาลัยชุมชนมีประสบการณ์เชิงปฏิบัติควบคู่กับการคิดสะท้อนกลับเนื่องจากในการวิจัยชุมชนได้กลายเป็นเสมือนห้องปฏิบัติการหรือห้องทดลองเป็นแหล่งข้อมูลเบื้องต้นที่ทำให้นักศึกษาได้เรียนรู้ประสบการณ์ตรง สิ่งสำคัญที่ได้จากการศึกษาตัวบุคคล ซึ่งก็คือ ครูประวัติศาสตร์ในวิทยาลัยชุมชนนั้นอาจต้องอาศัยผู้เชี่ยวชาญด้านประวัติศาสตร์ท้องถิ่น เฉพาะสาขามาช่วยในการตีความวิเคราะห์หรือแปลความหมายประวัติศาสตร์ให้ครูประวัติศาสตร์ยังเป็นผู้นำเรื่องราวไปเผยแพร่ แก่ท้องถิ่นช่วยให้คนในท้องถิ่นได้จกเรื่องราวทางประวัติศาสตร์ ที่บรรพบุรุษได้ สละสลวยเป็นมรดกไว้ ก่อให้เกิดความรักความภาคภูมิใจในท้องถิ่นและนำไปสู่ความร่วมมือในการพัฒนาหรือการรักษาไว้ ซึ่งแหล่งวัฒนธรรมของชุมชนอีกด้วย

Feldman (2002, p.47-53) ทำการวิจัย เรื่อง “Local History and Secondary School: An Historiographic Perspective” วัตถุประสงค์ของการวิจัยนี้เพื่อสำรวจความเป็นไปได้ของการจัดการศึกษาประวัติศาสตร์ ท้องถิ่นในหลักสูตรของโรงเรียนมัธยมศึกษา เนื่องจากพบปัญหาว่าในขณะที่มีการเขียนหรือกล่าวถึงการสอนประวัติศาสตร์ ท้องถิ่นอย่างมากมายนั้น แต่การกระทำที่เป็นการค้นคว้าหาความเป็นไปได้ ในการศึกษาประวัติศาสตร์ ท้องถิ่นอย่างเป็นระบบนั้นมีน้อยมาก การวิจัยได้เริ่มด้วยการวิเคราะห์วัตถุประสงค์ของหลักสูตรโรงเรียนมัธยมศึกษาซึ่งประกอบด้วย รายวิชาต่าง ๆ และเนื้อหาวิชาที่ใช้ในการเรียนการสอน วิเคราะห์ถึงพัฒนาการของวิชาประวัติศาสตร์ โดยใช้ประวัติศาสตร์ท้องถิ่นเป็นตัวอย่าง เพื่อแสดงให้เห็นถึงความสำคัญของการศึกษาประวัติศาสตร์ แนวใหม่ผ่านการศึกษาประวัติศาสตร์ สังคม วัฒนธรรม เศรษฐกิจ และการแปลความหมายทาง วัฒนธรรมจากร่องรอยต่าง ๆ จากการศึกษาวิเคราะห์เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการใช้ ประวัติศาสตร์ ท้องถิ่น พบว่า งานวิจัยส่วนใหญ่เน้นความสำคัญของประวัติศาสตร์ท้องถิ่นว่า เป็นสิ่งช่วยกระตุ้น ให้นักเรียนเกิดความสนใจในวิชาประวัติศาสตร์ และมีบ้างที่เห็นว่าประวัติศาสตร์ท้องถิ่นเป็นวิชาที่ ส่งเสริมให้ มีการสืบเสาะหาความรู้หรือข้อเท็จจริงจากผู้เชี่ยวชาญมากขึ้น ตามโครงการการศึกษา ประวัติศาสตร์ท้องถิ่นเฉพาะกรณี จำนวน 16 เรื่อง พบว่า นักเรียนในโรงเรียนมัธยมศึกษาจำเป็นต้อง ใช้พิพิธภัณฑสถานประวัติศาสตร์ท้องถิ่นการศึกษาเฉพาะกรณีช่วยให้เห็นแนวทางของการใช้ ประวัติศาสตร์ ท้องถิ่นเพื่อช่วยให้นักเรียนเกิดมโนทัศน์ทางประวัติศาสตร์สังคม รู้จักใช้วิธีการทางประวัติศาสตร์ในการศึกษาประวัติศาสตร์ มีความสามารถในการแปลความหมายจากหลักฐานที่ปรากฏได้ การสอน ประวัติศาสตร์ ท้องถิ่นจึงสามารถสรุปเป็นหลักการสอนสำคัญ 2 ประการ คือหลักการเปรียบเทียบ

ทางประวัติศาสตร์ และหลักการใช้ วิธีการทางประวัติศาสตร์ เป็นวิธีการสอนที่ทำให้เกิดผลดีต่อการสอนประวัติศาสตร์ท้องถิ่นซึ่งเป็นประวัติศาสตร์แนวใหม่

ดังนั้นการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง การพัฒนาหลักสูตรให้มีประสิทธิภาพต่อการจัดการเรียนรู้ในสาระประวัติศาสตร์ การนำเรื่องราวท้องถิ่นใกล้ตัวนักเรียนมาจัดการเรียนรู้ จะทำให้นักเรียนซึ่งเป็นเยาวชนในท้องถิ่นเข้าใจสาระสำคัญของวิชานั้น ๆ ได้ง่ายขึ้น เกิดความรู้ เกิดทักษะ และเกิดคุณลักษณะอันพึงประสงค์ มีความตระหนักในคุณค่าและเกิดความภาคภูมิใจในท้องถิ่นของตนเอง กระบวนการศึกษาผ่านการบอกเล่าจากผู้รู้และผู้เฒ่าผู้แก่ทำให้เกิดความสัมพันธ์ของคนในชุมชน ระหว่างเยาวชนกับผู้สูงอายุเป็นการจัดการศึกษาในระบบที่มี ครอบครัว ชุมชน และสถานศึกษา ร่วมกันจัดบรรยากาศการเรียนรู้ให้นักเรียนเกิดความพึงพอใจที่ดีต่อการเรียน และเพื่อสร้างความตระหนักถึงความภาคภูมิใจในท้องถิ่น ของตนเอง และการสร้างสังคมในท้องถิ่น ให้ดีกว่าเดิม การศึกษาประวัติศาสตร์ท้องถิ่น โดยมีเยาวชนในท้องถิ่นเป็นศูนย์กลาง ถือเป็น การสะท้อนภาพการปฏิรูปการศึกษาของไทยที่สอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่2) พ.ศ. 2545 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่3) พ.ศ.2553 มาตรา 27 (กระทรวงศึกษาธิการ, 2554, น.13) ที่ต้องการสร้างเยาวชนให้เติบโตเป็นคนที่มีจิตสำนึกต่อส่วนรวมเป็นพลเมืองดี และทำประโยชน์เพื่อพัฒนาประเทศชาติต่อไป

สรุปว่า งานวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ประยุกต์ใช้ทฤษฎีพัฒนาหลักสูตรของทาบบา Taba ซึ่งได้เสนอแนวคิดในการพัฒนาหลักสูตรที่เรียกว่า Bottom-up approach มี 5 ขั้นตอน คือ

- 1.การวินิจฉัยความต้องการ
- 2.กำหนดจุดมุ่งหมาย
- 3.คัดเลือกและจัดเนื้อหาสาระ
- 4.คัดเลือกประสบการณ์การเรียนรู้
- และ5.กำหนดสิ่งที่จะประเมินและวิธีการวิธีการประเมินผล

บทที่ 3

วิธีการดำเนินงานวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น ศึกษาผลการเรียนรู้ด้านความรู้ ด้านทักษะและด้านคุณลักษณะอันพึงประสงค์ และศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อหลักสูตรท้องถิ่น เรื่อง เมืองโบราณบางพาน รายวิชาประวัติศาสตร์ สำหรับนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โดยผู้วิจัยมีรายละเอียดขั้นตอนและวิธีดำเนินงานวิจัย ดังนี้

1. แบบการวิจัย
2. ประชากร
3. ขั้นตอนดำเนินการวิจัย
4. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
5. การเก็บรวบรวมข้อมูล
6. สถิติการวิเคราะห์ข้อมูล

แบบการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยกึ่งทดลองเพื่อพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น เรื่อง เมืองโบราณบางพาน รายวิชาประวัติศาสตร์ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โดยกำหนดกลุ่มตัวอย่างเดี่ยว โดยมีการทดสอบก่อนและหลังเรียน (The One Group Pretest - Posttest Design) (มาเรียม นิลพันธุ์, 2551, น.144)

ก่อน	ระหว่าง	หลัง
T ₁	X	T ₂

เมื่อ T₁ คือ การทดสอบก่อนใช้หลักสูตร

X คือ การทดลองใช้หลักสูตร

T₂ คือ การทดสอบหลังใช้หลักสูตร

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 กลุ่มเครือข่ายโรงเรียนกลุ่มคลองศิรี สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 1 อำเภอพรานกระต่าย จังหวัดกำแพงเพชร ทั้งหมด 8 โรงเรียน จำนวน 82 คน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนบ้านทุ่งรวงทอง ตำบลเขาศิรี อำเภอพรานกระต่าย จังหวัดกำแพงเพชร ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2562 จำนวน 23 คน ได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling)

ขั้นตอนดำเนินการวิจัย

ขั้นตอนดำเนินการวิจัย การพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น เรื่อง เมืองโบราณบางพาน รายวิชา ประวัติศาสตร์ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 แบ่งเป็น 4 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 พัฒนาและหาคุณภาพหลักสูตร

การพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น เรื่อง เมืองโบราณบางพาน รายวิชาประวัติศาสตร์ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ผู้วิจัยดำเนินการพัฒนาและหาคุณภาพตามขั้นตอน ดังนี้

1.1 ศึกษาสาระสำคัญด้านประวัติศาสตร์ท้องถิ่น เมืองโบราณบางพาน วิเคราะห์หลักสูตรแกนกลาง การศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม สาระที่ 4 ประวัติศาสตร์

1.2 ศึกษาเอกสาร งานวิจัย ตำราที่เกี่ยวกับการสร้างและพัฒนาหลักสูตรเรื่อง เมืองโบราณบางพาน

1.3 ดำเนินการจัดทำหลักสูตรท้องถิ่น เรื่อง เมืองโบราณบางพาน สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4

1.4 นำหลักสูตรท้องถิ่น เรื่อง เมืองโบราณบางพาน เสนอต่ออาจารย์ปรึกษาวิทยานิพนธ์ เพื่อตรวจสอบความเหมาะสมและความถูกต้องของหลักสูตร แล้วนำมาปรับปรุง

1.5 นำหลักสูตรท้องถิ่นเรื่อง เมืองโบราณบางพาน เสนอต่อผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่าน เพื่อประเมินความเหมาะสมและความสอดคล้องของหลักสูตร แล้วปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะ

ขั้นตอนที่ 2 ทดลองใช้หลักสูตร

นำหลักสูตรท้องถิ่น เรื่อง เมืองโบราณบางพาน ไปทดลองใช้ (Try Out) กับนักเรียนที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง คือ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนบ้านหนองโสน จำนวน 16 คน เพื่อประเมินความตรงตามเนื้อหา และนำผลมาปรับปรุงแก้ไข

ขั้นตอนที่ 3 นำหลักสูตรไปใช้

นำหลักสูตรท้องถิ่น เรื่อง เมืองโบราณบางพาน สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ไปใช้จริงกับกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนบ้านทุ่งรวงทอง ตำบลเขาคีรี อำเภอรามกระต่าย จังหวัดกำแพงเพชร ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2562 จำนวน 23 คน ทำการเก็บรวบรวมข้อมูลผลการเรียนรู้ด้านความรู้ ด้านทักษะและด้านคุณลักษณะอันพึงประสงค์ และประเมินความพึงพอใจของนักเรียนต่อการเรียนตามหลักสูตร

ขั้นตอนที่ 4 ประเมินผลและปรับปรุง

ทำการประเมินผลหลักสูตรและปรับปรุงหลักสูตรท้องถิ่น เรื่อง เมืองโบราณบางพาน รายวิชาประวัติศาสตร์ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ให้มีประสิทธิภาพและสมบูรณ์แบบมากยิ่งขึ้น

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

การพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น เรื่อง เมืองโบราณบางพาน รายวิชาประวัติศาสตร์ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ครั้งนี้ ใช้เครื่องมือในการวิจัย ประกอบด้วย

1. แบบทดสอบวัดความรู้
2. แบบประเมินทักษะการปฏิบัติงาน
3. แบบประเมินวัดคุณลักษณะอันพึงประสงค์
4. แบบประเมินความพึงพอใจของนักเรียนต่อการเรียนตามหลักสูตร

การสร้างและการหาคุณภาพเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้สร้างเครื่องมือโดยดำเนินการตามขั้นตอน ดังนี้

1. แบบทดสอบด้านความรู้ตามหลักสูตรท้องถิ่น เรื่อง เมืองโบราณบางพาน รายวิชาประวัติศาสตร์ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ผู้วิจัยดำเนินการสร้างและหาคุณภาพตามขั้นตอน ดังนี้
 - 1.1 วิเคราะห์เนื้อหาและจุดประสงค์ด้านความรู้
 - 1.2 สร้างแบบทดสอบวัดผลการเรียนรู้ แบบปรนัยชนิดเลือกตอบ 4 ตัวเลือก จำนวน 40 ข้อ ให้ครอบคลุมด้านความรู้ เนื้อหาสาระในทุกหน่วยการเรียนรู้
 - 1.3 นำแบบทดสอบที่สร้างขึ้นเสนอผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 ท่าน เพื่อตรวจสอบความสอดคล้องของจุดประสงค์และความครอบคลุมของข้อคำถาม
 - 1.4 นำแบบทดสอบที่ผ่านการตรวจสอบจากผู้เชี่ยวชาญไปทดลองใช้กับนักเรียนที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง คือ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 เพื่อหาคุณภาพของแบบทดสอบ แล้วนำ

แบบทดสอบมาตรฐานคำตอบให้คะแนนคือ ตอบถูกให้ 1 คะแนน ตอบผิดหรือไม่ตอบ หรือตอบเกินกว่าหนึ่งคำตอบ ให้ 0 คะแนน

1.5 นำคะแนนที่ได้ไปวิเคราะห์หาค่าความยากง่าย (P) และค่าอำนาจจำแนก (r) แล้วคัดเลือกเฉพาะข้อสอบที่มีค่าความยากง่าย (P)

1.6 คัดเลือกข้อสอบให้ได้จำนวน 30 ข้อ โดยค่า $P = 0.38-0.59$ ค่า $r = 0.38-0.81$

1.7 นำข้อสอบที่คัดเลือกไว้มาหาค่าความเชื่อมั่น

1.8 นำแบบทดสอบวัดผลการเรียนรู้ฉบับสมบูรณ์ไปใช้จริงกับกลุ่มตัวอย่าง

2. แบบประเมินทักษะการปฏิบัติงาน ตามหลักสูตรท้องถิ่น เรื่อง เมืองโบราณบางพาน รายวิชาประวัติศาสตร์ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ผู้วิจัยดำเนินการสร้างโดยกำหนดตามกิจกรรมในหน่วยการเรียนรู้ต่าง ๆ

3. แบบประเมินวัดคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามหลักสูตรท้องถิ่น เรื่อง เมืองโบราณบางพาน รายวิชาประวัติศาสตร์ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ผู้วิจัยดำเนินการสร้างโดยกำหนดตามผลของกิจกรรมที่จะเกิดขึ้นต่อนักเรียนในแต่ละหน่วยการเรียนรู้ ซึ่งมีกำหนดไว้ทั้งในหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 และคุณลักษณะด้านอื่น ๆ ที่เหมาะสม

4. แบบสอบถามความพึงพอใจของนักเรียนต่อการเรียนการสอนตามหลักสูตรท้องถิ่น เรื่อง เมืองโบราณบางพาน รายวิชาประวัติศาสตร์ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ประกอบด้วยคำถาม 3 ตอน ดังต่อไปนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับผู้ตอบแบบสอบถาม จำนวน 2 ข้อ เป็นคำถามแบบตรวจสอบรายการ

ตอนที่ 2 ความพึงพอใจที่มีต่อการเรียนรู้ตามหลักสูตร จำนวน 15 ข้อ เป็นมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับได้แก่ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม ถามถึงความคิดเห็นข้อเสนอแนะอื่น ๆ เพิ่มเติมของนักเรียน การสร้างแบบประเมินดำเนินการดังนี้

1. กำหนดวัตถุประสงค์ของการสร้างแบบประเมิน เพื่อประเมินความพึงพอใจของนักเรียนต่อการเรียนตามหลักสูตรท้องถิ่น เรื่อง เมืองโบราณบางพาน รายวิชาประวัติศาสตร์ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4

2. กำหนดแผนผังการสร้างแบบประเมินตามประเด็นที่ต้องการสอบถามความพึงพอใจ ได้ประเด็นคำถามรวม 15 ข้อ และกำหนดรูปแบบการถามเป็นแบบประมาณค่า 5 ระดับ

3. ร่างแบบประเมินตามประเด็นที่กำหนดไว้ในแผนผังการสร้างแบบสอบถาม

4. จัดพิมพ์แบบประเมินความพึงพอใจฉบับร่าง

5. ตรวจสอบคุณภาพแบบประเมิน โดยผู้เชี่ยวชาญ 3 คน พิจารณาความเหมาะสมของข้อคำถามกับแผนผังการสร้างแบบประเมิน แล้วนำผลการพิจารณามาหาค่าดัชนีความสอดคล้อง
6. หาค่าความสอดคล้องของแบบประเมิน โดยนำไปวิเคราะห์กับนักเรียนที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง
7. จัดพิมพ์แบบประเมินฉบับสมบูรณ์และจัดทำสำเนาเพื่อนำไปใช้เก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเองตามลำดับ ดังนี้

1. ขออนุญาตขอความร่วมมือในการวิจัยจากบัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตถ์ ถึงโรงเรียนบ้านทุ่งรวงทอง ตำบลเขาศิริส อำเภอพวนกระต่าย จังหวัดกำแพงเพชร ว่ามีความต้องการเก็บรวบรวมข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่างเพื่อทำการวิจัย
2. นำหนังสือขอความร่วมมือไปติดต่อขอความอนุเคราะห์เก็บรวบรวมข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่างเพื่อทำการวิจัย ที่โรงเรียนบ้านทุ่งรวงทอง ตำบลเขาศิริส อำเภอพวนกระต่าย จังหวัดกำแพงเพชร
3. เมื่อได้รับความอนุเคราะห์ ผู้วิจัยจึงทำการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยการใช้หลักสูตรท้องถิ่นเรื่อง เมืองโบราณบางพาน รายวิชาประวัติศาสตร์ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4
4. หลังเสร็จสิ้นการทดลองการใช้หลักสูตร จึงทำการทดสอบวัดผลการเรียนรู้ ด้านความรู้ ด้านทักษะ และด้านคุณลักษณะอันพึงประสงค์ และให้นักเรียนทำแบบประเมินความพึงพอใจต่อการเรียนตามหลักสูตร
5. นำผลที่ได้ไปวิเคราะห์ข้อมูล

สถิติการวิเคราะห์ข้อมูล

งานวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยทำการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูปดังต่อไปนี้

1. วิเคราะห์ผลการเรียนรู้ด้านความรู้ คะแนนทั้งก่อนและหลังการจัดการเรียนการสอนโดยใช้ค่า (t-test)
2. วิเคราะห์ผลประเมินด้านทักษะการปฏิบัติงานของนักเรียน ออกมาเป็นคะแนน โดยใช้ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)
3. วิเคราะห์ผลประเมินด้านคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ระหว่างการจัดการเรียนการสอน ซึ่งนักเรียนได้เรียนรู้ตามแผนการจัดการเรียนรู้ ออกมาเป็นคะแนนแต่ละด้าน ใช้มาตราส่วนร้อยละ

4. วิเคราะห์ความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการเรียนตามหลักสูตร โดยใช้ค่าเฉลี่ย (\bar{X})
และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น เรื่อง เมืองโบราณบางพาน รายวิชาประวัติศาสตร์ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ผู้วิจัยได้นำเสนอผลการวิจัยและวิเคราะห์ข้อมูล ตามลำดับ ดังนี้

การนำผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลผู้วิจัยขอเสนอเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ผลการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น เรื่อง เมืองโบราณบางพาน รายวิชาประวัติศาสตร์ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4

ตอนที่ 2 ผลการเรียนรู้ตามหลักสูตรท้องถิ่น เรื่อง เมืองโบราณบางพาน รายวิชาประวัติศาสตร์ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ทั้ง 3 ด้าน ได้แก่ ด้านความรู้ ด้านทักษะ และด้านคุณลักษณะอันพึงประสงค์

ตอนที่ 3 ผลการศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการเรียนตามหลักสูตรท้องถิ่น เรื่อง เมืองโบราณบางพาน รายวิชาประวัติศาสตร์ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ตอนที่ 1 ผลการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น เรื่อง เมืองโบราณบางพาน รายวิชาประวัติศาสตร์ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4

ผลการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น เรื่อง เมืองโบราณบางพาน รายวิชาประวัติศาสตร์ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 มีดังนี้

1. หลักสูตรท้องถิ่น เรื่อง เมืองโบราณบางพาน รายวิชาประวัติศาสตร์ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ประกอบด้วย ความนำ หลักการ จุดมุ่งหมาย โครงสร้างหลักสูตร สารการเรียนรู้ คำอธิบายรายวิชา แนวทางการจัดการเรียนรู้ สื่อ/แหล่งการเรียนรู้ และการวัดและประเมินผล ซึ่งประกอบด้วยหน่วยการเรียนรู้ 4 หน่วย ได้แก่ หน่วยที่ 1 ยุคสมัยเมืองโบราณบางพาน หน่วยที่ 2 เมืองโบราณบางพาน หน่วยที่ 3 หลักฐานทางประวัติศาสตร์ของเมืองโบราณบางพาน และหน่วยที่ 4 มรดกเมืองโบราณบางพาน โดยมีแผนการจัดการเรียนรู้ 10 แผน ใช้เวลาเรียน 20 ชั่วโมง ผลการประเมินความเหมาะสมของหลักสูตรอยู่ในระดับมากที่สุด ดังตารางที่ 3

ตารางที่ 3 ผลการประเมินความเหมาะสมของหลักสูตรท้องถิ่น เรื่อง เมืองโบราณบางพาน รายวิชา
ประวัติศาสตร์ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4

รายการประเมิน	ผลการประเมิน			ค่าเฉลี่ย	สรุปผล
	(ผู้เชี่ยวชาญ)				
	คนที่1	คนที่2	คนที่3		
1. บทนำของหลักสูตร					
1.1 มีการกล่าวถึงเหตุผลที่ต้องมีการจัดทำหลักสูตร	5	5	5	5.00	มากที่สุด
1.2 มีการกล่าวถึงข้อเท็จจริงที่มีความสำคัญและเชื่อมโยงกันอย่างเป็นเหตุเป็นผล	5	5	5	5.00	มากที่สุด
1.3 มีการกล่าวถึงคุณลักษณะของผู้เรียนตามหลักสูตรนี้	4	4	4	4.00	มาก
2. หลักการของหลักสูตร					
2.1 หลักการของหลักสูตรมีความชัดเจนเข้าใจง่าย	5	4	5	4.66	มากที่สุด
2.2 หลักการของหลักสูตรมีความครอบคลุมจุดมุ่งหมาย	5	5	4	4.66	มากที่สุด
3. จุดมุ่งหมายของหลักสูตร					
3.1 จุดมุ่งหมายของหลักสูตรมีความชัดเจน	5	5	5	5.00	มากที่สุด
3.2 จุดมุ่งหมายของหลักสูตรมีความเหมาะสมกับความต้องการของสังคมปัจจุบัน	5	5	4	4.66	มากที่สุด
3.3 จุดมุ่งหมายของหลักสูตรสามารถทำให้เกิดผลที่เป็นจริงได้	4	4	5	4.33	มาก
4. โครงสร้างเนื้อหา					
4.1 มีการอธิบายถึงสภาพสังคมและโรงเรียนที่จะนำหลักสูตรไปใช้	4	4	4	4.00	มาก
4.2 โครงสร้างเนื้อหาสอดคล้องกับจุดมุ่งหมายของหลักสูตร	5	5	5	5.00	มากที่สุด
4.3 เนื้อหาสาระของหลักสูตรมีความครอบคลุมและชัดเจน	5	4	5	4.66	มากที่สุด

ตารางที่ 3 (ต่อ)

รายการประเมิน	ผลการประเมิน			ค่าเฉลี่ย	สรุปผล
	(ผู้เชี่ยวชาญ)				
	คนที่1	คนที่2	คนที่3		
4.4 เนื้อหาสาระของหลักสูตรมีความเหมาะสมกับ ผู้เรียน	5	5	5	5.00	มากที่สุด
4.5 เนื้อหาสาระของหลักสูตรมีความเพียงพอใน การเกิดผลตามจุดมุ่งหมายได้	4	5	4	4.33	มาก
5. อัตราเวลาเรียน					
5.1 ระยะเวลาในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดย ภาพรวมมีความเหมาะสมเพียงพอตามจุดมุ่งหมาย	5	4	5	4.66	มากที่สุด
5.2 ระยะเวลาที่กำหนดในแต่ละกิจกรรมมีความ เหมาะสมเพียงพอต่อการปฏิบัติกิจกรรมให้บรรลุ ตามจุดประสงค์	5	4	5	4.66	มากที่สุด
6. แนวทางการจัดกิจกรรมการเรียนรู้					
6.1 แนวทางการจัดกิจกรรมการเรียนรู้มี ความสัมพันธ์สอดคล้องกับจุดมุ่งหมายของหลักสูตร	5	5	5	5.00	มากที่สุด
6.2 แนวทางการจัดกิจกรรมการเรียนรู้มี รายละเอียดชัดเจนสามารถปฏิบัติได้	5	5	4	4.66	มากที่สุด
6.3 แนวทางการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ส่งเสริมให้ ผู้เรียนเกิดคุณลักษณะตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตร	5	4	5	4.66	มากที่สุด
7. การวัดและประเมินผล					
7.1 วิธีการวัดผลมีความหลากหลาย	4	4	5	4.33	มาก
7.2 วิธีการวัดผลง่ายและสะดวกต่อการดำเนินการ	5	5	4	4.66	มากที่สุด
7.3 กำหนดเกณฑ์การประเมินชัดเจนและ เหมาะสม	5	4	5	4.66	มากที่สุด
	ผลเฉลี่ยรวม			4.65	มากที่สุด

จากตารางที่ 3 พบว่า ผลการประเมินความเหมาะสมของหลักสูตรท้องถิ่น เรื่อง เมืองโบราณ
บางพาน รายวิชาประวัติศาสตร์ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 มีความเหมาะสมของหลักสูตร

อยู่ในระดับมากที่สุด โดยมีค่าเฉลี่ยรวมเท่ากับ 4.65 รายการประเมินที่มีค่าความเหมาะสมโดยมีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ มีการกล่าวถึงเหตุผลที่ต้องมีการจัดทำหลักสูตร มีการกล่าวถึงข้อเท็จจริงที่มีความสำคัญและเชื่อมโยงกันอย่างเป็นเหตุเป็นผล จุดมุ่งหมายของหลักสูตรมีความชัดเจน โครงสร้างเนื้อหาสอดคล้องกับจุดมุ่งหมายของหลักสูตร เนื้อหาสาระของหลักสูตรมีความเหมาะสมกับผู้เรียน และ แนวทางการจัดกิจกรรมการเรียนรู้มีความสัมพันธ์สอดคล้องกับจุดมุ่งหมายของหลักสูตร โดยมีค่าเฉลี่ยรวมเท่ากับ 5.00

2. แผนการจัดการเรียนรู้ตามหลักสูตรท้องถิ่น เรื่อง เมืองโบราณบางพาน รายวิชา ประวัติศาสตร์ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 มีองค์ประกอบดังนี้ หน่วยการเรียนรู้ จำนวน 4 หน่วย แผนการจัดการเรียนรู้ เรื่องที่เรียน จำนวนชั่วโมง สาระสำคัญ จุดประสงค์การเรียนรู้ สาระการเรียนรู้ กระบวนการเรียนรู้ สื่อ/แหล่งการเรียนรู้ และการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ ผลการประเมินความเหมาะสมของแผนการจัดการเรียนรู้ ดังแสดงในตารางที่ 4

ตารางที่ 4 ผลการประเมินความเหมาะสมของแผนการจัดการเรียนรู้ 4 หน่วยการเรียนรู้ของหลักสูตรท้องถิ่น เรื่อง เมืองโบราณบางพาน รายวิชาประวัติศาสตร์ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4

ข้อ	รายการประเมิน	ค่าเฉลี่ยความเหมาะสมของ				ค่าเฉลี่ย	สรุปผล
		แผนการจัดการเรียนรู้แต่ละหน่วย					
		1	2	3	4		
1	หน่วยการเรียนรู้มีความสมบูรณ์เหมาะสมและมีรายละเอียดที่สอดคล้องสัมพันธ์กัน	4.67	4.33	4.67	4.33	4.50	มากที่สุด
2	แผนการจัดการเรียนรู้สอดคล้องสัมพันธ์กับหน่วยการเรียนรู้ที่กำหนดไว้	5.00	4.67	4.67	4.67	4.75	มากที่สุด
3	แผนการจัดการเรียนรู้มีองค์ประกอบสำคัญครบถ้วนร้อยรัดสัมพันธ์กัน	4.33	4.33	4.67	4.33	4.42	มาก
4	การเขียนสาระสำคัญในแผนถูกต้อง	5.00	4.67	5.00	4.67	4.97	มากที่สุด

ตารางที่ 4 (ต่อ)

ข้อ	รายการประเมิน	ค่าเฉลี่ยความเหมาะสมของ				ค่าเฉลี่ย	สรุปผล
		แผนการจัดการเรียนรู้แต่ละหน่วย					
		1	2	3	4		
5	จุดประสงค์การเรียนรู้มีความชัดเจนครอบคลุมเนื้อหาสาระ	5.00	4.33	4.67	4.33	4.58	มากที่สุด
6	จุดประสงค์การเรียนรู้พัฒนา นักเรียนด้านความรู้ทักษะ กระบวนการและเจตคติ	4.67	4.33	5.00	4.33	4.58	มากที่สุด
7	จุดประสงค์การเรียนรู้เรียงลำดับ พฤติกรรมจากง่ายไปยาก	4.67	4.33	4.33	4.33	4.41	มาก
8	กำหนดเนื้อหาสาระเหมาะสมกับ คาบเวลา	4.67	5.00	4.67	4.67	4.75	มากที่สุด
9	กิจกรรมการเรียนรู้สอดคล้องกับ จุดประสงค์และเนื้อหาสาระ	4.67	4.67	4.33	5.00	4.67	มากที่สุด
10	กิจกรรมการเรียนรู้สอดคล้องกับ จุดประสงค์และระดับชั้นของ นักเรียน	4.33	4.33	4.67	4.33	4.41	มาก
11	กิจกรรมการเรียนรู้มีความ หลากหลายสามารถปฏิบัติได้ จริง	4.33	4.00	4.33	4.67	4.33	มาก
12	กิจกรรมการเรียนรู้เป็นกิจกรรม ที่ส่งเสริมกระบวนการคิดของ นักเรียน	4.33	4.67	4.67	5.00	4.67	มากที่สุด
13	กิจกรรมเน้นให้นักเรียนเรียนรู้ จากการปฏิบัติจริง	4.67	4.33	4.67	5.00	4.67	มากที่สุด
14	กิจกรรมการเรียนรู้สอดคล้อง แทรกคุณธรรมและค่านิยมที่ดี งาม	4.67	4.33	4.33	4.00	4.33	มาก
15	วัสดุอุปกรณ์ สื่อและแหล่ง เรียนรู้มีความหลากหลาย	4.33	4.33	4.67	4.33	4.41	มาก

ตารางที่ 4 (ต่อ)

ข้อ	รายการประเมิน	ค่าเฉลี่ยความเหมาะสมของ				ค่าเฉลี่ย	สรุปผล
		แผนการจัดการเรียนรู้แต่ละหน่วย					
		1	2	3	4		
16	วัสดุอุปกรณ์ สื่อและแหล่งเรียนรู้ที่เหมาะสมกับเนื้อหาสาระ	4.33	4.00	4.33	4.67	4.33	มาก
17	นักเรียนได้ใช้สื่อและแหล่งเรียนรู้ด้วยตนเอง	4.33	4.67	4.67	4.33	4.50	มากที่สุด
18	นักเรียนทำชิ้นงานที่ได้ใช้ความรู้ ความคิดมากกว่าการทำตามที่ครูกำหนด	4.67	4.67	4.67	5.00	4.75	มากที่สุด
19	มีการวัดและประเมินผลที่สอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้	5.00	4.67	4.67	5.00	4.97	มากที่สุด
	ผลเฉลี่ยรวม	4.59	4.62	4.59	4.51	4.57	มากที่สุด

จากตารางที่ 4 พบว่า แผนการจัดการเรียนรู้หลักสูตรท้องถิ่น เรื่อง เมืองโบราณบางพาน รายวิชาประวัติศาสตร์ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.57$) ผลการประเมินความเหมาะสมของแผนการจัดการเรียนรู้ที่มีค่าความเหมาะสมสูงสุด ได้แก่ หน่วยการเรียนรู้ที่ 2 มีค่าเฉลี่ยรวมเท่ากับ 4.62 รองลงมา คือ หน่วยการเรียนรู้ที่ 2 และ 3 มีค่าเฉลี่ยรวมเท่ากับ 4.59 และรองลงมา คือ หน่วยการเรียนรู้ที่ 4 มีค่าเฉลี่ยรวมเท่ากับ 4.51

ตอนที่ 2 ผลการเรียนรู้ตามหลักสูตรท้องถิ่น เรื่อง เมืองโบราณบางพาน รายวิชาประวัติศาสตร์ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ทั้ง 3 ด้าน ได้แก่ ด้านความรู้ ด้านทักษะ และด้านคุณลักษณะอันพึงประสงค์

ในการใช้หลักสูตรท้องถิ่น เรื่อง เมืองโบราณบางพาน รายวิชาประวัติศาสตร์ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 มีผลการเรียนรู้ตามหลักสูตรดังนี้

1. ผลการเรียนรู้ของนักเรียนด้านความรู้ตามหลักสูตรท้องถิ่น เรื่อง เมืองโบราณบางพาน รายวิชาประวัติศาสตร์ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 มีผลการเรียนก่อนและหลังการจัดการเรียนการสอน ดังตารางที่ 5

ตารางที่ 5 ผลการเรียนรู้ก่อนและหลังการจัดการเรียนการสอน หลักสูตรท้องถิ่น
เรื่อง เมืองโบราณบางพาน รายวิชาประวัติศาสตร์ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4

ผลการเรียนรู้	จำนวนนักเรียน	คะแนน	\bar{X}	S.D.	t-test	Sig. 2-(tailed)
ก่อนเรียน	23	30	13.83	1.11	68.46	0.000
หลังเรียน	23	30	27.35	0.89		

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตารางที่ 5 พบว่า ผลการเรียนรู้ตามหลักสูตรท้องถิ่น เรื่อง เมืองโบราณบางพาน รายวิชาประวัติศาสตร์ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 เมื่อนำมาทดสอบค่าที โดยคะแนนก่อนเรียนมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 13.83 คะแนน และคะแนนหลังเรียนมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 27.35 คะแนน สรุปได้ว่า ผลการเรียนรู้ของนักเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

2. ผลการประเมินด้านทักษะการปฏิบัติงานตามหลักสูตรท้องถิ่น เรื่อง เมืองโบราณบางพาน รายวิชาประวัติศาสตร์ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ซึ่งนักเรียนได้เรียนรู้ตามแผนการจัดการเรียนรู้ ปรากฏผลดังตารางที่ 6

ตารางที่ 6 ผลคะแนนการประเมินด้านทักษะการปฏิบัติงานในหลักสูตรท้องถิ่น เรื่อง เมืองโบราณบางพาน รายวิชาประวัติศาสตร์ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4

นักเรียน เลขที่	คะแนนทักษะการปฏิบัติงาน				คะแนนรวม	คิดเป็นร้อยละ
	การแสวงหา ข้อมูลด้าน ประวัติศาสตร์ ท้องถิ่น	การทำงาน ร่วมกัน	การวิเคราะห์ จำแนก หลักฐานทาง ประวัติศาสตร์	การนำเสนอ ข้อมูลทาง ประวัติศาสตร์		
1	5	4	4	4	17	85
2	5	4	5	4	18	90
3	4	4	4	5	17	85
4	5	5	4	4	18	90
5	5	4	4	4	17	85

ตารางที่ 6 (ต่อ)

นักเรียน เลขที่	คะแนนทักษะการปฏิบัติงาน				คะแนนรวม	คิดเป็นร้อยละ
	การแสวงหา	การทำงาน	การวิเคราะห์	การนำเสนอ		
	ข้อมูลด้าน ประวัติศาสตร์ ท้องถิ่น	ทำงาน ร่วมกัน	จำแนก หลักฐานทาง ประวัติศาสตร์	ข้อมูลทาง ประวัติศาสตร์		
6	5	5	4	4	18	90
7	4	4	5	4	17	85
8	4	5	4	4	17	85
9	4	4	4	4	16	80
10	4	4	4	4	16	80
11	5	4	5	4	18	90
12	4	5	4	5	18	90
13	4	5	5	4	18	90
14	4	5	5	4	18	90
15	5	4	4	5	18	90
16	4	4	4	5	17	85
17	5	4	4	5	18	90
18	5	4	4	4	17	85
19	4	5	4	5	18	90
20	4	4	5	5	18	90
21	5	4	4	4	17	85
22	4	4	4	4	16	80
23	4	4	4	4	16	80
ค่าเฉลี่ย	4.43	4.30	4.26	4.30	17.30	86.50

จากตารางที่ 6 พบว่า นักเรียนที่เรียนตามหลักสูตรท้องถิ่น เรื่อง เมืองโบราณบางพาน รายวิชาประวัติศาสตร์ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 นักเรียนมีทักษะในการเรียนรู้ได้แก่ การแสวงหาข้อมูลด้านประวัติศาสตร์ท้องถิ่น การทำงานร่วมกัน การวิเคราะห์จำแนกหลักฐานทางประวัติศาสตร์ การนำเสนอข้อมูลทางประวัติศาสตร์ ในภาพรวม มีค่าเฉลี่ย 17.30 คิดเป็นร้อยละ

86.50 โดยผลการประเมินด้านทักษะในการเรียนรู้ที่นักเรียนมีคะแนนสูงสุด คือ ทักษะด้านการแสวงหาข้อมูลด้านประวัติศาสตร์ท้องถิ่น คะแนนเฉลี่ย 4.43 คะแนน รองลงมา คือ ทักษะด้านการทำงานร่วมกัน และทักษะด้านการนำเสนอข้อมูลทางประวัติศาสตร์ คะแนนเฉลี่ย 4.30 คะแนน และรองลงมา คือ ทักษะด้านการวิเคราะห์จำแนกหลักฐานทางประวัติศาสตร์ คะแนนเฉลี่ย 4.26 คะแนน

3. ผลการประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ระหว่างการจัดการเรียนการสอนตามหลักสูตรท้องถิ่น เรื่อง เมืองโบราณบางพาน รายวิชาประวัติศาสตร์ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ซึ่งนักเรียนได้เรียนรู้ตามแผนการจัดการเรียนรู้ ปรากฏผลดังตารางที่ 7

ตารางที่ 7 แสดงคะแนนคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ในการเรียนตามหลักสูตรท้องถิ่น เรื่อง เมืองโบราณบางพาน รายวิชาประวัติศาสตร์ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4

ด้านที่	รายการประเมิน	นักเรียนที่มี		นักเรียนที่ไม่มี	
		คุณลักษณะอันพึงประสงค์	ร้อยละ	คุณลักษณะอันพึงประสงค์	ร้อยละ
1	รักชาติ ศาสน์ กษัตริย์	23	100	-	-
2	มีวินัย	22	95.65	1	4.35
3	ความรับผิดชอบ	23	100	-	-
4	ใฝ่เรียนรู้	22	95.65	1	4.35
5	มุ่งมั่นในการทำงาน	21	95.45	2	4.55
6	รักความเป็นไทย	23	100	-	-
7	ความสามัคคี	23	100	-	-
8	มีจิตสาธารณะ	23	100	-	-

จากตารางที่ 7 พบว่า นักเรียนที่เรียนตามหลักสูตรท้องถิ่น เรื่อง เมืองโบราณบางพาน รายวิชาประวัติศาสตร์ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 นักเรียนมีคุณลักษณะอันพึงประสงค์เกิดขึ้นทั้งหมด 8 ด้าน ได้แก่ ด้านรักชาติ ศาสน์ กษัตริย์ ด้านความมีวินัย ด้านความรับผิดชอบ ด้านใฝ่เรียนรู้ ด้านมุ่งมั่นในการทำงาน ด้านรักความเป็นไทย ด้านความสามัคคี และด้านความมีจิตสาธารณะ โดยนักเรียนมีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ด้านรักชาติ ศาสน์ กษัตริย์ ด้านความรับผิดชอบ

ด้านรักความเป็นไทย ด้านความสามัคคี และด้านความมีจิตสาธารณะ จำนวน 23 คน คิดเป็นร้อยละ 100 รองลงมา คือ ด้านมีวินัย และด้านใฝ่เรียนรู้ ไทย จำนวน 22 คน คิดเป็นร้อยละ 95.65 และรองลงมา คือ ด้านมุ่งมั่นในการทำงาน จำนวน 21 คน คิดเป็นร้อยละ 95.45

ตอนที่ 3 ผลการศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการเรียนตามหลักสูตรท้องถิ่น เรื่อง เมืองโบราณบางพาน รายวิชาประวัติศาสตร์ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4

ผลการศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการเรียนตามหลักสูตรท้องถิ่น เรื่อง เมืองโบราณบางพาน รายวิชาประวัติศาสตร์ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ได้ผลดังตารางที่ 8

ตารางที่ 8 ผลการศึกษาความพึงพอใจต่อการเรียนตามหลักสูตรท้องถิ่น เรื่อง เมืองโบราณบางพาน รายวิชาประวัติศาสตร์ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4

ข้อความ	\bar{X}	S.D.	ระดับความพึงพอใจ
1. เนื้อหาที่เรียนมีความน่าสนใจเหมาะกับการเรียนรู้	4.83	0.39	มากที่สุด
2. เนื้อหาสอดคล้องกับความต้องการของนักเรียน	4.52	0.51	มากที่สุด
3. เนื้อหาเข้าใจง่าย	4.78	0.52	มากที่สุด
4. กิจกรรมการเรียนส่งเสริมให้นักเรียนมีทักษะวิธีการทางประวัติศาสตร์มากขึ้น	4.70	0.56	มากที่สุด
5. ครูสร้างความสนใจ จนทำให้นักเรียนอยากแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง	4.43	0.73	มาก
6. กิจกรรมการเรียนการสอนช่วยส่งเสริมการทำงานร่วมกับผู้อื่นได้อย่างเป็นระบบ	4.43	0.73	มาก
7. สื่อการเรียนรู้มีความน่าสนใจทำให้นักเรียนเข้าใจเนื้อหาได้มากขึ้น	4.57	0.66	มากที่สุด
8. นักเรียนมีความสุข สนุกสนานในการเรียนรู้ มีปฏิสัมพันธ์ที่ดีต่อเพื่อนและครูผู้สอน	4.70	0.56	มากที่สุด
9. เปิดโอกาสให้มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับเพื่อนได้	4.43	0.66	มาก
10. กิจกรรมการสอนทำให้นักเรียนเห็นความสำคัญของรายวิชา	4.04	0.56	มาก
11. ส่งเสริมให้นักเรียนเห็นความสำคัญของเรื่องราวทางประวัติศาสตร์	4.96	0.21	มากที่สุด

ตารางที่ 8 (ต่อ)

ข้อความ	\bar{x}	S.D.	ระดับความพึงพอใจ
12. นักเรียนสามารถทำชิ้นงานเกี่ยวกับประวัติศาสตร์ได้อย่างสร้างสรรค์	4.52	0.73	มากที่สุด
13. นักเรียนสามารถเชื่อมโยงความรู้ทางประวัติศาสตร์ท้องถิ่นกับประวัติศาสตร์แกนหลักได้	4.74	0.54	มากที่สุด
14. นักเรียนสามารถนำความรู้ที่ได้รับไปพัฒนาและร่วมอนุรักษ์ท้องถิ่นของนักเรียนเองได้	4.70	0.64	มากที่สุด
15. นักเรียนเห็นคุณค่า มีความภาคภูมิใจในประวัติศาสตร์ของท้องถิ่นและความเป็นชาติไทย	4.96	0.21	มากที่สุด
ผลเฉลี่ยรวม	4.62	0.14	มากที่สุด

จากตารางที่ 8 พบว่า นักเรียนมีความพึงพอใจต่อการเรียนตามหลักสูตรท้องถิ่น เรื่อง เมืองโบราณบางพาน รายวิชาประวัติศาสตร์ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 อยู่ในระดับมากที่สุด โดยมีค่าเฉลี่ยรวมเท่ากับ 4.62 ซึ่งความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถามไม่ต่างกันมาก เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า นักเรียนมีความพึงพอใจมีค่าเฉลี่ยสูงสุด เรื่อง ส่งเสริมให้นักเรียนเห็นความสำคัญของเรื่องราวทางประวัติศาสตร์และนักเรียนเห็นคุณค่า มีความภาคภูมิใจในประวัติศาสตร์ของท้องถิ่นและความเป็นชาติไทย มีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุด โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.96 รองลงมา ได้แก่ เรื่อง เนื้อหาที่เรียนมีความน่าสนใจเหมาะกับการเรียนรู้ มีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุด โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.83 และรองลงมา ได้แก่เรื่อง เนื้อหาเข้าใจง่าย มีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุด โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.78

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น เรื่อง เมืองโบราณบางพาน รายวิชาประวัติศาสตร์ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 มีวัตถุประสงค์การพัฒนาหลักสูตร เพื่อศึกษาผลการเรียนรู้ด้านความรู้ ด้านทักษะและด้านคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียน และเพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการเรียนตามหลักสูตร ประชากรที่ใช้ในการวิจัย คือ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 กลุ่มเครือข่ายโรงเรียนกลุ่มคลองศรีสำนกงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 1 จำนวน 82 คน กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนบ้านทุ่งรวงทอง ตำบลเขาศรีริศ อำเภอพรานกระต่าย จังหวัดกำแพงเพชร ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2562 จำนวน 23 คน ได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วย หลักสูตรท้องถิ่น เรื่อง เมืองโบราณบางพาน รายวิชาประวัติศาสตร์ แบบประเมินความเหมาะสมของหลักสูตร แบบทดสอบวัดผลการเรียนรู้ แบบประเมินวัดทักษะ แบบประเมินวัดคุณลักษณะอันพึงประสงค์ และแบบสอบถามความพึงพอใจ การวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป

สรุปผลการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้สามารถสรุปผลการวิจัยได้ 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ผลการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น เรื่อง เมืองโบราณบางพาน รายวิชาประวัติศาสตร์ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4

1. ผลการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น เรื่อง เมืองโบราณบางพาน รายวิชาประวัติศาสตร์ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4

1.1 หลักสูตรท้องถิ่น เรื่อง เมืองโบราณบางพาน รายวิชาประวัติศาสตร์ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ประกอบด้วย ความนำ หลักการ จุดมุ่งหมาย โครงสร้างหลักสูตร สารการเรียนรู้ คำอธิบายรายวิชา แนวทางการจัดการเรียนรู้ สื่อ/แหล่งการเรียนรู้ และการวัดและประเมินผล ซึ่งประกอบด้วยหน่วยการเรียนรู้ 4 หน่วย ได้แก่ หน่วยที่ 1 ยุคสมัยเมืองโบราณบางพาน หน่วยที่ 2 เมืองโบราณบางพาน หน่วยที่ 3 หลักฐานทางประวัติศาสตร์ของเมืองโบราณบางพาน และหน่วยที่ 4

มรดกเมืองโบราณบางพาน โดยมีแผนการจัดการเรียนรู้ 10 แผน ใช้เวลาเรียน 20 ชั่วโมง ผลการประเมินความเหมาะสมของหลักสูตรอยู่ในระดับมากที่สุด โดยมีค่าเฉลี่ยรวม 4.65

1.2 แผนการจัดการเรียนรู้ตามหลักสูตรท้องถิ่น เรื่อง เมืองโบราณบางพาน รายวิชา ประวัติศาสตร์ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 มีองค์ประกอบดังนี้ หน่วยการเรียนรู้ จำนวน 4 หน่วย แผนการจัดการเรียนรู้ เรื่องที่เรียน จำนวนชั่วโมง สารสำคัญ จุดประสงค์การเรียนรู้ สารการเรียนรู้ กระบวนการเรียนรู้ สื่อ/แหล่งการเรียนรู้ และการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ ผลการประเมินความเหมาะสมของแผนการจัดการเรียนรู้ในระดับมากที่สุด โดยมีค่าเฉลี่ยรวม 4.57

ตอนที่ 2 ผลการเรียนรู้ตามหลักสูตรท้องถิ่น เรื่อง เมืองโบราณบางพาน รายวิชา ประวัติศาสตร์ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4

2.1 ผลการเรียนรู้ด้านความรู้ของนักเรียนตามหลักสูตรท้องถิ่น เรื่อง เมืองโบราณบางพาน รายวิชาประวัติศาสตร์ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 พบว่า นักเรียนมีคะแนนเฉลี่ยหลังเรียน สูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 โดยก่อนเรียนมีคะแนนค่าเฉลี่ย 13.83 คะแนน คิดเป็นร้อยละ 46.10 และคะแนนหลังเรียนมีค่าเฉลี่ย 27.35 คะแนน คิดเป็นร้อยละ 91.16

2.2 ผลการประเมินด้านทักษะในการปฏิบัติงาน นักเรียนมีทักษะในการปฏิบัติงาน ได้แก่ การแสวงหาข้อมูลด้านประวัติศาสตร์ท้องถิ่น การทำงานร่วมกัน การวิเคราะห์จำแนกหลักฐานทางประวัติศาสตร์ และการนำเสนอข้อมูลทางประวัติศาสตร์ ผลการประเมินมีค่าเฉลี่ย 17.30 คิดเป็นร้อยละ 86.50

2.3 ผลการประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ พบว่า มีทั้งหมด 8 ด้าน ได้แก่ ด้านรักชาติ ศาสน์ กษัตริย์ ด้านความมีวินัย ด้านความรับผิดชอบ ด้านใฝ่เรียนรู้ ด้านมุ่งมั่นในการทำงาน ด้านรักความเป็นไทย ด้านความสามัคคี และด้านความมีจิตสาธารณะ โดยนักเรียนมีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ด้านรักชาติ ศาสน์ กษัตริย์ ด้านความรับผิดชอบ ด้านรักความเป็นไทย ด้านความสามัคคี และด้านความมีจิตสาธารณะ จำนวน 23 คน คิดเป็นร้อยละ 100 รองลงมา คือ ด้านมีวินัย และด้านใฝ่เรียนรู้ ไทย จำนวน 22 คน คิดเป็นร้อยละ 95.65 และรองลงมา คือ ด้านมุ่งมั่นในการทำงาน จำนวน 21 คน คิดเป็นร้อยละ 95.45

ตอนที่ 3 ผลการศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการเรียนตามหลักสูตรท้องถิ่น เรื่อง เมืองโบราณบางพาน รายวิชาประวัติศาสตร์ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4

ผลการศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนต่อการเรียนตามหลักสูตรท้องถิ่น เรื่อง เมืองโบราณบางพาน รายวิชาประวัติศาสตร์ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 พบว่า นักเรียนมีความพึงพอใจต่อการเรียนอยู่ในระดับมากที่สุด โดยมีค่าเฉลี่ยรวม 4.62 ซึ่งความคิดเห็นของผู้ตอบ

แบบสอบถามไม่ต่างกันมาก เมื่อพิจารณารายชื่อ พบว่า นักเรียนมีความพึงพอใจมีค่าเฉลี่ยสูงสุด เรื่อง ส่งเสริมให้นักเรียนเห็นความสำคัญของเรื่องราวทางประวัติศาสตร์และนักเรียนเห็นคุณค่า มีความภาคภูมิใจในประวัติศาสตร์ของท้องถิ่นและความเป็นชาติไทย มีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุด โดยมีค่าเฉลี่ย 4.96 รองลงมา ได้แก่เรื่อง เนื้อหาที่เรียนมีความน่าสนใจเหมาะกับการเรียนรู้ มีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุด โดยมีค่าเฉลี่ย 4.83 และรองลงมา ได้แก่เรื่อง เนื้อหาเข้าใจง่าย มีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุด โดยมีค่าเฉลี่ย 4.78

อภิปรายผลการวิจัย

ผลการวิจัยเรื่อง การพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น เรื่อง เมืองโบราณบางพาน รายวิชา ประวัติศาสตร์ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 มีประเด็นที่จะนำมาอภิปรายดังนี้

1. ผลการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น เรื่อง เมืองโบราณบางพาน รายวิชาประวัติศาสตร์ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 พบว่า หลักสูตรประกอบด้วย ความนำ หลักการ จุดมุ่งหมาย โครงสร้างหลักสูตร สารการเรียนรู้ คำอธิบายรายวิชา แนวทางการจัดการเรียนรู้ สื่อ/แหล่งการเรียนรู้ และการวัดและประเมินผล ซึ่งประกอบด้วยหน่วยการเรียนรู้ 4 หน่วย ได้แก่ หน่วยที่ 1 ยุคสมัยเมืองโบราณบางพาน หน่วยที่ 2 เมืองโบราณบางพาน หน่วยที่ 3 หลักฐานทางประวัติศาสตร์ของเมืองโบราณบางพาน และหน่วยที่ 4 มรดกเมืองโบราณบางพาน โดยมีแผนการจัดการเรียนรู้ 10 แผน ใช้เวลาเรียน 20 ชั่วโมง ผลการประเมินความเหมาะสมของหลักสูตรอยู่ในระดับมากที่สุด โดยมีค่าเฉลี่ยรวม 4.65 ทั้งนี้เป็นเพราะว่า ผู้วิจัยได้ศึกษาทฤษฎีการพัฒนาหลักสูตร หลักสูตรแกนกลางขั้นพื้นฐาน ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง รวบรวมองค์ความรู้จากผู้รู้ในท้องถิ่นและผู้เชี่ยวชาญเกี่ยวกับเมืองโบราณบางพาน แล้วจึงดำเนินการวิจัยทำหลักสูตร แล้วให้อาจารย์ที่ปรึกษาตรวจพิจารณา จากนั้นนำไปให้ผู้เชี่ยวชาญประเมินความเหมาะสมทั้งหลักสูตรและแผนการจัดการเรียนรู้ นำข้อบกพร่องมาปรับปรุงแก้ไขก่อนนำไปทดลองใช้ จึงทำให้หลักสูตรมีคุณภาพเหมาะสมที่จะนำไปใช้จัดการเรียนการสอน ตามนโยบายความต้องการของสถานศึกษาและเพื่อให้นักเรียนเกิดความรู้ ทักษะและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ จากการเรียนรู้ตามหลักสูตรที่เหมาะสมและใกล้ตัวผู้เรียน ซึ่งสอดคล้องกับทฤษฎีพัฒนาหลักสูตรของทาบ่า Tabá ได้เสนอแนวคิดในการพัฒนาหลักสูตรที่เรียกว่า Bottom-up approach มี 5 ขั้นตอน คือ 1. การวินิจฉัยความต้องการ 2. กำหนดจุดมุ่งหมาย 3. คัดเลือกและจัดเนื้อหาสาระ 4. คัดเลือกประสบการณ์การเรียนรู้ และ 5. กำหนดสิ่งที่จะประเมินและวิธีการวิธีการประเมินผล และสอดคล้องกับผลงานวิจัยของ พัชรี ม้าล่อเพชร (2558, น.115) ที่ทำการวิจัย เรื่อง การพัฒนาหลักสูตรรายวิชาประวัติศาสตร์ เรื่อง

ประวัติศาสตร์เมืองกาญจนบุรี สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 และสอดคล้องกับงานวิจัยของ พรทิพย์ หุ่นสะดี (2553, น.65) ทำการวิจัย เรื่อง การพัฒนาหลักสูตรหน่วยการเรียนรู้อำเภอสัตหีบ จังหวัดชลบุรี พบว่า การศึกษาทฤษฎีการพัฒนาหลักสูตร หลักสูตรแกนกลางขั้นพื้นฐาน ศึกษา เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง รวบรวมองค์ความรู้จากผู้รู้ในท้องถิ่น นำมาพัฒนาหลักสูตร ทำการ จัดการเรียนรู้เกี่ยวกับประวัติศาสตร์ โดยมีผู้รู้ในท้องถิ่นมีส่วนร่วมในการให้ข้อมูลองค์ความรู้และร่วม จัดการเรียนรู้ ทำให้หลักสูตรเกิดความเหมาะสมครบถ้วนมากยิ่งขึ้น

2. ผลการเรียนรู้ตามหลักสูตรท้องถิ่น เรื่อง เมืองโบราณบางพาน รายวิชาประวัติศาสตร์ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 มีดังนี้

2.1 ผลการเรียนรู้ด้านความรู้ของนักเรียนตามหลักสูตรท้องถิ่น เรื่อง เมืองโบราณบางพาน รายวิชาประวัติศาสตร์ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 พบว่า นักเรียนมีคะแนนเฉลี่ยหลังเรียน สูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 โดยก่อนเรียนมีคะแนนค่าเฉลี่ย 13.83 คะแนน คิดเป็นร้อยละ 46.10 และคะแนนหลังเรียนมีค่าเฉลี่ย 27.35 คะแนน คิดเป็นร้อยละ 91.16 ทั้งนี้เป็นเพราะว่าเนื้อหาที่ใกล้ตัวสามารถเข้าใจได้ง่าย ประกอบกับกิจกรรมการเรียนรู้ที่มีกระบวนการ ทางประวัติศาสตร์เป็นแนวทาง อาศัยการจัดกลุ่มและมีปฏิสัมพันธ์กับเพื่อน ได้เรียนรู้จากแหล่งเรียนรู้ จริง ที่เป็นมรดกในท้องถิ่นของตน นักเรียนจึงเรียนอย่างเป็นสุข สนุกสนาน ตื่นตา ทำให้เกิดความรู้ ทักษะการปฏิบัติงานด้านประวัติศาสตร์ เกิดความใฝ่เรียนรู้และมุ่งมั่นในการทำงานและภาคภูมิใจใน ท้องถิ่นของตน ซึ่งสอดคล้องกับ กมลา ดีคำ (2557 น.88) ทำการวิจัย เรื่อง การพัฒนาหลักสูตร ท้องถิ่นเรื่อง เมืองโบราณบางช้าง สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนเทศบาลสวรรคโลก ประชาสรรค์ อำเภอสวรรคโลก จังหวัดสุโขทัย และมานะ แก้วมาลา (2552 น.87) ทำการวิจัยเรื่อง การพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อการเสริมสร้างอัตลักษณ์อุบลราชธานี ผลการวิจัยพบว่า ผลการประเมินคุณภาพผู้เรียน คะแนนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญ ทางสถิติ ที่ระดับ .05 ผลการวิจัยทำให้เห็นว่าสมควรนำอัตลักษณ์มาเป็นเป้าหมายหลักของหลักสูตร ท้องถิ่น โดยกระบวนการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นควรเน้นกระบวนการมีส่วนร่วมของผู้ที่เกี่ยวข้องทุก ระดับ การจัดการเรียนการสอน และการบริหารจัดการหลักสูตรท้องถิ่น ผลการวิจัยสะท้อนให้เห็นว่า ปัจจัยทางการบริหารจัดการเป็นองค์ประกอบสำคัญที่จะทำให้ การนำหลักสูตรไปใช้ ทำให้บรรลุ เป้าหมายของหลักสูตร

2.2 ผลการประเมินด้านทักษะในการปฏิบัติงาน นักเรียนทักษะในการปฏิบัติงาน ได้แก่ การแสวงหาข้อมูลด้านประวัติศาสตร์ท้องถิ่น การทำงานร่วมกัน การวิเคราะห์จำแนกหลักฐานทาง ประวัติศาสตร์ และการนำเสนอข้อมูลทางประวัติศาสตร์ ผลการประเมินมีค่าเฉลี่ย 17.30 คิดเป็นร้อยละ 86.50 ทั้งนี้เนื่องจากแผนการจัดการเรียนรู้ของหลักสูตรท้องถิ่นใกล้ตัว และมีกิจกรรมการเรียนรู้ที่

เน้นการปฏิบัติงานแบบกลุ่ม ได้ฝึกทักษะการปฏิบัติงานตามขั้นตอนทางประวัติศาสตร์ ช่วยให้นักเรียนได้ช่วยกันทำงานจนบรรลุวัตถุประสงค์การเรียนรู้ ประกอบกับการวิเคราะห์ข้อมูลแบ่งออกเป็น 2 ประเภทคือ 1.การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ และ2.การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ แบบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้แบบทดสอบวัดทักษะการคิดวิเคราะห์นำมาหาค่าเฉลี่ยและร้อยละ ซึ่งสอดคล้องกับ นิลุบล สุดตา (2558 น.74) ทำการวิจัย เรื่อง การพัฒนาหลักสูตรเรื่อง โบราณสถาน เมืองลพบุรี วิชาประวัติศาสตร์กลุ่มสาระสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรมสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 และไพเราะ สุดธรรม (2555, น.97) ทำการวิจัย เรื่อง การพัฒนากิจกรรมการเรียนการสอน วิชาประวัติศาสตร์ โดยใช้ปัญหาเป็นฐานสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนบ้านโนนสำนัก อำเภอมัญจาคีรี จังหวัดขอนแก่น ซึ่งมีผลงานวิจัยพบว่า นักเรียนมีทักษะปฏิบัติอยู่ในระดับมาก เนื่องจากมีกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นการปฏิบัติงานแบบกลุ่ม โดยใช้แบบบันทึกผลการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ แบบสังเกตพฤติกรรมการทำงานกลุ่มแบบสังเกตพฤติกรรมการเรียนรู้ แบบสัมภาษณ์ผู้เรียน โดยมีเครื่องมือประเมินผลการวิจัยได้แก่ แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้ แบบทดสอบวัดทักษะการคิดวิเคราะห์ที่ใช้หลักการวิจัยเชิงปฏิบัติการ แบ่งการวิเคราะห์ข้อมูลแบ่งออกเป็น 2 ประเภทคือ 1.การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ และ2.การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ แบบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้แบบทดสอบวัดทักษะการคิดวิเคราะห์นำมาหาค่าเฉลี่ยและร้อยละ

2.3 ผลการประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์เกิดขึ้นของนักเรียน พบว่า มีทั้งหมด

8 ด้าน ได้แก่ ด้านรักชาติ ศาสน์ กษัตริย์ ด้านความมีวินัย ด้านความรับผิดชอบ ด้านใฝ่เรียนรู้ ด้านมุ่งมั่นในการทำงาน ด้านรักความเป็นไทย ด้านความสามัคคี และด้านความมีจิตสาธารณะ โดยนักเรียนมีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ด้านรักชาติ ศาสน์ กษัตริย์ ด้านความรับผิดชอบ ด้านรักความเป็นไทย ด้านความสามัคคี และด้านความมีจิตสาธารณะ จำนวน 23 คน คิดเป็นร้อยละ 100 รองลงมา คือ ด้านมีวินัย และด้านใฝ่เรียนรู้ จำนวน 22 คน คิดเป็นร้อยละ 95.65 และรองลงมา คือ ด้านมุ่งมั่นในการทำงาน จำนวน 21 คน คิดเป็นร้อยละ 95.45 ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าการศึกษารื่องราวการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น โดยการศึกษาประวัติศาสตร์ในท้องถิ่นของตน นักเรียนได้เรียนรู้จากแหล่งเรียนรู้จริง เป็นมรดกในท้องถิ่นของตน นักเรียนจึงได้ทำกิจกรรมจากสถานที่จริง ผู้วิจัยได้ประเมินในรูปแบบที่หลากหลาย เหมาะสมกับกิจกรรมในแต่ละหน่วยการเรียนรู้ คุณลักษณะอันพึงประสงค์ที่เกิดขึ้นจึงมีความชัดเจนยิ่งขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับ ไพเราะ สุดธรรม (2555, น.97) ทำการวิจัย เรื่อง การพัฒนากิจกรรมการเรียนการสอน วิชาประวัติศาสตร์ โดยใช้ปัญหาเป็นฐานสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนบ้านโนนสำนัก และพัชรี ม้าล่อเพชร (2558, น.115) ที่ทำการวิจัย

เรื่อง การพัฒนาหลักสูตรรายวิชาประวัติศาสตร์ เรื่อง ประวัติศาสตร์เมืองกาญจนบุรี สำหรับนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ซึ่งมีผลงานวิจัยพบว่า คุณลักษณะอันพึงประสงค์ ได้แก่ ด้านรักชาติ ศาสน์ กษัตริย์ ด้านใฝ่เรียนรู้ ด้านมุ่งมั่นในการทำงาน และด้านรักความเป็นไทย ของนักเรียนส่วนใหญ่ผ่าน เกณฑ์ประเมินในระดับ 2 (ดี) เนื่องจากนักเรียนจึงได้ทำกิจกรรมจากสถานที่จริง ผู้วิจัยได้ประเมิน ในรูปแบบที่หลากหลาย เหมาะสมกับกิจกรรมในแต่ละหน่วยการเรียนรู้ที่จัดขึ้น

3. ผลการศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนต่อการเรียนตามหลักสูตรท้องถิ่น เรื่อง เมือง โบราณบางพาน รายวิชาประวัติศาสตร์ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 พบว่า นักเรียนมีความ พึงพอใจต่อการเรียนอยู่ในระดับมากที่สุด โดยมีค่าเฉลี่ยรวม 4.62 ซึ่งความคิดเห็นของผู้ตอบ แบบสอบถามไม่ต่างกันมาก เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า นักเรียนมีความพึงพอใจมีค่าเฉลี่ยสูงสุด เรื่อง ส่งเสริมให้นักเรียนเห็นความสำคัญของเรื่องราวทางประวัติศาสตร์และนักเรียนเห็นคุณค่า มีความ ภาคภูมิใจในประวัติศาสตร์ของท้องถิ่นและความเป็นชาติไทย มีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุด โดยมีค่าเฉลี่ย 4.96 รองลงมา ได้แก่เรื่อง เนื้อหาที่เรียนมีความน่าสนใจเหมาะกับการเรียนรู้ มีความ พึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุด โดยมีค่าเฉลี่ย 4.83 และรองลงมา ได้แก่เรื่อง เนื้อหาเข้าใจง่าย มีความ พึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุด โดยมีค่าเฉลี่ย 4.78 ทั้งนี้เป็นเพราะว่าองค์ความรู้ได้มาจากสิ่งที่อยู่ใน ท้องถิ่นของนักเรียนเอง เป็นมรดกร่วมกัน ประกอบกับงานจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ สร้าง การทำงานร่วมกันเป็นกลุ่ม และได้เรียนรู้จากแหล่งเรียนรู้จริง นักเรียนจึงมีความสุข สนุกสนานการ เรียน เห็นความสำคัญ และเกิดความภาคภูมิใจ ตอบสนองจนเกิดความต้องการอยากเรียนรู้มากขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ปิยะวรา คล้ายหนองสรวง (2550, น.86) ทำการวิจัย เรื่อง ศึกษาเรื่อง การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา เรื่อง ชุมชนเสลภูมิ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 และพัชร ี ม้าล่อเพชร (2558 น.98) ทำการวิจัย เรื่อง การพัฒนาหลักสูตรรายวิชาประวัติศาสตร์ เรื่อง ประวัติศาสตร์เมืองกาญจนบุรี สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ซึ่งมีผลงานวิจัยพบว่า องค์ ความรู้ได้มาจากท้องถิ่นของนักเรียนเอง เป็นมรดกสำคัญ นักเรียนได้เรียนรู้จากแหล่งเรียนรู้จริง นักเรียนจึงมีความสุข สนุกสนานการเรียน เห็นความสำคัญ และเกิดความภาคภูมิใจ ทำให้เกิดเจตคติ ที่ดีต่อการเรียนรู้มากขึ้น

ข้อเสนอแนะทั่วไป

1. ผลการวิจัยนี้ พบว่า หลักสูตรของการจัดการเรียนรู้มีความเหมาะสมในระดับมากที่สุด ครูผู้สอนสามารถนำหลักสูตรของแผนการจัดการเรียนรู้ไปประยุกต์ใช้ได้ ทำให้เกิดผลดีต่อนักเรียน ทั้งด้านความรู้ ทักษะ และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ เกิดผลดีต่อการเรียนมากยิ่งขึ้น
2. จากผลการวิจัยที่เกิดขึ้นกับนักเรียนในหลักสูตรนี้ ควรพัฒนาต่อยอดทักษะอาชีพ ส่งเสริมการเป็นมัคคุเทศก์น้อยประจำแหล่งประวัติศาสตร์ของท้องถิ่น เพื่อให้เกิดการเผยแพร่ การท่องเที่ยว และการอนุรักษ์ ให้เกิดขึ้นในชุมชนต่อไปได้

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. ผลการวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเพื่อพัฒนาหลักสูตร ซึ่งใช้เวลาเรียน 20 ชั่วโมง หน่วยการเรียนรู้ใช้ได้ 1 ภาคเรียน แต่วิชาเรียนในระดับประถมศึกษาเป็นวิทยารายปี ดังนั้นจึงควรมีการวิจัยพัฒนาหลักสูตรเพิ่มอีก 20 ชั่วโมง เพื่อให้ครบตามเวลาเรียน
2. จากผลการวิจัยที่เกิดผลดีนี้ ควรมีการส่งเสริมการวิจัยเกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นในกลุ่มสาระอื่น ๆ หรือเนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับท้องถิ่นด้านอื่น ๆ ด้วย เช่น ภาษาถิ่นพราวนกระต่าย ตำนานและนิทานพื้นบ้าน วัฒนธรรมประเพณี อาหารพื้นบ้านเห็ดโคนทอง เป็นต้น
3. ควรมีการวิจัยพัฒนาหลักสูตรประวัติศาสตร์ท้องถิ่นที่เอื้อต่อการจัดการท่องเที่ยวร่วมกับเมืองโบราณบางพาน

บรรณานุกรม

- กชกร เป้าสุวรรณ และคณะ. (2550). รายงานการวิจัย เรื่อง ความคาดหวังและความพึงพอใจ ต่อการมาศึกษาต่อที่มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต ศูนย์พิษณุโลก. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต.
- กมลลา ดีคำ. (2557). การพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น เรื่อง เมืองโบราณบางซ่ง สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนเทศบาลสวรรคโลกประชาสรรค์ อำเภอสวรรคโลก จังหวัดสุโขทัย. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารการศึกษา, มหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรดิตถ์.
- กรมวิชาการ. (2543). ท้องถิ่นกับการพัฒนาหลักสูตร. กรุงเทพฯ: กระทรวงศึกษาธิการ.
- _____. (2545). หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551. กรุงเทพฯ: องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์ (ร.ส.พ.).
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2554). พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2553. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- _____. (2560). หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 (ฉบับปรับปรุง พุทธศักราช 2560). กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด.
- กาญจนา คุณารักษ์. (2540). หลักสูตรและการพัฒนา. นครปฐม: มหาวิทยาลัยศิลปากร วิทยาเขตพระราชวังสนามจันทร์.
- ฉันท ชาติทอง. (2550). การพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น. นครปฐม: เพชรเกษมการพิมพ์.
- ใจทิพย์ เชื้อรัตนพงษ์. (2539). การพัฒนาหลักสูตร : หลักการและการปฏิบัติ. กรุงเทพฯ: อรินเพรส.
- ชวลิต ชูกำแพง. (2551). การพัฒนาหลักสูตร. มหาสารคาม: มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- ชัยวัฒน์ สุทธิรัตน์. (2556). การพัฒนาหลักสูตร : ทฤษฎีสู่การปฏิบัติ. (พิมพ์ครั้งที่ 1). กรุงเทพฯ: ศูนย์หนังสือจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ณริศรา พงกษะวัน. (2547). แนวทางการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นกลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ เรื่อง เครื่องปั้นดินเผา โดยการใช้ Discipline-based Art Education เป็นฐานในโรงเรียนประถมศึกษา จังหวัดสุโขทัย. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารการศึกษา, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ทวีศิลป์ สืบวัฒน์. (2554). แนวคิดและแนวทางการศึกษาประวัติศาสตร์ท้องถิ่น. กรุงเทพฯ: อินทนิล.

- เทศบาลตำบลเขาคีรีส. (2554). *วัฒนธรรม พัฒนาการทางประวัติศาสตร์ เอกลักษณ์และภูมิปัญญา ตำบลเขาคีรีส*. กำแพงเพชร: เทศบาลตำบลเขาคีรีส.
- อึ้ง บั้วศรี. (2532). *ทฤษฎีหลักสูตร : การออกแบบและพัฒนา*. กรุงเทพฯ: เอราวันการพิมพ์.
- นิคม ชมพุลอง. (2545). *วิธีการและขั้นตอนการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นและการจัดทำหลักสูตร*. มหาสารคาม: อภิชาติการพิมพ์.
- นาคยา ปิลันธนานนท์. (2556). *การศึกษาตามมาตรฐาน: แนวคิดสู่การปฏิบัติ*. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- นิธิ เอียวศรีวงศ์. (2548). *การใช้แนวคิดเรื่องศูนย์กลางและเครือข่ายในการศึกษาประวัติศาสตร์ท้องถิ่น*. กรุงเทพฯ: สถาบันทักษิณคดีศึกษา.
- นิลบล สุดตา. (2558). *การพัฒนาหลักสูตรเรื่อง โบราณสถานเมืองลพบุรี วิชาประวัติศาสตร์ กลุ่มสาระสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1*. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารการศึกษา, มหาวิทยาลัยปทุมธานี.
- บุญเรียง ขจรศิลป์. (2543). *วิธีวิจัยทางการศึกษา*. (พิมพ์ครั้งที่ 5). กรุงเทพฯ: พี.เอ็น.การพิมพ์.
- บุญเลี้ยง ทุมทอง. (2553). *การพัฒนาหลักสูตร*. (พิมพ์ครั้งที่ 1). กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ปฎูล นันทวงศ์ และไพโรจน์ ต้วงวิเศษ. (2543). *หลักสูตรและการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน*. สงขลา: มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา.
- ปีย์วรา คล้ายหนองสรวง. (2550). *การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา เรื่อง ชุมชนเสลภูมิ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3*. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารการศึกษา, มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- พัชรี ม้าละออเพชร. (2558). *การพัฒนาหลักสูตรรายวิชาประวัติศาสตร์ เรื่อง ประวัติศาสตร์เมืองกาญจนบุรี สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6*. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารการศึกษา, มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- ไพเราะ สุตธรรม. (2555). *การพัฒนากิจกรรมการเรียนการสอน วิชาประวัติศาสตร์ โดยใช้ปัญหาเป็นฐานสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนบ้านโนนสำนัก อำเภอมัญจาคีรี จังหวัดขอนแก่น*. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารการศึกษา, มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- มยุรี วีระประเสริฐ. (2558). *สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารีกับการศึกษาประวัติศาสตร์และโบราณคดี*. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- มธุรส จงชัยกิจ. (2552). *การประเมินตามสภาพจริง*. กรุงเทพฯ: วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารการศึกษา, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตบางเขน.

- มานะ แก้วมาลา. (2552). *การพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อการเสริมสร้างอัตลักษณ์อุบลราชธานี*. วิทยานิพนธ์ปริญญาคุุณบัณฑิต, มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี.
- มาเรียม นิลพันธ์. (2536). *การพัฒนาหลักสูตรการวิจัยวัฒนธรรม*. วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒประสานมิตร.
- ยงยุทธ ชูแว่น. (2551). *ศรีศตวรรษแห่งการค้นหาและเส้นทางสู่นาคตประวัติศาสตร์ท้องถิ่นไทย*. กรุงเทพฯ: สำนักงานกองทุนสนับสนุนงานวิจัย.
- รัชณี ภาเข็ม. (2543). *การพัฒนาแผนการสอนเขียนวิชาภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 โดยใช้แผนภูมิประกอบ*. วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- รัตนศักดิ์ ยี่สารพัฒน์. (2551). *ความพึงพอใจของครูผู้สอนต่อการจัดการขยะมูลฝอย ของเทศบาลตำบลนาคู อำเภอนาคู จังหวัดกาฬสินธุ์*. วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- รัตน์ะ บัวสนธ์. (2554). *การวิจัยและพัฒนาวัตกรรมการศึกษา*. นครสวรรค์: ริมปิงการพิมพ์.
- รุ่งอรุณ หัสชู. (2553). *การพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นรายวิชาเพิ่มเติม ท16201 นิทานพื้นบ้านสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนวัดวังแก้วเวภาราม อำเภอลำทะเมนชัย จังหวัดกาญจนบุรี*. วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- วิชัย ประสิทธิ์วุฒิเวชช์. (2542). *การพัฒนาหลักสูตรที่สานต่อที่ท้องถิ่น*. กรุงเทพฯ: เซ็นเตอร์ดีสคัฟเวอรี.
- วิชัย วงษ์ใหญ่. (2537). *กระบวนการพัฒนาหลักสูตรและการเรียนการสอน : ภาคปฏิบัติ*. กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาสน์.
- ศศิธร บัวทอง. (2560). *การวัดและประเมินทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21*. กรุงเทพฯ: วารสารมหาวิทยาลัยศิลปากร.
- ศิริรัตน์ นิละคุปต์. (2556). *การศึกษาตามมาตรฐาน: แนวคิดสู่การปฏิบัติ*. กรุงเทพฯ: จูนพับบลิชซิ่ง จำกัด.
- สงัด อุทรานันท์. (2532). *พื้นฐานและหลักการพัฒนาหลักสูตร*. กรุงเทพฯ: มิตรสยาม.
- สันติ อภัยราช. (2557). *ประวัติศาสตร์เมืองกำแพงเพชร ยุคหิน - ปัจจุบัน (เรียบเรียงจากการสัมภาษณ์และทบทวน เมื่อวันที่ 27-28 กันยายน 2557)*. กำแพงเพชร: กองทุนส่งเสริมงานวัฒนธรรมจังหวัดกำแพงเพชร.
- สาโรช ไสยสมบัติ. (2534). *ความพึงพอใจในการทำงานของครูอาจารย์โรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดร้อยเอ็ด*. วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

- สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ. (2549). *การนิเทศการศึกษาในสถานศึกษา ประถมศึกษาอย่างเป็นระบบ*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา. (2554). *เพื่อนคู่คิด มิตรคู่ครู แนวทางการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ประวัติศาสตร์*. กรุงเทพฯ: ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- สำลี ทองธิว. (2545). *หลักและแนวปฏิบัติในการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา : กรณีวิชาวิทยาศาสตร์ ระดับประถมศึกษา*. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สำลี รักสุทธี. (2544). *เทคนิควิธีการจัดการเรียนและเขียนแผนการสอน โดยยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ*. กรุงเทพฯ: พัฒนาศึกษา.
- สิริวรรณ ศรีพหล. (2553). *การจัดการเรียนการสอนวิชาประวัติศาสตร์ในสถานศึกษา*. นนทบุรี: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- สุนีย์ ภูพันธ์. (2549). *แนวคิดพื้นฐานการสร้างและการพัฒนาหลักสูตรยุคปฏิรูปการศึกษาไทย*. กรุงเทพฯ: เชียงใหม่โรงพิมพ์แสงศิลป์.
- สุวิทย์ เขาแก้ว. (2551). *การพัฒนาแผนการจัดการเรียนรู้ เรื่อง การปลูกผักสวนครัว กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โดยใช้วิธีสอนแบบโครงงาน*. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารศึกษิต, มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี.
- สุวิมล ว่องวานิช. (2556). *การประเมินผลการเรียนรู้แนวใหม่*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- องอาจ นัยพัฒน์. (2551). *การออกแบบการวิจัย : วิธีการเชิงปริมาณ เชิงคุณภาพ และผสมผสานวิธีการ*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- องอาจ นัยพัฒน์. (2553). *การวัดประเมินในชั้นเรียน : วิวัฒนาการและแนวคิดใหม่เพื่อพัฒนาการเรียนรู้อารยธรรมศรีนครินทรวิโรฒวิจัยและพัฒนา (สาขามนุษยศาสตร์ และสังคมศาสตร์)*, 2(3), 1-12.
- อนุศักดิ์ เกตุศิริ. (2542). *หลักสูตรและการบริหารหลักสูตร*. อุบลราชธานี: สถาบันราชภัฏอุบลราชธานี.
- อนุวัติ คุณแก้ว. (2554). *หลักการวัดและประเมินผลทางการศึกษา*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์ศูนย์ส่งเสริมวิชาการ.
- อภิภา ปรัชญพฤทธิ. (2555). *หลักสูตรและการเรียนการสอนอุดมศึกษา: พาราไดม์ และวิธีปฏิบัติ*. กรุงเทพฯ: อินทภาษ.
- อมรรัตน์ วัฒนาร. (2552). *การพัฒนาหลักสูตรที่มีทรัพยากรเป็นฐาน*. พิษณุโลก: มหาวิทยาลัยนเรศวร.

- อมรวิชัย นาคทรพรพ. (2551). *การศึกษาในวิถีชุมชน : การสังเคราะห์ประสบการณ์ในชุดโครงการวิจัยด้านการศึกษากับชุมชน*. กรุงเทพฯ: สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย.
- อมรา เล็กเริงสินธุ์. (2540). *หลักสูตรและการจัดการมัธยมศึกษา*. (พิมพ์ครั้งที่ 3). กรุงเทพฯ: สถาบันราชภัฏสวนดุสิต.
- อรรถจักร์ สัตยานุรักษ์. (2548). *ประวัติศาสตร์เพื่อชุมชน : ทิศทางใหม่ของการศึกษาประวัติศาสตร์*. กรุงเทพฯ: สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย(สกว).
- อรรถพร คำคม. (2546). *การให้บริการสินเชื่อของธนาคารอาคารสงเคราะห์ : ศึกษาจากความคิดเห็นของผู้ใช้บริการฝ่ายกิจการสาขากรุงเทพและปริมณฑล*. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- อารีย์ พรหมเล็ก. (2547). *การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาสาระเศรษฐศาสตร์ สำหรับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4*. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ, มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- อุดม เขยกีวงศ์. (2545). *หลักสูตรท้องถิ่น : ยุทธศาสตร์การปฏิรูปการเรียนรู้*. กรุงเทพฯ: กรุงเทพมหานคร.
- อุมาพร หล่อสมฤดี. (2545). *รูปแบบการพัฒนาหลักสูตรโรงเรียน*. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทศึกษาศาสตร์, มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- Cronbach, L. J. (1970). *Essential of Psychological Testing*. 3 rd. New York: Harper Row.
- Feldman, A. H. (2002). *Local history and secondary schools: An historiographic perspective*. Dissertation abstracts international, 42(5), 4743-4-A.
- Good, C. V. (1945). *Dictionary of education*. New York: McGraw-Hill.
- Hornby, A. F. (2000). *Advance learner's dictionary*. (6th ed.). London: England Oxford University.
- Malloy, T. A. (2002). *An exploration into the effectiveness of local history as an educational tool for the community college American history teacher*. Dissertation abstracts international, 43(9), 1022-A.
- Pratt, D. (1980). *Curriculum Design and Development*. New York: Harcourt Brace Jovanovich.
- Saylor, J. G. A., W.M.,. (1974). *Planning Curriculum for Schools*. New York: Holt Rinchart, and Winston.
- Stufflebeam, D. L., et al.,. (1971). *Education Evaluation and Decision Making*. Illinois: Peacock.

Taba, H. (1962). *Curriculum Development Theory and Practice*. New York: Harcourt, Brace and World Inc.

Tyler, R. W. (1949). *Basic Principle of Curriculum and Instruction*. Chicago: University of Chicago Press.

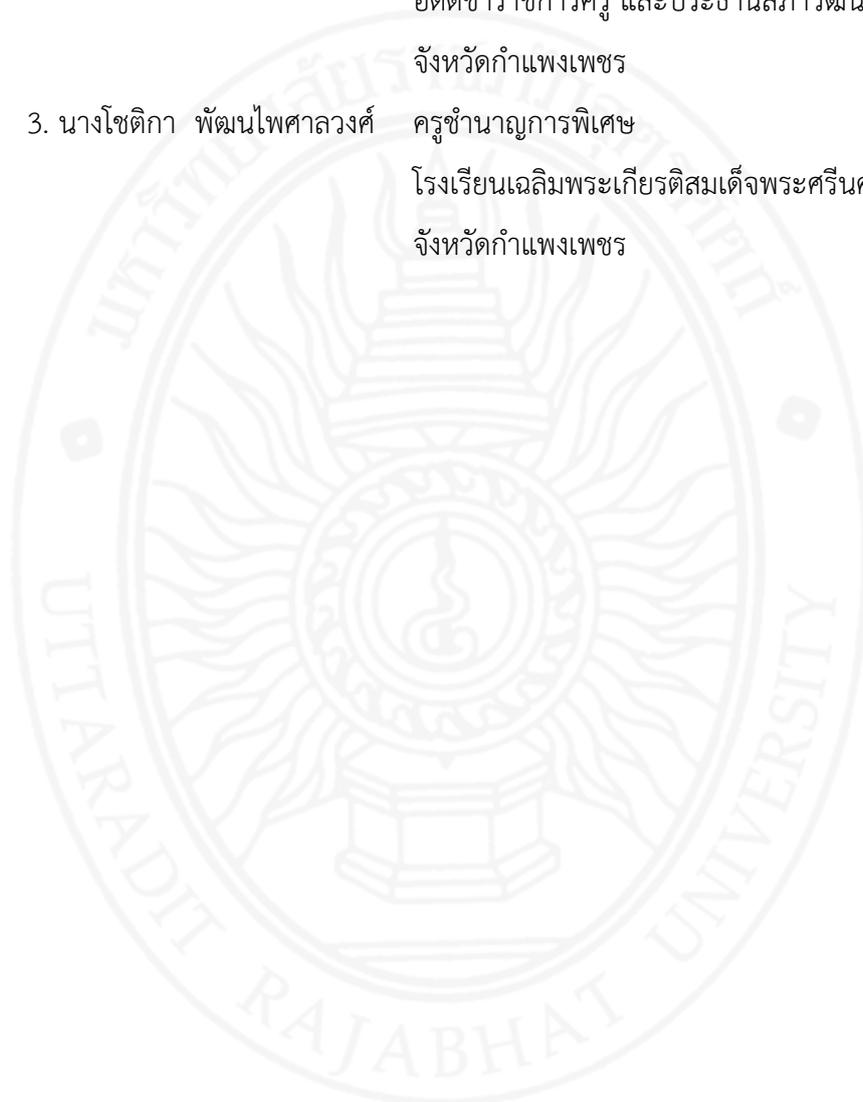
ภาคผนวก

ภาคผนวก ก
รายชื่อผู้เชี่ยวชาญ

รายชื่อผู้เชี่ยวชาญ

1. ดร.จรรุวรรณ ขวัญแน่น อาจารย์มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร
อำเภอเมือง จังหวัดกำแพงเพชร
2. นายสันติ อภัยราช ที่ปรึกษาอาวุโสด้านวัฒนธรรมจังหวัดกำแพงเพชร
อดีตข้าราชการครู และประธานสภาวัฒนธรรม
จังหวัดกำแพงเพชร
3. นางโชติกา พัฒนไพศาลวงศ์ ครูชำนาญการพิเศษ
โรงเรียนเฉลิมพระเกียรติสมเด็จพระศรีนครินทร์
จังหวัดกำแพงเพชร

ภาคผนวก ข
สำเนาหนังสือราชการ

ที่ อว ๐๖๑๔.๑๐/๐๑๘

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรดิตถ์
อ.เมือง จ.อุตรดิตถ์ ๕๓๐๐๐

๑ มิถุนายน ๒๕๖๒

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เก็บรวบรวมข้อมูลวิจัยเพื่อการจัดทำวิทยานิพนธ์

เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านทุ่งรวงทอง อำเภอพรานกระต่าย จังหวัดกำแพงเพชร

- สิ่งที่ส่งมาด้วย
๑. หลักสูตรท้องถิ่น เรื่อง เมืองโบราณบางพาน รายวิชาประวัติศาสตร์ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๔	จำนวน ๑ ชุด
๒. แบบประเมินความเหมาะสมของหลักสูตร	จำนวน ๒๒ ชุด
๓. แบบทดสอบวัดผลการเรียนรู้	จำนวน ๒๒ ชุด
๔. แบบประเมินความพึงพอใจต่อการเรียนตามหลักสูตร	จำนวน ๒๒ ชุด

ด้วย นายสามารถ สีทอง นักศึกษาหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน กำลังดำเนินการวิจัยเพื่อเสนอเป็นวิทยานิพนธ์ เรื่อง “การพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น เรื่อง เมืองโบราณบางพาน รายวิชาประวัติศาสตร์ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๔” ซึ่งมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อุดม คำชาติ เป็นประธานกรรมการควบคุมการจัดทำวิทยานิพนธ์

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรดิตถ์ จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์จากท่าน อนุญาตให้ นายสามารถ สีทอง เข้าดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลวิจัยจากนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๔ ภาคเรียนที่ ๑ ปีการศึกษา ๒๕๖๒ ตามสิ่งที่ส่งมาด้วยที่แนบมาพร้อมหนังสือนี้ ทั้งนี้เพื่อเป็นประโยชน์ในการจัดทำวิทยานิพนธ์ของนักศึกษาในชั้นต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์ และขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูง
มา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(อาจารย์ ดร.เชาวฤทธิ์ จันจัน)
คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรดิตถ์

บัณฑิตวิทยาลัย

โทร. ๐ ๕๕๔๑ ๖๖๐๑-๓๑ ต่อ ๑๖๔๘, ๑๖๔๙

โทรสาร ๐ ๕๕๔๑ ๖๖๐๑-๓๑ ต่อ ๑๖๔๘

นายสามารถ สีทอง ๐ ๙๓๒๔ ๘๑๑๘ ๘

ที่ ศธ ๐๕๓๕.๑๐/ว๐๕๑

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตถ์
อ.เมือง จ.อุดรดิตถ์ ๕๓๐๐๐

๔ เมษายน ๒๕๖๒

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือวิจัยเพื่อการจัดทำวิทยานิพนธ์

เรียน อาจารย์ ดร.จารุพันธ์ ขวัญแน่น

สิ่งที่ส่งมาด้วย	๑. เนื้อหาบทที่ ๑ - ๓	จำนวน ๑ ชุด
	๒. ร่างแบบสอบถามฉบับสมบูรณ์	จำนวน ๑ ชุด
	๓. แบบประเมินความถูกต้องของแบบสอบถาม	จำนวน ๑ ชุด

ด้วย นายสามารถ สีทอง นักศึกษาหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชา
หลักสูตรและการสอน กำลังดำเนินการวิจัยเพื่อเสนอเป็นวิทยานิพนธ์ เรื่อง “การพัฒนาหลักสูตร
ท้องถิ่น เรื่อง เมืองโบราณบางพาน รายวิชาประวัติศาสตร์ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๔”
ซึ่งมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อุตม คำชาติ เป็นประธานกรรมการควบคุมการจัดทำวิทยานิพนธ์

เพื่อความถูกต้องสมบูรณ์เชิงวิชาการของวิทยานิพนธ์ดังกล่าว บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตถ์ จึงใคร่ขอเรียนเชิญท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือวิจัยครั้งนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์ และขอขอบพระคุณเป็นอย่างยิ่งมา
ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(อาจารย์ ดร.เชาวฤทธิ์ จันจัน)
คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตถ์

บัณฑิตวิทยาลัย

โทร. ๐ ๕๕๔๑ ๖๖๐๑-๓๑ ต่อ ๑๖๔๘, ๑๖๔๙

โทรสาร ๐ ๕๕๔๑ ๖๖๐๑-๓๑ ต่อ ๑๖๔๘, ๑๖๔๙

นายสามารถ สีทอง ๐ ๙๓๒๔ ๘๑๑๘ ๘

ที่ ศธ ๐๕๓๕.๑๐/ว๐๕๑

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรดิตถ์
อ.เมือง จ.อุตรดิตถ์ ๕๓๐๐๐

๔ เมษายน ๒๕๖๒

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือวิจัยเพื่อการจัดทำวิทยานิพนธ์

เรียน นายสันติ อภัยราช

สิ่งที่ส่งมาด้วย	๑. เนื้อหาบทที่ ๑ - ๓	จำนวน ๑ ชุด
	๒. ร่างแบบสอบถามฉบับสมบูรณ์	จำนวน ๑ ชุด
	๓. แบบประเมินความถูกต้องของแบบสอบถาม	จำนวน ๑ ชุด

ด้วย นายสามารถ สีทอง นักศึกษาหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชา
หลักสูตรและการสอน กำลังดำเนินการวิจัยเพื่อเสนอเป็นวิทยานิพนธ์ เรื่อง “การพัฒนาหลักสูตร
ท้องถิ่น เรื่อง เมืองโบราณบางพาน รายวิชาประวัติศาสตร์ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๔”
ซึ่งมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อุดม คำชาติ เป็นประธานกรรมการควบคุมการจัดทำวิทยานิพนธ์

เพื่อความถูกต้องสมบูรณ์เชิงวิชาการของวิทยานิพนธ์ดังกล่าว บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรดิตถ์ จึงใคร่ขอเรียนเชิญท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือวิจัยครั้งนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์ และขอขอบพระคุณเป็นอย่างยิ่งมา
ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(อาจารย์ ดร.เชาวฤทธิ์ จันจิ้น)
คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรดิตถ์

บัณฑิตวิทยาลัย

โทร. ๐ ๕๕๔๑ ๖๖๐๑-๓๑ ต่อ ๑๖๔๘, ๑๖๔๙

โทรสาร ๐ ๕๕๔๑ ๖๖๐๑-๓๑ ต่อ ๑๖๔๘, ๑๖๔๙

นายสามารถ สีทอง ๐ ๙๓๒๔ ๘๑๑๘ ๘

ที่ ศธ ๐๕๓๕.๑๐/ว๐๕๑

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรดิตถ์
อ.เมือง จ.อุตรดิตถ์ ๕๓๐๐๐

๔ เมษายน ๒๕๖๒

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือวิจัยเพื่อการจัดทำวิทยานิพนธ์

เรียน นางโชติกา พัฒนไพศาลวงศ์

สิ่งที่ส่งมาด้วย	๑. เนื้อหาบทที่ ๑ - ๓	จำนวน ๑ ชุด
	๒. ร่างแบบสอบถามฉบับสมบูรณ์	จำนวน ๑ ชุด
	๓. แบบประเมินความถูกต้องของแบบสอบถาม	จำนวน ๑ ชุด

ด้วย นายสามารถ สีทอง นักศึกษาหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน กำลังดำเนินการวิจัยเพื่อเสนอเป็นวิทยานิพนธ์ เรื่อง “การพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น เรื่อง เมืองโบราณบางพาน รายวิชาประวัติศาสตร์ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๔” ซึ่งมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อุดม คำชาติ เป็นประธานกรรมการควบคุมการจัดทำวิทยานิพนธ์

เพื่อความถูกต้องสมบูรณ์เชิงวิชาการของวิทยานิพนธ์ดังกล่าว บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรดิตถ์ จึงใคร่ขอเรียนเชิญท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือวิจัยครั้งนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์ และขอขอบพระคุณเป็นอย่างยิ่งมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(อาจารย์ ดร.เชาวฤทธิ์ จันจัน)
คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรดิตถ์

บัณฑิตวิทยาลัย

โทร. ๐ ๕๕๕๑ ๖๖๐๑-๓๑ ต่อ ๑๖๔๘, ๑๖๔๙

โทรสาร ๐ ๕๕๕๑ ๖๖๐๑-๓๑ ต่อ ๑๖๔๘, ๑๖๔๙

นายสามารถ สีทอง ๐ ๙๓๒๔ ๘๑๑๘ ๘

ภาคผนวก ค

หลักสูตรท้องถิ่น เรื่อง เมืองโบราณบางพาน รายวิชาประวัติศาสตร์

ตัวอย่างแผนการจัดการเรียนรู้

ตัวอย่างแบบประเมินความเหมาะสมของแผนการจัดการเรียนรู้

ผลการประเมินความเหมาะสมของแผนการจัดการเรียนรู้โดยผู้เชี่ยวชาญ

ตัวอย่างแบบประเมินความเหมาะสมของหลักสูตร

ผลการประเมินความเหมาะสมของหลักสูตรโดยผู้เชี่ยวชาญ

หลักสูตรท้องถิ่น เรื่อง เมืองโบราณบางพาน รายวิชาประวัติศาสตร์

หลักสูตรท้องถิ่น เรื่อง เมืองโบราณบางพาน รายวิชาประวัติศาสตร์ ประกอบด้วย ความนำ หลักการ จุดมุ่งหมาย มาตรฐาน ตัวชี้วัด คำอธิบายรายวิชา โครงสร้างรายวิชา เวลาเรียน แนวทางการจัดการเรียนรู้ สื่อการเรียนรู้ การวัดและประเมินผล แผนการจัดการเรียนรู้

ความนำ

หลักสูตรท้องถิ่น เรื่อง เมืองโบราณบางพาน รายวิชาประวัติศาสตร์ เป็นหลักสูตรที่พัฒนาขึ้นให้มีความเหมาะสมสอดคล้อง ตามสภาพความต้องการของท้องถิ่น อิงมาตรฐานและตัวชี้วัดตามหลักสูตรแกนกลางขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551 มีจุดมุ่งหมายเพื่อให้ผู้เรียนมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับประวัติความเป็นมาของเมืองโบราณบางพาน ให้ผู้เรียนมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักฐานทางประวัติศาสตร์ จารึก ตำนาน โบราณสถาน โบราณวัตถุในท้องถิ่นของตนมีความรู้ความเข้าใจ มีทักษะการปฏิบัติงาน มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ให้ผู้เรียนตระหนักถึงความสำคัญและเห็นคุณค่าของโบราณสถาน โบราณวัตถุ ที่พบในท้องถิ่นของตน และเพื่อให้ผู้เรียนรู้จักอนุรักษ์โบราณสถาน โบราณวัตถุในท้องถิ่นของตน

เป็นการจัดการตอบสนองเจตนารมณ์ของการจัดการศึกษาตามแนวพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติพุทธศักราช 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พุทธศักราช 2545 และหลักสูตรแกนกลางขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551 ที่มุ่งเน้นให้ท้องถิ่นได้มีส่วนร่วมในการพัฒนาหลักสูตร เพื่อให้จัดการศึกษามาจากความต้องการของผู้เรียน ชุมชนหรือท้องถิ่น สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ตามนโยบายสถานศึกษาโรงเรียนบ้านทุ่งรวงทอง อีกทั้งยังเป็นเครื่องมือในการจัดการเรียนการสอน เพื่อพัฒนานักเรียนให้มีคุณภาพตามสมรรถนะสำคัญของหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551 ความรู้ ทักษะมีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ที่จำเป็นสำหรับการดำรงชีวิตในท้องถิ่น และแสวงหาความรู้เพื่อพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่องเพิ่มเติม

เอกสารหลักสูตรท้องถิ่น เรื่อง เมืองโบราณบางพาน รายวิชาประวัติศาสตร์ฉบับนี้ จะเป็นประโยชน์กับนักเรียน ผู้ปกครอง และชุมชน ที่จะใช้ประกอบการเรียนการสอนรายวิชาประวัติศาสตร์ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ให้บรรลุวัตถุประสงค์ต่อไป

หลักการ

หลักสูตรท้องถิ่นเรื่อง เมืองโบราณบางพาน เป็นหลักสูตรที่พัฒนาขึ้นให้มีความเหมาะสม สอดคล้อง ตามสภาพความต้องการของท้องถิ่น อิงมาตรฐานและตัวชี้วัดตามหลักสูตรแกนกลางชั้น พื้นฐานพุทธศักราช 2551 โดยมีหลักการดังต่อไปนี้

1. เป็นการจัดการตอบสนองเจตนารมณ์ของการจัดการศึกษาตามแนวพระราชบัญญัติ การศึกษาแห่งชาติพุทธศักราช 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พุทธศักราช 2545 และหลักสูตร แกนกลางชั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551 ที่มุ่งเน้นให้ท้องถิ่นได้มีส่วนร่วมในการพัฒนาหลักสูตร เพื่อให้ จัดการศึกษามาจากความต้องการของผู้เรียน ชุมชนหรือท้องถิ่น อย่างแท้จริง
2. เป็นการส่งเสริมผู้เรียนให้มีความรู้ความเข้าใจ มีทักษะการปฏิบัติงาน มีคุณลักษณะอันพึง ประสงค์ ตระหนักถึงคุณค่า ห่วงแหน ภาคภูมิใจและผูกพันต่อท้องถิ่นของตนเอง ตลอดจนร่วมกัน อนุรักษ์และสืบสานมรดกอันล้ำค่า ในท้องถิ่นของตนให้คงอยู่สืบไป
3. เป็นการจัดการศึกษาที่มุ่งส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถนำความรู้และประสบการณ์ที่ได้ ไปใช้ ในการดำเนินชีวิตได้

จุดมุ่งหมาย

1. เพื่อให้ผู้เรียนมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับประวัติความเป็นมาของเมืองโบราณบางพาน
2. เพื่อให้ผู้เรียนมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักฐานทางประวัติศาสตร์ จารึก ตำนาน โบราณสถาน โบราณวัตถุในท้องถิ่นของตนมีความรู้ความเข้าใจ มีทักษะการปฏิบัติงาน มีคุณลักษณะ อันพึงประสงค์
3. เพื่อให้ผู้เรียนตระหนักถึงความสำคัญและเห็นคุณค่าของโบราณสถาน โบราณวัตถุ ที่พบ ในท้องถิ่นของตน
4. เพื่อให้ผู้เรียนรู้จักอนุรักษ์โบราณสถาน โบราณวัตถุในท้องถิ่นของตน
5. เพื่อให้ผู้เรียนมีความตระหนักถึงคุณค่า ห่วงแหน ภาคภูมิใจและผูกพันต่อท้องถิ่นของ ตนเอง
6. เพื่อให้ผู้เรียนนำข้อมูลความรู้ทางประวัติศาสตร์ในท้องถิ่นมาเป็นแนวทางในการพัฒนา ท้องถิ่น

มาตรฐานและตัวชี้วัด

กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม

สาระการเรียนรู้

สาระที่ 4 ประวัติศาสตร์ มี 3 มาตรฐาน ประกอบด้วย 8 ตัวชี้วัด ดังนี้

มาตรฐาน ส 4.1 เข้าใจความหมาย ความสำคัญของเวลาและยุคสมัยทางประวัติศาสตร์ สามารถใช้วิธีการทางประวัติศาสตร์มาวิเคราะห์เหตุการณ์ต่าง ๆ อย่างเป็นระบบ ประกอบด้วย ตัวชี้วัด ป.4/1, ป.4/2, ป.4/3 มีดังนี้

ตัวชี้วัด ป.4/1 นับช่วงเวลาเป็นทศวรรษ ศตวรรษ และสหัสวรรษ

ตัวชี้วัด ป.4/2 อธิบายยุคสมัยในการศึกษาประวัติของมนุษยชาติโดยสังเขป

ตัวชี้วัด ป.4/3 แยกแยะประเภทหลักฐานที่ใช้ในการศึกษาความเป็นมาของท้องถิ่น

มาตรฐาน ส 4.2 เข้าใจพัฒนาการของมนุษยชาติจากอดีตจนถึงปัจจุบัน ในด้านความสัมพันธ์และการเปลี่ยนแปลงของเหตุการณ์อย่างต่อเนื่อง ตระหนักถึงความสำคัญและสามารถวิเคราะห์ผลกระทบที่เกิดขึ้น ประกอบด้วย ตัวชี้วัด ป.4/1, ป.4/2 มีดังนี้

ตัวชี้วัด ป.4/1 อธิบายการตั้งหลักแหล่งและพัฒนาการของมนุษย์ยุคก่อนประวัติศาสตร์ และยุคประวัติศาสตร์โดยสังเขป

ตัวชี้วัด ป.4/2 ยกตัวอย่างหลักฐานทางประวัติศาสตร์ ที่พบในท้องถิ่น ที่แสดงพัฒนาการของมนุษยชาติในดินแดนไทย

มาตรฐาน ส 4.3 เข้าใจความเป็นมาของชาติไทย วัฒนธรรม ภูมิปัญญาไทย มีความรัก ความภูมิใจและธำรงความเป็นไทย ประกอบด้วย ตัวชี้วัด ป.4/1, ป.4/2, ป.4/3 มีดังนี้

ตัวชี้วัด ป.4/1 อธิบายพัฒนาการของอาณาจักรสุโขทัยโดยสังเขป

ตัวชี้วัด ป.4/2 บอกระวัติและผลงานของบุคคลสำคัญสมัยสุโขทัย

ตัวชี้วัด ป.4/3 อธิบายภูมิปัญญาไทยที่สำคัญ สมัยสุโขทัย ที่น่าภาคภูมิใจ และควรแก่การอนุรักษ์

ในการจัดการเรียนรู้ตามหลักสูตรท้องถิ่น เรื่อง เมืองโบราณบางพาน รายวิชาประวัติศาสตร์ ในครั้งนี้ ใช้เวลาในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ จำนวน 20 ชั่วโมง ในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2562 ซึ่งการพัฒนาหลักสูตร โดยมีตัวชี้วัดที่เกี่ยวข้องได้แก่ ส 4.1 ป.4/1 , ส 4.1 ป.4/3 , ส 4.2 ป.4/1 , ส 4.2 ป.4/2 รวมทั้งหมด 4 ตัวชี้วัด และส่วนที่เหลือจะใช้จัดการเรียนการสอนในภาคเรียนที่ 2

คำอธิบายรายวิชา

หลักสูตรท้องถิ่น เรื่อง เมืองโบราณบางพาน
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4

รายวิชาประวัติศาสตร์
เวลาเรียน 20 ชั่วโมง

ศึกษาเกี่ยวกับการศึกษายุคสมัยเมืองโบราณบางพาน ประวัติศาสตร์เมืองโบราณบางพาน การศึกษาหลักฐานที่พบในท้องถิ่น มรดกเมืองโบราณบางพาน

เพื่อให้ผู้เรียนมีความรู้ความคิดเกี่ยวกับการศึกษายุคสมัยเมืองโบราณบางพาน ประวัติศาสตร์เมืองโบราณบางพาน การศึกษาหลักฐานที่พบในท้องถิ่น มรดกเมืองโบราณบางพาน สามารถบอกเล่า นับ อธิบาย แยกแยะ และนำเสนอการศึกษาประวัติศาสตร์เมืองโบราณบางพานได้ มีคุณลักษณะด้าน รักชาติ ศาสน์ กษัตริย์ ด้านความมีวินัย ด้านความรับผิดชอบ ด้านใฝ่เรียนรู้ ด้านมุ่งมั่นในการทำงาน ด้านรักความเป็นไทย ด้านความสามัคคี และด้านความมีจิตสาธารณะ

ตัวชี้วัดที่เกี่ยวข้องได้แก่ ส 4.1 ป.4/1 ส 4.1 ป.4/3 ส 4.2 ป.4/1 ส 4.2 ป.4/2

รวมทั้งหมด 4 ตัวชี้วัด

ในการจัดการเรียนรู้ตามหลักสูตรท้องถิ่น เรื่อง เมืองโบราณบางพาน รายวิชาประวัติศาสตร์ ในครั้งนี้ ใช้เวลาในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ จำนวน 20 ชั่วโมง ในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2562 ซึ่งการพัฒนาหลักสูตร ให้มีหน่วยการเรียนรู้ในภาคเรียนที่ 1 เป็นหลักสูตรท้องถิ่น เรื่อง เมืองโบราณบางพาน รายวิชาประวัติศาสตร์ จำนวน 4 หน่วยการเรียนรู้ 20 ชั่วโมง

โดยมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

หน่วยการเรียนรู้

หลักสูตรท้องถิ่น เรื่อง เมืองโบราณบางพาน รายวิชาประวัติศาสตร์ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 จำนวน 20 ชั่วโมง

หน่วยการเรียนรู้	มาตรฐาน/ ตัวชี้วัด	สาระการเรียนรู้	เวลาเรียน (ชั่วโมง)	ค่าน้ำหนัก
1. ยุคสมัยเมืองโบราณ บางพาน	ส 4.1 ป.4/1	1. ยุคสมัยเมืองโบราณบางพาน 1.1 การศึกษายุคสมัยเมืองโบราณบางพาน 1.2 นับช่วงเวลายุคสมัยเมืองโบราณบางพาน	(2) 1 1	(5) 2 3
2. เมืองโบราณบางพาน	ส 4.2 ป.4/1	2. เมืองโบราณบางพาน 2.1 ประวัติศาสตร์เมืองโบราณบางพาน 2.2 ที่ตั้งเมืองโบราณบางพาน 2.3 ความสำคัญของเมืองโบราณบางพาน 2.4 ถนนพระร่วงเส้นทางโบราณ	(5) 2 1 1 1	(10) 4 2 2 2
3. หลักฐานทาง ประวัติศาสตร์ของ เมืองโบราณบางพาน	ส 4.1 ป.4/3	3. การศึกษาหลักฐานที่พบในท้องถิ่น 3.1 หลักฐานทางประวัติศาสตร์ที่พบในท้องถิ่น 3.2 หลักฐานชั้นดินเมืองโบราณบางพาน 3.2.1 โบราณสถาน โบราณวัตถุ 3.1.2 จารึกและบันทึกโบราณ 3.3 หลักฐานชั้นรองเมืองโบราณบางพาน 3.3.1 ตำนานเชานางทอง	(6) 1 3 2	(10) 3 4 3
4. มรดกเมืองโบราณ บางพาน	ส 4.2 ป.4/2	4. มรดกเมืองโบราณบางพาน 4.1 เปิดมรดกทางประวัติศาสตร์เมืองบางพาน 4.2 การนำเสนอข้อมูลเมืองโบราณบางพาน	(7) 4 3	(15) 7 8
รวม			20	50

เวลาเรียน

หลักสูตรท้องถิ่น เรื่อง เมืองโบราณบางพาน สัปดาห์ละ 1 ชั่วโมง รวม 20 ชั่วโมง

แนวทางการจัดการเรียนรู้

เพื่อให้การจัดการจัดการเรียนการสอนบรรลุตามจุดหมายของหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ.2551 ได้กำหนดแนวทางการจัดการจัดการเรียนการสอนดังนี้

1. จัดกิจกรรมการเรียนรู้ โดยยึดสาระสำคัญ และมาตรฐาน ตัวชี้วัดเป็นเกณฑ์ในการจัดกิจกรรมแต่ละครั้ง
 2. การจัดการกิจกรรมการเรียนรู้และเวลาสามารถยืดหยุ่นได้ตามความเหมาะสม
 3. จัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยเน้นทักษะวิธีการทางประวัติศาสตร์ โดยมีขั้นตอนดังนี้
 - 3.1 ขั้นกำหนดปัญหาและตั้งสมมติฐาน หมายถึง การกำหนดขอบเขตของเรื่องหรือหัวข้อที่เป็นประเด็นปัญหาที่ต้องการศึกษาหรือค้นคว้าตามความสงสัยและความสนใจ
 - 3.2 ขั้นรวบรวมหลักฐาน หมายถึง การรวบรวมหลักฐานประเภทต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับเรื่องหรือหัวข้อที่จะศึกษา เช่น หลักฐานที่เป็นลายลักษณ์อักษรหรือหลักฐานที่เป็นถ้อยคำ เป็นต้น
 - 3.3 ขั้นวิเคราะห์และประเมินคุณค่าข้อมูล หมายถึง การตรวจสอบวิเคราะห์เพื่อหาความน่าเชื่อถือและความถูกต้องตลอดจนประเมินคุณค่าภายนอกและภายในของข้อมูลหลักฐานประเภทต่าง ๆ ที่ได้รวบรวมไว้
 - 3.4 ขั้นตีความและสังเคราะห์ข้อมูล หมายถึง การพิจารณาเนื้อหาสาระหรือข้อมูลลักษณะต่าง ๆ ที่อยู่ในหลักฐานเพื่อให้ได้ความหมายหรือเจตนาที่แท้จริงของผู้สร้างหลักฐาน และดำเนินการสรุปข้อมูลผ่านการพิจารณาแล้วนำมาผสมผสานให้เกิดความสัมพันธ์กันของ ข้อมูลทั้งหมดในเชิงเหตุและผลให้เป็นเรื่องเดียวกัน
 - 3.5 ขั้นนำเสนอข้อมูล หมายถึง การถ่ายทอดข้อเท็จจริงที่ผ่านขั้นตอนต่าง ๆ ตามวิธีการทางประวัติศาสตร์ขั้นที่ 1-4 มาแล้ว เพื่อให้ผู้อื่นได้รับรู้ โดยการเรียบเรียงผลงานให้น่าสนใจมีคุณค่า มีความต่อเนื่องแสดงความสัมพันธ์ของเหตุการณ์ต่าง ๆ โดยอยู่บนพื้นฐานที่น่าเชื่อถือ
4. ในการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้เน้นการปฏิบัติกิจกรรมกลุ่มและปฏิบัติจริง
5. จัดให้ผู้รู้หรือผู้เชี่ยวชาญในท้องถิ่นมาช่วยให้ความรู้แก่ครูผู้สอน นักเรียนในบางโอกาส
6. หลังการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้ให้นักเรียนจัดทำชิ้นงานเกี่ยวกับการแนะนำ เผยแพร่แหล่งท่องเที่ยวทางประวัติศาสตร์เมืองโบราณบางพาน
7. ในการจัดการกิจกรรมการเรียนการสอนสอดแทรกความตระหนัก รักหวงแหน ท้องถิ่นและภูมิใจในท้องถิ่นตนเอง

สื่อ / แหล่งเรียนรู้

การใช้สื่อการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนมีดังนี้

1. เอกสารประกอบการเรียน
2. ใบความรู้
3. ใบงาน
4. รูปภาพ
5. ผู้รู้ในท้องถิ่น / แหล่งเรียนรู้ในท้องถิ่น
6. แผนที่
7. แหล่งเรียนรู้ทางประวัติศาสตร์เมืองโบราณบางพาน

แหล่งเรียนรู้ การออกไปศึกษาแหล่งเรียนรู้นอกสถานที่ ได้แก่ ศูนย์พัฒนาการเรียนรู้อย่าง เมืองโบราณบางพาน โบราณสถานเขานางทอง วัดพานทอง

การวัดและประเมินผล

การวัดและประเมินผลการเรียนรู้ของนักเรียน คือ การประเมินเพื่อพัฒนานักเรียนและ เพื่อตัดสินผลการเรียน ในการพัฒนาคุณภาพการเรียนรู้ของนักเรียนให้ประสบผลสำเร็จนั้น นักเรียนจะต้องได้รับการพัฒนาและประเมินตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตรเพื่อให้บรรลุตาม มาตรฐานและตัวชี้วัด สะท้อน สมรรถนะสำคัญ และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียน ซึ่ง เป็นเป้าหมายหลักในการวัดและประเมินผลการเรียนรู้

การวัดและประเมินผลการเรียนรู้ผลการจัดกิจกรรมการเรียนรู้หลักสูตรท้องถิ่น เรื่อง เมืองโบราณบางพาน รายวิชาประวัติศาสตร์ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ใช้กระบวนการประเมินผล ด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน สมรรถนะของผู้เรียน ด้านความสามารถในการสื่อสาร และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียนด้านรัก ความเป็นไทย มีรายละเอียดดังนี้

1. ทดสอบความรู้ความเข้าใจก่อนเรียนและหลังเรียนด้วยแบบทดสอบ
2. สังเกตการตอบคำถาม และการซักถามของนักเรียนในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน
3. ประเมินความสามารถในการศึกษาประวัติศาสตร์โดยวิธีการทางประวัติศาสตร์
4. สังเกตความสนใจการเข้าร่วมกิจกรรมและพฤติกรรมการทำงานกลุ่มทำงานกลุ่ม
5. ประเมินสมรรถนะสำคัญของนักเรียนด้านความสามารถในการสื่อสาร
6. ประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียน โดยใช้แบบวัด

เกณฑ์การวัดผลและประเมินผล

การตัดสินผลการเรียน

หลักสูตรท้องถิ่น เรื่อง เมืองโบราณบางพาน รายวิชาประวัติศาสตร์ กำหนดเกณฑ์ การวัด และประเมินผล สอดคล้องกับหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 เพื่อตัดสิน ผลการเรียนของนักเรียนดังนี้

1. นักเรียนต้องมีเวลาเรียนไม่น้อยกว่าร้อยละ 80 ของเวลาเรียนทั้งหมด
2. นักเรียนต้องได้รับการประเมินทุกตัวชี้วัด แต่ละข้อต้องผ่านร้อยละ 60 ขึ้นไป จึง จะถือว่าผ่านเกณฑ์

การให้ระดับผลการเรียน

การตัดสินผลการเรียนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานใช้ระบบตัวเลข โดยกำหนดเกณฑ์ การตัดสินผ่านที่ร้อยละ 50 จากนั้นจึงให้ระดับผลการเรียนที่ผ่านเป็นระบบ ตามที่สถานศึกษา กำหนด ซึ่ง แสดงตามตารางเกณฑ์การให้ระดับผลการเรียน ดังนี้

ช่วงคะแนนเป็นร้อยละ	ระดับผลการเรียน	แปลผล
80-100	4	ดีเยี่ยม
75-79	3.5	ดีมาก
70-74	3	ดี
65-69	2.5	ค่อนข้างดี
60-64	2	ปานกลาง
55-59	1.5	พอใช้
50-54	1	ผ่านเกณฑ์ขั้นต่ำ
0-49	0	ต่ำกว่าเกณฑ์

ตัวอย่างแผนการจัดการเรียนรู้

หน่วยการเรียนรู้ที่ 1 เรื่อง ยุคสมัยเมืองโบราณบางพาน

ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4

หลักสูตรท้องถิ่น เรื่อง เมืองโบราณบางพาน รายวิชาประวัติศาสตร์

จำนวน 2 ชั่วโมง

มาตรฐาน/ตัวชี้วัด

ส 4.1 ป.4/1

นับช่วงเวลาเป็นทศวรรษ ศตวรรษ และสหัสวรรษ

สาระสำคัญ

การศึกษายุคสมัยของเมืองโบราณบางพาน มีหลักฐานปรากฏชื่อเมืองบางพานในจารึกนครชุม ทำให้สามารถนับช่วงเวลาอายุสมัยของเมืองโบราณบางพานเป็นทศวรรษ ศตวรรษ และสหัสวรรษ

สาระการเรียนรู้

1. การศึกษายุคสมัยเมืองโบราณบางพาน
2. นับช่วงเวลาอายุสมัยเมืองโบราณบางพานเป็นทศวรรษ ศตวรรษ และสหัสวรรษ

จุดประสงค์การเรียนรู้

1. อธิบายยุคสมัยของเมืองโบราณบางพานได้ (K)
2. นับช่วงเวลาอายุสมัยของเมืองโบราณบางพานเป็นทศวรรษ ศตวรรษ และสหัสวรรษได้ (P)
3. มีความใฝ่การเรียนรู้และมุ่งมั่นในการทำงาน (A)

สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน

ความสามารถในการสื่อสาร

ความสามารถในการคิด

- ทักษะการคิดอย่างมีวิจารณญาณ
- ทักษะการคิดวิเคราะห์
- ทักษะการคิดสังเคราะห์

ความสามารถในการใช้ทักษะชีวิต

รายละเอียดกิจกรรมการเรียนรู้

ชั่วโมงที่ 1

สาระการเรียนรู้ที่ 1 : เรื่อง ยุคสมัยเมืองโบราณบางพาน

วิธีการสอนรูปแบบสืบเสาะหาความรู้ (Inquiry Method : 5E)

ขั้นที่ 1 ชี้นำ กระตุ้นความสนใจ (Engage)

ครูนำภาพเกี่ยวกับโบราณสถานเมืองโบราณบางพาน เช่น โบราณสถานวัดเขานางทอง มาให้นักเรียนดู แล้ววิเคราะห์ความสำคัญของภาพดังกล่าว

ขั้นที่ 2 สำรวจค้นหา (Explore)

นักเรียนแบ่งกลุ่ม กลุ่มละ 5-6 คน ตามความสมัครใจ แล้วให้แต่ละกลุ่มช่วยกันศึกษาความรู้ เรื่องการศึกษาประวัติศาสตร์ของท้องถิ่นของตน

ขั้นที่ 3 ชั้นสอน อธิบายความรู้ (Explain)

สมาชิกแต่ละคนในกลุ่มร่วมกันอธิบายความรู้เรื่อง การศึกษาประวัติศาสตร์ของท้องถิ่นของตน ในประเด็น ดังนี้

- 1) ยุคสมัยทางประวัติศาสตร์
- 2) ช่วงเวลาที่ปรากฏในหลักฐานทางประวัติศาสตร์

ขั้นที่ 4 ขยายความเข้าใจ (Expand)

สมาชิกแต่ละกลุ่มนำความรู้ที่ได้จากการศึกษามาเป็นพื้นฐานในการทำใบงานที่ 1.1 เรื่อง ยุคสมัยเมืองโบราณบางพาน

ขั้นที่ 5 ชั้นสรุป ตรวจสอบ (Evaluate)

ครูเฉลยใบงานที่ 1.1 แล้วให้นักเรียนแต่ละกลุ่มร่วมกันตรวจสอบความถูกต้อง

ชั่วโมงที่ 1

สาระการเรียนรู้ที่ 2 : เรื่อง นับช่วงเวลายุคสมัยเมืองโบราณบางพานเป็นทศวรรษ ศตวรรษ และสหัสวรรษ

วิธีสอนแบบโมเดลซิปปา (CIPPA Model)

ขั้นที่ 1 ทบทวนความรู้เดิม

ครูให้นักเรียนช่วยกันเล่าเหตุการณ์สำคัญหรือกิจกรรมสำคัญในช่วง 1 ทศวรรษ ศตวรรษ และสหัสวรรษ แล้วช่วยกันเรียงลำดับเหตุการณ์

ขั้นที่ 2 แสวงหาความรู้ใหม่

นักเรียนกลุ่มเดิมช่วยกันศึกษาความรู้เรื่อง ทศวรรษ ศตวรรษ และสหัสวรรษ แล้วช่วยกันอธิบายความรู้ความเข้าใจจากนับช่วงเวลายุคสมัยเมืองโบราณบางพาน

ขั้นที่ 3 ศึกษาทำความเข้าใจข้อมูล/ความรู้ใหม่ และเชื่อมโยงความรู้ใหม่กับความรู้เดิม

สมาชิกแต่ละคนในกลุ่มนำความรู้ที่ได้จากการศึกษามาเป็นพื้นฐานในการทำใบงาน เรื่อง ยุคสมัยเมืองโบราณบางพาน

ขั้นที่ 4 แลกเปลี่ยนความรู้ความเข้าใจกลับกลุ่ม

สมาชิกแต่ละคนในกลุ่มผลัดกันอธิบายคำตอบในใบงาน ของตนให้เพื่อนในกลุ่มฟังหมุนเวียนกันทีละข้อจนครบทุกคน จากนั้นครูเฉลยคำตอบในใบงาน

ขั้นที่ 5 สรุปและจัดระเบียบความรู้

นักเรียนแต่ละกลุ่มร่วมกันสรุปความรู้เกี่ยวกับ ความหมาย ความสำคัญของการใช้ทศวรรษ ศตวรรษ และสหัสวรรษ และนับช่วงเวลายุคสมัยเมืองโบราณบางพาน แล้วบันทึกลงในสมุดบันทึก

ขั้นที่ 6 ปฏิบัติและ/หรือแสดงผลงาน

ตัวแทนกลุ่มออกมานำเสนอผลงานที่หน้าห้องเรียนโดยมีครูตรวจสอบความถูกต้อง

ขั้นที่ 7 ประยุกต์ใช้ความรู้

ครูมอบหมายให้นักเรียนแต่ละคนหาข้อความ คนละ 1 ข้อความ ที่แสดงถึงเหตุการณ์เกี่ยวกับการนับทศวรรษ ศตวรรษ และสหัสวรรษ นำมาวิเคราะห์แล้วบรรยายใต้ข้อความที่แสดงถึงการนับทศวรรษ ศตวรรษ และสหัสวรรษ จากนั้นนำเสนอ

การวัด

จุดประสงค์การเรียนรู้	วิธีการวัดผล	เครื่องมือการวัด	เกณฑ์การประเมิน
1. อธิบายยุคสมัยของเมืองโบราณบางพานได้ (K)	- ทดสอบ	แบบทดสอบ เรื่อง ยุคสมัยของเมืองโบราณบางพาน	ได้คะแนน 60% ขึ้นไป
2. นับช่วงเวลายุคสมัยของเมืองโบราณบางพานเป็น ทศวรรษ ศตวรรษ และ สหัสวรรษได้ (P)	- ทดสอบ	แบบทดสอบ เรื่อง ยุคสมัยของเมืองโบราณบางพาน	ได้คะแนน 60% ขึ้นไป
3. มีความใฝ่การเรียนรู้และ มุ่งมั่นในการทำงาน (A)	- สังเกต	แบบสังเกตพฤติกรรมการทำงานของผู้เรียน	ได้คะแนนระดับ 2

การประเมินผลการเรียนรู้

เกณฑ์	ระดับคุณภาพ	
	ผ่าน	ไม่ผ่าน
1.อธิบายยุคสมัยของเมืองโบราณบางพานได้ (K)	ได้คะแนน 60% ขึ้นไป	ได้คะแนนต่ำกว่า 60%
2. นับช่วงเวลายุคสมัยของเมืองโบราณบางพานเป็นทศวรรษ ศตวรรษ และสหัสวรรษได้ (P)	ได้คะแนน 60% ขึ้นไป	ได้คะแนนต่ำกว่า 60%
3. มีความใฝ่การเรียนรู้และมุ่งมั่นในการทำงาน (A)	นักเรียนตั้งใจเรียนด้วยความพยายามและมีความรับผิดชอบต่องานที่ได้รับมอบหมาย	นักเรียนไม่ตั้งใจเรียนไม่มีความพยายามและไม่รับความรับผิดชอบต่องานที่ได้รับมอบหมาย

สื่อการเรียนรู้

1. ใบงานความรู้ที่ 1.1 เรื่อง ยุคสมัยเมืองโบราณบางพาน
2. สื่อภาพประกอบ โบราณสถานเมืองโบราณบางพาน
3. แบบทดสอบ เรื่อง ยุคสมัยของเมืองโบราณบางพาน

บันทึกหลังการสอน

ผลการเรียนรู้

.....

.....

.....

ปัญหาและอุปสรรค

.....

ข้อเสนอแนะและแนวทางแก้ไข

.....

.....

ลงชื่อ.....

(นายสามารถ สีทอง)

ครูผู้สอน

ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะของผู้บริหารหรือผู้ได้รับมอบหมาย

.....

.....

ลงชื่อ.....

(นายภูเบศวร์ อยู่ด้วง)

ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านทุ่งรวงทอง

วันที่.....เดือน.....พ.ศ.....

สื่อและใบงาน

สื่อภาพประกอบ โบราณสถานเมืองโบราณบางพาน

บ่อน้ำโบราณบนยอดเขานางทอง

ฐานศิลาแลงละอัฐ

ฐานศิลาแลง

ฐานมณฑปพระพุทธรูปก่ออิฐ

ยอดเขาพบฐานเจดีย์ทรงพุ่มข้าวบิณฑ์

ฐานเจดีย์ทรงพุ่มข้าวบิณฑ์

ฐานเจดีย์ทรงพุ่มข้าวบิณฑ์

ยอดเขามองเห็นวิวธรรมชาติที่สวยงาม

แบบสังเกตพฤติกรรมการนำเสนองานของผู้เรียน
หลักสูตรท้องถิ่น เรื่อง เมืองโบราณบางพาน รายวิชาประวัติศาสตร์
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ภาคเรียนที่ 1/2562

คำชี้แจง ครูผู้สอนสังเกตพฤติกรรมของผู้เรียนโดยในคะแนนลงในช่องว่างที่ตรงกับความเป็นจริง

รายชื่อนักเรียน	ผลงานที่ใช้ นำเสนอ (4)	ความ คล่องแคล่ว (3)	การมีส่วน ร่วมในการ นำเสนอ (3)	รวม (10)	ผลการประเมินผล	
					ผ่าน	ไม่ผ่าน
1						
2						
3						
4						
5						
6						
7						
8						
9						
10						
11						
12						
13						
14						
15						
16						
17						
18						
19						
20						
21						
22						
23						

เกณฑ์การประเมิน

ผลงานที่ใช้นำเสนอ

- 4 คะแนน หมายถึง เนื้อหาถูกต้องชัดเจนครบทุกองค์ประกอบ สะอาดและสวยงาม
- 3 คะแนน หมายถึง เนื้อหาถูกต้องครบองค์ประกอบ
- 2 คะแนน หมายถึง เนื้อหาถูกต้อง แต่ขาดองค์ประกอบเป็นบางส่วน
- 1 คะแนน หมายถึง เนื้อหาไม่ครบ ขาดความสวยงามและความสะอาด

ความคล่องแคล่ว

- 3 คะแนน หมายถึง พูดได้อย่างคล่องแคล่วและไม่ติดขัด
- 2 คะแนน หมายถึง พูดได้อย่างคล่องแคล่ว มีติดขัดบ้างบางช่วง
- 1 คะแนน หมายถึง พูดได้ แต่ไม่คล่องแคล่ว และพูดติดขัดบ่อยครั้ง

การมีส่วนร่วมในการนำเสนอ

- 3 คะแนน หมายถึง มีการตั้งคำถามและตอบคำถามอย่างสม่ำเสมอพร้อมร่วมสรุปเนื้อหา
- 2 คะแนน หมายถึง มีการตั้งคำถามและตอบคำถามเป็นบางช่วง
- 1 คะแนน หมายถึง ไม่มีการตั้งคำถามและตอบคำถามระหว่างที่นำเสนอ

แบบสังเกตพฤติกรรมการทำงานของผู้เรียน
 หลักสูตรท้องถิ่น เรื่อง เมืองโบราณบางพาน รายวิชาประวัติศาสตร์
 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ภาคเรียนที่ 1/2562
 คำชี้แจง : ครูผู้สอนสังเกตพฤติกรรมของผู้เรียนโดยการทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องว่างที่ตรงกับ
 ความเป็นจริง

ที่	ชื่อ - สกุล	เกณฑ์การผ่านจุดประสงค์(A)		สรุปผล	
		นักเรียนตั้งใจเรียน ด้วยความพยายาม และมีความรับผิดชอบ ต่องานที่ได้รับ มอบหมาย	นักเรียนไม่ตั้งใจเรียน ไม่มีความพยายาม และไม่รับความ รับผิดชอบต่องานที่ ได้รับมอบหมาย	ผ่าน	ไม่ผ่าน
1					
2					
3					
4					
5					
6					
7					
8					
9					
10					
11					
12					
13					
14					
15					
16					
17					
18					
19					

ที่	ชื่อ - สกุล	เกณฑ์การผ่านจุดประสงค์(A)		สรุปผล	
		นักเรียนตั้งใจเรียน ด้วยความพยายาม และมีความรับผิดชอบ ต่องานที่ได้รับ มอบหมาย	นักเรียนไม่ตั้งใจเรียน ไม่มีความพยายาม และไม่รับความ รับผิดชอบต่องานที่ ได้รับมอบหมาย	ผ่าน	ไม่ผ่าน
20					
21					
22					
23					

ชื่อ.....ชั้น.....เลขที่.....

แบบทดสอบ (10 คะแนน) โรงเรียนบ้านทุ่งรวงทอง ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4
 รายวิชาประวัติศาสตร์ เรื่อง เมืองโบราณบางพาน จำนวน 10 ข้อ

แบบฝึกหัด เรื่อง ยุคสมัยของเมืองโบราณบางพาน

คำชี้แจง : ให้กาเครื่องหมาย **X** ทับตัวอักษรหน้าคำตอบที่ถูกต้อง

1. เมืองโบราณบางพาน เจริญรุ่งเรืองในยุคสมัยใด

ก. สมัยสุโขทัย	ข. สมัยอยุธยา
ค. สมัยธนบุรี	ง. สมัยรัตนโกสินทร์

2. เมืองโบราณบางพานมีอายุราว 7 ศตวรรษผ่านมาแล้ว แสดงว่าเมืองโบราณบางพานเจริญมีอายุราวกี่ปีผ่านมาแล้ว

ก. 70 ปี	ข. 700 ปี
ค. 7 รอบปี	ง. 7,000 ปี

3. ข้อใดกล่าว**ไม่ถูกต้อง**
 - ก. ทศวรรษ หมายถึง เวลาในรอบ 10 ปี
 - ข. ศตวรรษ หมายถึง เวลาในรอบ 100 ปี
 - ค. สหัสวรรษ หมายถึง เวลาในรอบ 1,000 ปี
 - ง. 10 ทศวรรษ เป็นช่วงเวลาที่ยาวนานเท่ากับ 1 สหัสวรรษ

4. คำบอกช่วงเวลาในข้อใด มีช่วงเวลาที่ยาวนานที่สุด

ก. 25 ปี	ข. 9 ทศวรรษ
ค. 3 ศตวรรษ	ง. 1 สหัสวรรษ

5. เมืองโบราณบางพาน จัดอยู่ในช่วงยุคสมัยใด
 - ก. ยุคหินใหม่
 - ข. ยุคก่อนประวัติศาสตร์
 - ค. ยุคกึ่งประวัติศาสตร์
 - ง. ยุคประวัติศาสตร์

6. อาณาจักรรัตนโกสินทร์ได้รับการสถาปนาขึ้นเมื่อ พ.ศ. 2325 แสดงว่าอยู่ในช่วงพุทธศตวรรษที่เท่าไร
- พุทธศตวรรษที่ 24
 - พุทธศตวรรษที่ 25
 - พุทธศตวรรษที่ 26
 - พุทธศตวรรษที่ 27
7. กระบวนการทางประวัติศาสตร์ มีทั้งหมดกี่ขั้นตอน
- 4 ขั้นตอน
 - 5 ขั้นตอน
 - 6 ขั้นตอน
 - 7 ขั้นตอน
8. ข้อใดเรียงลำดับกระบวนการทางประวัติศาสตร์ได้ถูกต้อง
- กำหนดเรื่อง รวบรวมหลักฐาน ประเมินค่า วิเคราะห์ตีความ เรียบเรียงนำเสนอ
 - รวบรวมหลักฐาน ประเมินค่า วิเคราะห์ตีความ กำหนดเรื่อง เรียบเรียงนำเสนอ
 - กำหนดเรื่อง รวบรวมหลักฐาน วิเคราะห์ตีความ ประเมินค่า เรียบเรียงนำเสนอ
 - รวบรวมหลักฐาน กำหนดเรื่อง ประเมินค่า วิเคราะห์ตีความ เรียบเรียงนำเสนอ
9. การนำหลักฐานข้อมูลจากศิลาจารึกมาศึกษาเกี่ยวกับประวัติศาสตร์เมืองโบราณบางพาน นับเป็นขั้นตอนใดของกระบวนการทางประวัติศาสตร์
- ขั้นตอนการกำหนดเรื่องที่จะศึกษา
 - ขั้นตอนการรวบรวมหลักฐาน
 - ขั้นตอนตรวจสอบประเมินค่าหลักฐาน
 - ขั้นตอนวิเคราะห์ตีความหลักฐาน
10. ข้อใดไม่ใช่กระบวนการทางประวัติศาสตร์
- เคยใช้อินเตอร์เน็ตในการสืบค้นข้อมูล
 - ต้องรวบรวมข้อมูลจากภาพถ่าย
 - แพรวตรวจสอบข้อมูลจากแหล่งต่าง ๆ
 - เคยใช้จินตนาการตนเองรวบรวมข้อมูล

แบบทดสอบ (10 คะแนน)
รายวิชาประวัติศาสตร์

โรงเรียนบ้านทุ่งรวงทอง
เรื่อง เมืองโบราณบางพาน

ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4
จำนวน 10 ข้อ

แบบฝึกหัด เรื่อง ยุคสมัยของเมืองโบราณบางพาน

คำชี้แจง : ให้กาเครื่องหมาย ทับตัวอักษรหน้าคำตอบที่ถูกต้อง

- เมืองโบราณบางพาน เจริญรุ่งเรืองในยุคสมัยใด

☒ สมัยสุโขทัย	ข. สมัยอยุธยา
ค. สมัยธนบุรี	ง. สมัยรัตนโกสินทร์
- เมืองโบราณบางพานมีอายุราว 7 ศตวรรษผ่านมาแล้ว แสดงว่าเมืองโบราณบางพานเจริญมีอายุราวกี่ปีผ่านมาแล้ว

ก. 70 ปี	☒ 700 ปี
ค. 7 รอบปี	ง. 7,000 ปี
- ข้อใดกล่าว**ไม่ถูกต้อง**

ก. ทศวรรษ หมายถึง เวลาในรอบ 10 ปี
ข. ศตวรรษ หมายถึง เวลาในรอบ 100 ปี
ค. สหัสวรรษ หมายถึง เวลาในรอบ 1,000 ปี
☒ 10 ทศวรรษ เป็นช่วงเวลาที่ยาวนานเท่ากับ 1 สหัสวรรษ
- คำบอกช่วงเวลาในข้อใด มีช่วงเวลาที่ยาวนานที่สุด

ก. 25 ปี	ข. 9 ทศวรรษ
ค. 3 ศตวรรษ	☒ 1 สหัสวรรษ
- เมืองโบราณบางพาน จัดอยู่ในช่วงยุคสมัยใด

ก. ยุคหินใหม่
ข. ยุคก่อนประวัติศาสตร์
ค. ยุคกึ่งประวัติศาสตร์
☒ ยุคประวัติศาสตร์

6. อาณาจักรรัตนโกสินทร์ได้รับการสถาปนาขึ้นเมื่อ พ.ศ. 2325 แสดงว่าอยู่ในช่วงพุทธศตวรรษที่เท่าไร
- ก. พุทธศตวรรษที่ 24
 - ข. พุทธศตวรรษที่ 25
 - ค. พุทธศตวรรษที่ 26
 - ง. พุทธศตวรรษที่ 27
7. กระบวนการทางประวัติศาสตร์ มีทั้งหมดกี่ขั้นตอน
- ก. 4 ขั้นตอน
 - ข. 5 ขั้นตอน
 - ค. 6 ขั้นตอน
 - ง. 7 ขั้นตอน
8. ข้อใดเรียงลำดับกระบวนการทางประวัติศาสตร์ได้ถูกต้อง
- ข. กำหนดเรื่อง รวบรวมหลักฐาน ประเมินค่า วิเคราะห์ตีความ เรียบเรียงนำเสนอ
 - ข. รวบรวมหลักฐาน ประเมินค่า วิเคราะห์ตีความ กำหนดเรื่อง เรียบเรียงนำเสนอ
 - ค. กำหนดเรื่อง รวบรวมหลักฐาน วิเคราะห์ตีความ ประเมินค่า เรียบเรียงนำเสนอ
 - ง. รวบรวมหลักฐาน กำหนดเรื่อง ประเมินค่า วิเคราะห์ตีความ เรียบเรียงนำเสนอ
9. การนำหลักฐานข้อมูลจากศิลาจารึกมาศึกษาเกี่ยวกับประวัติศาสตร์เมืองโบราณบางพาน นับเป็นขั้นตอนใดของกระบวนการทางประวัติศาสตร์
- ก. ขั้นตอนการกำหนดเรื่องที่จะศึกษา
 - ข. ขั้นตอนการรวบรวมหลักฐาน
 - ค. ขั้นตอนตรวจสอบประเมินค่าหลักฐาน
 - ง. ขั้นตอนวิเคราะห์ตีความหลักฐาน
10. ข้อใดไม่ใช่กระบวนการทางประวัติศาสตร์
- ก. เคยใช้อินเตอร์เน็ตในการสืบค้นข้อมูล
 - ข. เคยใช้จินตนาการตนเองรวบรวมข้อมูล
 - ค. แพรวตรวจสอบข้อมูลจากแหล่งต่าง ๆ
 - ง. ต้องรวบรวมข้อมูลจากภาพถ่าย

ตัวอย่างแบบประเมินแผนการจัดการเรียนรู้
หลักสูตรท้องถิ่น เรื่อง เมืองโบราณบางพาน
รายวิชาประวัติศาสตร์ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4
โรงเรียนบ้านทุ่งรวงทอง ต.เขาคีรีส อ.พรานกระต่าย จ.กำแพงเพชร

ข้อที่	รายการประเมิน	ระดับคะแนน				
		5	4	3	2	1
หน่วยที่ 1 ยุคสมัยเมืองโบราณบางพาน						
1	หน่วยการเรียนรู้มีความสมบูรณ์ เหมาะสมและมีรายละเอียดที่สอดคล้องสัมพันธ์กัน					
2	แผนการจัดการเรียนรู้สอดคล้องสัมพันธ์กับหน่วยการเรียนรู้ที่กำหนดไว้					
3	แผนการจัดการเรียนรู้มีองค์ประกอบสำคัญครบถ้วนร้อยรัดสัมพันธ์กัน					
4	การเขียนสาระสำคัญในแผนถูกต้อง					
5	จุดประสงค์การเรียนรู้มีความชัดเจนครอบคลุมเนื้อหาสาระ					
6	จุดประสงค์การเรียนรู้พัฒนานักเรียนด้านความรู้ทักษะกระบวนการและเจตคติ					
7	จุดประสงค์การเรียนรู้เรียงลำดับพฤติกรรมจากง่ายไปยาก					
8	กำหนดเนื้อหาสาระเหมาะสมกับคาบเวลา					
9	กิจกรรมการเรียนรู้สอดคล้องกับจุดประสงค์และเนื้อหาสาระ					
10	กิจกรรมการเรียนรู้สอดคล้องกับจุดประสงค์และระดับชั้นของนักเรียน					
11	กิจกรรมการเรียนรู้มีความหลากหลายและสามารถปฏิบัติได้จริง					
12	กิจกรรมการเรียนรู้เป็นกิจกรรมที่ส่งเสริมกระบวนการคิดของนักเรียน					
13	กิจกรรมเน้นให้นักเรียนเรียนรู้จากการปฏิบัติจริง					
14	กิจกรรมการเรียนรู้สอดคล้องแทรกคุณธรรมและค่านิยมที่ดีงาม					
15	วัสดุอุปกรณ์ สื่อและแหล่งเรียนรู้มีความหลากหลาย					
16	วัสดุอุปกรณ์ สื่อและแหล่งเรียนรู้เหมาะสมกับเนื้อหาสาระ					
17	นักเรียนได้ใช้สื่อและแหล่งเรียนรู้ด้วยตนเอง					
18	นักเรียนทำชิ้นงานที่ได้ใช้ความรู้ ความคิดมากกว่าการทำตามที่ครูกำหนด					
19	มีการวัดและประเมินผลที่สอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้					

ระดับคุณภาพของผลงาน

5 หมายถึง คุณภาพในระดับมากที่สุด	4 หมายถึง คุณภาพในระดับมาก
3 หมายถึง คุณภาพในระดับปานกลาง	2 หมายถึง คุณภาพในระดับน้อย
1 หมายถึง คุณภาพในระดับน้อยที่สุด	

ข้อเสนอแนะ

ด้านเนื้อหาสาระ.....

.....

.....

ด้านกิจกรรมการเรียนการสอน

.....

.....

ด้านการวัดและประเมินผล

.....

.....

ด้านอื่น ๆ (โปรดระบุ)

.....

.....

(ลงชื่อ).....ผู้ประเมิน

(.....)

สิ่งที่ได้ดำเนินการแก้ไข

.....

.....

.....

.....

(ลงชื่อ).....ผู้สอน

(.....)

ผลการประเมินความเหมาะสมของแผนการจัดการเรียนรู้
หลักสูตรท้องถิ่น เรื่อง เมืองโบราณบางพาน
รายวิชาประวัติศาสตร์ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4
โรงเรียนบ้านทุ่งรวงทอง ต.เขาคีรีส อ.พรานกระต่าย จ.กำแพงเพชร

ข้อ	รายการประเมิน	ค่าเฉลี่ยความเหมาะสมของ แผนการจัดการเรียนรู้				ค่าเฉลี่ย	สรุปผล
		หน่วย 1	หน่วย 2	หน่วย 3	หน่วย 4		
1	หน่วยการเรียนรู้มีความสมบูรณ์ เหมาะสมและมีรายละเอียดที่ สอดคล้องสัมพันธ์กัน	4.67	4.33	4.67	4.33	4.50	มากที่สุด
2	แผนการจัดการเรียนรู้สอดคล้อง สัมพันธ์กับหน่วยการเรียนรู้ที่ กำหนดไว้	5.00	4.67	4.67	4.67	4.75	มากที่สุด
3	แผนการจัดการเรียนรู้มี องค์ประกอบสำคัญครบถ้วนร้อย รัดสัมพันธ์กัน	4.33	4.33	4.67	4.33	4.42	มาก
4	การเขียนสาระสำคัญในแผน ถูกต้อง	5.00	4.67	5.00	4.67	4.97	มากที่สุด
5	จุดประสงค์การเรียนรู้มีความ ชัดเจนครอบคลุมเนื้อหาสาระ	5.00	4.33	4.67	4.33	4.58	มากที่สุด
6	จุดประสงค์การเรียนรู้พัฒนา นักเรียนด้านความรู้ทักษะ กระบวนการและเจตคติ	4.67	4.33	5.00	4.33	4.58	มากที่สุด
7	จุดประสงค์การเรียนรู้เรียงลำดับ พฤติกรรมจากง่ายไปยาก	4.67	4.33	4.33	4.33	4.41	มาก
8	กำหนดเนื้อหาสาระเหมาะสมกับ คาบเวลา	4.67	5.00	4.67	4.67	4.75	มากที่สุด
9	กิจกรรมการเรียนรู้สอดคล้องกับ จุดประสงค์และเนื้อหาสาระ	4.67	4.67	4.33	5.00	4.67	มากที่สุด
10	กิจกรรมการเรียนรู้สอดคล้องกับ	4.33	4.33	4.67	4.33	4.41	มาก

ข้อ	รายการประเมิน	ค่าเฉลี่ยความเหมาะสมของ แผนการจัดการเรียนรู้				ค่าเฉลี่ย	สรุปผล
		หน่วย 1	หน่วย 2	หน่วย 3	หน่วย 4		
	จุดประสงค์และระดับชั้นของ นักเรียน						
11	กิจกรรมการเรียนรู้มีความ หลากหลายสามารถปฏิบัติได้จริง	4.33	4.00	4.33	4.67	4.33	มาก
12	กิจกรรมการเรียนรู้เป็นกิจกรรมที่ ส่งเสริมกระบวนการคิดของ นักเรียน	4.33	4.67	4.67	5.00	4.67	มากที่สุด
13	กิจกรรมเน้นให้นักเรียนเรียนรู้จาก การปฏิบัติจริง	4.67	4.33	4.67	5.00	4.67	มากที่สุด
14	กิจกรรมการเรียนรู้สอดคล้องแทรก คุณธรรมและค่านิยมที่พึงงาม	4.67	4.33	4.33	4.00	4.33	มาก
15	วัสดุอุปกรณ์ สื่อและแหล่งเรียนรู้มี ความหลากหลาย	4.33	4.33	4.67	4.33	4.41	มาก
16	วัสดุอุปกรณ์ สื่อและแหล่งเรียนรู้ เหมาะสมกับเนื้อหาสาระ	4.33	4.00	4.33	4.67	4.33	มาก
17	นักเรียนได้ใช้สื่อและแหล่งเรียนรู้ ด้วยตนเอง	4.33	4.67	4.67	4.33	4.50	มากที่สุด
18	นักเรียนทำชิ้นงานที่ได้ใช้ความรู้ ความคิดมากกว่าการทำตามที่ครู กำหนด	4.67	4.67	4.67	5.00	4.75	มากที่สุด
19	มีการวัดและประเมินผลที่ สอดคล้องกับจุดประสงค์การ เรียนรู้	5.00	4.67	4.67	5.00	4.97	มากที่สุด
ผลเฉลี่ยรวม		4.59	4.62	4.59	4.51	4.57	มากที่สุด

ตัวอย่างแบบประเมินความเหมาะสมหลักสูตร
หลักสูตรท้องถิ่น เรื่อง เมืองโบราณบางพาน
รายวิชาประวัติศาสตร์ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4

คำชี้แจง : แบบประเมินความเหมาะสมของหลักสูตรท้องถิ่น เรื่อง เมืองโบราณบางพาน รายวิชาประวัติศาสตร์ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ฉบับนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อให้ผู้เชี่ยวชาญได้
 ศึกษาค้นคว้าพิจารณาความเหมาะสมขององค์ประกอบต่าง ๆ ของเอกสารหลักสูตร

โปรดเขียนเครื่องหมาย ✓ ลงในช่อง ด้านขวามือ ตามระดับความเหมาะสมที่ตรงกับ
 ความคิดเห็นของท่านและขอความกรุณาเขียนข้อเสนอแนะอื่น ๆ เพื่อเป็นแนวทางในการปรับปรุง
 หลักสูตรต่อไป ซึ่งตัวเลข หมายถึง ระดับความเหมาะสมขององค์ประกอบหลักสูตร ดังนี้

- 5 หมายถึง มีระดับความเหมาะสมระดับ มากที่สุด
- 4 หมายถึง มีระดับความเหมาะสมระดับ มาก
- 3 หมายถึง มีระดับความเหมาะสมระดับ ปานกลาง
- 2 หมายถึง มีระดับความเหมาะสมระดับ น้อย
- 1 หมายถึง มีระดับความเหมาะสมระดับ น้อยมาก

ลำดับที่	รายการประเมิน	ระดับความเหมาะสม				
		5	4	3	2	1
ด้านหลักการความสำคัญและความจำเป็นของหลักสูตร						
1	สอดคล้องและเหมาะสมต่อความต้องการจำเป็นในการพัฒนาหลักสูตร					
2	ควรมีคุณค่าต่อการเรียนวิชาประวัติศาสตร์มากขึ้น					
3	มีความเหมาะสมและมีความหมายต่อชีวิตของผู้เรียน					
ด้านเนื้อหาและจุดมุ่งหมายของหลักสูตร						
4	มีความเหมาะสมกับผู้เรียน					
5	มีจุดประสงค์ชัดเจน สะดวกต่อการนำไปปฏิบัติ					
6	คำอธิบายรายวิชาครอบคลุมเนื้อหาที่เหมาะสมสำหรับผู้เรียน					
7	การกำหนดมาตรฐานการเรียนรู้ ตัวชี้วัด หลักสูตรท้องถิ่นที่พัฒนาขึ้นกับมาตรฐานสาระการเรียนรู้ประวัติศาสตร์ ตามหลักสูตรแกนกลางฯ พ.ศ. 2551 มีความเหมาะสมสอดคล้องกัน					

ลำดับที่	รายการประเมิน	ระดับความเหมาะสม				
		5	4	3	2	1
ด้านแนวทางการจัดการเรียนรู้						
8	แนวทางการจัดการเรียนรู้เหมาะสมกับวัย ความสามารถ และความสนใจของผู้เรียน					
9	การจัดการเรียนรู้มีแบบแผนขั้นตอนเหมาะสมกับการให้ความรู้					
10	มีวิธีการแบบแผนที่หลากหลายในการจัดการเรียนรู้					
11	การจัดการเรียนรู้ส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดคุณลักษณะการเรียนรู้ท้องถิ่น					
ด้านแนวการวัดและการประเมินผล						
12	วัดและประเมินผลตรงกับจุดประสงค์การเรียนรู้					
13	มีความสอดคล้อง เหมาะสมกับเนื้อหาและการจัดการเรียนรู้					
14	วัดและประเมินผลตามสภาพจริงที่เหมาะสมกับผู้เรียนและท้องถิ่น					

ข้อเสนอแนะ

.....

.....

.....

.....

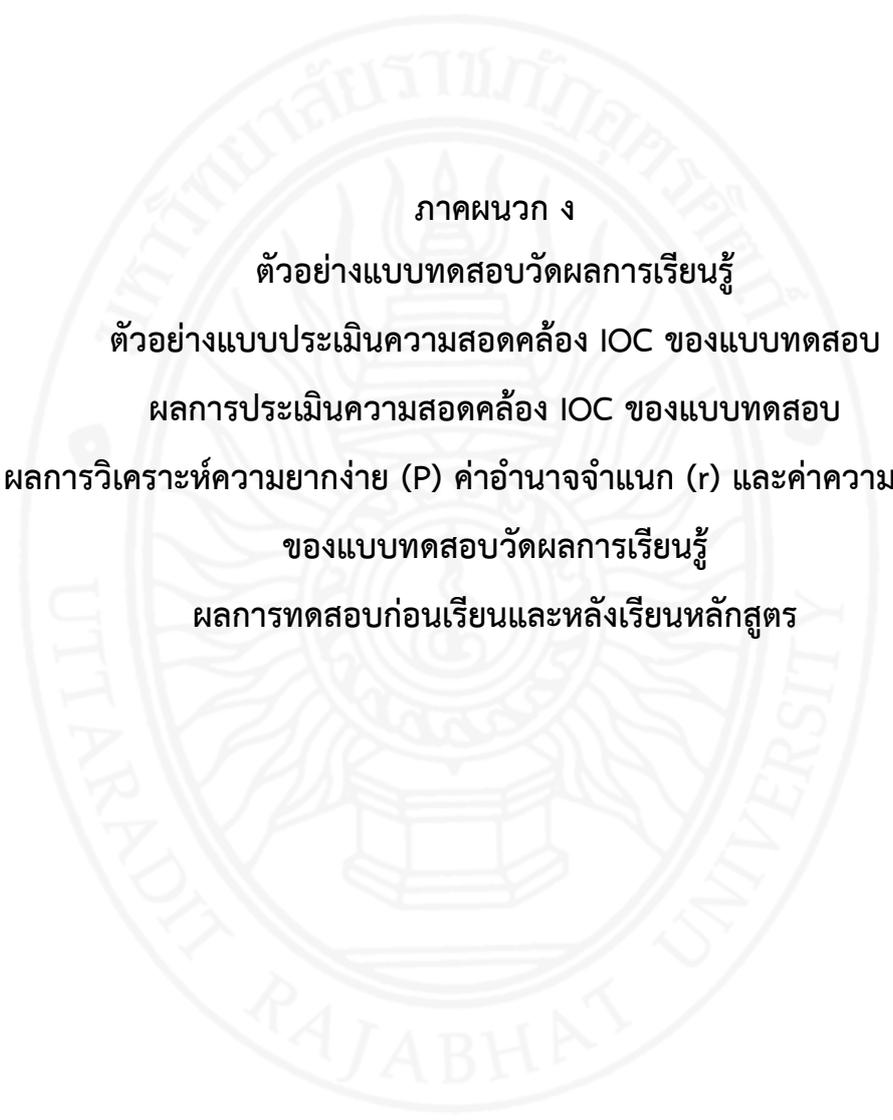
ลงชื่อ.....

()

ผลการประเมินความเหมาะสมของหลักสูตร
ตารางที่ 1 ผลการพิจารณาความเหมาะสมของหลักสูตรท้องถิ่น เรื่อง เมืองโบราณบางพาน
รายวิชาประวัติศาสตร์ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4

รายการประเมิน	ผลการพิจารณา (ผู้เชี่ยวชาญ)			ค่าความ เหมาะสม	แปลผล
	คนที่1	คนที่2	คนที่3		
1. บทนำของหลักสูตร					
1.1 มีการกล่าวถึงเหตุผลที่ต้องมีการจัดทำหลักสูตร	5	5	5	5.00	มากที่สุด
1.2 มีการกล่าวถึงข้อเท็จจริงที่มีความสำคัญและเชื่อมโยงกันอย่างเป็นเหตุเป็นผล	5	5	5	5.00	มากที่สุด
1.3 มีการกล่าวถึงคุณลักษณะของผู้เรียนตามหลักสูตรนี้	4	4	4	4.00	มาก
2. หลักการของหลักสูตร					
2.1 หลักการของหลักสูตรมีความชัดเจนเข้าใจง่าย	5	4	5	4.66	มากที่สุด
2.2 หลักการของหลักสูตรมีความครอบคลุมจุดมุ่งหมาย	5	5	4	4.66	มากที่สุด
3. จุดมุ่งหมายของหลักสูตร					
3.1 จุดมุ่งหมายของหลักสูตรมีความชัดเจน	5	5	5	5.00	มากที่สุด
3.2 จุดมุ่งหมายของหลักสูตรมีความเหมาะสมกับความต้องการของสังคมปัจจุบัน	5	5	4	4.66	มากที่สุด
3.3 จุดมุ่งหมายของหลักสูตรสามารถทำให้เกิดผลที่เป็นจริงได้	4	4	5	4.33	มาก
4. โครงสร้างเนื้อหา					
4.1 มีการอธิบายถึงสภาพสังคมและโรงเรียนที่จะนำหลักสูตรไปใช้	4	4	4	4.00	มาก
4.2 โครงสร้างเนื้อหาสอดคล้องกับจุดมุ่งหมายของหลักสูตร	5	5	5	5.00	มากที่สุด
4.3 เนื้อหาสาระของหลักสูตรมีความครอบคลุมและชัดเจน	5	4	5	4.66	มากที่สุด
4.4 เนื้อหาสาระของหลักสูตรมีความเหมาะสมกับผู้เรียน	5	5	5	5.00	มากที่สุด
4.5 เนื้อหาสาระของหลักสูตรมีความเพียงพอในการเกิดผลตามจุดมุ่งหมายได้	4	5	4	4.33	มาก

รายการประเมิน	ผลการพิจารณา (ผู้เชี่ยวชาญ)			ค่าความ เหมาะสม	แปลผล
	คนที่1	คนที่2	คนที่3		
5. อัตราเวลาเรียน					
5.1 ระยะเวลาในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยภาพรวมมีความเหมาะสมเพียงพอตามจุดมุ่งหมาย	5	4	5	4.66	มากที่สุด
5.2 ระยะเวลาที่กำหนดในแต่ละกิจกรรมมีความเหมาะสมเพียงพอต่อการปฏิบัติกิจกรรมให้บรรลุตามจุดประสงค์	5	4	5	4.66	มากที่สุด
6. แนวทางการจัดกิจกรรมการเรียนรู้					
6.1 แนวทางการจัดกิจกรรมการเรียนรู้มีความสัมพันธ์สอดคล้องกับจุดมุ่งหมายของหลักสูตร	5	5	5	5.00	มากที่สุด
6.2 แนวทางการจัดกิจกรรมการเรียนรู้มีรายละเอียดชัดเจนสามารถปฏิบัติได้	5	5	4	4.66	มากที่สุด
6.3 แนวทางการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดคุณลักษณะตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตร	5	4	5	4.66	มากที่สุด
7. การวัดและประเมินผล					
7.1 วิธีการวัดผลมีความหลากหลาย	4	4	5	4.33	มาก
7.2 วิธีการวัดผลง่ายและสะดวกต่อการดำเนินการ	5	5	4	4.66	มากที่สุด
7.3 กำหนดเกณฑ์การประเมินชัดเจนและเหมาะสม	5	4	5	4.66	มากที่สุด
เฉลี่ยรวม				4.65	มากที่สุด

ภาคผนวก ง
ตัวอย่างแบบทดสอบวัดผลการเรียนรู้
ตัวอย่างแบบประเมินความสอดคล้อง IOC ของแบบทดสอบ
ผลการประเมินความสอดคล้อง IOC ของแบบทดสอบ
ผลการวิเคราะห์ความยากง่าย (P) ค่าอำนาจจำแนก (r) และค่าความเชื่อมั่น
ของแบบทดสอบวัดผลการเรียนรู้
ผลการทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียนหลักสูตร

ตัวอย่างแบบทดสอบวัดผลการเรียนรู้

ชื่อ.....ชั้น.....เลขที่.....

แบบทดสอบ (30 คะแนน) โรงเรียนบ้านทุ่งรวงทอง ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4
รายวิชาประวัติศาสตร์ เรื่อง เมืองโบราณบางพาน จำนวน 30 ข้อ

คำชี้แจง : ให้กาเครื่องหมาย X ทับตัวอักษรหน้าคำตอบที่ถูกต้อง

1. เมืองโบราณบางพาน เจริญรุ่งเรืองในยุคสมัยใด
 - ก. สมัยสุโขทัย
 - ข. สมัยอยุธยา
 - ค. สมัยธนบุรี
 - ง. สมัยรัตนโกสินทร์
2. ข้อใดกล่าว**ไม่ถูกต้อง**
 - ก. ทศวรรษ หมายถึง เวลาในรอบ 10 ปี
 - ข. ศตวรรษ หมายถึง เวลาในรอบ 100 ปี
 - ค. สหัสวรรษ หมายถึง เวลาในรอบ 1,000 ปี
 - ง. 10 ทศวรรษ เป็นช่วงเวลาที่ยาวนานเท่ากับ 1 สหัสวรรษ
3. เมืองโบราณบางพานมีอายุราว 7 ศตวรรษผ่านมาแล้ว แสดงว่าเมืองโบราณบางพานเจริญมีอายุราวกี่ปีผ่านมาแล้ว
 - ก. 70 ปี
 - ข. 700 ปี
 - ค. 7รอบปี
 - ง. 7,000 ปี
4. เมืองโบราณบางพาน จัดอยู่ในช่วงยุคสมัยใด
 - ก. ยุคหินใหม่
 - ข. ยุคก่อนประวัติศาสตร์
 - ค. ยุคกึ่งประวัติศาสตร์
 - ง. ยุคประวัติศาสตร์

5. ข้อใดเรียงลำดับกระบวนการทางประวัติศาสตร์ได้ถูกต้อง
- กำหนดเรื่อง รวบรวมหลักฐาน ประเมินค่า วิเคราะห์ตีความ เรียบเรียงนำเสนอ
 - รวบรวมหลักฐาน ประเมินค่า วิเคราะห์ตีความ กำหนดเรื่อง เรียบเรียงนำเสนอ
 - กำหนดเรื่อง รวบรวมหลักฐาน วิเคราะห์ตีความ ประเมินค่า เรียบเรียงนำเสนอ
 - รวบรวมหลักฐาน กำหนดเรื่อง ประเมินค่า วิเคราะห์ตีความ เรียบเรียงนำเสนอ
6. การนำหลักฐานข้อมูลจากศิลาจารึกมาศึกษาเกี่ยวกับประวัติศาสตร์เมืองโบราณบางพาน นับเป็นขั้นตอนใดของกระบวนการทางประวัติศาสตร์
- ขั้นตอนการกำหนดเรื่องที่จะศึกษา
 - ขั้นตอนการรวบรวมหลักฐาน
 - ขั้นตอนตรวจสอบประเมินค่าหลักฐาน
 - ขั้นตอนวิเคราะห์ตีความหลักฐาน
7. ข้อใดไม่ใช่กระบวนการทางประวัติศาสตร์
- เคยใช้อินเตอร์เน็ตในการสืบค้นข้อมูล
 - ต้องรวบรวมข้อมูลจากภาพถ่าย
 - แพรวตรวจสอบข้อมูลจากแหล่งต่าง ๆ
 - เอ่ยใช้จินตนาการตนเองรวบรวมข้อมูล
8. เมืองโบราณบางพาน ตั้งอยู่บริเวณยกเว้นข้อใด
- เขตอำเภอพรานกระต่าย
 - เขตตำบลถ้ากระต่ายทอง
 - เขตบ้านวังพาน หมู่ 4
 - เขตตำบลเขาคีรีส
9. ลักษณะผังเมืองเมืองโบราณบางพาน มีลักษณะยกเว้นข้อใด
- รูปสี่เหลี่ยมมุมมนค่อนข้างกลม
 - รูปสี่เหลี่ยมจัตุรัสมีคูน้ำล้อมรอบ
 - มีคูน้ำและคันดินล้อมรอบถึง 3 ชั้น
 - ตั้งอยู่กลางที่ราบลุ่มเพาะปลูกได้ดี

10. เมืองโบราณบางพาน ตั้งอยู่ระหว่างเมืองใด
- ก. กำแพงเพชร - พิษณุโลก
 - ข. กำแพงเพชร - สุโขทัย
 - ค. สุโขทัย - ศรีสัชนาลัย
 - ง. สุโขทัย - ตาก
11. ถนนสมัยโบราณที่ใช้ติดต่อคมนาคม จากศรีสัชนาลัยถึงกำแพงเพชร มีชื่อว่าอะไร
- ก. ถนนปู่พระยาร่วง
 - ข. ถนนพระร่วง
 - ค. ถนนสุโขทัย
 - ง. ถนนศรีอินทราทิตย์
12. ท่อปู่พระยาร่วง มีความสำคัญอย่างไร
- ก. ท่อน้ำที่ใช้สำหรับบริโภคในเมืองบางพาน
 - ข. การขุดผันน้ำจากกำแพงเพชรมาใช้ในเมืองบางพาน
 - ค. ท่อน้ำศักดิ์สิทธิ์ในเมืองพระร่วง
 - ง. ท่อน้ำพระราชทานจากเมืองสุโขทัย
13. พระยาสิทธิทรงนำสิ่งใดมาประดิษฐานไว้ที่ยอดเขานางทอง
- ก. พระบรมสารีริกธาตุ
 - ข. พระพุทธรูปสุโขทัย
 - ค. รอยพระพุทธรูปจำลอง
 - ง. เทวรูปพระอิศวร
14. เจดีย์ประธาน ที่แหล่งโบราณสถานวัดเขานางทอง เป็นทรงใด
- ก. ทรงระฆังแบบลังกา
 - ข. ทรงย่อมุมไม้สิบสอง
 - ค. ทรงพระปรางค์
 - ง. ทรงพุ่มข้าวบิณฑ์

15. โบราณสถานวัดเขานางทอง ส่วนมากสร้างจากวัสดุใด
- ก. ศิลาแลง
 - ข. อิฐดินเผา
 - ค. ปูนโบราณและไม่เก่า
 - ง. หินอ่อน
16. หลักฐานทางประวัติศาสตร์ มี 2 ประเภท ได้แก่ข้อใด
- ก. หลักฐานเก่าและหลักฐานใหม่
 - ข. หลักฐานจริงและหลักฐานเท็จ
 - ค. หลักฐานขั้นต้นและหลักฐานชั้นปลาย
 - ง. หลักฐานขั้นต้นและหลักฐานชั้นรอง
17. การที่พระยาสิทธิไทรนารายพระพุทธรูปบาทมาประดิษฐานบนยอดเขานางทอง ดีความได้ว่าอย่างไร
- ก. เมืองบางพานเป็นเมืองหลวงที่เจริญรุ่งเรืองมาก
 - ข. เมืองบางพานเป็นเมืองขึ้นของสุโขทัย
 - ค. เมืองบางพานเป็นเมืองสำคัญที่เจริญรุ่งเรืองมาก
 - ง. เมืองบางพานกำลังจะถูกทิ้งร้างไป
18. หลักฐานทางประวัติศาสตร์ใดที่บอกถึงความเจริญรุ่งเรืองของเมืองโบราณบางพาน
- ก. ตำนานเขานางทอง
 - ข. จารึกนครชุม
 - ค. หนังสือ เทียบเมืองพระร่วง
 - ง. จารึกฐานพระอิศวร
19. ศิลาจารึกจัดเป็นหลักฐานทางประวัติศาสตร์ประเภทใด
- ก. หลักฐานขั้นต้นที่เป็นลายลักษณ์อักษร
 - ข. หลักฐานชั้นรองที่เป็นลายลักษณ์อักษร
 - ค. หลักฐานขั้นต้นที่ไม่เป็นลายลักษณ์อักษร
 - ง. หลักฐานชั้นรองที่ไม่เป็นลายลักษณ์อักษร

20. เจดีย์ประธานแห่งโบราณสถานวัดเขานางทอง ได้รับอิทธิพลศิลปะการสร้างจากศิลปะแบบใด
- ก. ศิลปะล้านนา
 - ข. ศิลปะอมราวดี
 - ค. ศิลปะสุโขทัย
 - ง. ศิลปะอยุธยา
21. เพราะสาเหตุใดเมืองโบราณบางพานจึงถูกทิ้งร้างไป
- ก. โรคระบาด
 - ข. ศักสงคราม
 - ค. น้ำท่วม
 - ง. ความแห้งแล้ง
22. เทวรูปพระอิศวร ฐานมีจารึกที่กล่าวถึงเมืองบางพาน สร้างขึ้นในสมัยใด
- ก. สุโขทัย
 - ข. อยุธยา
 - ค. ธนบุรี
 - ง. รัตนโกสินทร์
23. ปัจจุบันรอยพระพุทธรูปบาทบนยอดเขานางทองถูกเก็บรักษาไว้ที่ใด
- ก. พิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติพระนคร
 - ข. พิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติกำแพงเพชร
 - ค. พิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติสวรรคตวรรษายก สุโขทัย
 - ง. พิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติเจ้าสามพระยา อยุธยา
24. พระร่วงในตำนานเขานางทอง หมายถึงพระองค์ใด
- ก. พ่อขุนรามคำแหง
 - ข. พ่อขุนบางกลางหาว
 - ค. พระยาสิทธิ
 - ง. ไม่สามารถระบุได้

25. บันทึกเที่ยวเมืองพระร่วง บันทึกโดยผู้ใด
- พระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว
 - พระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว
 - พระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว
 - พระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว
26. บันทึกเที่ยวเมืองพระร่วง กล่าวถึงเมืองพระร่วงว่าอย่างไร
- เมืองบางพานถูกทิ้งร้างเพราะแห้งแล้งจัด
 - เมืองบางพานเป็นเมืองที่สว่างมาก
 - เมืองบางพานเป็นเมืองขึ้นของสุโขทัย
 - เมืองบางพานมีความอุดมสมบูรณ์มาก
27. จารึกเมื่อ พ.ศ.2053 กล่าวถึงท่อน้ำพระยาร่วง พบจากจารึกใด
- จารึกนครชุม
 - จารึกวัดป่ามะม่วง
 - จารึกฐานพระอิศวร
 - จารึกวัดเขานางทอง
28. จารึกนครชุมกล่าวถึงเมืองบางพานเรื่องใด
- เมืองบางพานทิ้งร้าง
 - พระสังฆราชจากลังกา
 - ท่อน้ำพระยาร่วง
 - ประดิษฐานรอยพระพุทธรบาท
29. จากตำนานเขานางทองที่ว่า "ตะวันเออย่ยารีบจร นกเออย่ยารีบนอน หักไม้ค้ำตะวันไว้ก่อน
กลัวผ้าอ้อมจะไม่แห้ง" จากตำนานพอพระมเหสีทองร้องขึ้นแล้วเกิดสิ่งใด
- จระเข้ได้คาบพระมเหสีทองไป
 - ตะวันไม่ยอมเคลื่อนจนผ้าแห้ง
 - หญ้าไม้ขึ้นบริเวณที่นางทองตากผ้า
 - เมืองบางพานกลับแห้งแล้งไปในทันที

30. ทำหน้าที่ในการเผยแพร่มรดกเมืองโบราณบางพาน ข้อใดไม่ถูกต้อง
- ก. แพรงค์เล่าถึงตำนานเชานางทองให้เพื่อนต่างโรงเรียนฟังตามที่ได้ฟังมาจากปู่
 - ข. เค็ลพาญาติที่มาจากต่างจังหวัดไปชมวัดเก่าบนเชานางทอง
 - ค. แพร่นำพระเครื่องดินเผากรุบางพานของปู่มาจำหน่ายให้เซียนพระสะสม
 - ง. ตั้งค่านำภาพสวยๆที่ถ่ายจากเชานางทอง โปสเตอร์เฟสบุ๊คพร้อมบรรยายจนเพื่อนอยากไป

เที่ยว

<p>5. เมืองโบราณบางพานมีอายุราว 7 ศตวรรษผ่านมาแล้ว แสดงว่าเมืองโบราณบางพานเจริญมีอายุราวกี่ปีผ่านมาแล้ว</p> <p>ก. 70 ปี</p> <p>ข. 700 ปี</p> <p>ค. 7รอบปี</p> <p>ง. 7,000 ปี</p>				
<p>6. เมืองโบราณบางพาน จัดอยู่ในช่วงยุคสมัยใด</p> <p>ก. ยุคหินใหม่</p> <p>ข. ยุคก่อนประวัติศาสตร์</p> <p>ค. ยุคกึ่งประวัติศาสตร์</p> <p>ง. ยุคประวัติศาสตร์</p>				
<p>7. กระบวนการทางประวัติศาสตร์ มีทั้งหมดกี่ขั้นตอน</p> <p>ก. 4 ขั้นตอน</p> <p>ข. 5 ขั้นตอน</p> <p>ค. 6 ขั้นตอน</p> <p>ง. 7 ขั้นตอน</p>				
<p>8. ข้อใดเรียงลำดับกระบวนการทางประวัติศาสตร์ได้ถูกต้อง</p> <p>ก. กำหนดเรื่อง รวบรวมหลักฐาน ประเมินค่า วิเคราะห์ตีความ เรียบเรียงนำเสนอ</p> <p>ข. รวบรวมหลักฐาน ประเมินค่า วิเคราะห์ตีความ กำหนดเรื่อง เรียบเรียงนำเสนอ</p> <p>ค. กำหนดเรื่อง รวบรวมหลักฐาน วิเคราะห์ตีความ ประเมินค่า เรียบเรียงนำเสนอ</p> <p>ง. รวบรวมหลักฐาน กำหนดเรื่อง ประเมินค่า วิเคราะห์ตีความ เรียบเรียงนำเสนอ</p>				

<p>9. การนำหลักฐานข้อมูลจากศิลาจารึกมาศึกษาเกี่ยวกับประวัติศาสตร์ เมืองโบราณบางพาน นับเป็นขั้นตอนใดของกระบวนการทางประวัติศาสตร์</p> <p>ก. ขั้นตอนการกำหนดเรื่องที่จะศึกษา</p> <p>ข. ขั้นตอนการรวบรวมหลักฐาน</p> <p>ค. ขั้นตอนตรวจสอบประเมินค่าหลักฐาน</p> <p>ง. ขั้นตอนวิเคราะห์ตีความหลักฐาน</p>				
<p>10. ข้อใดไม่ใช่กระบวนการทางประวัติศาสตร์</p> <p>ก. เติยใช้อินเตอร์เน็ตในการสืบค้นข้อมูล</p> <p>ข. ต้องรวบรวมข้อมูลจากภาพถ่าย</p> <p>ค. แพรวตรวจสอบข้อมูลจากแหล่งต่างๆ</p> <p>ง. เอยใช้จินตนาการตนเองรวบรวมข้อมูล</p>				
<p>มาตรฐาน ส 4.2 เข้าใจพัฒนาการของมนุษยชาติจากอดีตจนถึงปัจจุบัน ในด้านความสัมพันธ์และการเปลี่ยนแปลงของเหตุการณ์อย่างต่อเนื่อง ตระหนักถึงความสำคัญและสามารถวิเคราะห์ผลกระทบที่เกิดขึ้น</p> <p>ตัวชี้วัด ป.4/1 อธิบายการตั้งหลักแหล่งและพัฒนาการของมนุษย์ยุคก่อนประวัติศาสตร์และยุคประวัติศาสตร์โดยสังเขป</p>				
<p>11. เมืองโบราณบางพาน ตั้งอยู่บริเวณยกเว้นข้อใด</p> <p>ก. เขตอำเภอพรานกระต่าย</p> <p>ข. เขตตำบลกำแพงกระต่ายทอง</p> <p>ค. เขตบ้านวังพาน หมู่4</p> <p>ง. เขตตำบลเขาคีรีส</p>				
<p>12. ลักษณะผังเมืองเมืองโบราณบางพาน มีลักษณะยกเว้นข้อใด</p> <p>ก. รูปสี่เหลี่ยมมุมมนค่อนข้างกลม</p> <p>ข. รูปสี่เหลี่ยมจัตุรัสมีคูน้ำล้อมรอบ</p> <p>ค. มีคูน้ำและคันดินล้อมรอบถึง 3 ชั้น</p> <p>ง. ตั้งอยู่กลางที่ราบลุ่มเพาะปลูกได้ดี</p>				

<p>13. เมืองโบราณบางพาน ตั้งอยู่ระหว่างเมืองใด</p> <p>ก. กำแพงเพชร – พิษณุโลก</p> <p>ข. กำแพงเพชร – สุโขทัย</p> <p>ค. สุโขทัย – ศรีสัชชนาลัย</p> <p>ง. สุโขทัย – ตาก</p>				
<p>14. จากการสำรวจเนื้อที่ในเขตเมืองโบราณบางพานพบว่าเนื้อที่ประมาณเท่าใด</p> <p>ก. 300 ตารางวา</p> <p>ข. 300 ไร่</p> <p>ค. 400 ตารางวา</p> <p>ง. 400 ไร่</p>				
<p>15. ที่ตั้งของโบราณสถานวัดเขานางทองตั้งอยู่บริเวณใดของเมืองโบราณบางพาน</p> <p>ก. ด้านทิศตะวันออก</p> <p>ข. ด้านทิศตะวันตก</p> <p>ค. ด้านทิศใต้</p> <p>ง. ตรงใจกลางของเมือง</p>				
<p>16. ถนนสมัยโบราณที่ใช้ติดต่อคมนาคม จากศรีสัชชนาลัยถึงกำแพงเพชร มีชื่อว่าอะไร</p> <p>ก. ถนนปู่พระยาร่วง</p> <p>ข. ถนนพระร่วง</p> <p>ค. ถนนสุโขทัย</p> <p>ง. ถนนศรีอินทราทิตย์</p>				
<p>17. ท่อปู่พระยาร่วง มีความสำคัญอย่างไร</p> <p>ก. ท่อน้ำที่ใช้สำหรับบริโภคในเมืองบางพาน</p> <p>ข. การขุดผันน้ำจากกำแพงเพชรมาใช้ในเมืองบางพาน</p> <p>ค. ท่อน้ำศักดิ์สิทธิ์ในเมืองพระร่วง</p> <p>ง. ท่อน้ำพระราชทานจากเมืองสุโขทัย</p>				

<p>18. พระยาสิทธิทรงนำสิ่งใดมาประดิษฐานไว้ที่ยอดเขานางทอง</p> <p>ก. พระบรมสารีริกธาตุ</p> <p>ข. พระพุทธรูปสุโขทัย</p> <p>ค. รอยพระพุทธรูปจำลอง</p> <p>ง. เทวรูปพระอิศวร</p>				
<p>19. เจดีย์ประธาน ที่แหล่งโบราณสถานวัดเขานางทอง เป็นทรงใด</p> <p>ก. ทรงระฆังแบบลังกา</p> <p>ข. ทรงย่อมุมไม้สิบสอง</p> <p>ค. ทรงพระปรางค์</p> <p>ง. ทรงพุ่มข้าวบิณฑ์</p>				
<p>20. โบราณสถานวัดเขานางทอง ส่วนมากสร้างจากวัสดุใด</p> <p>ก. ศิลาแลง</p> <p>ข. อิฐดินเผา</p> <p>ค. ปูนโบราณและไม้เก่า</p> <p>ง. หินอ่อน</p>				
<p>มาตรฐาน ส 4.1 เข้าใจความหมาย ความสำคัญของเวลาและยุคสมัยทางประวัติศาสตร์ สามารถใช้วิธีการทางประวัติศาสตร์มาวิเคราะห์เหตุการณ์ต่าง ๆ อย่างเป็นระบบ</p> <p>ตัวชี้วัด ป.4/3 แยกแยะประเภทหลักฐานที่ใช้ในการศึกษาความเป็นมาของท้องถิ่น</p>				
<p>21. หลักฐานทางประวัติศาสตร์ มี 2 ประเภท ได้แก่ข้อใด</p> <p>ก. หลักฐานเก่าและหลักฐานใหม่</p> <p>ข. หลักฐานจริงและหลักฐานเท็จ</p> <p>ค. หลักฐานขั้นต้นและหลักฐานชั้นปลาย</p> <p>ง. หลักฐานขั้นต้นและหลักฐานชั้นรอง</p>				
<p>22. ข้อใดเป็นหลักฐานชั้นรองที่เกี่ยวข้องกับเมืองโบราณบางพาน</p> <p>ก. ตำนานเขานางทอง</p> <p>ข. จารึกนครชุม</p> <p>ค. จารึกฐานพระอิศวร</p>				

<p>ง. เจติย์บนยอดเขานางทอง</p> <p>23. หลักฐานทางประวัติศาสตร์ข้อใดมีน้ำหนักเชื่อถือได้มากที่สุด</p> <p>ก. คำบอกเล่าผู้เฒ่าผู้แก่</p> <p>ข. ศิลากาารึกนครชุม</p> <p>ค. ลานตากผ้าอ้อมนางทอง</p> <p>ง. เว็บไซต์ประวัติเมืองบางพาน</p>				
<p>24. การที่พระยาลีไท่นำรอยพระพุทธรูปมาประดิษฐานบนยอดเขานางทอง ดีความดีว่าอย่างไร</p> <p>ก. เมืองบางพานเป็นเมืองหลวงที่เจริญรุ่งเรืองมาก</p> <p>ข. เมืองบางพานเป็นเมืองขึ้นของสุโขทัย</p> <p>ค. เมืองบางพานเป็นเมืองสำคัญที่เจริญรุ่งเรืองมาก</p> <p>ง. เมืองบางพานกำลังจะถูกทิ้งร้างไป</p>				
<p>25. หลักฐานทางประวัติศาสตร์ใดที่บอกถึงความเจริญรุ่งเรืองของเมืองโบราณบางพาน</p> <p>ก. ตำนานเขานางทอง</p> <p>ข. จารึกนครชุม</p> <p>ค. หนังสือ เที้ยวเมืองพระร่วง</p> <p>ง. จารึกฐานพระอิศวร</p>				
<p>26. ศิลากาารึกจัดเป็นหลักฐานทางประวัติศาสตร์ประเภทใด</p> <p>ก. หลักฐานชั้นต้นที่เป็นลายลักษณ์อักษร</p> <p>ข. หลักฐานชั้นรองที่เป็นลายลักษณ์อักษร</p> <p>ค. หลักฐานชั้นต้นที่ไม่เป็นลายลักษณ์อักษร</p> <p>ง. หลักฐานชั้นรองที่ไม่เป็นลายลักษณ์อักษร</p>				
<p>27. เจติย์ประธานแหล่งโบราณสถานวัดเขานางทอง ได้รับอิทธิพลศิลปะการสร้างจากศิลปะแบบใด</p> <p>ก. ศิลปะล้านนา</p> <p>ข. ศิลปะอมราวดี</p> <p>ค. ศิลปะสุโขทัย</p> <p>ง. ศิลปะอยุธยา</p>				

<p>28. เพราะสาเหตุใดเมืองโบราณบางพานจึงถูกทิ้งร้างไป</p> <p>ก. โรคระบาด</p> <p>ข. ศึกลงคราม</p> <p>ค. น้ำท่วม</p> <p>ง. ความแห้งแล้ง</p>				
<p>29. ใครทำการศึกษาลักษณะทางประวัติศาสตร์ได้ถูกต้องที่สุด</p> <p>ก. ดาวใช้จินตนาการตนเองคิดถึงภาพสมมุติ</p> <p>ข. ปรายจذبบันทึกข้อมูลประวัติศาสตร์จากร่างทรง</p> <p>ค. แอนใช้สารานุกรมประวัติศาสตร์ค้นคว้าข้อมูล</p> <p>ง. แอววิเคราะห์ตำนานสรุปข้อมูลทางประวัติศาสตร์</p>				
<p>30. ถ้าเราขุดพบโบราณวัตถุ เราควรทำอย่างไรจึงจะถูกต้อง</p> <p>ก. เก็บไว้เป็นสมบัติของตน</p> <p>ข. นำไปไว้ที่วัดเพื่อกราบไหว้บูชา</p> <p>ค. ทำความสะอาดด้วยแปรงลวดแข็ง</p> <p>ง. ส่งมอบให้กรมศิลปากรเพื่อศึกษาข้อมูล</p>				
<p>มาตรฐาน ส 4.2 เข้าใจพัฒนาการของมนุษยชาติจากอดีตจนถึงปัจจุบัน ในด้านความสัมพันธ์และการเปลี่ยนแปลงของเหตุการณ์อย่างต่อเนื่อง ตระหนักถึงความสำคัญและสามารถวิเคราะห์ผลกระทบที่เกิดขึ้น</p> <p>ตัวชี้วัด ป.4/2 ยกตัวอย่างหลักฐานทางประวัติศาสตร์ ที่พบในท้องถิ่น ที่แสดงพัฒนาการของมนุษยชาติในดินแดนไทย</p>				
<p>31. หลักฐานที่ใช้ในการศึกษาประวัติศาสตร์เมืองโบราณบางพาน มีหลายสิ่งยกเว้นข้อใด</p> <p>ก. จารึก</p> <p>ข. เจดีย์</p> <p>ค. พงศาวดาร</p> <p>ง. ตำนาน</p>				

<p>32. เทวรูปพระอิศวร ฐานมีจารึกที่กล่าวถึงเมืองบางพาน สร้างขึ้นในสมัยใด</p> <p>ก. สุโขทัย</p> <p>ข. อยุธยา</p> <p>ค. ธนบุรี</p> <p>ง. รัตนโกสินทร์</p>				
<p>33. ปัจจุบันรอยพระพุทธรูปทาบนยอดเขานางทองถูกเก็บรักษาไว้ที่ใด</p> <p>ก. พิพิธภัณฑสถานแห่งชาติพระนคร</p> <p>ข. พิพิธภัณฑสถานแห่งชาติกำแพงเพชร</p> <p>ค. พิพิธภัณฑสถานแห่งชาติสวรรคตราชนายก สุโขทัย</p> <p>ง. พิพิธภัณฑสถานแห่งชาติเจ้าสามพระยา อยุธยา</p>				
<p>34. พระร่วงในตำนานเขานางทอง หมายถึงพระองค์ใด</p> <p>ก. พ่อขุนรามคำแหง</p> <p>ข. พ่อขุนบางกลางหาว</p> <p>ค. พระยาลีไท</p> <p>ง. ไม่สามารถระบุได้</p>				
<p>35. บันทึกเที่ยวเมืองพระร่วง บันทึกโดยผู้ใด</p> <p>ก. พระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว</p> <p>ข. พระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว</p> <p>ค. พระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว</p> <p>ง. พระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว</p>				
<p>36. บันทึกเที่ยวเมืองพระร่วง กล่าวถึงเมืองพระร่วงว่าอย่างไร</p> <p>ก. เมืองบางพานถูกทิ้งร้างเพราะแห้งแล้งจัด</p> <p>ข. เมืองบางพานเป็นเมืองที่สว่างงามมาก</p> <p>ค. เมืองบางพานเป็นเมืองขึ้นของสุโขทัย</p> <p>ง. เมืองบางพานมีความอุดมสมบูรณ์มาก</p>				
<p>37. จารึกเมื่อ พ.ศ.2053 กล่าวถึงท่อปู่พระยาร่วง พบจากจารึกใด</p> <p>ก. จารึกนครชุม</p> <p>ข. จารึกวัดป่ามะม่วง</p> <p>ค. จารึกฐานพระอิศวร</p> <p>ง. จารึกวัดเขานางทอง</p>				

<p>38. จารึกนครชุมก่่าวถึงเมืองบางพานเรื่องใด</p> <p>ก. เมืองบางพานทิ้งร้าง</p> <p>ข. พระสังฆราชจากลังกา</p> <p>ค. ท่อปู่พระยาร่วง</p> <p>ง. ประดิษฐานรอยพระพุทธรบาท</p>				
<p>39. จากตำนานเขานางทองที่ว่า "ตะวันเอยออย่าริบจร นกเอยออย่าริบนอน หักไม้ค้ำตะวันไว้ก่อน กลัวผ้าอ้อมจะไม่แห้ง" จากตำนานพอพระมเหสีทองร้องขึ้นแล้วเกิดสิ่งใด</p> <p>ก. จระเข้ได้คาบพระมเหสีทองไป</p> <p>ข. ตะวันไม่ยอมเคลื่อนจนผ้าแห้ง</p> <p>ค. หญ้าไม่ขึ้นบริเวณที่นางทองตากผ้า</p> <p>ง. เมืองบางพานกลับแห้งแล้งไปในทันที</p>				
<p>40. ทำหน้าที่ในการเผยแพร่มรดกเมืองโบราณบางพาน ข้อใดไม่ถูกต้อง</p> <p>ก. แพรงค์เล่าถึงตำนานเขานางทองให้เพื่อนต่างโรงเรียนฟังตามที่ได้ฟังมาจากปู่</p> <p>ข. เคล็ดปาญาติที่มาจากต่างจังหวัดไปชมวัดเก่าบนเขานางทอง</p> <p>ค. แพรี่นำพระเครื่องดินเผากรุบางพานของปู่มาจำหน่ายให้เขียนพระสะสม</p> <p>ง. ตั้งค้นำภาพสวยๆที่ถ่ายจากเขานางทอง โปสลงเฟสบุ๊กพร้อมบรรยายจนเพื่อนอยากไปเที่ยว</p>				

ลงชื่อ.....

()

ผลการประเมินความสอดคล้อง IOC ของแบบทดสอบ

ผลการประเมินความสอดคล้อง IOC ของแบบทดสอบวัดผลหลักสูตรท้องถิ่น เรื่อง
เมืองโบราณบางพาน รายวิชาประวัติศาสตร์ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 มีดังนี้

แบบทดสอบ	ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ			ค่า IOC	แปลผล
	คนที่1	คนที่2	คนที่3		
ข้อ 1	1	1	1	1.00	ใช้ได้
ข้อ 2	1	1	1	1.00	ใช้ได้
ข้อ 3	1	1	1	1.00	ใช้ได้
ข้อ 4	1	1	1	1.00	ใช้ได้
ข้อ 5	1	1	1	1.00	ใช้ได้
ข้อ 6	1	1	1	1.00	ใช้ได้
ข้อ 7	1	1	1	1.00	ใช้ได้
ข้อ 8	1	1	1	1.00	ใช้ได้
ข้อ 9	1	1	1	1.00	ใช้ได้
ข้อ 10	1	1	1	1.00	ใช้ได้
ข้อ 11	1	1	1	1.00	ใช้ได้
ข้อ 12	1	1	1	1.00	ใช้ได้
ข้อ 13	1	1	1	1.00	ใช้ได้
ข้อ 14	1	1	1	1.00	ใช้ได้
ข้อ 15	1	1	1	1.00	ใช้ได้
ข้อ 16	1	1	1	1.00	ใช้ได้
ข้อ 17	1	1	1	1.00	ใช้ได้
ข้อ 18	1	1	1	1.00	ใช้ได้
ข้อ 19	1	1	1	1.00	ใช้ได้
ข้อ 20	1	1	1	1.00	ใช้ได้
ข้อ 16	1	1	1	1.00	ใช้ได้
ข้อ 17	1	1	1	0.67	ใช้ได้

แบบทดสอบ	ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ			ค่า IOC	แปลผล
	คนที่1	คนที่2	คนที่3		
ข้อ 18	1	1	1	1.00	ใช้ได้
ข้อ 19	1	1	1	1.00	ใช้ได้
ข้อ 20	1	1	1	1.00	ใช้ได้
ข้อ 21	1	1	1	1.00	ใช้ได้
ข้อ 22	1	1	1	1.00	ใช้ได้
ข้อ 23	1	1	1	0.67	ใช้ได้
ข้อ 24	1	1	1	1.00	ใช้ได้
ข้อ 25	1	1	1	1.00	ใช้ได้
ข้อ 26	1	1	1	1.00	ใช้ได้
ข้อ 27	1	1	1	0.67	ใช้ได้
ข้อ 28	1	1	1	1.00	ใช้ได้
ข้อ 29	1	1	1	1.00	ใช้ได้
ข้อ 30	1	1	1	1.00	ใช้ได้

ผลการวิเคราะห์ค่ายากง่าย (P) ค่าอำนาจจำแนก (r) และค่าความเชื่อมั่น
ของแบบทดสอบวัดผลการเรียนรู้

ข้อที่	ค่ายากง่าย (P)	แปลผลคุณภาพ	ค่าอำนาจจำแนก (r)	แปลผลคุณภาพ
1	0.59	ดีมาก	0.81	ดีมาก
2	0.50	ดีมาก	0.81	ดีมาก
3	0.96	ง่ายมาก-ตัดออก	0.38	พอใช้ได้
4	0.83	ง่ายมาก-ตัดออก	0.38	พอใช้ได้
5	0.38	ดีพอใช้	0.44	ดี
6	0.78	ดีพอใช้	0.81	ดีมาก
7	0.83	ง่ายมาก-ตัดออก	0.38	พอใช้ได้
8	0.78	ดีพอใช้	0.81	ดีมาก
9	0.38	ดีพอใช้	0.44	ดี
10	0.59	ดีมาก	0.81	ดีมาก
11	0.59	ดีมาก	0.81	ดีมาก
12	0.38	ดีพอใช้	0.44	ดี
13	0.78	ดีพอใช้	0.44	ดี
14	0.13	ยากมาก-ตัดออก	0.38	พอใช้ได้
15	0.13	ยากมาก-ตัดออก	0.38	พอใช้ได้
16	0.50	ดีมาก	0.81	ดีมาก
17	0.59	ดีมาก	0.81	ดีมาก
18	0.59	ดีมาก	0.63	ดีมาก
19	0.38	ดีพอใช้	0.38	พอใช้ได้
20	0.78	ดีพอใช้	0.38	พอใช้ได้
21	0.50	ดีมาก	0.81	ดีมาก
22	0.83	ง่ายมาก-ตัดออก	0.38	พอใช้ได้
23	0.13	ยากมาก-ตัดออก	-0.25	ตัดออก
24	0.38	ดีพอใช้	0.38	พอใช้ได้
25	0.78	ดีพอใช้	0.38	พอใช้ได้

ข้อที่	ค่ายากง่าย (P)	แปลผลคุณภาพ	ค่าอำนาจจำแนก (r)	แปลผลคุณภาพ
26	0.59	ดีมาก	0.81	ดีมาก
27	0.59	ดีมาก	0.81	ดีมาก
28	0.50	ดีมาก	0.44	ดี
29	0.96	ง่ายมาก-ตัดออก	0.31	พอใช้ได้
30	0.83	ง่ายมาก-ตัดออก	0.38	พอใช้ได้
31	0.13	ยากมาก-ตัดออก	-0.19	ตัดออก
32	0.50	ดีมาก	0.63	ดีมาก
33	0.59	ดีมาก	0.81	ดีมาก
34	0.59	ดีมาก	0.81	ดีมาก
35	0.38	ดีพอใช้	0.38	พอใช้ได้
36	0.78	ดีพอใช้	0.44	พอใช้ได้
37	0.59	ดีมาก	0.81	ดีมาก
38	0.59	ดีมาก	0.81	ดีมาก
39	0.38	ดีพอใช้	0.38	พอใช้ได้
40	0.78	ดีพอใช้	0.44	พอใช้ได้
	ค่า Reliability (KR-20)	0.70		

ผลการทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียนหลักสูตรท้องถิ่น เรื่อง เมืองโบราณบางพาน
รายวิชาประวัติศาสตร์ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4

คนที่	คะแนนก่อนเรียน	คะแนนหลังเรียน	หมายเหตุ
1	12	27	
2	14	28	
3	15	28	
4	14	28	
5	13	27	
6	15	28	
7	12	27	
8	15	28	
9	12	25	
10	13	26	
11	14	27	
12	15	28	
13	14	28	
14	13	28	
15	15	28	
16	14	28	
17	16	28	
18	13	27	
19	14	28	
20	13	28	
21	15	27	
22	13	26	
23	14	26	
รวม	318	629	

Effective Index = (ผลรวมของคะแนนหลังเรียนทุกคน - ผลรวมของคะแนนก่อนเรียนทุกคน)

$$\frac{\text{(จำนวนนักเรียน} \times \text{คะแนนเต็ม)} - \text{ผลรวมของคะแนนก่อนเรียนทุกคน}}$$

$$\text{Effective Index} = \frac{629 - 318}{(23 \times 30) - 318}$$

$$\text{Effective Index} = \frac{311}{372}$$

$$0.8360$$

แสดงว่าหลังการใช้หลักสูตรท้องถิ่น เรื่อง เมืองโบราณบางพาน รายวิชาประวัติศาสตร์ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ผู้เรียนมีคะแนนเพิ่มขึ้น ร้อยละ 83.60

ภาคผนวก ฉ
การวิเคราะห์ข้อมูล

ผลวิเคราะห์การเรียนรู้ก่อนและหลังการจัดการเรียนการสอน
 หลักสูตรท้องถิ่น เรื่อง เมืองโบราณบางพาน
 รายวิชาประวัติศาสตร์ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4

Paired Samples Statistics

		Mean	N	Std. Deviation	Std. Error Mean
Pair 1	Pretest	13.83	23	1.114	.232
	Posttest	27.35	23	.885	.184

Paired Samples Correlations

		N	Correlation	Sig.
Pair 1	Pretest & Posttest	23	.572	.004

Paired Samples Test

		Paired Differences					t	df	Sig. (2-tailed)
		Mean	Std. Deviation	Std. Error Mean	95% Confidence Interval of the Difference				
					Lower	Upper			
Pair 1	Pretest - Posttest	-13.522	.947	.198	-13.931	-13.112	-68.461	22	.000

ผลวิเคราะห์ความพึงพอใจต่อการเรียนตามหลักสูตรท้องถิ่น เรื่อง เมืองโบราณบางพาน
รายวิชาประวัติศาสตร์ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4

Descriptive Statistics

	N	Minimum	Maximum	Mean	Std. Deviation
Sex	23	1	2	-	-
Class	23	1	1	-	-
Q1	23	4	5	4.83	.388
Q2	23	4	5	4.52	.511
Q3	23	3	5	4.78	.518
Q4	23	3	5	4.70	.559
Q5	23	3	5	4.43	.728
Q6	23	3	5	4.43	.728
Q7	23	3	5	4.57	.662
Q8	23	3	5	4.70	.559
Q9	23	3	5	4.43	.662
Q10	23	3	5	4.04	.562
Q11	23	4	5	4.96	.209
Q12	23	3	5	4.52	.730
Q13	23	3	5	4.74	.541
Q14	23	3	5	4.70	.635
Q15	23	4	5	4.96	.209
Sum1	23	4.00	5.00	4.7101	.28962
Sum2	23	4.00	5.00	4.5217	.39982
Sum3	23	3.00	5.00	4.5652	.66237
Sum4	23	3.67	5.00	4.3913	.37135
Sum5	23	4.40	5.00	4.7739	.16298
Total	23	4.27	4.80	4.6203	.13697
Valid N (listwise)	23				

ประวัติย่อผู้วิจัย

ชื่อ-สกุล	นายสามารถ สีทอง
วัน เดือน ปี เกิด	2 กุมภาพันธ์ 2527
สถานที่เกิด	อ.ตะพานหิน จ.พิจิตร
วุฒิการศึกษา	ปริญญาตรี ศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาวัฒนธรรมศึกษา (ประวัติศาสตร์ ศิลปะและโบราณคดี) มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่
ที่อยู่ปัจจุบัน	62 หมู่ 2 ต.ทับหมัน อ.ตะพานหิน จ.พิจิตร 66110

